

ព្រះ

ព្រះបិតាធានី

និង

សេចក្តីប្រែប្រាស់ខ្មែរ

អភិបាលបិតា

យុវសន្តតិ បឋមភាគ

៧៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ក.ស ២៥០៧

ធម្មសង្កេតករណ៍ យប់មិយ រាជ្យ

នេះមាន ១៧ កថាខណ្ឌ ១៧ កថាខណ្ឌ សម្មាសម្ពុទ្ធសូត ។

មាតិកា

[១] កុសលា ធម្មា អកុសលា ធម្មា អព្យា-

កតា^(១) ធម្មា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា

ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា អទុក្ខ-

មសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា វិចា-

កា ធម្មា វិចាកធម្មធម្មា ទេវវិចាកធម្មវិចាកធម្ម-

ធម្មា ខុទ្ទានិទុទានិទុទានិយា ធម្មា អទុទានិទុទា-

នានិយា ធម្មា អទុទានិទុទានិទុទានិយា^(២) ធម្មា

១ ១. អវិញ្ញាណ ។ ២ ១. ម. អទុទានិទុទានិទុទានិយា ។

ធម្មសង្កេតករណ៍ យប់មិយ

សូមមេត្តាព្រះមានព្រះរាជ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងនាម ។

មាតិកា

[១] ពួកធម៌ជាតុសល^(១) ពួកធម៌ជាអតុសល^(២) ពួកធម៌ជាអព្យា-

ក្រឹត^(៣) ពួកធម៌ប្រកចរដោយសុខវេទនា^(៤) ពួកធម៌ប្រកចរដោយទុក្ខវេ-

ទនា^(៥) ពួកធម៌ប្រកចរដោយវេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ^(៦) ពួកធម៌ជា

វិបាក^(៧) ពួកធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពួកធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន

មានវិបាកជាប្រក្រតី ពួកធម៌ដែលមានកម្មប្រកចរដោយកិលេស មានតណ្ហា

ជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុណានា^(៨) ពួកធម៌ដែល

មិនមានកម្មប្រកចរដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើម កាន់យកហើយ តែជា

ប្រយោជន៍ដល់ទុណានា ពួកធម៌ដែលមិនមានកម្មប្រកចរដោយកិលេស

មានតណ្ហា ជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ ដល់ទុណានា

១ ធម៌ក្នុងទីនេះ សំនេរយកសភាវៈមិនមែនសត្វមិនមែនដីរឹត, កុសល ក្នុងទីនេះ ប្រែ

ពិ ធម្មជាតិមិនមានទោស១ មានផលជាសុខ១ បានទានកុសលក្នុងភូមិទាំង៤ ធាតុមានវិបាកមិ

១ ប្រយោជន៍មិ អន្តរាវិបាកមិ លោកុត្តរភូមិ ។ ២ អតុសល ប្រែពិ ធម្មជាតិប្រយោ

ជោយទោស១ មានផលជាទុក្ខ១ ។ ៣ អព្យាក្រឹត ព្រះមានទុណ្យមិនសំនើនដោយសភាវៈ

កុសលនិងអតុសល អព្យាក្រឹតនេះ មានលក្ខណៈពិសេស ។ ៤ សោយអាម្មណ៍ជាទី

សព្វាយ ។ ៥ សោយអាម្មណ៍ដ៏សំបាក ។ ៦ ទេវភូមិទេវា ។ ៧ ផលរបស់កុសល

និងអតុសល ។ (នីតិ) ។ ៨ សេចក្តីប្រកាន់មាំ ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា^(១) ធម្មា សវិ-
 សិកា ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា^(២) ធម្មា សវិ-
 តត្តសវិចារា ធម្មា អវិតត្តវិចារមត្តា ធម្មា អវិតត្តា-
 វិចារា^(៣) ធម្មា បីតិសហគតា ធម្មា សុខសហគតា
 ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា នស្សនេន បហាតត្វា
 ធម្មា ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មា នេវ នស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មា នស្សនេន បហាតត្វា-
 ហេតុកា ធម្មា ភាវនាយ បហាតត្វាហេតុកា ធម្មា
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វាហេតុកា
 ធម្មា អាចយតាមិទោ ធម្មា អបចយតាមិទោ ធម្មា
 នេវចយតាមិទោ នាបចយតាមិទោ^(៤) ធម្មា សេក្ខា
 ធម្មា អសេក្ខា ធម្មា នេវសេក្ខា នាសេក្ខា ធម្មា

១ ទ. ម. អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ។ ២ ទ. ម. អវិតត្តវិចារា ។ ៣ ទ. នេវចយ-
 តាមិទោ ន អបចយតាមិទោ ។ ៤ ម. នេវចយតាមិទោបចយតាមិទោ ។

ពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ទាំងគួរឃើញដល់ខ្ញុំសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែល
 មិនសៅហ្មង តែគួរឃើញដល់ខ្ញុំសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលមិនសៅ-
 ហ្មង ទាំងមិនគួរឃើញដល់ខ្ញុំសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ប្រកចដោយវិតត្តៈ
 ទាំងប្រកចដោយវិចារៈ^(១) ពួកធម៌គ្មានវិតត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ពួកធម៌
 គ្មានវិតត្តៈទាំងគ្មានវិចារៈ ពួកធម៌ប្រកចដោយបីតិ^(២) ពួកធម៌ប្រកចដោយ
 សុខ^(៣) ពួកធម៌ប្រកចដោយឧបេក្ខា^(៤) ពួកធម៌ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ^(៥)
 ពួកធម៌ដែលត្រូវលះ ដោយការីនា ^(៦) ពួកធម៌ដែលមិនត្រូវលះដោយ
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការីនា ពួកធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
 ទស្សនៈ ពួកធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការីនា ពួកធម៌មានហេតុ
 ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការីនា ពួកធម៌ដល់ខ្ញុំ
 ការសន្សឹកពូនឡើងដោយកម្មក្តីលេស ពួកធម៌មិនដល់ខ្ញុំការសន្សឹកពូន
 ឡើង ពួកធម៌មិនមែនជាដល់ខ្ញុំការសន្សឹកពូនឡើង មិនមែនជាមិនដល់ខ្ញុំ
 ការសន្សឹកពូនឡើង ពួកធម៌ជាវេសសេក្ខបុគ្គល ពួកធម៌ជាវេសអសេក្ខ-
 បុគ្គល ពួកធម៌មិនមែនជាវេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាវេសអសេក្ខបុគ្គល

១ វិតត្តៈ ប្រែថា ត្រឹមវិចារៈ ប្រែថា វិចារណា ។ ២ សេចក្តីប្រកចអប្បន្ត
 កាយ ត្រែតចិត្ត ។ ៣ សេចក្តីសប្បាយកាយសប្បាយចិត្ត ។ ៤ សេចក្តីប្រឆើយ
 ករឡើយជាពណ៌កាយមិនដាស្សៗ មិនដាស្សៗ ។ ៥ ការឃើញ ឆ្លើយដោយកសេនាចក្ខុមន្ត ។
 ៦ ការបំរើសំដៅយក សភាវាមិនត្ត ឥតជាមិនត្ត អរហត្តមន្ត ។

[២] ហេតុ ធម្មា ធម្មា ធម្មា សហេតុកា
 ធម្មា អហេតុកា ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ធម្មា
 ហេតុវិប្បយុត្តា ធម្មា ហេតុ ថេវ ធម្មា សហេតុកា
 ធម្មា សហេតុកា ថេវ ធម្មា ធម្មា ហេតុ ហេតុ ថេវ
 ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ថេវ
 ធម្មា ធម្មា ហេតុ ធម្មា ហេតុ ទោ បធម ធម្មា
 សហេតុកាបិ អហេតុកាបិ ។

ហេតុគោត្តកំ ។

[៣] សម្បទ្ធកម្មា ធម្មា អសម្បទ្ធកម្មា ធម្មា សម្ពុត្តា
 ធម្មា អសម្ពុត្តា ធម្មា សនិទស្សនា ធម្មា អនិទស្សនា
 ធម្មា សម្បដិយា ធម្មា អសម្បដិយា ធម្មា វ្យាបោ ធម្មា
 អវ្យាបោ ធម្មា លោកិយា ធម្មា លោកុត្តរា ធម្មា

[៤] ពួកធម៌ជាហេតុ (១) ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌ប្រកប
 ដោយហេតុ ពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងហេតុផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិន
 មែនជាហេតុ ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ពួកធម៌គ្រាន់
 តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ តែ
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងហេតុផង ។

ចប់ ពួកហេតុ ។

[៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយចម្លើយ (២) ពួកធម៌មិនមានចម្លើយ ពួក
 ធម៌មានចម្លើយ ភក់តែង ពួកធម៌ដកចម្លើយ ភក់តែង ពួកធម៌ប្រកប
 ដោយការឃើញ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ពួកធម៌ប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មានរូប
 ពួកធម៌មិនមានរូប ពួកធម៌ជាលោកិយ (៣) ពួកធម៌ជាលោកុត្តរៈ (៤)

១ ឫសគល់ ឬថា ទេតាបណ្ណាល្យកើតនិល ។ ២ ចម្លើយ ប្រែថា ជាផែនការស្រ័យ
 ហើយប្រព្រឹត្តទៅនៃនិល គឺជាហេតុនាំឲ្យកើតនិលនិងបញ្ជាក់នឹងហេតុ ។ ៣ លោកិយ ប្រែថា
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោក ។ លោក-សព្វ ក្នុងនេះ សំដៅយកវិញ្ញៈ ។ ៤ លោកុត្តរៈ ប្រែថា
 ឆ្លងចាកលោក ។

(៧) សត្រោជនិយា ធម្មា នោ សត្រោជនិយា ធម្មា

សត្រោជនិយា ធម្មា អសត្រោជនិយា ធម្មា សត្រោ-

ជនសម្បយុត្តា ធម្មា សត្រោជនិវិប្បយុត្តា ធម្មា

សត្រោជនា ទេវេ ធម្មា សត្រោជនិយា ច សត្រោ-

ជនិយា ទេវេ ធម្មា នោ ច សត្រោជនា សត្រោ-

ជនា ទេវេ ធម្មា សត្រោជនសម្បយុត្តា ច សត្រោ-

ជនសម្បយុត្តា ទេវេ ធម្មា នោ ច សត្រោជនា

សត្រោជនិវិប្បយុត្តា ទោ បទ ធម្មា សត្រោជនិ-

យាបិ អសត្រោជនិយាបិ ។

សត្រោជនិវេទនា ។

(៦) កត្តា ធម្មា នោ កត្តា ធម្មា កត្តនិយា

ធម្មា អកត្តនិយា ធម្មា កត្តសម្បយុត្តា ធម្មា កត្ត-

វិប្បយុត្តា ធម្មា កត្តា ទេវេ ធម្មា កត្តនិយា ច

(៧) ភ្នកធម៌ជាសត្រោជនៈ (ធម៌បដិសត្វទុក្ខក្នុងវដ្តៈ) ភ្នកធម៌បដិ

មែនជាសត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ជាប្រយោជន៍ ឬសមត្ថដល់សត្រោជនៈ ភ្នក

ធម៌មិនមែនជាប្រយោជន៍ ឬមិនសមត្ថដល់សត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ប្រកប

ដោយសត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ប្រាសចាកសត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ជាសត្រោ-

ជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សត្រោជនៈផង ភ្នកធម៌ត្រាន់តែជាប្រយោជន៍

ដល់សត្រោជនៈ តែមិនមែនជាសត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ជាសត្រោជនៈផង

ប្រកបដោយសត្រោជនៈផង ភ្នកធម៌ត្រាន់តែប្រកបដោយសត្រោជនៈ តែ

មិនមែនជាសត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ប្រាសចាកសត្រោជនៈតែជាប្រយោជន៍

ដល់សត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ប្រាសចាកសត្រោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់

សត្រោជនៈ ភ្នកធម៌ប្រាសចាកសត្រោជនៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់

សត្រោជនៈផង ។

ចប់ ភ្នកសត្រោជនៈ ។

(៦) ភ្នកធម៌ជានុៈ (ធម៌ដោយក្រសួងសត្វទុក្ខក្នុងវដ្តៈដោយវណ្ណាច

បុត្តិនិវបដិសន្តិ) ភ្នកធម៌មិនមែនជានុៈ ភ្នកធម៌ដែលនុៈគប្បីជាត-

ក្រសួង ភ្នកធម៌ដែលនុៈមិនគប្បីជាតក្រសួង ភ្នកធម៌ប្រកបដោយនុៈ ភ្នក

ធម៌ប្រាសចាកនុៈ ភ្នកធម៌ជានុៈផង ដែលនុៈគប្បីជាតក្រសួងផង

អភិធម្មស្ថិតិ

កន្ទុដ៏យា ចេវ ធម្មា នោ ច កន្ទា កន្ទា ចេវ
 ធម្មា កន្ទុសម្បយុត្តា ច កន្ទុសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា
 នោ ច កន្ទា កន្ទុវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា កន្ទុ-
 ដ៏យាចិ អកន្ទុដ៏យាចិ ។

គន្ធាច្ឆកំ ។

(៧) ឱយា ធម្មា នោ ឱយា ធម្មា ឱយ-
 ដ៏យា ធម្មា អនោយដ៏យា ធម្មា ឱយសម្បយុត្តា
 ធម្មា ឱយវិប្បយុត្តា ធម្មា ឱយា ចេវ ធម្មា ឱយ-
 ដ៏យា ច ឱយដ៏យា ចេវ ធម្មា នោ ច ឱយា
 ឱយា ចេវ ធម្មា ឱយសម្បយុត្តា ច ឱយសម្ប-
 យុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច ឱយា ឱយវិប្បយុត្តា
 ខោ បន ធម្មា ឱយដ៏យាចិ អនោយដ៏យាចិ ។

ឡយោច្ឆកំ ។

អភិធម្មស្ថិតិ

ពួកធម៌ដែលគប្បីដោយគ្រង តែមិនមែនជាគន្លុះ ពួកធម៌ជាគន្លុះផង
 ប្រកបដោយគន្លុះផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្លុះ តែមិនមែនជា
 គន្លុះ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្លុះ តែគន្លុះគប្បីដោយគ្រង ពួកធម៌ប្រាស
 ចាកគន្លុះផង ដែលគន្លុះមិនគប្បីដោយគ្រងផង ។

ចប់ ពួកគន្លុះ ។

(៧) ពួកធម៌ជាឡយៈ (ធម៌ញ៉ាំងសត្វឡលនំនៅក្នុងវដ្តៈ) ពួក
 ធម៌មិនមែនជាឡយៈ ពួកធម៌ដែលឡយៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ដែល
 ឡយៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រកបដោយឡយៈ ពួកធម៌ប្រាស
 ចាកឡយៈ ពួកធម៌ជាឡយៈផង ដែលឡយៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ពួក
 ធម៌ដែលឡយៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនជាឡយៈ ពួកធម៌ជាឡយៈ
 ផង ប្រកបដោយឡយៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឡយៈ តែ
 មិនមែនជាឡយៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកឡយៈ តែឡយៈមិនប្រព្រឹត្តកន្លង
 ពួកធម៌ប្រាសចាកឡយៈផង ឡយៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ។

ចប់ ពួកឡយៈ ។

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កហិ

[៥] យោគា ធម្មា នោ យោគា ធម្មា យោ-
 គនិយា ធម្មា អៈយោគនិយា ធម្មា យោគសម្មយុត្តា
 ធម្មា យោគវិប្បយុត្តា ធម្មា យោគា ទេវ ធម្មា
 យោគនិយា ច យោគនិយា ទេវ ធម្មា នោ ច
 យោគា យោគា ទេវ ធម្មា យោគសម្មយុត្តា ច
 យោគសម្មយុត្តា ទេវ ធម្មា នោ ច យោគា
 យោគវិប្បយុត្តា ទោ បទ ធម្មា យោគនិយា មិ
 អៈយោគនិយា មិ ។

យោគតោត្រា ។

[៥] ធិវរណា ធម្មា នោ ធិវរណា ធម្មា
 ធិវរណិយា ធម្មា អធិវរណិយា ធម្មា ធិវរណសម្ម-
 យុត្តា ធម្មា ធិវរណាវិប្បយុត្តា ធម្មា ធិវរណា ទេវ
 ធម្មា ធិវរណិយា ច ធិវរណិយា ទេវ ធម្មា នោ ច
 ធិវរណា ធិវរណា ទេវ ធម្មា ធិវរណសម្មយុត្តា ច

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កហិ

[៥] ពួកធម៌ជាយោគៈ (ធម៌ញ៉ាំងសត្វឲ្យជាប់នៅក្នុងវដ្តៈ) ពួក
 ធម៌មិនមែនជាយោគៈ ពួកធម៌ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌
 ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រកថាដោយយោគៈ ពួកធម៌
 ប្រាសចាកយោគៈ ពួកធម៌ជាយោគៈផង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្ត
 កន្លងផង ពួកធម៌ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនជាយោគៈ
 ពួកធម៌ជាយោគៈផង ប្រកថាដោយយោគៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកថ
 ដោយយោគៈ តែមិនមែនជាយោគៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគៈ តែ
 យោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគៈផង ដែលយោគៈ
 មិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ។

ចប់ ពួកយោគៈ ។

[៥] ពួកធម៌ជាវិវរណៈ(ធម៌រួបរួមចិត្តសត្វ) ពួកធម៌មិនមែនជាវិវរណៈ
 ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់វិវរណៈ ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់វិវរណៈ
 ពួកធម៌ប្រកថាដោយវិវរណៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកវិវរណៈ ពួកធម៌ជាវិវរណៈ
 ផង ជាប្រយោជន៍ដល់វិវរណៈផង ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់វិវរណៈ
 តែមិនមែនជាវិវរណៈ ពួកធម៌ជាវិវរណៈផង ប្រកថាដោយវិវរណៈផង

ដំរីវណ្ណសម្បយុត្តា ទេវ ធម្មា គោ ច ដំរីវណ្ណា
ដំរីវណ្ណវិប្បយុត្តា ខោ បទ ធម្មា ដំរីវណ្ណិយាមិ
អដំរីវណ្ណិយាមិ ។

និវេណគោច្បកំ ។

[១០] បរាមាសា ធម្មា គោ បរាមាសា ធម្មា
បរាមដ្ឋា ធម្មា អបរាមដ្ឋា ធម្មា បរាមាសសម្បយុត្តា
ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា ធម្មា បរាមាសា ទេវ
ធម្មា បរាមដ្ឋា ច បរាមដ្ឋា ទេវ ធម្មា គោ ច
បរាមាសា បរាមាសវិប្បយុត្តា ខោ បទ ធម្មា
បរាមដ្ឋាមិ អបរាមដ្ឋាមិ ។

ចរាមាសគោច្បកំ ។

[១១] សារម្មណា ធម្មា អនារម្មណា ធម្មា
ចិត្តា ធម្មា គោ ចិត្តា ធម្មា ចេតសិកា ធម្មា
អចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសម្បយុត្តា ធម្មា ចិត្តវិប្ប-
យុត្តា ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋា ធម្មា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ធម្មា

ពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយនិវេណៈ តែមិនមែនជានិវេណៈ ពួកធម៌
ប្រាសចាកនិវេណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់និវេណៈ ពួកធម៌ ប្រាស
ចាកនិវេណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់និវេណៈផង ។

ចប់ ពួកនិវេណៈ ។

[១០] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈ (សេចក្តីប្រកាន់ខ្ពស់) ពួកធម៌មិនមែន
ជាបរាមាសៈ ពួកធម៌ដែលបរាមាសៈស្ថាបនាឡើយ (ធម៌ដែលជ្រកជ្រក
ដោយបរាមាសៈ) ពួកធម៌ដែលពួកបរាមាសៈមិនបានស្ថាបនាឡើយ ពួក
ធម៌ប្រកបដោយបរាមាសៈ ពួកធម៌ដែលប្រាសចាកបរាមាសៈ ពួកធម៌
ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ថាបនាឡើយផង ពួកធម៌គ្រាន់តែចរា-
មាសៈស្ថាបនាឡើយ តែមិនមែនជាបរាមាសៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកចរា-
មាសៈ តែបរាមាសៈស្ថាបនាឡើយ ពួកធម៌ ប្រាសចាកបរាមាសៈផង
បរាមាសៈមិនបានស្ថាបនាឡើយផង ។

ចប់ ពួកបរាមាសៈ ។

[១១] ពួកធម៌ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ពួកធម៌ មិនមានអារម្មណ៍
ពួកធម៌ជាចិត្ត ពួកធម៌មិនមែនជាចិត្ត ពួកធម៌ជាចេតសិកា ពួកធម៌
មិនមែនជាចេតសិកា ពួកធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ពួកធម៌ ប្រាសចាក
ចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡំក្រឡំដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡំក្រឡំដោយចិត្ត

ឧបាសាសសម្បយុត្តា ច ឧបាសាសសម្បយុត្តា ចៅ
ធម្មា លោ ច ឧបាសាសា ឧបាសាសសម្បយុត្តា ចោ
បទ ធម្មា ឧបាសាសិយាយិ អនុបាសាសិយាយិ ។

ខណ្ឌកថា ។

[១៣] កិលេសា ធម្មា លោ កិលេសា ធម្មា
សន្តិលេសិកា ធម្មា អសន្តិលេសិកា ធម្មា សន្តិ-
លិដ្ឋា ធម្មា អសន្តិលិដ្ឋា ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា
ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា ធម្មា កិលេសា ចៅ
ធម្មា សន្តិលេសិកា ច សន្តិលេសិកា ចៅ ធម្មា
លោ ច កិលេសា កិលេសា ចៅ ធម្មា សន្តិ-
លិដ្ឋា ច សន្តិលិដ្ឋា ចៅ ធម្មា លោ ច កិលេសា
កិលេសា ចៅ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ច
កិលេសសម្បយុត្តា ចៅ ធម្មា លោ ច កិលេសា
កិលេសវិប្បយុត្តា ចោ បទ ធម្មា សន្តិលេសិកា បិ
អសន្តិលេសិកា បិ ។

កិលេសកថា ។

ធន ប្រកបដោយឧបាសាសន៍ ពួកធម៌ត្រាន់តែប្រកបដោយឧបាសា
តែមិនមែនដោយឧបាសា ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាសា តែជាប្រយោជន៍
ដល់ឧបាសា ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាសាធន មិនជាប្រយោជន៍ដល់
ឧបាសាធន ។

ចប់ ពួកខណ្ឌកថា ។

[១៣] ពួកធម៌កិលេស (ធម៌សៅហ្មង) ពួកធម៌ មិនមែនជា
កិលេស ពួកធម៌គួរដើម្បីដល់ខ្ញុំវិសេសក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌មិនគួរដើម្បី
ដល់ខ្ញុំវិសេសក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលសៅហ្មងហើយ ពួកធម៌ដែល
មិនសៅហ្មងហើយ ពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស ពួកធម៌ប្រាសចាក
កិលេស ពួកធម៌កិលេសធន គួរដើម្បីដល់ខ្ញុំវិសេសក្តីសៅហ្មងធន
ពួកធម៌ត្រាន់តែគួរដើម្បីដល់ខ្ញុំវិសេសក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជា
កិលេស ពួកធម៌កិលេសធន សៅហ្មងហើយធន ពួកធម៌ត្រាន់តែសៅហ្មង
ហើយ តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌កិលេសធន ប្រកបដោយ
កិលេសធន ពួកធម៌ ត្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជា
កិលេស ពួកធម៌ ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដើម្បីដល់ខ្ញុំវិសេសក្តី
សៅហ្មង ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេសធន មិនគួរដើម្បីដល់ខ្ញុំវិសេសក្តី
សៅហ្មងធន ។

ចប់ ពួកកិលេស ។

[១៤៦] ឧស្ស័រេនេន បហានត្វា ធម្មា ន ឧស្ស័រ-
 េនេន បហានត្វា ធម្មា ភាវនាយេ បហានត្វា ធម្មា
 ន ភាវនាយេ បហានត្វា ធម្មា ឧស្ស័រេនេន បហា-
 នត្វាហេតុកា ធម្មា ន ឧស្ស័រេនេន បហានត្វាហេតុកា
 ធម្មា ភាវនាយេ បហានត្វាហេតុកា ធម្មា ន ភាវនាយេ
 បហានត្វាហេតុកា ធម្មា សវិតត្តា ធម្មា អវិតត្តា
 ធម្មា សវិតាភ ធម្មា អវិតាភ ធម្មា សប្បវិតកា
 ធម្មា អប្បវិតកា ធម្មា បីតិសហគតា ធម្មា ន
 បីតិសហគតា ធម្មា សុខសហគតា ធម្មា ន
 សុខសហគតា ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា ន
 ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា កាហវចរ ធម្មា ន កា-
 ហវចរ ធម្មា រូបាវចរ ធម្មា ន រូបាវចរ ធម្មា
 អរូបាវចរ ធម្មា ន អរូបាវចរ ធម្មា បរិយាប-
 ដ្ឋា ធម្មា អបរិយាបដ្ឋា ធម្មា និយ្យានិកា ធម្មា

[១៤៦] ពួកធម៌ដែលគួរលះចង់ដោយឧស្ស័រេនេន (ឧស្ស័រេនេន) ពួក
 ធម៌ដែលមិនគួរលះចង់ដោយឧស្ស័រេនេន ពួកធម៌ដែលគួរលះចង់ដោយភាវនា
 (ឧត្ត ព្យ ភាវនេ) ពួកធម៌ ដែលមិនគួរលះចង់ដោយភាវនា ពួក-
 ធម៌មានហេតុដែលគួរលះចង់ដោយឧស្ស័រេនេន ពួកធម៌មិនមានហេតុដែល
 គួរលះចង់ដោយឧស្ស័រេនេន ពួកធម៌មានហេតុដែលគួរលះចង់ដោយ ភាវនា
 ពួកធម៌ មិនមានហេតុដែលគួរលះចង់ដោយភាវនា ពួកធម៌ប្រកបដោយ
 វិតត្តៈ (ការគ្រិះរិះ) ពួកធម៌មិនមានវិតត្តៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយវិចារៈ
 (ការពិចារណា) ពួកធម៌មិនមានវិចារៈ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តិគោជាមួយនឹង
 ចិត្ត (ការត្រេកតរ) ពួកធម៌មិនមានចិត្ត ពួកធម៌ ប្រកបដោយ
 ចិត្ត ពួកធម៌មិនប្រកបដោយចិត្ត ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ ពួកធម៌
 មិនប្រកបដោយសុខ ពួកធម៌ប្រកបដោយខេម្ពុកា ពួកធម៌មិនប្រកប
 ដោយខេម្ពុកា ពួកធម៌ជាតាមាវចរ (ប្រព្រឹត្តិពៅក្នុងកាម) ពួក
 ធម៌មិនមែនជាតាមាវចរ ពួកធម៌ជាត្រូវចរ ពួកធម៌មិនមែនជាត្រូវចរ
 (ប្រព្រឹត្តិពៅក្នុងរូប) ពួកធម៌ជាអត្រូវចរ (ប្រព្រឹត្តិពៅក្នុងអរូប)
 ពួកធម៌មិនជាអត្រូវចរ ពួកធម៌ជាចរិយាចន្ទៈ (រាប់ចំក្បួលក្នុងគេ-
 តូមិកវដ្តៈ) ពួកធម៌ជាចរិយាចន្ទៈ ពួកធម៌ជាទិយ្យានិកៈ (ធម៌
 កាត់ខ្លូរវដ្តមូល ធ្វើគ្រោះមិទ្ធានឱ្យជាតាកម្មណ៍ ហើយបេញបានវដ្តៈ)

បទពាក្យដើម

(១៦) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យេសិ
 សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ ហោតិ
 សោមនស្សសហគតំ ញាណាសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ
 វា សន្តារម្មណំ វា កន្តារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា
 ដោដ្ឋន្តារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
 បនារត្តំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទនា
 ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ
 ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ
 សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សកត្តតា ហោតិ សន្និទ្ធិន្ទ្រិយំ
 ហោតិ វិរិយន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ
 សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិទ្ធិន្ទ្រិយំ
 ហោតិ សោមនស្សន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតន្ទ្រិយំ ហោតិ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាសន្តិច្ឆេទា ហោតិ សម្មា
 វាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ
 ហោតិ សម្មាតលំ ហោតិ វិរិយតលំ ហោតិ
 សតិតលំ ហោតិ សមាធិតលំ ហោតិ បញ្ញាតលំ

បទពាក្យផ្តល់

(២៦) ពួកអរិយកុសលេ ដូចអ្នកខ្លះ ។ ចិត្តជាតមាវចរ-
 កុសល ច្រឡំរវល់យោគបរស្ស ប្រកបដោយញាណ មានរូបជា
 ការម្មណ៍ក្តី មានសំរឿងជាការម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាការម្មណ៍ក្តី មាន
 សេដាការម្មណ៍ក្តី មានដេដេជាការម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាការម្មណ៍
 ក្តី ឬចម្រុះតែការម្មណ៍ណាមួយហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត តែក្តី
 វិចារៈ ចិត្ត សុខ ឯកត្តតារបស់ចិត្ត សន្និទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សតិទ្ធិន្ទ្រិយ
 សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ មនិទ្ធិន្ទ្រិយ សោមនស្សន្ទ្រិយ ជីវិតន្ទ្រិយ
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសន្តិច្ឆេទៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ
 សម្មាតលៈ វិរិយតលៈ សតិតលៈ សមាធិតលៈ បញ្ញាតលៈ

អភិប្បវិទិតោ ធម្មសង្កេតិ

ហោតិ ហិរិវតលី ហោតិ ខុត្តប្បវតលី ហោតិ
 អលោកោ ហោតិ អនោសោ ហោតិ អហោហោ
 ហោតិ អនកិដ្ឋា ហោតិ អត្យាចានោ ហោតិ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ខុត្តប្បវិ ហោតិ
 កាយប្បស្សន្តិ^(១) ហោតិ ចិត្តប្បស្សន្តិ^(២) ហោតិ
 កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយ-
 មុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយកម្មតាតា
 ហោតិ ចិត្តកម្មតាតា ហោតិ កាយចាតុតាតា
 ហោតិ ចិត្តចាតុតាតា ហោតិ កាយុជុតតា ហោតិ
 ចិត្តុជុតតា ហោតិ សតិ ហោតិ សម្មជញ្ញិ ហោតិ
 សមថោ ហោតិ វិបស្សនា ហោតិ បត្តាហោ
 ហោតិ អវិក្កោចោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អតោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អវិបោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

[១៧] តតាមា តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ធុសនា សម្មសនា
 សម្មសិតត្ថំ^(៣) អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។

១ ១. ២. ពាយបស្សន្តិ ។ ២ ១. ២. ចិត្តបស្សន្តិ ។ ៣ ១. ២. សិទ្ធិសនា សិទ្ធិសិទ្ធិ ។

អភិប្បវិទិតោ ធម្មសង្កេតិ

ហិរិវតលៈ ខុត្តប្បវតលៈ អលោកោ អនោសោ អហោហោ អនកិដ្ឋា
 អត្យាចាន អហិរិវតលៈ ហិរិ ខុត្តប្បវៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត
 សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត
 កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តី
 ស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្មជញ្ញាៈ សមថៈ
 វិបស្សនា សេចក្តីផ្តន្ទាឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យ
 នោះ ដូច ពួកអរិយធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអស្រ័យហេតុ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ពិតសុល ។

[១៧] ជស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ជស្សៈ

ការពាល់ក្រូក ការប៉ះភាល់ ការទន្ទឹកទន្ទឹច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ជស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១៨] កតតមា តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ តជ្ជាមហោវិញ្ញាណធាតុសម្មស្សនំ

ចេតសិកំ សាតិ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្មស្សនំ

សាតិ សុខំ វេទយំតិ ចេតោសម្មស្សនា សាតា

សុខា វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[១៩] កតតមា តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តជ្ជាមហោវិញ្ញាណធាតុសម្មស្សនា

សញ្ញា សញ្ញាននា សញ្ញាជិតតំ អយំ តស្មី សមយេ

សញ្ញា ហោតិ ។

[២០] កតតមា តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តជ្ជាមហោវិញ្ញាណធាតុសម្មស្សនា

ចេតនា សញ្ញេតនា សញ្ញេតយិតតំ អយំ តស្មី

សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[១៧] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តី

ធ្លាញ់ភិក្ខុប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើត

អំពីសម្មស្សនាប្រព្រឹត្តិណាធាតុ ដ៏សមគួរដល់សេចក្តីធ្លាញ់ភិក្ខុ និង

សេចក្តីសុខនោះ គាទទួលការម្នាក់ដ៏ធ្លាញ់ភិក្ខុជាសុខ ដែលកើត

អំពីសម្មស្សនាចិត្ត វេទនាដ៏ធ្លាញ់ភិក្ខុជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនា

ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១៨] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា

សេចក្តីសំគាល់ ភាពនៃសេចក្តីសំគាល់ ណា ដែលកើតអំពីសម្មស្សនា

មហោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលសញ្ញានោះ ក្នុងសម័យនោះ

នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២០] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា

សេចក្តីរើគិត ភាពនៃការគ្រិះរិះ ណា ដែលកើតអំពីសម្មស្សនាមហោ

វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលចេតនានោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

អរិយធម៌ដ៏ពេញលេញ

(២០) កតតម្ភិ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាទសំ ហធម្មំ
 បណ្ណារិ មនោ មនាយតទំ មនំជ្រៀយំ វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណក្ខត្រា តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណាតតុ ឥទំ តស្មី
 សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

(២២) កតមោ តស្មី សមយេ វិតក្កោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តក្កោ វិតក្កោ
 សង្កប្បោ អប្បដា ត្បប្បដា ចេតសោ អភិជិរេបដា
 សម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មី សមយេ វិតក្កោ
 ហោតិ ។

(២៣) កតមោ តស្មី សមយេ វិចារោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចារោ វិចារោ
 អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ទនតា
 អនុចេត្តនតា អយំ តស្មី សមយេ វិចារោ
 ហោតិ ។

អរិយធម៌ដ៏ពេញលេញ

(២១) ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តី
 ដឹងការម្នាក់ សេចក្តីក្រាប ព្រួយ ធម្មជាតិផ្សេងៗ គឺក៏ដឹងចិត្ត
 ហៅថាមនោ មនាយតទះ មនំជ្រៀយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោ-
 វិញ្ញាណាតតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(២២) វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តី
 គ្រិះរិះ ការរិះគិត គំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងខ្លះចិត្ត
 គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ ។

(២៣) វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការគ្រូត-
 គ្រា ការរំពារណា ការរំខិតរមើល ការសេច្តែតមើល ការផ្តន្ទិខ្លះចិត្ត
 ការសំឡឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ ។

[២៧] ហោតិ វ យា តស្មី សមយេ សន្តា សន្តាហនា
 ឡុកឡុនា អភិឡសារោ សន្តា សន្តិទ្រ្គយិ សន្តា-
 តលំ ឥទំ តស្មី សមយេ សន្តិទ្រ្គយិ ហោតិ វ

[២៨] កតមិ តស្មី សមយេ វិយិទ្រ្គយិ
 ហោតិ វ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ
 វិយារោ ធិក្កោមោ បរក្កោមោ ឧយ្យោមោ វាយាមោ
 ឧស្សោមោ ឧស្សោឡិ^(១) ថាមោ ធិតិ អសិមិល-
 បរក្កមតា អនិក្កុត្តច្ឆតា^(២) អនិក្កុត្តជរតា ជរសម្ប-
 ត្តាហោ វិយិ វិយិទ្រ្គយិ វិយតលំ សម្មាវាយាមោ
 ឥទំ តស្មី សមយេ វិយិទ្រ្គយិ ហោតិ វ

[២៩] កតមិ តស្មី សមយេ សតិទ្រ្គយិ
 ហោតិ វ យា តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ
 បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អមិលា-
 បទតា អសម្បសទតា^(៣) សតិ សតិទ្រ្គយិ សតិតលំ
 សម្មាសតិ ឥទំ តស្មី សមយេ សតិទ្រ្គយិ ហោតិ វ

១ ឧ. ឧស្សោឡិ ។ ២ ឧ. ម. អនិក្កុត្តជរតា ។ ៣ ឧ. ម. អនិម្បស្សតា ។

[២៧] សន្តិទ្រ្គយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ដំឡើ សេចក្តីដើម្បី សេចក្តីដើម្បីសិច សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសន្តា
 សន្តិទ្រ្គយ សន្តាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសន្តិទ្រ្គយ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨] វិយិទ្រ្គយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការ
 ប្រាថ្នាព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧបាស សម្បត្តិ ទិត្ត ព្យា-
 យាម ទស្សាវ ច្រើនប្រេង ខ្ពង្មត ខ្ពង់ខ្ពស់ សេចក្តីសង្ឃឹម ការ
 មិនជ្រាប ការមិនដាក់ចុះខ្សែសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ ការឆ្លង
 ចុះ គឺវិយៈ វិយិទ្រ្គយ វិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះវិយិទ្រ្គយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩] សតិទ្រ្គយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីលើក សេចក្តីលើករឿយៗ សេចក្តីលើកចំពោះ ស្មារតី ការ
 ខំកុបខំ ការបំបាត់ ការមិនកាន់ច្រវ័ង្ស ការមិនកូចក្លាំង គឺសតិ
 សតិទ្រ្គយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សតិទ្រ្គយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០] ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណំ ប្រិយំ
 សណ្ឋិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្កេចោ អវិសា-
 ហជំ មាណសតា សមដោ សមាធិប្រិយំ សមាធិពលំ
 សម្មាសមាធិ វិនិ តស្មី សមយេ សមាធិប្រិយំ
 ហោតិ ។

[៣១] តតមិ តស្មី សមយេ បញ្ចិប្រិយំ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ បញ្ចា បដាននា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្យត្តណា ឧប-
 លត្តណា បទ្ធពលត្តណា បណ្ឌិតិ កោសល្យ
 ធម្មតំ វេកត្យា វិញ្ញា ឧបបរិក្ខា ភ្នំ មេដា
 បរិណយេកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ បញ្ចា
 បញ្ចិប្រិយំ បញ្ចាពលំ បញ្ចាសតិ បញ្ចាចាសាដោ
 បញ្ចាអាណេកោ បញ្ចាភិកាសោ បញ្ចាបដោតោ
 បញ្ចារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាធិប្រិយំ វិនិ
 តស្មី សមយេ បញ្ចិប្រិយំ ហោតិ ។

[៣២] សមាធិប្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
 ការបំភាន់របស់ចិត្ត ការពិតលំនៅនឹង ការកាំងនៅសឹម ការមិន
 យូន្តិយោន្តិ ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនយូន្តិយោន្តិ ការស្ងប់
 ម្តេច គឺសមាធិប្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសមាធិប្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៣] បញ្ចិប្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ បញ្ចា
 សេចក្តីជំនិត សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារ-
 ណាធមិ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត
 ភាពនៃអ្នកស្រាវ ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គល
 មានសេចក្តីភ័យស្ងប់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចវិជ្ជា
 ធម្មជាតិកំបាំងកំលែង ធម្មជាតិវិណាណំ ធម្មជាតិយើញច្បាស់ សេចក្តី
 ជំនិត សភាពដូចជំនិតបញ្ចា បញ្ចិប្រិយ បញ្ចាពលៈ គ្រឿង
 សាស្ត្រាភិបញ្ចា ប្រាសាទភិបញ្ចា ពន្លឺភិបញ្ចា ឧត្តាសភិបញ្ចា
 គ្រឿងឆ្នុតភិបញ្ចា គេនៈភិបញ្ចា អមោហា ធម្មចរិយៈ សម្មាធិប្រិ-
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ចិប្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៣២) កកតមំ តស្មី សមយេ មជ្ជិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ
 មាណយំ បណ្ឌវំ មនោ មនាយននំ មជ្ជិទ្រ្ទិយំ
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្កន្ធា តត្ថា មនោវិញ្ញាណាធាតុ
 ឥទំ តស្មី សមយេ មជ្ជិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។

(៣៣) កកតមំ តស្មី សមយេ សោមនស្សិ-
 ទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ
 សាតិ ចេតសិកំ សុខំ ចេតាសម្មស្សនិ សាតិ
 សុខំ វេទយតិ ចេតាសម្មស្សនា សាតា សុខា
 វេទនា ឥទំ តស្មី សមយេ សោមនស្សិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។

(៣៤) កកតមំ តស្មី សមយេ ជីវិតទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូមំទិ ធម្មាទិ អាយុ
 មិតិ យបនា យាបនា វិយាបនា វត្តនា ចាលនា
 ជីវិតំ ជីវិតទ្រ្ទិយំ ឥទំ តស្មី សមយេ ជីវិតទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។

(៣៥) មនិទ្រ្ទិយេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត
 សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ញ្ញវ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងៗ ក្នុងចិត្ត
 ហៅថាមនោ មនាយននៈ មនិទ្រ្ទិយេ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគ្នាដល់ធម៌មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះមនិទ្រ្ទិយេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៦) សោមនស្សិទ្រ្ទិយេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ សេចក្តីទ្រាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ទ្រាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈ
 នៃចិត្ត វេទនាដ៏ទ្រាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតឡើងអំពីផស្សៈនៃចិត្ត ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិទ្រ្ទិយេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៧) ជីវិតទ្រ្ទិយេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 អាយុ ការបើកទៅ ការយឺតទៅ ការរស់ទៅ ការកើលទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានៃអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតទ្រ្ទិយេ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះជីវិតទ្រ្ទិយេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៥] កុតតមា តស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ចា បដាទតា

វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សលុក្ខណា ឧប-

លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិតំ កោសល្យំ

នេប្បញ្ញំ វេកត្យា ចិត្តា ឧបបរិក្ខា ក្រិ មេតា

បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនា

បញ្ចា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាទលំ បញ្ញាសន្តំ បញ្ញាទា-

សានោ បញ្ញាអាណោកោ បញ្ញាឱកាសោ បញ្ញា-

បដ្ឋោតោ បញ្ញាវតទំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-

ទិដ្ឋិ អយំ តស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[៣៦] កុតតោ តស្មី សមយេ សម្មាសង្កប្បោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តតោ វិតតោ

សង្កប្បោ អប្បនា ឡប្បនា ចេតសោ អភិទិកេបនា

សម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មី សមយេ សម្មាសង្កប្បោ

ហោតិ ។

[៣៥] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ចា

ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ពេញប្រើសរសៃ ពារពិចារណាធម៌ ការ

កំណត់ ការកត់សំគាល់ ពេកត្រា ភាពវៃបណ្ឌិត ភាពវៃ

អ្នកឈ្លាស ភាពវៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពវៃអ្នកមានសេចក្តីក្ល

ច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចវែនដី ធម្មជាតិ

តំបន់ភិលេស ធម្មជាតិវៃណាង ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ

សភាពដូចជាដុំធូញ គឺបញ្ចា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាទលៈ សស្រ្តាគឺ

បញ្ចា ប្រាសាទគឺបញ្ចា ពន្លឺគឺបញ្ចា ឧត្តាសគឺបញ្ចា គ្រឿងនេះគឺបញ្ចា

វតនៈគឺបញ្ចា អមោហាៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យ

នោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦] សម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត គំរិះ ការរំពឹង ការដឹង ការលើកឡើង

ខ្លាំងក្ល គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសង្កប្បៈ

កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

អរិយប្រវត្តិ បុរាណ

[៣៧] កតតោ តស្មី សមយេ សម្មាភយាមោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ
 វិយាសោ ចិត្តោមោ មគ្គោមោ ឧប្បោមោ ភយាមោ
 ឧស្សាមោ ឧស្សាជ្ឈំ ថាមោ ជិតិ អសិចិលបរ-
 ក្កមតា អនិក្ខត្តទ្ធតា អនិក្ខត្តទ្ធតា ទុរសម្ប-
 ក្កាមោ វិយិ វិយិជ្រៀយិ វិយិតលិ សម្មាភយាមោ
 អយិ តស្មី សមយេ សម្មាភយាមោ ហោតិ ។

[៣៨] កតតោ តស្មី សមយេ សម្មាសតិ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ
 បដិស្សតិ សតិ សរណតា ចារណតា អបិណ-
 បទតា អសម្មសទតា សតិ សតិជ្រៀយិ សតិតលិ
 សម្មាសតិ អយិ តស្មី សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។

[៣៩] កតតោ តស្មី សមយេ សម្មាសមាធិ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិតិ
 សណ្ឌិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្កោចោ អវិសា-
 ហដមាទសតា សមថោ សមាធិជ្រៀយិ សមាធិតលិ
 សម្មាសមាធិ អយិ តស្មី សមយេ សម្មាសមាធិ
 ហោតិ ។

អរិយប្រវត្តិ បុរាណ

[៣៧] សម្មាភយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការប្រាប្បព្វយោបប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាត សង្ខត ទិតទំ
 ព្យាយាម ទស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លឹម្នាត ខ្លៅខ្លាំង សេចក្តីសង្ខត
 មិនធូរវេយ ការមិនដាក់ចុះទៅសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់ចុះទៅគុះ ការ
 ផ្គងគុះ គឺវិវិយៈ វិយិជ្រៀយ វិយិតលៈ សម្មាភយាមៈ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសម្មាភយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨] សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការ
 នឹកបាន ការចាំបាន ការមិនគាន់ប្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្នាំង គឺសតិ
 សតិជ្រៀយ សតិតលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មា-
 សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩] សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការបិទនៅ ការតែតល់នៅនឹង ការតាំងចាំ ការមិនយូងយោង ការ
 មិនរាយមាយ លេសចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនយូងយោង ការស្ងប់ស្ងប់
 ចិត្ត គឺសមាធិជ្រៀយ សមាធិតលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះសម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០] កតមំ តស្មី សមយេ សទ្ធាតលំ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ សទ្ធា សទ្ធិបាណ
 ឌុកប្បុរា អភិប្បសាណោ សទ្ធា សទ្ធិទ្រ្ទិយំ សទ្ធា-
 តលំ ឥទិ តស្មី សមយេ សទ្ធាតលំ ហោតិ ។

[៤១] កតមំ តស្មី សមយេ វិយតលំ ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ វិយារម្ភោ ធិ-
 ក្កោមោ បរក្កោមោ ឧយ្យោមោ វាយោមោ ឧស្សោហោ
 ឧស្សោធិ យោមោ ធិតិ អសិដិលបរក្កោមតា អធិ-
 ត្តិក្កត្តិក្កតា វធិត្តិក្កតា ធុរសម្បត្តិហោ វិយំ
 វិយំទ្រ្ទិយំ វិយតលំ សម្មាវាយោមោ ឥទិ តស្មី
 សមយេ វិយតលំ ហោតិ ។

[៤២] កតមំ តស្មី សមយេ សតិតលំ ហោតិ
 យា តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ
 សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អស-
 ម្មសនតា សតិ សតិទ្រ្ទិយំ សតិតលំ សម្មាសតិ
 ឥទិ តស្មី សមយេ សតិតលំ ហោតិ ។

[៤០] សទ្ធាតលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ដំរឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿសិប្ប សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា
 សទ្ធិទ្រ្ទិយ សទ្ធាតលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាតលៈ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤១] វិយតលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហោត សង្វាត ទិតទំ
 ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ម្មោត ខ្មៅខ្មង សេចក្តីសង្វាត
 ការមិនធូលយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់គុរៈ ការ
 ផ្តង់គុរៈ គឺវិយៈ វិយទ្រ្ទិយ វិយតលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះវិយតលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤២] សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តី
 លឺក សេចក្តីរលឹករឿយ ។ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹក
 បាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិ-
 ទ្រ្ទិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ
 កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧] កតតមំ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស បិទិ
 សណ្ឌិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្កេរោ អវិសា-
 ហជនានសតា សមថោ សមាធិជ្រៀយំ សមាធិពលំ
 សម្មាសមាធិ វដ្ឋិ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ
 ហោតិ ។

[២៨] កតតមំ តស្មី សមយេ បញ្ញាពលំ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ បញ្ញា បដាទនា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្កណា ឧប-
 លក្កណា បទុបលក្កណា បណ្ឌិតិ កោសល្យ
 ទេមុញ្ញំ វេកត្យា ចិន្ទា ឧបបរិក្កា ក្វិ មេធា
 បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ
 បញ្ញា បញ្ញាជ្រៀយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្តំ បញ្ញាចា-
 សានោ បញ្ញាអាណោកោ បញ្ញាឱកាសោ បញ្ញា-
 បដ្ឋោតោ បញ្ញាវតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ វដ្ឋិ តស្មី សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។

[២៩] សមាធិពលេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការបិតនៅ ការកំលៅខែដំ ការកាំងនៅសិបំ ការមិនឃើញឃ្លាន
 ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃើញឃ្លាន ការស្ងប់-
 រៀបចំចិត្ត គឺសមាធិជ្រៀយ សមាធិពលេ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសមាធិពលេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០] បញ្ញាពលេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តី
 ពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃ
 បណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឃ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃ
 បុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជា
 វដ្ឋនដី ធម្មជាតិកំបាត់កិលេស ធម្មជាតិវិណនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់
 សេចក្តីដឹងស្តី សភាពដូចជាដទៃត្រូវបញ្ញា បញ្ញាជ្រៀយ បញ្ញាពលេ
 សស្ត្រានិបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧកាសនិបញ្ញា គ្រឿង
 ឆេះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហា ធម្មវិចយេ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះបញ្ញាពលេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(២៥) កតតម្លៃ តស្មី សមយេ ហិរិពលំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយេត-
ទ្វេន ហិរិយតិ ចាបកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ
សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មី សមយេ ហិរិពលំ
ហោតិ ។

(២៦) កតតម្លៃ តស្មី សមយេ ឱត្តប្បពលំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បតិ-
ទ្វេន ឱត្តប្បតិ ចាបកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ
សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មី សមយេ ឱត្តប្បពលំ
ហោតិ ។

(២៧) កតតមោ តស្មី សមយេ អលោកោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អលោកោ
អលុត្តា អលុត្តិតត្តិ អសារកោ អសារដ្ឋតា
អសារដ្ឋិតត្តិ អនភិជ្ឈា អលោកោ កុសលម្ចូលំ
អយំ តស្មី សមយេ អលោកោ ហោតិ ។

(២៨) ហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ គ្រឿង

ដែលបុគ្គលខ្មោស ដោយវត្ថុដែលក្មោស ខ្មោសដោយការជួបប្រទះនឹង
អកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពលៈ កើតមានក្នុង
សម័យនោះ ។

(២៦) ឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

គ្រឿងដែលបុគ្គលភក់ស្អុត ដោយវត្ថុដែលភ្លេចភក់ស្អុត ភក់ស្អុតដោយការ
ជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឱត្តប្បពលៈ
កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧) អលោកៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនគ្រុក-
អរម្ចាស់ ការមិនគ្រុកគ្រហល សេចក្តីមិនគ្រុកគ្រហល ការមិនសំឡឹង
ចំពោះ គឺអលោកៈ ជាអកុសលម្ចូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
អលោកៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

អរិយប្រពៃណី បុរាណ

[២៨] កតមោ តស្មី សមយេ អនោសោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អនោសោ
 អន្ទុសនា^(១) អន្ទុសិតត្តំ អព្យាណនោ អព្យាបដ្ឋោ
 អនោសោ កុសលម្មលំ អយំ តស្មី សមយេ
 អនោសោ ហោតិ ។

[២៩] កតមោ តស្មី សមយេ អមោហោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ញា បដិទេសា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លត្តណា ឧប-
 លត្តណា បន្ទុបលត្តណា បណ្ឌិតិំ កោសល្លំ ទេ-
 វុញ្ញំ វេគត្យា ចិន្ដា ឧបបរិក្ខា ភ្នំ មេតា បរិ-
 ណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ បញ្ញា
 បញ្ញាជ្រៀយំ បញ្ញាទលំ បញ្ញាសន្តំ បញ្ញាទាសានោ
 បញ្ញាវណិលោកោ បញ្ញាឱកាសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ
 បញ្ញាវតធំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ
 អមោហោ កុសលម្មលំ អយំ តស្មី សមយេ
 អមោហោ ហោតិ ។

អរិយប្រពៃណី បុរាណ

[២៧] អរោហេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតមាន ។
 សេចក្តីបដិសេធ អរិយប្រពៃណី សេចក្តីមិនប្រឡូក ពារបិទព្យាបាទ
 សេចក្តីបិទព្យាបាទ គឺអរោហេ ជាកុសលម្មល ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះអរោហេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨] អមោហោ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ បញ្ញា
 សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីចាំបាណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីចាំបា-
 ណាធម៌ ការកំណត់ ការសំគាល់ សេចក្តីគត់គ្រា ភាពខែចណ្ឌិត
 ភាពខែអ្នកឈ្លាស ភាពខែបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រុះស្អាត ភាពខែបុគ្គល
 មានសេចក្តីក្លៀស រសេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី
 ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិយំញឡាស់ សេចក្តី
 ដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ្ញ គឺបញ្ញា បញ្ញាជ្រៀយ បញ្ញាពាលៈ គ្រឿង
 សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧកាសគឺបញ្ញា គ្រឿង
 ឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អរោហេ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ គឺអរោហេ
 ជាកុសលម្មល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអរោហេ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ ។

(៥០) កតតមា តស្មី សមយេ អនកិដ្ឋា
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អលោកោ
 អល្ហត្ថនា អល្ហត្ថត្ថំ អសារកោ អសារដ្ឋនា
 អសារដ្ឋត្ថំ អនកិដ្ឋា អលោកោ កុសលមូលំ
 អយំ តស្មី សមយេ អនកិដ្ឋា ហោតិ ។

(៥១) កតតមា តស្មី សមយេ អព្យាចារោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អនោសោ
 អនុសនា អនុសំតត្ថំ អព្យាចារោ អព្យាបន្លោ
 អនោសោ កុសលមូលំ អយំ តស្មី សមយេ
 អព្យាចារោ ហោតិ ។

(៥២) កតតមា តស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ញា បដា-
 ននា វិចយោ បរិចយោ ធម្មវិចយោ សល្ហត្តណា
 ឧបលត្តណា បច្ចុបលត្តណា បណ្ឌិតំ កោ-
 សនំ ទេបុញ្ញំ វេកត្យា ចិត្តា ឧបបរិក្ខា ភ្នំ

(៥៣) អនកិដ្ឋា កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ ការ
 បិទចង់ប្រាម ការបិទបិទចង់ រសេចក្តីមិនជាប់ចង់ពាក់ ការមិនក្រេក
 ការខ្វែង ការបិទក្រេកក្រពល រសេចក្តីមិនក្រេកក្រពល ការមិន
 សំឡឹងចំពោះ គឺអលោកៈ ជាពុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 អនកិដ្ឋា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៥៤) អព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
 រសេចក្តីមិនទឹង ការមិនប្រមូស រសេចក្តីមិនប្រមូស ការមិនព្យាបាទ
 រសេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអនោសៈ ជាពុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះអព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៥៥) សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ បញ្ញា
 រសេចក្តីដឹងសព្វ រសេចក្តីចាំបាណា រសេចក្តីជ្រើសរើស រសេចក្តីចាំបា-
 ណាធម៌ ការកំណត់ ការកេតសំគាល់ រសេចក្តីកត់ត្រា ការវិនិច្ឆ័យ
 ការវិនិច្ឆ័យអក្កណ្ណស ការវិនិច្ឆ័យមានរសេចក្តីជ្រើសរើស ការវិនិច្ឆ័យ
 មានរសេចក្តីកិច្ចស្រឡាត់ រសេចក្តីគិត រសេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី

មេធា បរិណាយេតា វិបស្សនោ សម្មាសម្ពុទ្ធិ បតោនោ
 បញ្ញា បញ្ញាជ្រៃយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសន្តិ បញ្ញាទាសា-
 នោ បញ្ញាអាណាគោ បញ្ញាឡិកាសោ បញ្ញាបរាជ្ជា-
 តោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ
 អយំ តស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[៥៣] កតមា តស្មី សមយេ ហិរិ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយតត្វេន ហិរិយតិ
 ចាបកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ សមាបត្តិយា អយំ
 តស្មី សមយេ ហិរិ ហោតិ ។

[៥៤] កតមំ តស្មី សមយេ ឡិត្តប្បំ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ឡិត្តប្បតិ ឡិត្តប្បតត្វេន ឡិត្តប្បតិ
 ចាបកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ សមាបត្តិយា វិនិ
 តស្មី សមយេ ឡិត្តប្បំ ហោតិ ។

ធម្មជាតិវិចារកិលេសា ធម្មជាតិវិណាណំ ធម្មជាតិវិប្បស្សនេ សេចក្តី
 ដឹងល ភសាតដូចជាដទៃ គឺបញ្ញា បញ្ញាជ្រៃយ បញ្ញាពលៈ
 គ្រឿងសស្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ទតាសគឺបញ្ញា
 គ្រឿងធូរគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហាៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៣] ហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ គ្រងដែល

បុគ្គលខ្មាសដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការដួបប្រទះនឹងអកុសល-
 ធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៤] ឡត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ គ្រង

ដែលបុគ្គលគក់ស្ងួត ដោយវត្ថុដែលគួរគក់ស្ងួត គក់ស្ងួតដោយការដួប
 ប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឡត្តប្បៈ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ។

(៥៥) កាករោ តស្មី សមយេ កាយប្បស្សន្តិ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
 សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បស្សន្តិ បដិប្បស្សន្តិ^(១)
 បស្សន្តិ បដិប្បស្សន្តិ បស្សន្តិ បដិប្បស្សន្តិ អយំ
 តស្មី សមយេ កាយប្បស្សន្តិ ហោតិ ។

(៥៦) កាករោ តស្មី សមយេ ចិត្តប្បស្សន្តិ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស
 បស្សន្តិ បដិប្បស្សន្តិ បស្សន្តិ បដិប្បស្សន្តិ
 បដិប្បស្សន្តិ អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តប្បស្សន្តិ
 ហោតិ ។

(៥៧) កាករោ តស្មី សមយេ កាយលហុតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
 សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស លហុតា លហុបរិ-
 ណាមតា អនន្តរតា អវិត្តរតា អយំ តស្មី សមយេ
 កាយលហុតា ហោតិ ។

១ ឧ. ម. បដិប្បស្សន្តិ ។

(៥៨) សេចក្តីស្រួលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីស្រួល សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្រួល ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្បៀមស្ងាត់
 ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សេចក្តីស្រួលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៥៩) សេចក្តីស្រួលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីស្រួល សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្រួល ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្បៀមស្ងាត់
 ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រួលចិត្ត កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

(៦០) សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច-
 ម្តេច ។ សេចក្តីស្រាល ការបង្ហូរទៅរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ
 សេចក្តីមិនទំនំ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៥៨) កតតមា តស្មី សមយេ ចិត្តលហុតា

ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស

លហុតា លហុបរិណាមតា អនន្ធនតា អវិត្តនតា

អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តលហុតា ហោតិ ។

(៥៩) កតតមា តស្មី សមយេ កាយមុនុតា

ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស

សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស មុនុតា មន្តវតា

អកត្តលតា អកបិណតា អយំ តស្មី សមយេ

កាយមុនុតា ហោតិ ។

(៦០) កតតមា តស្មី សមយេ ចិត្តមុនុតា

ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស

មុនុតា មន្តវតា អកត្តលតា អកបិណតា អយំ

តស្មី សមយេ ចិត្តមុនុតា ហោតិ ។

(៥៨) សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីស្រាល ការចង្អុលទៅដោយហើស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេច-

ក្តីមិនទំរេ ណា វៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាល

ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៥៩) សេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីទន់ សេចក្តីពោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនបើង ណា វៃវេទនា-

ខន្ធ វៃសញ្ញាខន្ធ វៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីទន់កាយ

កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៦០) សេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីទន់ សេចក្តីពោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនបើង ណា វៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ

ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦០] កតមា តស្មី សមយេ កាយកម្មញ្ញតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
 សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស កម្មញ្ញតា កម្ម-
 ញ្ញតំ កម្មញ្ញតាវេ អយំ តស្មី សមយេ កាយ-
 កម្មញ្ញតា ហោតិ ។

[៦១] កតមា តស្មី សមយេ ចិត្តកម្មញ្ញតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស
 កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញតំ កម្មញ្ញតាវេ អយំ តស្មី
 សមយេ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ ។

[៦២] កតមា តស្មី សមយេ កាយចាក្កញ្ញតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
 សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បុគ្គលាតា បុគ្គលាតំ
 បុគ្គលាតាវេ អយំ តស្មី សមយេ កាយចាក្កញ្ញតា
 ហោតិ ។

[៦៣] កាយត្ថវេកាយវេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ការត្ថវេកាយវេ សេចក្តីត្ថវេកាយវេ សភាពត្ថវេកាយវេ
 ការវិវា ណា ខែវេទនាខន្ធ ខែសញ្ញាខន្ធ ខែសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះកាយត្ថវេកាយវេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៤] ចិត្តត្ថវេកាយវេ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ការត្ថវេកាយវេ សេចក្តីត្ថវេកាយវេ សភាពត្ថវេកាយវេ
 ការវិវា ណា ខែវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តត្ថវេកាយវេ
 កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៥] សេចក្តីស្ងាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ការស្ងាត់ សេចក្តីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ ណា ខែវេទនាខន្ធ
 ខែសញ្ញាខន្ធ ខែសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងាត់កាយ
 កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

អភិធម្មបិដក បុរសគ្គណ៍

[៦៥] កតមា តស្មី សមយេ ចិត្តមាតុញ្ញាតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស
បតុណតា បតុណតិ បតុណកាវេ អយំ តស្មី
សមយេ ចិត្តមាតុញ្ញាតា ហោតិ ។

[៦៥] កតមា តស្មី សមយេ កាយុដុកតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
សញ្ញាខន្ធស្ស សន្តិវត្តន្ធស្ស ឧដុតា ឧដុកតា
អជិម្ពតា អវត្តតា អកុដិលតា អយំ តស្មី សមយេ
កាយុដុកតា ហោតិ ។

[៦៦] កតមា តស្មី សមយេ ចិត្តុដុកតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស
ឧដុតា ឧដុកតា អជិម្ពតា អវត្តតា អកុដិលតា
អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តុដុកតា ហោតិ ។

[៦៧] កតមា តស្មី សមយេ សតិ ហោតិ ។
យា តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ
សតិ សរណតា ធារណតា អបិណបទតា អស-
ម្មសទតា សតិ សតិទ្រុយំ សតិពលំ សម្មាសតិ
អយំ តស្មី សមយេ សតិ ហោតិ ។

អភិធម្មបិដក បុរសគ្គណ៍

[៦៦] សេចក្តីស្តាប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ការស្តាប់ សេចក្តីស្តាប់ សរសេរស្តាប់ ណា វៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុង
សម័យនោះ សេចក្តីស្តាប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៥] សេចក្តីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនរៀច មិនកោង មិនរំពត់ ណា វៃ
វេទនាខន្ធ វៃសញ្ញាខន្ធ វៃសន្តិវត្តន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តី
ត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៦] សេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនរៀច មិនកោង មិនរំពត់ ណា វៃ
វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុង
សម័យនោះ ។

[៦៧] សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តី
រលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹក
ឃើញ ការចាំបាច់ ការមិនកាន់ប្រឡំ ការមិនក្រេបក្រាម គឺសតិ
សតិទ្រុយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៦] ហេតុហ តស្មី សមយេ វិបស្សនា
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ញា បជាធនា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-
 លក្ខណា បតុបលក្ខណា បណ្ឌិតិំ កោសល្លិ
 ទេបុត្តំ វេកត្យា ចិត្តា ឧបបរិក្ខា ភ្នំ មេធា
 បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ
 បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្តំ បញ្ញា-
 ចាសានោ បញ្ញាអាណោកោ បញ្ញាឱកាសោ បញ្ញា-
 បដ្ឋោតោ បញ្ញាវនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-
 ធិដ្ឋំ អយំ តស្មី សមយេ វិបស្សនា ហោតិ ។

[៧៧] កតមោ តស្មី សមយេ បត្តាហោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ
 វិយារម្ពោ ចិត្តមោ បរក្កមោ ឧយ្យមោ វាយាមោ
 ឧស្សាហោ ឧស្សាឡិំ ថាមោ ធិតិ អសិចិលបរ-
 ក្កមតា អធិក្កិត្តច្ន្នតា អធិក្កិត្តធុរតា ធុរសម្បត្តា-
 ហោ វិយំ វិយំទ្រិយំ វិយពលំ សម្មាវាយាមោ
 អយំ តស្មី សមយេ បត្តាហោ ហោតិ ។

[៧៨] វិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា
 ពរវិវិស្ស ហេតុបរមោ ការជ្រើសរើស ភាគិចារណធម៌ ការ
 កំណត់ លាភសំណល់ សេចក្តីគំគ្រា ភាគនៃចណ្ឌិត ភាគនៃ
 អ្នកល្បួស ភាគនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត, ភាគនៃអ្នកមានសេចក្តី
 ច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំលាំង
 កិលេស ធម្មជាតិវិណាណំ ធម្មជាតិយើងច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ
 សភាពដូចជាដទ្ទុញ្ញ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា
 ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧកាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធូរគឺបញ្ញា
 រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាធិដ្ឋំ ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះវិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៩] សេចក្តីផ្តន្ទាឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការប្រាព្វព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាន សង្វាត ទិក្ខុ
 ព្យាយាម វស្សាហំ ប្រឹងប្រែង ឃ្នាតខ្ចី ខ្លះខ្លះ សេចក្តីសង្វាត
 មិនធ្ងរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ ការផ្តន្ទ
 ចុះ គឺវិយៈ វិយំទ្រិយ វិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសេចក្តីផ្តន្ទាឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

ពុទ្ធសាសនា ព្រះគម្ពីរ ព្រះបិណ្ឌ

[៧២] គតតោ តស្មី សមយេ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិត្តិ
 សណ្ឋិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្កេចោ អវិសា.
 ហាដមានសតា សមថោ សអាជំទ្រុយំ សមាធិពលំ
 សម្មាសមាធិ អយំ តស្មី សមយេ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។

[៧៣] យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ
 អត្តិ បដិច្ចសមុប្បត្តា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
 តុសលា ។

បទពន្លឺយំ ធិត្តំ ។
 បទពន្លឺយំ ។

[៧៤] តស្មី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ ទទ្ធា
 ហោន្តិ ទ្វាយតនាធិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារោ ហោន្តិ អដ្ឋិទ្រុយាធិ ហោន្តិ
 បញ្ចន្តិកំ ឈានំ ហោតិ បញ្ចន្តិកោ មត្តោ ហោតិ

ពុទ្ធសាសនា ព្រះគម្ពីរ

[៧៥] សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូច
 ម្តេច ។ ការបិទនៅ ការគំរាមនៅនឹង ការគំរាមនៅសិប ការមិន
 ឃ្លើងឃ្លាង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លើងឃ្លាង
 ការស្ងប់ម្ខាងចិត្ត គឺសមាធិទ្រុយ មាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៦] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយ
 អាស្រ័យហេតុ វែមន៍កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ដាច់សល ។

ចប់ បទពន្លឺយំ ។
 ចប់ បទពន្លឺយំ ។

[៧៧] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ៤ ធាតុ ៤
 អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥

អភិប្បដិសោ ធម្មសង្កណំ

សត្ត ខណ្ឌចំ ហោត្តិ ឃយោ ហោត្តិ ហោត្តិ ឃៈកោ
 ដស្សោ ហោតិ ឃណ វេទនា ហោតិ ឃកា
 សញ្ញា ហោតិ ឃកា ចេតនា ហោតិ ឃតំ ចិត្តំ
 ហោតិ ឃកោ វេទនាខន្ទោ ហោតិ ឃកោ
 សញ្ញាខន្ទោ ហោតិ ឃកោ សង្ខារក្ខន្ទោ ហោតិ
 ឃកោ វិញ្ញាណក្ខន្ទោ ហោតិ ឃតំ មនាយតនំ
 ហោតិ ឃតំ មនិច្ឆ័យិ ហោតិ ឃកោ មនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ហោតិ ឃតំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឃកោ
 ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បត្តា អរូបិយោ ធម្មា វមេ
 ធម្មា តុសលា ។

[៧៥] តតមេ តស្មី សមយេ ធម្មារោ ទត្តា
 ហោត្តិ ។ វេទនាខន្ទោ សញ្ញាខន្ទោ សង្ខារក្ខន្ទោ
 វិញ្ញាណក្ខន្ទោ ។ តតមោ តស្មី សមយេ វេទនា-
 ខន្ទោ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ
 សាតំ ចេតសិកំ សុចំ ចេតោសម្មស្សនំ សាតំ
 សុចំ វេទយំតំ ចេតោសម្មស្សនា សាតា សុចា
 វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនាខន្ទោ ហោតិ ។

ពុសោដិកាសោវា ចោដ្ឋិសោវា

តលៈ វេ ហេតុ ព វេស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១
 ចិត្ត ១ វេទនាខន្ធ ១ សញ្ញាខន្ធ ១ សង្ខារក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១
 មនាយតនៈ ១ មនិច្ឆ័យ ១ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១
 ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬត្រូវកម្រិតដទៃ ណា ដែល
 កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះត្រូវកម្រិត
 ជាកុសល ។

[៧៥] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ វេទនា-
 ខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ។ វេទនាខន្ធ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រូវពិសាប្រព្រឹត្តិក្នុងចិត្ត សេច-
 ក្តីសុខប្រព្រឹត្តិក្នុងចិត្ត ការទទួលបានផលដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ ដែល
 កើតអំពីសម្ពុស្សន៍ចិត្ត វេទនាដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ពុស្ស-
 ន៍ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កតតោ តស្មី សមយេ សញ្ញាខន្ធភោ ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ សញ្ញា សញ្ញាធាតា សញ្ញា-
 ធិតត្ថំ អយំ តស្មី សមយេ សញ្ញាខន្ធភោ ហោតិ ។
 កតតោ តស្មី សមយេ សង្ខារត្ថន្ធភោ ហោតិ ។
 ឧស្សោ ចេតនា វិភវញ្ញា វិចារា បីតិ ចិត្តស្សក-
 ក្កតា សន្និទ្ធិយំ វិរិយទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ
 បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ
 សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាពលំ
 វិរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិ-
 ពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោកោ អនោសោ អមោហោ
 អនភិជ្ឈា អព្យាចារោ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្ប
 កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ កាយលហុតា ចិត្ត-
 លហុតា កាយមុនុតា ចិត្តមុនុតា កាយកម្មតា តា

សញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា សេច-
 ក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាច់ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា-
 ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សង្ខារក្នុង កើតមានក្នុងសម័យ
 នោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ
 ឯកគ្គការបស្ថិតិ សន្និទ្ធិយំ វិរិយទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិ-
 ទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវា-
 យាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាពលៈ វិរិយពលៈ សតិ-
 ពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឧត្តប្បពលៈ អលោកៈ
 អនោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឧត្តប្បៈ
 សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តី
 ស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការស្ងប់

ចិត្តកម្មតា កាយចាកុញ្ញតា ចិត្តចាកុញ្ញតា កា-
យុដ្ឋកតា ចិត្តុដ្ឋកតា សតិ សម្បជញ្ញំ សមថោ
វិបស្សនា បត្តាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បទ តស្មី
សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ
ធម្មា វេយត្វា វេទនាខន្ធិ វេយត្វា សញ្ញាខន្ធិ
វេយត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខា-
រក្ខន្ធា ហោតិ ។ កតតោ តស្មី សមយេ
វិញ្ញាណក្ខន្ធា ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្ត
មនោ មាទសំ មាទយំ បណ្ឌិវំ មនោ មនាយតនំ
មន្តិទ្ធិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធា តជ្ជា មនោ-
វិញ្ញាណាតតុ អយំ តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធា
ហោតិ ។ វេយ តស្មី សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា
ហោតិ ។

ចិត្តគ្នាដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់រាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តី
ត្រង់តាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញា សមថៈ វិបស្សនា សេច-
ក្តីផង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអប្បេធមិនដៃ ណា ត្រូវអំពី
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យ
ហេតុ ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។
វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត
សេចក្តីដឹងការម្នា សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ន៎យ ធម្មជាតិដ៏ថ្លាស្អាត គឺ
មនោ មនាយតនៈ មន្តិទ្ធិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញា-
ណាតតុ ដ៏សមគ្នាដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះពួកខន្ធ ៤ កើត
មានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៦] កកតមាធំ តស្មី សមយេ ម្នាយតនាធំ
 ហោត្តំ ។ មនាយតនំ ធម្មាយតនំ ។ កកតមំ តស្មី
 សមយេ មនាយតនំ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ
 ចិត្តំ មនោ មាណសំ ហេតយំ បណ្ណារំ មនោ មនាយ-
 តនំ មនិជ្ជ្ជយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្កន្ធា តដ្ឋា ម-
 នោវិញ្ញាណាធាតុ ឥទំ តស្មី សមយេ មនាយតនំ
 ហោតិ ។ កកតមំ តស្មី សមយេ ធម្មាយតនំ
 ហោតិ ។ វេទនាខន្ធា សញ្ញាខន្ធា សង្ខារក្កន្ធា
 ឥទំ តស្មី សមយេ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។ ឥមាធំ
 តស្មី សមយេ ម្នាយតនាធំ ហោត្តំ ។

[៧៧] កកតមា តស្មី សមយេ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោត្តំ ។ មនោវិញ្ញាណាធាតុ ធម្មធាតុ ។ កកតមា
 តស្មី សមយេ មនោវិញ្ញាណាធាតុ ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ ហេតយំ
 បណ្ណារំ មនោ មនាយតនំ មនិជ្ជ្ជយំ វិញ្ញា-
 ណំ វិញ្ញាណក្កន្ធា តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណាធាតុ

[៧៦] អាយតនៈ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
 មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ ។ បរាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ
 កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វឺវ័យ
 ធម្មជាតិថ្នាំស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិជ្ជ្ជយ វិញ្ញាណ វិញ្ញា-
 ណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណាធាតុ ដ៏សមគួរដល់ឥស្សរៈជាដើមនោះ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះមនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ធម្មាយតនៈ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ
 សង្ខារក្ខន្ធនេះធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះ
 អាយតនៈ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៧] ធាតុ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ មនោ-
 វិញ្ញាណាធាតុ ធម្មធាតុ ។ មនោវិញ្ញាណាធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ
 កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វឺវ័យ
 ធម្មជាតិថ្នាំស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិជ្ជ្ជយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោ
 មនោវិញ្ញាណាធាតុ ដ៏សមគួរដល់ឥស្សរៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ

អយំ ឥស្សី សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។
 កកមា ឥស្សី សមយេ ធម្មធាតុ ហោតិ ។
 វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារត្ថន្ធោ អយំ ឥស្សី
 សមយេ ធម្មធាតុ ហោតិ ។ វេទនា ឥស្សី សម-
 យេ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ ។

[៧៨] កកមេ ឥស្សី សមយេ តយោ អាហារា
 ហោន្តិ ។ ជស្សាហារោ មនោសញ្ចេតនាហារោ
 វិញ្ញាណហារោ ។ កកមោ ឥស្សី សមយេ ជស្សា-
 ហារោ ហោតិ ។ យោ ឥស្សី សមយេ ជស្សា
 ដុសនា សម្មុសនា សម្មុសិតត្តំ អយំ ឥស្សី សមយេ
 ជស្សាហារោ ហោតិ ។ កកមោ ឥស្សី សមយេ
 មនោសញ្ចេតនាហារោ ហោតិ ។ យោ ឥស្សី
 សមយេ វេទនា សញ្ញេតនា សញ្ញេតយិតត្តំ អយំ
 ឥស្សី សមយេ មនោសញ្ចេតនាហារោ ហោតិ ។
 កកមោ ឥស្សី សមយេ វិញ្ញាណហារោ ហោតិ ។

នេះមនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ធម្មធាតុកើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារត្ថន្ធ
 នេះធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះធាតុ ២ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៨] អាហារា ព កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
 ជស្សាហារោ មនោសញ្ចេតនាហារោ វិញ្ញាណហារោ ។ ជស្សាហារោ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ ជស្សៈ ការពាល់ក្រូវ ការ
 ប៉ះពាល់ ការខ្វែងខ្វែង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជស្សាហារោ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មនោសញ្ចេតនាហារោ កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ វេទនា សេចក្តីរិះគិត ការគាត់រិះគិត
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនោសញ្ចេតនាហារោ កើតមានក្នុងសម័យ
 នោះ ។ វិញ្ញាណហារោ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។

យំ តស្មី សមយេ ធិត្តំ មនោ មាណសំ វាទយំ
 បណ្ឌារិ មនោ មនាយតនំ មនិច្ឆ័យំ វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណត្វត្វោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណាធាតុ អយំ តស្មី
 សមយេ វិញ្ញាណាហារោ ហោតិ ។ ឥមេ តស្មី
 សមយេ តយោ អាហារា ហោតិ ។

[៧៧] កតមាធិ តស្មី សមយេ អន្តិច្ឆ័យាធិ

ហោតិ ។ សន្តិច្ឆ័យំ វិវិយ័ច្ឆ័យំ សតិច្ឆ័យំ
 សមាធិច្ឆ័យំ មត្តាច្ឆ័យំ មនិច្ឆ័យំ សោមនស្សច្ឆ័យំ
 ជីវិតិច្ឆ័យំ ។ កតមំ តស្មី សមយេ សន្តិច្ឆ័យំ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ សន្តា សន្តហតា
 ឡុកច្យុតា អភិប្បសារោ សន្តា សន្តិច្ឆ័យំ សន្តា
 តាសំ ឥទំ តស្មី សមយេ សន្តិច្ឆ័យំ ហោតិ ។
 កតមំ តស្មី សមយេ វិវិយ័ច្ឆ័យំ ហោតិ ។

ចិត្តំ សេចក្តីដឹងការប្តូរណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ព្រួយ ធម្មជាតិជូរជន់ គឺ
 កវត្តចិត្តហៅថាមនោ បនាយតនៈ បមិច្ឆ័យ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ឥស្សរៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះវិញ្ញាណហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះអាហារ ព
 កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៧] វិច្ឆ័យ ៨ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សន្តិច្ឆ័យ វិវិយ័ច្ឆ័យ សតិច្ឆ័យ សមាធិច្ឆ័យ មត្តាច្ឆ័យ មនិ-
 ច្ឆ័យ សោមនស្សច្ឆ័យ ជីវិតិច្ឆ័យ ។ សន្តិច្ឆ័យ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ដំនើ សេចក្តីដើរ សេចក្តី
 ជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសន្តា សន្តិច្ឆ័យ សន្តា-
 ពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសន្តិច្ឆ័យ កើតមានក្នុងសម័យ
 នោះ ។ វិវិយ័ច្ឆ័យ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ វិយារត្តោ
 ជិត្តោ មា មរត្តោ មោ ឧយ្យោ មោ វាយោ មោ ឧស្សា-
 យោ ឧស្សា ធូរ មោ មិតិ អសិ មិល មរត្តោ មតា
 អនិ ក្កិ តច ធនតា អនិ ក្កិ តធុរតា ធុរសម្បត្តា យោ
 វិយិ វិយិ ធូរិយិ វិយិ តលិ សម្មា វាយោ មោ ឥទិ
 តស្មី សមយេ វិយិ ធូរិយិ យោ តិ ។ កតមិ
 តស្មី សមយេ សតិ ធូរិយិ យោ តិ ។ យា
 តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ មជិ ស្សតិ សតិ
 សរណតា ធារណតា អមិលា មធនតា អសម-
 សនតា សតិ សតិ ធូរិយិ សតិ តលិ សម្មា សតិ
 ឥទិ តស្មី សមយេ សតិ ធូរិយិ យោ តិ ។ ក-
 តមិ តស្មី សមយេ សមាជិ ធូរិយិ យោ តិ ។

ការប្រាថ្នា ក្រសយេ ប្រព្រឹត្តិ ក្រសយេ ក្រសយេ សេចក្តី មហាន សម្បត្តិ មិតិ
 ព្យាយាម មស្សា ប្រឹងប្រែង ខ្ញុំ ឃ្នក ខ្លះ ខ្លះ សេចក្តី សម្បត្តិ
 ការមិន ច្បូវ យេ ការមិន ដាក់ ចុះ ខ្លះ សេចក្តី ប្តី ខ្លះ ប្រឹង ការមិន ដាក់ ចុះ
 ការជួន ចុះ គឺ វិយេ វិយេ ឆ្ងៃ វិយេ តលេ សម្មា វាយាមេ ណា ក្នុង
 សម័យ ទោះ នេះ វិយេ ឆ្ងៃ កើត មាន ក្នុង សម័យ ទោះ ។ សតិ ឆ្ងៃ
 កើត មាន ក្នុង សម័យ ទោះ កើត ដូច ម្តេច ។ សេចក្តី លីក សេចក្តី លីក
 រឿយ ។ សេចក្តី លីក ចំ ទោះ ស្មារតី ការ ខឹង ឃើញ ការ ចាំ ប្រាន ការ មិន
 កាន់ ប្រឡំ ការ មិន ក្រេច ក្នុង គឺ សតិ សតិ ឆ្ងៃ សតិ តលេ សម្មា-
 សតិ ណា ក្នុង សម័យ ទោះ នេះ សតិ ឆ្ងៃ កើត មាន ក្នុង សម័យ
 ទោះ ។ សមាជិ ឆ្ងៃ កើត មាន ក្នុង សម័យ ទោះ កើត ដូច ម្តេច ។

យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស វិភិ សណ្ឋិតិ អវិជ្ជតិ
 អវិសាហារោ អវិក្កេតោ អវិសាហាជនាទសតា សម.
 ថោ សមាធិទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទិ
 តស្មី សមយេ សមាធិទ្រិយំ ហោតិ ។ កតមិ
 តស្មី សមយេ បញ្ញាទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មី សម-
 យេ បញ្ញា បដាទតា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ
 សល្លត្តណា ឧបលត្តណា បច្ចុបលត្តណា បណ្ឌិទ្ធិ
 កោសល្លិ ធម្មញ្ញំ វេកត្យា ចិន្តា ឧបបវិត្តា ក្វិ
 មេតា បរិណាយិកា វិបស្សនា សក្កជញ្ញំ បតោតោ
 បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសន្តិ បញ្ញា
 ទាសាដោ បញ្ញាអាណាតោ បញ្ញាខុកាសោ បញ្ញា-
 បដ្ឋោតោ បញ្ញាវន្តំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា
 ទិដ្ឋិ ឥទិ តស្មី សមយេ បញ្ញាទ្រិយំ ហោតិ ។
 កតមិ តស្មី សមយេ បញ្ញាទ្រិយំ ហោតិ ។

ការបើកទៅ ការកែតម្រូវវិធី ការកែវិធីវេយ្យាម ការវិវេចយ្យាម
 ការមិនឈប់ឈាយ លេវចិត្ត លេវចិត្តប្រែប្រួលវេយ្យាម ការស្ងប់ស្ងប់
 ចិត្ត គឺសមាធិទ្រិយ ឥតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បញ្ញាទ្រិយ កើត
 នោះ នេះសមាធិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បញ្ញាទ្រិយ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តី
 ពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការ
 កត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពខែបណ្ឌិត ភាពខែអ្នកឈ្លាស ភាព
 ខែបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពខែបុគ្គលមានសេចក្តីក្លៀសវាស់ សេចក្តី
 គិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចវដនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិ
 វៃណនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាដុំធូញ
 គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺ
 គឺបញ្ញា ឧត្តាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធ្មេនគឺបញ្ញា គេនគឺបញ្ញា អះមាហៈ
 ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាទ្រិយ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បញ្ញាទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។

យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ ហធិយំ
 បណ្តារំ មនោ មនាយតនំ មជ្ជិម្ព័យំ វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណក្ខន្ធា តត្ថា មនោវិញ្ញាណាតតុ ឥទ្ធិ តស្មី
 សមយេ មជ្ជិម្ព័យំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មី
 សមយេ សោមនស្សិម្ព័យំ ហោតិ ។ យំ តស្មី
 សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ
 ចេតាសម្មស្សដិ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតា-
 សម្មស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទ្ធិ តស្មី
 សមយេ សោមនស្សិម្ព័យំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មី
 សមយេ ជីវិតិម្ព័យំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបិដិ
 ធម្មាដិ អាយុ វិតិ យបថា យាបថា ឥរិយជា
 វត្តជា ចាលជា ជីវិតំ ជីវិតិម្ព័យំ ឥទ្ធិ តស្មី
 សមយេ ជីវិតិម្ព័យំ ហោតិ ។ ឥមាដិ តស្មី
 សមយេ អដ្ឋិម្ព័យាដិ ហោតិ ។

ចិត្តំ សោមនស្សិម្ព័យំ សោមនស្សិម្ព័យំ មុវិយ មុវិយ មុវិយ មុវិយ មុវិយ មុវិយ
 ករិត្តិចិត្តរាវចំបនោ បនាយតនៈ បដិម្ព័យ វិញ្ញាយ វិញ្ញាយ វិញ្ញាយ វិញ្ញាយ
 មនោវិញ្ញាណាតតុ ដ៏សមគ្គវេសវិស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះមន្តិម្ព័យ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សោមនស្សិ-
 ម្ព័យ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រាញ់តិសា
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួល
 ការម្នាក់ដ៏ត្រាញ់តិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏
 ត្រាញ់តិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះសោមនស្សិម្ព័យ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ជីវិតិម្ព័យ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការរឹតតទៅ ការរស់
 ទៅ ការយឺតទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការក្ស័យ នៃ-
 អរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិម្ព័យ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ជីវិតិម្ព័យ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះឥម្ព័យ ៨ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

កតមា តស្មី សមយេ ចិត្តស្សៈកត្តតា ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្សៈ មិតិ សណ្ឌិតិ អវិជ្ជិតិ
 អវិសាហារោ អវិក្កេចោ អវិសាហាជមានសតា សម-
 ដោ សមាជិត្រ្ទិយំ សមាជិតលំ សម្មាសមាជិ អយំ
 តស្មី សមយេ ចិត្តស្សៈកត្តតា ហោតិ ។ ឥទ្ធ
 តស្មី សមយេ បញ្ចង្គិកំ ណាទំ ហោតិ ។

(៨០) កតមោ តស្មី សមយេ បញ្ចង្គិកោ មត្តោ
 ហោតិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយា-
 មោ សម្មាសតិ សម្មាសមាជិ ។ កតមា តស្មី
 សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ
 បញ្ញា បដាទតា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ
 សលុត្តណា ឧបលត្តណា បច្ចុបលត្តណា បណ្ឌិតិ
 កោសល្យំ នេម្មញ្ញំ វេកត្យា ចិន្ទា ឧបបរិក្កា ក្ករិ
 មេតា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ
 បញ្ញា បញ្ញាត្រ្ទិយំ បញ្ញាតលំ បញ្ញាសតំ បញ្ញាទា-
 សានោ បញ្ញាអាណោកោ បញ្ញាធិកាសោ បញ្ញាប-
 ដ្ឋោនោ បញ្ញាវតទំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ

ឯកត្តន បរមវិជ្ជំ បរិបុណ្ណសម្មាសម្ពោ បរិវិជ្ជិតំ ។ ហោតិ ហោតិ
 ការតិកយវេទិមំ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ
 របស់ចិត្ត សមាជិត្រ្ទិយំ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ
 គីសមា-
 ជិត្រ្ទិយំ សមាជិត្រ្ទិយំ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ ហោតិ
 របស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះឈានប្រកបដោយអង្គ ៥
 កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៨១) មត្តប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាជិ
 សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តី
 ដឹងសព្វ សេចក្តីចំពោះណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីចំពោះណាធម៌
 សេចក្តីតំណក់ សេចក្តីតត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាព
 នៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមាន
 សេចក្តីភ្ញឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចវែងដី ធម្មជាតិ
 កំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិយើងច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ
 សភាពដូចជាដុំឧត្ត គឺបញ្ញា បញ្ញាត្រ្ទិយ បញ្ញាតលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា
 ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧត្តាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធូរគឺបញ្ញា កន្លះ
 គឺបញ្ញា អរោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ

អភិធម្មបិដកេ ធម្មសង្កណិ

អយំ តស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ កតត-
 មោ តស្មី សមយេ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ តតក្កា វិតក្កោ សង្កប្បោ
 អប្បដា ព្យប្បដា ចេតសោ អភិធម្មេយោ ស-
 ម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មី សមយេ សម្មាសង្កប្បោ
 ហោតិ ។ កតតមោ តស្មី សមយេ សម្មាវាយាមោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ
 វិយាវម្ពោ និក្ករោ បរក្ករោ ឧយ្យោមោ វាយា-
 មោ ឧស្សាហោ ឧស្សាធឿ ជាមោ និតិ អសិដិល-
 បរក្កមតា អនិក្កុត្តន្តតា អនិក្កុត្តុតតា ធុរសម្ប-
 ត្តាហោ វិយំ វិយំ ច្រៀយំ វិយពលំ សម្មាវាយាមោ
 អយំ តស្មី សមយេ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។
 កតតមោ តស្មី សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។

អភិធម្មបិដកេ ធម្មសង្កណិ

នេសម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សម្មាសង្កប្បោ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ក៏ដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រូវរិះ ការរិះគិត គំរិះ
 ការរើស ការជេររើស ការលើកឡើងខ្លួនចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បោ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេសម្មាសង្កប្បោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។
 សម្មាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ក៏ដូចម្តេច ។ ការ
 ព្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុហាត សង្កាត ទិតទំ
 ព្យាយាម ទស្សាហ៍ ច្រើនប្រុង ខ្ជិលខ្ជាត ខ្វះខាត សេចក្តីសង្កាត
 ការមិនជួយ ការមិនដាក់ចុះ នូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ
 ការផ្គងផ្កុះ ភិរិយៈ វិយេទ្រិយ វិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេសម្មាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ សម្មាសតិ កើតមានក្នុង សម័យនោះ ក៏ដូចម្តេច ។

ពុទ្ធសាសនា ព្រះគម្ពីរ

យា តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ
 សតិ សាណាតា ធារណាតា អបិណបទតា អសម្ម-
 សទតា សតិ សតិទ្រ្ទិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ
 អយំ តស្មី សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។ កតមោ
 តស្មី សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ យា តស្មី
 សមយេ ចិត្តស្ស ចិតិ សណ្ឌិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសា-
 ហារោ អវិក្កោចោ អវិសាហាជមាទសតា សមថោ
 សមាធិទ្រ្ទិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មី
 សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ អយំ តស្មី
 សមយេ បញ្ចង្គិកោ មត្តោ ហោតិ ។

(៨២) កតមាធិ តស្មី សមយេ សត្ត ពលាធិ
 ហោន្តិ ។ សទ្ធាពលំ វិរិយពលំ សតិពលំ ស.
 មាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ធីត្តប្បពលំ ។
 កតមំ តស្មី សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។

ពុទ្ធសាសនា ព្រះគម្ពីរ

សេចក្តីលើក សេចក្តីលើកទៀត ។ សេចក្តីលើកទីបី ។ សម្មាសតិ ពល
 នីកាយិញ ការចាំបាច់ ការបរិភោគ ការបរិភោគ គឺសតិ
 សតិទ្រ្ទិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សម្មាសមាធិ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការបិទភ្នែក ការភ័យខ្លាចនឹង ការ
 គំនិត ការមិនយូងយួន ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃ
 ចិត្តមិនយូងយួន ការស្ងប់ស្ងៀមចិត្ត គឺសមាធិទ្រ្ទិយ សម្មាធិពលៈ
 សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសមាធិ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។

(៨២) ពលៈ ព្រំ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សម្មា-
 ពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ
 ធីត្តប្បពលៈ ។ សម្មាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

អភិធម្មវិថេ ធម្មសង្កណ៍

យា តស្មី សមយេ សទ្ធា សទ្ធិហោ ឱកប្បយា
អភិប្បសារោ សទ្ធា សទ្ធិទ្រ្ទិយំ សទ្ធាពលំ ឥទ្ធ
តស្មី សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។ កកតមំ តស្មី
សមយេ វិរិយពលំ ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ
ចេតសិកោ វិរិយារម្មោ ធិក្កោមោ បរក្កោមោ ឧយ្យា-
មោ វាយាមោ ឧស្សាមោ ឧស្សាធិ វាយា ធិតិ
អសិទិលបរក្កមតា អធិក្កុតចន្ទតា អធិក្កុតតុរតា
តុរសម្បត្តាមោ វិរិយំ វិរិយទ្រ្ទិយំ វិរិយពលំ សម្មា-
វាយាមោ ឥទ្ធ តស្មី សមយេ វិរិយពលំ ហោតិ ។
កកតមំ តស្មី សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។ យោ
តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ
សរណតា ចារណតា អមិលាបនតា អសម្ម-
សនតា សតិ សតិទ្រ្ទិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ
ឥទ្ធ តស្មី សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។

អភិធម្មវិថេ ធម្មសង្កណ៍

ដំឡើ សេចក្តីដៀ សេចក្តីដៀវិបំ សេចក្តីជ្រះជ្រះភ្លៀង ដំលើ
សទ្ធិទ្រ្ទិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាពលៈ ហើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
ម្តេច ។ ការប្រាជ្ញាព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាន សង្ហាត
ទិតំ ព្យាយាម ទស្សាហំ ប្រឹងប្រែង ខ្មែរខ្មែរ សេចក្តី
សង្ហាត ការមិនជួយ ការមិនដាក់ចុះខ្សែសេចក្តីប៉ងប៉ង ការមិនដាក់ចុះ
ការផ្គត់ផ្គង់ គឺវិរិយៈ វិរិយទ្រ្ទិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា
ក្នុងសម័យនោះ នេះវិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សតិពលៈ
កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីលើក សេចក្តីលើក
រឿយៗ សេចក្តីលើកចំពោះ ស្ត្រី ការនឹកយំញ ការចាំបាន ការ
មិនកាន់ប្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិទ្រ្ទិយ សតិពលៈ សម្មា-
សតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កតតម៌ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ យោ
 តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស ថិតិ សណ្ឌិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសា-
 ហារោ អវិក្កហោ អវិសាហជមាទសតា សមថោ
 សមាធិជ្រៀយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទ្ធិ តស្មី
 សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ កតតម៌ តស្មី
 សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ
 បញ្ញា បដាទតា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ
 សល្លត្តណា ឧបលត្តណា បដ្ឋបលត្តណា បណ្ឌិតិ
 កោសល្លិ ធម្មញ្ញំ វេកត្យា ចិត្តា ឧបបរិក្ខា ភ្នវិ
 មេតា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោទោ
 បញ្ញា បញ្ញាជ្រៀយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសតិ បញ្ញា-
 ចាសាទោ បញ្ញាអាណេកោ បញ្ញាឱកាសោ បញ្ញា-
 បដ្ឋោតោ បញ្ញាវតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ
 សម្មាធិដ្ឋិ ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ បញ្ញាពលំ ហោ-
 តិ ។ កតតម៌ តស្មី សមយេ បរិពលំ ហោតិ ។

សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូច្នោះ ។ កើតនៅ
 ការកំលំនៅទីនេះ ការកំលំនៅទីដទៃ ការបិទបិទបិទបិទ ការបិទបិទ
 មាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនប្រយោជន៍ ការស្ងប់ស្ងប់ចិត្ត គឺ
 សមាធិជ្រៀយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ កើតដូច្នោះ ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា
 សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធមិ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តីកត់
 សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃ
 បុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីក្លៀស ។ សេចក្តីគិត
 សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំលាំងភិលេស ធម្មជាតិវិណ-
 នាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងស្តី សភាពដូចជាដង្កូវ គឺបញ្ញា
 បញ្ញាជ្រៀយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា
 ឧត្តាសគឺបញ្ញា គ្រឿងនេះគឺបញ្ញា វត្តនៈគឺបញ្ញា អមោហាៈ ធម្មវិចយៈ
 សម្មាធិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូច្នោះ ។

យំ តស្មី សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយេតទ្វេ ហិរិយតិ
 ចាបកាណំ អត្តុសលាណំ ធម្មាណំ សមាបត្តិយា ឥទ្ធិ
 តស្មី សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មី
 សមយេ ឡុត្តប្បពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ
 ឡុត្តប្បតិ ឡុត្តប្បតទ្វេ ឡុត្តប្បតិ ចាបកាណំ អត្តុស-
 លាណំ ធម្មាណំ សមាបត្តិយា ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ
 ឡុត្តប្បពលំ ហោតិ ។ ឥតាណំ តស្មី សមយេ សត្ត
 ពណណំ ហោនិ ។

[៨៣] កតមេ តស្មី សមយេ តយោ ហេតុ
 ហោនិ ។ អលោកោ អនោសោ អមោហោ ។
 កតតោ តស្មី សមយេ អលោកោ ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ អលោកោ អល្អត្តិ-
 ណា អល្អត្តិតតិ អសារកោ អសារជ្ជណា អសា-
 រជ្ជិតតិ អនតិជ្ជា អលោកោ ត្តុសលម្ហូលិ
 អយំ តស្មី សមយេ អលោកោ ហោតិ ។

ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយតែដែលត្រូវខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះ
 នឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពលៈ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ ។ ឡុត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ត្រង់ដែលបុគ្គលភក់ស្លុតដោយតែដែលត្រូវភក់ស្លុត ភក់ស្លុតដោយការជួប
 ប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឡុត្តប្បពលៈ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះពលៈ ៧ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៣] ហេតុ ៣ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 អលោកៈ អនោសៈ អមោហាៈ ។ អលោកៈ កើតមានក្នុងសម័យ
 នោះ តើដូចម្តេច ។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តី
 មិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តី
 មិនត្រេកត្រអាល ការមិនសំឡឹងចំពោះ គឺអលោកៈ ជាកុសលមូល
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអលោកៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កតតោ តស្មី សមយេ អនោសោ ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ អនោសោ អន្ទុសនា
 អន្ទុសិត្តិ អត្យាចារោ អត្យាបដ្ឋោ អនោសោ
 កុសលម្ងលំ អយំ តស្មី សមយេ អនោសោ
 ហោតិ ។ កតតោ តស្មី សមយេ អមោហោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ញា បដា-
 ធនា វិចយោ បរិចយោ ធម្មវិចយោ សានុក្ក-
 ណា ឧបលក្កណា បច្ចុបលក្កណា បណ្ឌិត្តិ កោ-
 សល្លំ ធម្មញ្ញំ វេកត្យា តិណ្ណំ ឧបបរិក្កា ក្វិ មេ-
 នា បរិណយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ
 បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្តិ បញ្ញាចា-
 សានោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាខ្ពុកាសោ បញ្ញា-
 បដ្ឋោតោ បញ្ញាវតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ អមោហោ កុសលម្ងលំ អយំ តស្មី សមយេ
 អនោសោ ហោតិ ។ វេមេ តស្មី សមយេ តាយោ
 ហេតុ ហោតិ ។

អាទាសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឃើញប្រាជ្ញា ។ សេចក្តីដឹង
 ការទីប្រាំបួន សេចក្តីទីប្រាំបួន ការទីប្រាំបួន សេចក្តីទីប្រាំបួន
 គឺអាទាសៈ ជាគុសលម្ងល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអាទាសៈ
 កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ អាមាហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តី
 អ្វីសរសៃ សេចក្តីពិចារណាធមិ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តីកត់សំគាល់
 សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គល
 មានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីច្បាស់ សេចក្តីគិត
 សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចដែលដឹង ធម្មជាតិកំហុតកិលេស ធម្មជាតិ
 ណែនាំ ធម្មជាតិយើងច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាដទៃ
 គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា
 ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧត្តាសគឺបញ្ញា អ្រឡឹងធូរគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អាមាហៈ
 ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ អាមាហៈ ជាគុសលម្ងល ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះអាមាហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះហេតុ ឆ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៨២) កតតមា តស្មី សមយេ ឯកា ជស្សោ
ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ឌុសនា
សម្មុសនា សម្មុសិតតំ អយំ តស្មី សមយេ ឯកា
ជស្សោ ហោតិ ។

(៨៤) កតតមា តស្មី សមយេ ឯកា វេទនា
ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ សាតិ
ចេតសិកំ សុទំ ចេតោសម្មស្សដិ សាតិ សុទំ វេទ-
យំតិ ចេតោសម្មស្សជា សាតា សុទា វេទនា អយំ
តស្មី សមយេ ឯកា វេទនា ហោតិ(១) ។

(៨៦) កតតមា តស្មី សមយេ ឯកា សញ្ញា ហោ-
តិ ។ យោ តស្មី សមយេ សញ្ញា សញ្ញាននា សញ្ញានិ-
តតំ អយំ តស្មី សមយេ ឯកា សញ្ញា ហោតិ(២) ។

(៨៧) កតតមា តស្មី សមយេ ឯកា ចេតនា ហោ-
តិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតនា សញ្ញោតនា សញ្ញោត-
យំតតំ អយំ តស្មី សមយេ ឯកា ចេតនា ហោតិ(៣) ។

១២៣ វិហារី ចរាណនាទិ បុរិយោ ១ សមេន្តំ ។ ធម្ម ហិ ធម្មាមនោវិញ្ញាណ-
នាតុសម្មស្សដិ ០ ធម្មាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដិ ០ ទិស្សតិ ។ ពស្ថ ធម្ម
អតិរាវំ វិ ធម្ម ឧរំ វិ សិយា ។

(៨៤) វេស្សៈ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
វេស្សៈ ការពាល់គ្រូ ការប៉ះពាល់ ការខ្លាំងក្លាខ្លីច ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះវេស្សៈ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៨៥) វេទនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេច-
ក្តីត្រូវពិសាប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្ត សេចក្តី
ទទួលការម្នាក់ដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនា
ដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះវេទនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៨៦) សញ្ញា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាច់ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
សញ្ញា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(៨៧) ចេតនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ចេតនា សេចក្តីគិត ការគិតវិនិច្ឆ័យ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ចេតនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៨] កតមំ តស្មី សមយេ ឯកំ ចិត្តំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ

មាណសំ បណ្ឌិ មនោ បនាយតនំ មនិទ្រ្តិយំ

វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្កុញ្ញោ តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណាណុ

តនំ តស្មី សមយេ ឯកំ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៨៩] កតមោ តស្មី សមយេ ឯកោ វេទនា-

ខន្ទោ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ

សាតិ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្មស្សជំ សាតិ

សុខំ វេទយំតំ ចេតោសម្មស្សជា សាតា សុខា

វេទនា អយំ តស្មី សមយេ ឯកោ វេទនាខន្ទោ

ហោតិ ។

[៩០] កតមោ តស្មី សមយេ ឯកោ សញ្ញា-

ខន្ទោ ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ សញ្ញា

សញ្ញាននា សញ្ញាជិត្តំ អយំ តស្មី សមយេ

ឯកោ សញ្ញាខន្ទោ ហោតិ ។

[៨៨] ចិត្ត ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត

សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរជ័យ ធម្មជាតិដ៏ស្រស់ដ៏ គឺ

តវិចិត្តហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រ្តិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

មនោវិញ្ញាណាណុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ

នោះ នេះចិត្ត ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៩] វេទនាខន្ធ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រូវពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេច-

ក្តីខ្ពស់អារម្មណ៍ដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា

ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩០] សញ្ញាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីបំបាត់ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

សញ្ញាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧០] កតតោ ធានី សមយេ ឯកោ សម្មា-
 រត្តោ ហោតិ ។ ឯស្សោ ចេតនា វិនិក្ខោ
 វិចារោ បិភិ ចិត្តស្សត្តតា សន្និទ្ធិយំ វិយទ្ធិយំ
 សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មា-
 សតិ សម្មាសមាធិ សម្មាពលំ វិយពលំ សតិពលំ
 សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិវិតលំ ឌុត្តប្បពលំ អលោ-
 កោ អនាសោ អមោហា អនភិជ្ឈា អត្យាចារោ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហិវិ ឌុត្តប្បំ កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ
 កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុ-
 តា កាយកម្មតា ចិត្តកម្មតា កាយចាកុញ្ញា-
 តា ចិត្តចាកុញ្ញាតា កាយជុតតា ចិត្តជុតតា សតិ
 សម្មាជញ្ញំ សមាថោ វិបស្សនា បត្តាហោ អវិក្ខេ-
 ចោ យេ វា បន តស្មី សមយេ អញ្ញេបិ អតិ
 បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា វេយ្យា វេធា-
 ទន្ធិ វេយ្យា សញ្ញាទន្ធិ វេយ្យា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ
 តស្មី សមយេ ឯកោ សម្មារត្តោ ហោតិ ។

[៧១] សន្និក្ខន្ធ ខ កើតហេតុនិសម័យនោះ តើប្តូរម្តេច ។
 ឌស្សៈ ចេតនា វិភក្កៈ វិចារៈ បិភិ ឯកត្តតា លសចិត្ត សន្និទ្ធិយ
 វិយទ្ធិយ សតិទ្ធិយ សមាធិទ្ធិយ បញ្ញាទ្ធិយ ជីវិតទ្ធិយ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មា-
 ពលៈ វិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិវិតលៈ
 ឌុត្តប្បពលៈ អលោកៈ អទោសៈ អមោហាៈ អនភិជ្ឈា អត្យាចាខ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហិវិ ឌុត្តប្បៈ កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ កាយលហុតា
 ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មតា ចិត្តកម្មតា
 កាយចាកុញ្ញាតា ចិត្តចាកុញ្ញាតា កាយជុតតា ចិត្តជុតតា សតិ សម្មា-
 ជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា បត្តាហាៈ អវិក្ខេបៈ ប្តូរា ត្វកអូបធម៌វិខ
 ណា ក្រាអំពៅខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែល
 កើតឡើង ដោយកស្រយហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ទេ
 សន្និក្ខន្ធ ខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧២] កតមោ តស្មី សមយេ ឯកោ វិញ្ញា-
 ណត្តុទ្ធោ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិន្តំ
 មនោ មាទសំ ហទយំ បណ្ណារំ មនោ មនាយតនំ
 មនិជ្ជ្ជិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណត្តុទ្ធោ តដ្ឋា មនោ-
 វិញ្ញាណនាតុ អយំ តស្មី សមយេ ឯកោ វិញ្ញា-
 ណត្តុទ្ធោ ហោតិ ។

[៧៣] កតមំ តស្មី សមយេ ឯកំ មនាយតនំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិន្តំ មនោ
 មាទសំ ហទយំ បណ្ណារំ មនោ មនាយតនំ
 មនិជ្ជ្ជិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណត្តុទ្ធោ តដ្ឋា មនោ-
 វិញ្ញាណនាតុ ឥទិ តស្មី សមយេ ឯកំ មនាយតនំ
 ហោតិ ។

[៧៤] កតមំ តស្មី សមយេ ឯកំ មនិជ្ជ្ជិយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិន្តំ មនោ មាទសំ
 ហទយំ បណ្ណារំ មនោ មនាយតនំ មនិជ្ជ្ជិយំ
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណត្តុទ្ធោ តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណនាតុ
 ឥទិ តស្មី សមយេ ឯកំ មនិជ្ជ្ជិយំ ហោតិ ។

[៧២] វិញ្ញាណត្តុទ្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិជ្ជ្ជិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណត្តុទ្ធ
 មនោវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់វេស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះវិញ្ញាណត្តុទ្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៣] មនាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិជ្ជ្ជិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណត្តុទ្ធ
 មនោវិញ្ញាណនាតុដ៏សមគួរដល់វេស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះមនាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៤] មនិជ្ជ្ជិយ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិដ៏ថ្លា
 ស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិជ្ជ្ជិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណត្តុទ្ធ
 មនោវិញ្ញាណនាតុដ៏សមគួរដល់វេស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះមនិជ្ជ្ជិយ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៥] កតមា តស្មី សមយេ ឯកា មនោ-
វិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ
មនោ មាណសិ ។ បេ ។ តត្ថា មនោវិញ្ញាណធាតុ
អយំ តស្មី សមយេ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ
ហោតិ ។

[៧៦] កតមំ តស្មី សមយេ ឯកំ ធម្មាយតនំ
ហោតិ ។ វេទនាខន្ធសញ្ញាខន្ធសង្ខារត្តខន្ធសង្ខារត្តខន្ធ
នំ តស្មី សមយេ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។

[៧៧] កតមា តស្មី សមយេ ឯកា ធម្មធាតុ
ហោតិ ។ វេទនាខន្ធសញ្ញាខន្ធសង្ខារត្តខន្ធសង្ខារត្តខន្ធ
អយំ តស្មី សមយេ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ ។

[៧៨] យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញេបិ
អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
កុសលា ។

[៧៩] មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូច
ម្តេច ។ សេចក្តីតិច សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ។ បេ ។
មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ឥស្សរៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះមនោវិញ្ញាណធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៦] ធម្មាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារត្តន្ធ នេះធម្មាយតនៈ ១ កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៧] ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារត្តន្ធ នេះធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។

[៧៨] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតហើយ
កាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ក្រសួង ក្រសួង សុភ័យ

[៧៧] តស៊ូ ទោ បន សមយេ ធម្មា ហោន្តិ
 ទន្ធា ហោន្តិ អាយតនានិ ហោន្តិ ធាតុយោ ហោន្តិ
 អាហារា ហោន្តិ ឥន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ណានិ ហោន្តិ
 មត្តោ ហោន្តិ ពលានិ ហោន្តិ ហេតុ ហោន្តិ
 ឧស្សា ហោន្តិ វេទនា ហោន្តិ សញ្ញា ហោន្តិ
 ចេតនា ហោន្តិ ចិត្តិ ហោន្តិ វេទនាទន្ធា ហោន្តិ
 សញ្ញាទន្ធា ហោន្តិ សង្ខារក្ខន្ធា ហោន្តិ វិញ្ញា-
 ណក្ខន្ធា ហោន្តិ មនាយតនិ ហោន្តិ មនិវ្រ្មិយិ
 ហោន្តិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោន្តិ ធម្មាយតនិ
 ហោន្តិ ធម្មធាតុ ហោន្តិ យេ វា បន តស៊ូ សមយេ
 អញ្ញេមិ អត្ថិ មនិច្ចសុធម្មិណ្ណា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

[១០០] កតមេ តស៊ូ សមយេ ធម្មា ហោន្តិ ។
 វេទនាទន្ធា សញ្ញាទន្ធា សង្ខារក្ខន្ធា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធា ឥមេ តស៊ូ សមយេ ធម្មា ហោន្តិ ។

[១០១] កតមេ តស៊ូ សមយេ ទន្ធា ហោន្តិ ។
 វេទនាទន្ធា សញ្ញាទន្ធា សង្ខារក្ខន្ធា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធា ឥមេ តស៊ូ សមយេ ទន្ធា ហោន្តិ ។

ក្រសួង ក្រសួង សុភ័យ

[៧៧] តស៊ូ ទោ បន សមយេ ធម្មា ហោន្តិ
 ត្ថិតធាតុ ត្ថិតកាលោ ត្ថិតវិជ្ជិយ ពោទ បន ត្ថិតនាយៈ ត្ថិតហេតុ
 ឥស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វេទនាទន្ធា សញ្ញាទន្ធា
 សង្ខារក្ខន្ធា វិញ្ញាណក្ខន្ធា មនាយតនៈ មនិវ្រ្មិយ មនោវិញ្ញាណធាតុ
 ធម្មាយតនៈ ធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ដូច ពួកអរូបិយ
 ដទៃ ណា ដែលកើតឡើងព្រោះហេតុស្រយះហេតុ កើតមានក្នុងសម័យ
 នោះ នេះពួកធម៌វាក្យសល ។

[១០០] ត្ថិតធម៌ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 វេទនាទន្ធា សញ្ញាទន្ធា សង្ខារក្ខន្ធា វិញ្ញាណក្ខន្ធា នេះពួកធម៌ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០១] ត្ថិតធម៌ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 វេទនាទន្ធា សញ្ញាទន្ធា សង្ខារក្ខន្ធា វិញ្ញាណក្ខន្ធា នេះពួកធម៌ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០២] កតមាធិ តស្មី សមយេ អាយតនាធិ
ហោត្តិ ។ មនាយតនំ ធម្មាយតនំ ឥមាធិ តស្មី
សមយេ អាយតនាធិ ហោត្តិ ។

[១០៣] កតមា តស្មី សមយេ ធាតុយោ
ហោត្តិ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ ឥមា តស្មី
សមយេ ធាតុយោ ហោត្តិ ។

[១០៤] កតមេ តស្មី សមយេ អាហារា ហោត្តិ ។
ធម្មភិណ្ណោ មនោសញ្ចេតនាហារោ វិញ្ញាណាហារោ
ឥមេ តស្មី សមយេ អាហារា ហោត្តិ ។

[១០៥] កតមាធិ តស្មី សមយេ ឥន្ទ្រិយាធិ
ហោត្តិ ។ សន្តិទ្រិយំ វិយទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមា-
ធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិយំ មនេទ្រិយំ សោមនស្សទ្រិយំ ជីវិ-
តិទ្រិយំ ឥមាធិ តស្មី សមយេ ឥន្ទ្រិយាធិ ហោត្តិ ។

[១០៦] កតមំ តស្មី សមយេ ឈានំ ហោតិ ។
វិគរោ វិចារោ ចំតិ សុខំ ចិត្តស្ស្រកត្តតា ឥទិ
តស្មី សមយេ ឈានំ ហោតិ ។

[១០៦] ពួកធម្មតៈ កើតមានកងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ នេះពួកអាយតនៈ កើតមាន កងសម័យ
នោះ ។

[១០៧] ពួកធាតុ កើតមាន កងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ នេះពួកធាតុ កើតមានកងសម័យនោះ ។

[១០៨] ពួកអាហារ កើតមានកងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ធម្មភិណ្ណោ មនោសញ្ចេតនាហារោ វិញ្ញាណាហារោ នេះពួកអាហារ
កើតមានកងសម័យនោះ ។

[១០៩] ពួកឥន្ទ្រិយ កើតមានកងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
សន្តិទ្រិយ វិយទ្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ មនិ-
ទ្រិយ សោមនស្សទ្រិយ ជីវិតិទ្រិយ នេះពួកឥន្ទ្រិយ កើតមាន
កងសម័យនោះ ។

[១០៦] ឈាន កើតមានកងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វិគរុ៎ះ
វិចារៈ ចំតិ សុខៈ ចិត្តកត្តារស្ស្រកត្ត នេះឈាន កើតមានកង
សម័យនោះ ។

ក្បួនសម្រាប់សម្រេចសម្រេច

[១០៧] កតមា តស្មី សមយេ មត្តោ ហោតិ ។
សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កេតោ សម្មាវាយោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ អយំ តស្មី សមយេ មត្តោ ហោតិ ។

[១០៨] កតមាធិ តស្មី សមយេ តណាធិ
ហោតិ ។ សន្តាតលំ វិយាតលំ សតិពលំ សមា-
ធិពលំ មញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ឌុត្តប្បពលំ ឥមាធិ
តស្មី សមយេ តណាធិ ហោតិ ។

[១០៩] កតមេ តស្មី សមយេ ហេតុ ហោតិ ។
អលោកោ អនោសោ អមោហោ ឥមេ តស្មី
សមយេ ហេតុ ហោតិ ។

[១១០] កតមោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
ហោតិ ។

[១១១] កតមា តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ
។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[១១២] កតមា តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ
។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

ក្បួនសម្រាប់សម្រេចសម្រេច

[១១៣] បត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា-
ទិដ្ឋិ សម្មាសង្កេតោ សម្មាវាយោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ បេបត្ត
កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៤] ត្នកតលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
សព្វាតលៈ វិយាតលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ មញ្ញាតលៈ
ហិរិពលៈ ឌុត្តប្បពលៈ នេត្តកតលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៥] ត្នកហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
អលោកៈ អនោសៈ អមោហាៈ នេត្តកហេតុ កើតមានក្នុងសម័យ
នោះ ។

[១១៦] ជស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។
នេជស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៧] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។
នេវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៨] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។
នេសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៣] កតតមា តស្មី សមយេ ចេតនា
ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ ចេតនា
ហោតិ ។

[១១៤] កតតមំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ
។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[១១៥] កតតោ តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធា
ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធា
ហោតិ ។

[១១៦] កតតោ តស្មី សមយេ សញ្ញាខន្ធា
ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ សញ្ញាខន្ធា
ហោតិ ។

[១១៧] កតតោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ធា
ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ធា
ហោតិ ។

[១១៨] កតតោ តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធា
ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធា
ហោតិ ។

[១១៣] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ បេ ។
នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៤] ចិត្តំ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះ
ចិត្តំ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៥] វេទនាខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច
។ បេ ។ នេះវេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៦] សញ្ញាខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច
។ បេ ។ នេះសញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច
។ បេ ។ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៨] វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច
។ បេ ។ នេះវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

(១១៧) កតតម្ភំ តស្ម័យំ សមយេ មនាយតនំ

ហោតិ ។ មេ ។ ឥទំ តស្ម័យំ សមយេ មនាយតនំ

ហោតិ ។

(១២០) កតតម្ភំ តស្ម័យំ សមយេ មនិទ្រ្តិយំ

ហោតិ ។ មេ ។ ឥទំ តស្ម័យំ សមយេ មនិទ្រ្តិយំ

ហោតិ ។

(១២១) កតតនា តស្ម័យំ សមយេ មនោវិញ្ញា-

ណាតតុ ហោតិ ។ មេ ។ អយំ តស្ម័យំ សមយេ

មនោវិញ្ញាណាតតុ ហោតិ ។

(១២២) កតតម្ភំ តស្ម័យំ សមយេ ធម្មាយតនំ

ហោតិ ។ វេទនាខន្ធសញ្ញាខន្ធសញ្ញាវត្ថុខន្ធសញ្ញា

ឥទំ តស្ម័យំ សមយេ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។

(១១៧) បហាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច

។ មេ ។ នេះបហាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(១២០) មនិទ្រ្តិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច

។ មេ ។ នេះមនិទ្រ្តិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(១២១) មនោវិញ្ញាណាតតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើ

ដូចម្តេច ។ មេ ។ នេះមនោវិញ្ញាណាតតុ កើតមាន ក្នុងសម័យ

នោះ ។

(១២២) ធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សញ្ញាវត្ថុខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។

[១២៣] កតតោ តស្មី សមយេ ធម្មនាគុ
ហោតិ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ការក្ខន្ធោ
អយំ តស្មី សមយេ ធម្មនាគុ ហោតិ ។

[១២៤] យេ វា បន តស្មី សមយេ អញ្ញបិ
អត្តំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិណោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
តុសលា ។

សុញ្ញតវិញ ។
ធម៌ ចិត្តំ ។

[១២៥] កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ កាមាវចរំ តុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ
សោមនស្សសហគតិ ញ្ញាណាសម្បយុត្តំ សសង្ការេន
រូបារម្មណំ វា ។ រេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ
វា បនាវត្ត តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ រេ ។
អវិត្តោចោ ហោតិ ។ រេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា
។ រេ ។

ទុតិយំ ចិត្តំ(១) ។

[១២៦] ធម្មនាគុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ដើម្បីចម្រើន ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ការក្ខន្ធ នេះធម្មនាគុ កើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។

[១២៧] មួយទៀត ភ្នកអរូបធម៌ដទៃណា កើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះភ្នកធម៌ជាកុសល ។

ធម៌ សុញ្ញតវិញ ។
ធម៌ ធម៌ចិត្តំ ។

[១២៨] ភ្នកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាភាវាវចា-
កុសល ប្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយ
សង្ការ មានរូបជាអាម្មណ៍ក្តី ។ រេ ។ មានធម៌ជាអាម្មណ៍ក្តី ឬ
ប្រាព្វតែអាម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ
ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ រេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន
។ រេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាកុសល ។ រេ ។

ធម៌ ទុតិយចិត្តំ ។

(១២២) តតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចំ តុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ ហោតិ
 សោមនស្សសមាគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ វុទារម្មណំ វា
 ។ មេ ។ ធម្មាម្មណំ វា យំ យំ វា បដាវត្ត តស្មី
 សមយេ ធម្មេ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា
 ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ
 វិចារេ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្ស្គត-
 ត្តតា ហោតិ សង្ខន្ធិន្ធិយំ ហោតិ វិវិយន្ធិន្ធិយំ ហោតិ
 សតិទ្ធិន្ធិយំ ហោតិ សមាធិទ្ធិន្ធិយំ ហោតិ មជ្ជិទ្ធិន្ធិយំ
 ហោតិ សោមនស្សទ្ធិន្ធិយំ ហោតិ ជីវិតិទ្ធិន្ធិយំ ហោតិ
 សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មា-
 សតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សម្មាពលំ ហោតិ
 វិវិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមាធិពលំ
 ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឧត្តប្បពលំ ហោតិ
 អរោគោ ហោតិ អនោសោ ហោតិ អនកិដ្ឋោ
 ហោតិ អត្យាបាដោ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឧត្តប្ប
 ហោតិ កាយប្បស្សន្ធិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សន្ធិ ហោតិ

(១២៦) ត្អូកធម្មិជាតុសល តើវេទនា ។ ចិត្ត វេទនាវិប-
 កុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស ព្រាសចាកញាណ មានរូបជា
 ការម្មណ៍ក្តី ។ មេ ។ មានធម្មិជាតុសល ឬព្រាព្វវិតការម្មណ៍ណា
 មួយ ហើយក៏តទ្បើផ្គតផ្គសម័យណា ឥស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ
 វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកត្តតា
 រេសចិត្ត សង្ខន្ធិន្ធិយ វិវិយន្ធិន្ធិយ សតិទ្ធិន្ធិយ សមាធិទ្ធិន្ធិយ មជ្ជិ-
 ទ្ធិន្ធិយ សោមនស្សទ្ធិន្ធិយ ជីវិតិទ្ធិន្ធិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ
 សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាពលៈ វិវិយពលៈ សតិពលៈ
 សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឧត្តប្បពលៈ អរោគៈ អនាសៈ អន-
 កិដ្ឋោ អត្យាបាទ ហិរិ ឧត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់តាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត

កាយលយុត្តា ហោតិ វិញ្ញលហុតា ហោតិ កាយ-
មុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយកម្មតា
ហោតិ ចិត្តកម្មតា ហោតិ កាយទាតុតា ហោតិ
ចិត្តទាតុតា ហោតិ កាយុដុតា ហោតិ ចិត្ត-
ដុតា ហោតិ សតិ ហោតិ សមថោ ហោតិ
បត្តាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បទ
តស្មី សមយេ អញ្ញេ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូ-
បិដោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១២៧) តស្មី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ
ទន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារោ ហោន្តិ សត្តន្តិយានិ ហោន្តិ
បញ្ចន្តិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរន្តិកោ មត្តោ ហោតិ
ធនលានំ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតុ ហោន្តិ ឯកោ
ឥស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
អញ្ញេ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិដោ ធម្មា
ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

សេចក្តីស្រាលតាយ សេចក្តីស្រាវពារិត្ត សេចក្តីខ្ពស់រោ ហោតិ
ខន្តិក្ត កាយគួរដេលកាដោរ ចិត្តគួរដេលកាដោរ សេចក្តីស្ងាត់តាយ
សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ
សេចក្តីដឹងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា
អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ដាក់ុសល ។

(១២៧) ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២
ធាតុ ២ អាហារ ៣ អង្រួម ៧ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គ-
ប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៦ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្ម-
យតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌
ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ
នោះ នេះពួកធម៌ដាក់ុសល ។ បេ ។

[១២៨] ឥតមោ ឥស្សី សមយេ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ហោតិ ។ ធម្មោ ចេតនា វិចិត្តោ វិចារោ មិត្ត
 ចិត្តស្មេត្តតា សង្ខិទ្ធិយំ វិវិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ
 សមាធិទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាភ-
 យាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សត្វាតលំ វិវិទ-
 តលំ សតិពលំ សមាធិពលំ ហិរិពលំ ឡុត្តប្បពលំ
 អណោកោ អនោសោ អនភិដ្ឋា អព្យាបាទោ ហិរិ
 ឡុត្តប្បំ កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ កាយលហុតា
 ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្ម-
 ណាតា ចិត្តកម្មណាតា កាយទាតុណាតា ចិត្តទាតុណា
 កាយុដុតតា ចិត្តុដុតតា សតិ សមថោ បត្តាហោ
 អវិក្ខោ យេ វា បទ ឥស្សី សមយេ អញ្ចេប៌
 អត្ថំ បដិទ្ធិសមុប្បដ្ឋា អរូបិណោ ធម្មា វេបេត្វា
 វេទនាទុំ វេបេត្វា សញ្ញាទុំ វេបេត្វា វិញ្ញាណកុំ
 អយំ ឥស្សី សមយេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ បេ ។

[១២៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតឃ្លា ។
 ឥស្សី ចេតនា វិចិត្តៈ វិចារៈ មិត្ត ឯកញ្ញាលេសចិត្ត សង្ខិ-
 ទ្ធិយំ វិវិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មា-
 សង្កប្បៈ សម្មាភយាបៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាពលៈ
 វិវិទពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឡុត្តប្បពលៈ អ-
 ណោកៈ អនោសៈ អនភិដ្ឋា អព្យាបាទ ហិរិ ឡុត្តប្បៈ សេចក្តី
 ស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត
 សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់
 ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីគ្រង់កាយ
 សេចក្តីគ្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្តន់ឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ
 ឬថា ពួកអប្រេធមិជវិទណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ក្រៅអំពីវិទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណកុំខន្ធ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

អំពីប្រតិបត្តិការ បុគ្គលិក

[១២៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជំ ហោតិ
 សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសដ្ឋារោ
 រុទារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
 បទាវត្ត តស្មី សមយេ ជស្សា ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 ។ បេ ។

ចក្កំ ចិក្កំ ។

[១៣០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជំ ហោ
 តិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រុទារម្ម
 ណំ វា សន្តារម្មណំ វា កត្តារម្មណំ វា រសារម្ម
 ណំ វា ដោដ្ឋន្តារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ
 យំ វា បទាវត្ត តស្មី សមយេ ជស្សា ហោតិ

អំពីប្រតិបត្តិការ បុគ្គលិក

[១២៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាភាវាវចរកុសល
 ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសន្តិវា មាន
 រូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រាណៃតអារម្មណ៍
 ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន កង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនព្រួយបារម្ភ ក៏កើតមាន ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចំ ចក្កចិក្កំ ។

[១៣០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាភាវាវចរកុសល
 ច្រឡំដោយទេវតា ប្រកបដោយញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំ
 ឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានភ្លឺនជាអារម្មណ៍ក្តី មានសេជាអារម្មណ៍ក្តី មាន
 ដេដ្ឋន្តៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រាណៃតអារម្មណ៍ណា
 មួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

ប្រាសាទ ប្រាសាទ ប្រាសាទ ប្រាសាទ ប្រាសាទ

វេទនា យោតិ សញ្ញា យោតិ វេទនា យោតិ ចិត្ត
 យោតិ វិតក្កោ យោតិ វិទារោ យោតិ ឧបេត្តា
 យោតិ ចិត្តស្សៈកត្តតា យោតិ សន្និទ្ធិយំ យោតិ
 វិយំទ្រិយំ យោតិ សតិទ្រិយំ យោតិ សមាធិ-
 ទ្រិយំ យោតិ បញ្ញាទ្រិយំ យោតិ មនិទ្រិយំ យោតិ
 ឧបេត្តិទ្រិយំ យោតិ ជីវិតិទ្រិយំ យោតិ សម្មាទិដ្ឋិ
 យោតិ សម្មាសង្កេត យោតិ សម្មាវាយាមោ យោតិ
 សម្មាសតិ យោតិ សម្មាសមាធិ យោតិ សទ្ធាពលំ
 យោតិ វិយពលំ យោតិ សតិពលំ យោតិ សមា-
 ធិពលំ យោតិ បញ្ញាពលំ យោតិ ហិរិពលំ យោតិ
 ឡត្តប្បពលំ យោតិ អលោកោ យោតិ អនោសោ
 យោតិ អមោហោ យោតិ អនកិដ្ឋា យោតិ អត្យា-
 ចានោ យោតិ សម្មាទិដ្ឋិ យោតិ ហិរិ យោតិ
 ឡត្តប្បិ យោតិ កាយប្បស្សន្តិ យោតិ ចិត្តប្បស្សន្តិ
 យោតិ កាយលហុតា យោតិ ចិត្តលហុតា យោតិ
 កាយមុទ្ធាតា យោតិ ចិត្តមុទ្ធាតា យោតិ កាយកម្ម-
 តាតា យោតិ ចិត្តកម្មតាតា យោតិ កាយចាតុតា
 យោតិ ចិត្តចាតុតាតា យោតិ កាយុជ្ជកតា យោតិ

ប្រាសាទ ប្រាសាទ ប្រាសាទ ប្រាសាទ ប្រាសាទ

វេទនា សញ្ញា វេទនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិទារៈ ឧបេត្តា ឯកត្តតារបស់
 ចិត្ត សន្និទ្ធិយំ វិយំទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិយំ
 មនិទ្រិយំ ឧបេត្តិទ្រិយំ ជីវិតិទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កេតៈ សម្មា-
 វាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិយពលៈ សតិ-
 ពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឡត្តប្បពលៈ អលោកៈ
 អមោហៈ អនកិដ្ឋា អត្យាចាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឡត្តប្បៈ
 សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តី
 ស្រាលចិត្ត សេចក្តីខន់កាយ សេចក្តីខន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្ត
 គួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ

អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។ បេ ។
 កតមា តស្មី សមយេ ឧបេត្តា ហោតិ ។ យំ
 តស្មី សមយេ ចេតសិកំ លោសាតិ ជាសាតិ ចេ-
 តោសម្មស្សជំ អនុត្តមសុខំ វេទយិតំ ចេតោ-
 សម្មស្សជា អនុត្តមសុខា វេទនា អយំ តស្មី
 សមយេ ឧបេត្តា ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មី
 សមយេ ឧបេត្តុទ្ធីយំ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ
 ចេតសិកំ លោសាតិ ជាសាតិ ចេតោសម្មស្សជំ
 អនុត្តមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្មស្សជា អនុត្តម-
 សុខា វេទនា វេទំ តស្មី សមយេ ឧបេត្តុទ្ធីយំ
 ហោតិ ។ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ
 អត្ថំ បដិព្ពសុធម្មញ្ញា អរូបិណ ចម្មា វេទ ចម្មា
 កុសលា ។

នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេត្តា កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនត្រូវពិសា មិនមែនជាមិន
 ត្រូវពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលការម្នាក់មិនជាទុក្ខ មិន
 ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ
 ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេត្តា កើត
 មានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេត្តុទ្ធីយំ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនត្រូវពិសា មិនមែនជាមិនត្រូវពិសា
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលការម្នាក់ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែល
 កើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពី
 សម្ព័ន្ធនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេត្តុទ្ធីយំ កើតមានក្នុង
 សម័យនោះ ។ ឬថា ពួកអប្រេធមិដវៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្គហិ

[១៣២] តស្មី ខោ បទ សមយេ តត្ថារោ
 ខន្ធ ហោន្តិ ទ្វាយននាជិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារោ ហោន្តិ អដ្ឋិទ្ធិយោជិ ហោន្តិ
 ចតុរន្តិកំ ឈានំ ហោតំ បញ្ចន្តិកោ មត្តោ ហោតិ
 សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ ឯកោ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយននំ ហោតិ
 ឯកោ ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វ បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិវត្តសមុប្បន្នា អរូបិចោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៣៣] កតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តន្តោ
 ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-
 ស្សេកត្តនា សទ្ធិទ្ធិយំ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ
 សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតិទ្ធិយំ សម្មាធិដ្ឋិ
 សម្មាសង្កប្បា សម្មាភយាមោ សម្មាសតិ សម្មា-
 សមាធិ សទ្ធាតលំ វិយាតលំ សតិតលំ សមាធិតលំ

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្គហិ

[១៣៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ រាយគនៈ ២ ធាតុ ២
 អាហារ ៣ អង្រ្កិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៥ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយននៈ ១
 ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៣៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច-
 ម្ហូប ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុតារសប័ចិត្ត
 សទ្ធិទ្ធិយ វិយិទ្ធិយ សតិទ្ធិយ សមាធិទ្ធិយ បញ្ញាទ្ធិយ
 ជីវិតិទ្ធិយ សម្មាធិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាភយាមៈ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាធិ សម្មាតលៈ វិយាតលៈ សតិតលៈ សមាធិតលៈ

បញ្ចកាលំ ហិរិកាលំ ឡត្តប្បកាលំ អលោកោ អនោសោ
 អមោហោ អនកិដ្ឋក អព្យាទានោ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ
 ឡត្តប្បំ កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ កាយលហុតា
 ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្ម-
 តា ចិត្តកម្មតា កាយនាគុតា ចិត្តនាគុតា
 កាយុជុតា ចិត្តុជុតា សតិ សម្មជញ្ញំ សមថោ
 វិបស្សនា បត្តាហោ អវិក្ខោ យេ វ បទ តស្មី
 សមយេ អញ្ញាមិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ
 ធម្មា វេចេត្តា វេទនាខន្ធិ វេចេត្តា សញ្ញាខន្ធិ វេចេត្តា
 វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ធា
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

បញ្ចកាលៈ ហិរិកាលៈ ឡត្តប្បកាលៈ អលោកៈ អនោសៈ អមោហាៈ
 អនកិដ្ឋក អព្យាទាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឡត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ
 សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់
 កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេច-
 ក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត
 សតិ សម្មជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្តឹងឡើង សេចក្តីមិន
 រាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ
 វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ដទៃកុសល ។ បេ ។

(១៣៤) កតថេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ ហោតិ
 ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណាសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន
 រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ
 វា បធាវត្ត តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 ។ បេ ។

ធម្មិ ចិត្តំ ។

(១៣៥) កតថេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈំ ហោតិ
 ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណាវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា
 ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បធាវត្ត តស្មី
 សមយេ ធម្មេ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា
 ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ
 វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្មេកត្តតា
 ហោតិ សន្និទ្ធិយំ ហោតិ វិវិយំទ្ធិយំ ហោតិ សតិ-
 ទ្ធិយំ ហោតិ សមាធិទ្ធិយំ ហោតិ មទិទ្ធិយំ^(១) ហោតិ

១. ញាណិទ្ធិយំ ។

(១៣៤) ក្នុងធម៌ជាកុសល ដើម្បីបញ្ចេញ ។ ចិត្ត ជាតាមារៃ-
 កុសល ច្រឡំដោយទេវតា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយ
 សង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬ
 ប្រាណវិតអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន
 ។ បេ ។ នេះក្នុងធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ ធម្មិចិត្តំ ។

(១៣៥) ក្នុងធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាតាមារៃ-
 កុសល ច្រឡំដោយទេវតា ប្រាសចាកញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី
 ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រាណវិតអារម្មណ៍ណាមួយហើយ
 កើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា
 សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ទេវតា ធិកត្តតារបស់ចិត្ត
 សន្និទ្ធិយំ វិវិយំទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ មទិទ្ធិយំ

ឧបេត្ត្រ័យ ហោតិ ជីវិត្រ័យ ហោតិ សម្មា-
 សង្កប្បោ ហោតិ សម្មាភយាទោ ហោតិ សម្មា-
 សតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សម្មាគាលី
 ហោតិ វិរិយពលី ហោតិ សតិពលី ហោតិ សមា-
 ធិពលី ហោតិ ហិរិពលី ហោតិ ឌុត្តប្បពលី ហោតិ
 អលោកោ ហោតិ អនោសោ ហោតិ អនកិដ្ឋា
 ហោតិ អព្យាទានោ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឌុត្តប្ប
 ហោតិ កាយប្បស្សន្តិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សន្តិ ហោតិ
 កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយ-
 មុត្តតា ហោតិ ចិត្តមុត្តតា ហោតិ កាយកម្មញ្ញតា
 ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយចាត្តញ្ញតា
 ហោតិ ចិត្តចាត្តញ្ញតា ហោតិ កាយុដុត្តតា ហោតិ
 ចិត្តុដុត្តតា ហោតិ សនិ ហោតិ សមថោ ហោតិ
 បត្តាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បទ
 តស្មី សមយេ អញ្ញេចិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បន្នា
 អរូបំនោ ចម្មា ឥមេ ចម្មា តុសលា ។ មេ ។

ឧបេត្ត្រ័យ ជីវិត្រ័យ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ហោតិ
 សមាធិ សម្មាគាលី វិរិយពលី សតិពលី សមាធិពលី ហិរិពលី
 ឌុត្តប្បពលី អលោកោ អនោសោ អនកិដ្ឋា អព្យាទាទ ហិរិ ឌុត្តប្ប
 សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តី
 ស្រាលចិត្ត សេចក្តីខ្ពស់កាយ សេចក្តីខ្ពស់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ
 ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់
 កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផងឡើង សេចក្តីមិន
 រាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ចូរថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
 ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ពួកធម៌ជាកុសល ។ ១០ ។

[១៣៦] តស្មី ខោ បន សមយេ ចត្តារោ

ខន្ធ ហោន្តិ ទ្វាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្រេ ធាតុយោ

ហោន្តិ នយោ អាហារា ហោន្តិ សន្តិទ្រិយោជំ

ហោន្តិ ចតុរន្តិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរន្តិកោ

មត្តោ ហោតិ ច ពលានំ ហោន្តិ ទ្រេ ហោតុ ហោន្តិ

ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯតិ ចម្មាយតនំ

ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន

តស្មី សមយេ អញ្ញេបិ អន្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា

អរូបិយោ ចម្មា ឥមេ ចម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៣៧] កតតោ តស្មី សមយេ សន្តិកុន្ធា

ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា វិតក្តោ វិចារោ ចិត្ត-

ស្សេកត្តតា សន្តិទ្រិយំ វិវិយំទ្រិយំ សនិទ្រិយំ សមា-

ជិទ្រិយំ ជីវិតិទ្រិយំ សម្មាសន្តិច្ឆេ វិសម្មាវាយាមោ

សម្មាសតិ សម្មាសនាជំ សម្មាពលំ វិវិយ ពលំ

[១៣៦] ខន្ធ ហោន្តិ ទ្រេ ធាតុយោ ហោន្តិ ទ្រេ ធាតុយោ

ហោន្តិ នយោ អាហារា ហោន្តិ សន្តិទ្រិយោជំ

ហោន្តិ ចតុរន្តិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរន្តិកោ

មត្តោ ហោតិ ច ពលានំ ហោន្តិ ទ្រេ ហោតុ ហោន្តិ

ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯតិ ចម្មាយតនំ

ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន

តស្មី សមយេ អញ្ញេបិ អន្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា

អរូបិយោ ចម្មា ឥមេ ចម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៣៧] សន្តិកុន្ធា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។

ជស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកត្តតារសចិត្ត សន្តិទ្រិយ វិ-

យិទ្រិយ សនិទ្រិយ សមាជិទ្រិយ ជីវិតិទ្រិយ សម្មាសន្តិច្ឆេ

សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសនាជំ សម្មាពលៈ វិវិយពលៈ

កុសលេ ពាលេវេយ គោសនិ ធារកុសលចិត្តនិ

សតិពលំ សមាធិពលំ ហិរិពលំ ឌុត្តប្បពលំ
 អលោកេ អនោសោ អនកិដ្ឋា អព្យាចានោ
 ហិរិ ឌុត្តប្បំ កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ កាយ-
 លហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា
 កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយចាកុញ្ញតា ចិត្ត-
 ចាកុញ្ញតា កាយុជុតតា ចិត្តុជុតតា សតិ សមដោ
 បត្តាហោ អវិក្ខោហោ យេ វា បទ ភស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបេនោ ធម្មា វេបេត្តា
 វេទនាខន្ធិ វេបេត្តា សញ្ញាខន្ធិ វេបេត្តា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 អយំ ភស្មី សមយេ សន្តារត្តន្តោ ហោតិ ។ បេ ។
 តំមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ធម្មាបុស្សេយចិត្តពិសេសេ ព្រុតោពវិកេសុសេ

សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឌុត្តប្បពលៈ អលោកៈ
 អនោសៈ អនកិដ្ឋា អព្យាចាទ ហិរិ ឌុត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ
 សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តី
 ទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ
 សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់
 ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្តន់ឡើង សេចក្តីមិនកយមាយ ឬថា
 ពួកអរូបធម៌វិទេណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 ដែលកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍របេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សន្តារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជា
 កុសល ។ បេ ។

[១៣៧] ឃេតុមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ ហោតិ
ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបា-
រម្មណំ វា ។ រេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
បណារត្ត ភស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ រេ ។
អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ រេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
។ រេ ។

អន្តិមំ ចិត្តំ ។

កាមាវចរំអន្តិមហាកុសលចិត្តានិ (១) ។

ទុតិយកណ្តារិ ។

[១៣៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូប្កបបត្តិយា មត្តំ កាវេតិ វិវិច្ឆុវ កាមេហិ
វិវិច្ឆុ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតត្តំ សវិចារិ
វិវេកដំ ចិត្តិសុទ្ធំ បឋមំ ណាទំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ
បឋវិកសិណំ ភស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ រេ ។
អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ រេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា(២)។

១ ឧ. ឧ. កាមាវចរំអន្តិមហាកុសលចិត្តានិ ។ ២ ឥតោ បរិ ឱវុចេ លេឃ្យុវោ បរិធាសាទេ
និមេ ធម្មា កុសលានិ និទេឃ្យុវេ វេទិត្តំ ។

[១៣៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត វាតាមវេទ-
កុសល ច្រឡំវេវាយេវេត្តា ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ
មានរូបជាអាម្មណ៍ក្តី ។ រេ ។ មានធម៌ជាអាម្មណ៍ក្តី ឬប្រាព្វិត
អាម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ ។ រេ ។ សេចក្តីមិនឈរមាយ កើតមាន ។ រេ ។
នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ អន្តិមចិត្ត ។

ចប់ កាមាវចរំអន្តិមហាកុសលចិត្តានិ ៥ ៨ ។

ចប់ ទុតិយកណ្តារិ ។

[១៣៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ពស់
មត្ត ដើម្បីកើតក្នុងប្រភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ស្ងាត់
ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយបានដល់នូវបឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋម-
កសិណ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតំនឹងសុខៈ
ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់នោះ ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។ រេ ។ សេចក្តីមិនឈរមាយ កើតមាន ។ រេ ។ នេះ
ពួកធម៌ជាកុសល ។

កុសល ប្រាសាទ កសិណប្បដិស

(១៤០) មតេយ្យ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី

សមយេ រូបមមត្តិយា មត្តិ កាវេតិ វិតក្កវិចារាជិ
 វុបសមា អជ្ឈត្តិ សម្បសានំ ចេតសោ ឯកោ-
 ទិការិ អវិតក្កិ អវិចារិ សមាជិជិ មិតិសុទិ ទុតិយំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បវេកិសាណិ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា
 ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តិ ហោតិ មិតិ ហោតិ
 សុទិ ហោតិ ចិត្តស្សេកក្កតា ហោតិ សទ្ធិទ្រ្មយំ
 ហោតិ វិយទ្រ្មយំ ហោតិ សតិទ្រ្មយំ ហោតិ
 សមាធិទ្រ្មយំ ហោតិ បញ្ញាទ្រ្មយំ ហោតិ មនិទ្រ្មយំ
 ហោតិ សោមនស្សទ្រ្មយំ ហោតិ ជីវិតទ្រ្មយំ ហោតិ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។
 បត្តាហោ ហោតិ អវិតក្កោ ហោតិ យេ វា បន
 តស្មី សមយេ អញ្ញាមិ អត្តិ បដិច្ចសមុប្បធា
 អរូមិចោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

កសិណប្បដិស ក្នុងកុសលប្រាសាទ

(១៤១) ពួកអរិយកុសល កសិណប្បដិស ។ កសិណប្បដិស ប្រ

មត្ត ដើម្បីទៅកើតកុសលា ពុទ្ធដល់ទុតិយជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមិកសិណ
 ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មាន
 វិតក្កៈ គ្មានវិចារៈ មានវិតបិទិទិសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន
 ប្រោះស្ងប់ម្ខាងនៃវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត មិតិ សុខ ឯកក្កតា
 របស់ចិត្ត សទ្ធិទ្រ្មយ វិយទ្រ្មយ សតិទ្រ្មយ សមាធិទ្រ្មយ បញ្ញាទ្រ្មយ
 មនិទ្រ្មយ វេសាមនស្សទ្រ្មយ ជីវិតទ្រ្មយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ
 ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តើមឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដែលកើតឡើងប្រោះកាស្រ័យ
 ហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ បេ ។

[១២១] តស្មី ហេ បទ សមយេ ចត្តារា
 ខន្ធ ហោន្តិ ឆ្ងាយននាមិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ នយោ អាណាណ ហោន្តិ អដ្ឋិទ្ធិយាមិ
 ហោន្តិ វិវិទ្ធិកំ ឈានិ ហោនិ ធម្មវន្តិកោ មន្តោ
 ហោនិ សត្ត តលាមិ ហោន្តិ នយោ ហេតុ ហោន្តិ
 ឯកោ ធម្មស្សិ ហោនិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយននិ
 ហោនិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោនិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិនោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១២២] កតមោ តស្មី សមយេ សម្មារត្តនោ
 ហោនិ ។ ធម្មស្សិ ចេននា មិតិ ចិត្តស្សកត្តតា
 សន្ធិទ្ធិយំ វិយទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ច-
 ទ្ធិយំ ជីវិតិទ្ធិយំ សម្មាធិដ្ឋិ សម្មារយោ ។ បេ ។
 បត្តាហោ អរិក្ខោ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិនោ ធម្មា វេមេ-
 ត្វា វេទនាខន្ធិ វេមេត្វា សញ្ញាខន្ធិ វេមេត្វា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សម្មារត្តនោ ហោនិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១២១] ខន្ធ ហោន្តិ ឆ្ងាយននាមិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុ ហោ
 ហោន្តិ នយោ អាណាណ ហោន្តិ អដ្ឋិទ្ធិយាមិ
 ហោន្តិ វិវិទ្ធិកំ ឈានិ ហោនិ ធម្មវន្តិកោ មន្តោ
 ហោនិ សត្ត តលាមិ ហោន្តិ នយោ ហេតុ ហោន្តិ
 ឯកោ ធម្មស្សិ ហោនិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយននិ
 ហោនិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោនិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិនោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១២២] សម្មារត្តនោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
 ឥស្សរៈ ចេតនា បីតិ ឯកត្តភាវសច្ចិត្ត សន្ធិទ្ធិយ វិយទ្ធិយ
 សតិទ្ធិយ សមាធិទ្ធិយ បញ្ចិទ្ធិយ ជីវិតិទ្ធិយ សម្មាធិដ្ឋិ សម្មា-
 រយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តន្ទិឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ បូជា
 ពួកអរូបធម៌ វេទនា ក្រៅពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 ដែលកើតឡើង ព្រោះគាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 នេះសម្មារត្តនោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា
 កុសល ។ បេ ។

(១៤៣) វិហារមេ ធម្មា គុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋត្តិយា មក្កំ កាវេតិ បីតិយា ច
 វិហារា ឧបេត្តកោ ធម្ម វិហារតិ សតោ ច សម្មជានា
 សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តិ អរិយា
 អាចិក្កន្តិ ឧបេត្តកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ
 ណាមំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ បវរីកសិណំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា
 ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ សុខំ ហោតិ
 ចិត្តស្សេតកុត្តា ហោតិ សុទ្ធិទ្ធិយំ ហោតិ វិវិយំទ្ធិយំ
 ហោតិ សតិទ្ធិយំ ហោតិ(១) សមាធិទ្ធិយំ ហោតិ
 បញ្ញាទ្ធិយំ ហោតិ មទិទ្ធិយំ ហោតិ សោមនស្សិ-
 ទ្ធិយំ ហោតិ ជីវិតិទ្ធិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ(២)
 សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បត្តាហោ ហោតិ
 អវិក្កេចោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញេ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា គុសលា ។ បេ ។

១ ខ. សតិទ្ធិយំ ហោតិ ១ ទិស្សតិ ។ ២ ខ. ឧបសម្មជ្ជ សម្មាសតិ ហោតិ ទិស្សតិ ។

(១៤៤) ត្ថិតិវិបស្សនា វិបស្សនា វិបស្សនា វិបស្សនា
 មត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងប្រាសាទ ព្រះអរិយណាយោកចិត្តិវិបស្សនា
 ជាបុគ្គលប្រកបដោយទេវក្ខណៈ មានសតិសម្បជញ្ញៈផង សោយសុខ
 ដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរបុគ្គលអ្នកចូល
 ភតិយដ្ឋាននោះថា បុគ្គលអ្នកចូលភតិយដ្ឋាន ប្រកបដោយទេវក្ខណៈ មាន
 សតិ មានធម៌ជាគ្រឿងទៅជាសុខ ដូច្នោះ ដោយភតិយដ្ឋានណា ក៏
 បានដល់នូវភតិយដ្ឋាននោះ ឈ្មោះបរិកេសិណា កើតមាន ក្នុងសម័យ
 ណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា
 ចិត្ត សុខ ឯកគុតារបស់ចិត្ត សុទ្ធិទ្ធិយ វិវិយទ្ធិយ សតិទ្ធិយ
 សមាធិទ្ធិយ បញ្ញាទ្ធិយ មទិទ្ធិយ សោមនស្សិទ្ធិយ ជីវិតិទ្ធិយ
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តើមឡើង សេចក្តីមិន
 រាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ចូរថា ត្ថិតិវិបស្សនា
 ដែលកើតឡើងព្រោះអារម្មណ៍ចិត្ត ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ រទៈ
 ត្ថិតិវិបស្សនា ។ បេ ។

ត្ថិតិវិបស្សនា ។ បេ ។

[១៤៤] តស្មី ហោ បទ សមយេ ចត្តាហោ
 ខន្តា ហោន្តិ ម្នាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិទ្រ្តិយានិ ហោន្តិ
 ទុវន្តិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុវន្តិកោ មត្តោ ហោតិ
 សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ ឯកោ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
 ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញេមិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៤៥] កតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ
 ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកត្តតា សង្ខិ-
 ទ្រ្តិយំ វិវិទ្ធិទ្រ្តិយំ សតិទ្រ្តិយំ សមាធិទ្រ្តិយំ បញ្ញា-
 ទ្រ្តិយំ ជីវិតិទ្រ្តិយំ សម្មាសម្ពុទ្ធិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។
 ចត្តាហោ អវិក្ខោតោ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញេមិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ ធម្មា វិបេ-
 ត្តា វេទនាទន្ធិ វិបេត្តា សញ្ញាទន្ធិ វិបេត្តា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៤៦] ខន្ត ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ពេលនោះ ៤ ធាតុ
 ៤ អាហារ ៣ វត្ថុនៃយ ៨ ពោលប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ជស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយត-
 នៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌
 ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ជស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គការបស្ថិតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ សតិក្ខន្ធ
 សមាធិក្ខន្ធ បញ្ញាក្ខន្ធ ជីវិតិក្ខន្ធ សម្មាសម្ពុទ្ធិ សម្មាវាយាមៈ
 ។ បេ ។ សេចក្តីដឹងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូប-
 ធម៌ដទៃណា ក្រៅពីវិទេនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១២៦] តតតេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
 សមយេ វុច្ចបបត្តិយា មត្តំ ភាវេតិ សុខស្ស ធម
 បហាជា ទុក្ខស្ស ធម បហាជា បុត្រោ សោមន-
 ស្សនោមនស្សនំ អត្តង្គមា អទុក្ខបសុទ្ធិ ឧបេក្ខា-
 សតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្តំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បថ-
 វិកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទនា
 ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ
 ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្ស្រកត្តតា ហោតិ សទ្ធិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ វិវិយទ្រ្ទិយំ ហោតិ សតិទ្រ្ទិយំ ហោតិ
 សមាធិទ្រ្ទិយំ ហោតិ បញ្ញាទ្រ្ទិយំ ហោតិ មជ្ជិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ឧបេក្ខាទ្រ្ទិយំ ហោតិ ដីវិតិទ្រ្ទិយំ ហោតិ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាភិយាមោ ហោតិ ។ បេ ។
 បត្តាហោ ហោតិ អវិគ្គោហោ ហោតិ យេ វា បធម
 តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូ-
 បិណោ ធម្មា វេទនា ធម្មា តុសលា ។ បេ ។

[១២៦] ត្នកធម៌ជាតុសល កើតឡើង ។ បុគ្គលណ្នីប្រើប្រាស់
 ដើម្បីពៅកើត ក្នុងបុគ្គល បានលះសុខផង លះទុក្ខផង ធ្វើសោម-
 នស្សនិវេទនស្ស ឲ្យវិនាសអស់ក្នុងកាលមុន បានដល់ឲ្យចក្ខុវិស្វក
 ឈ្មោះបឋវិកសិណ មានការម្នាក់មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មានសតិ
 ដ៏ហៃសុខ ដោយទេវតា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ទេវតា ឯកត្តតា
 លេសចិត្ត សទ្ធិទ្រ្ទិយ វិវិយទ្រ្ទិយ សតិទ្រ្ទិយ សមាធិទ្រ្ទិយ បញ្ញាទ្រ្ទិយ
 មជ្ជិទ្រ្ទិយ ឧបេក្ខាទ្រ្ទិយ ដីវិតិទ្រ្ទិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាភិយាមា ។ បេ ។
 សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ថ្មោះ ត្នកអរូបធម៌វិទណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះត្នកធម៌ជាតុសល ។ បេ ។

[១៤៧] តស្មី ហោ បដ សមយេ ចន្ទាហោ

ខត្វា ហោន្តិ ម្នាយតនាជិ ហោន្តិ ទ្វេ តាតុយោ

ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិទ្រិយោជិ

ហោន្តិ ធុរ្តិកំ ឈាជិ ហោតិ ចតុរ្តិកោ មត្តោ

ហោតិ សត្ត តសាជិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ

ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ

ហោតិ ឯកា ធម្មតាតុ ហោតិ យេ វា បដ តស្មី

សមយេ អពោចិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ

ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៤៨] កតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខត្តោ

ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា ចិត្តស្មេកត្តតា សង្ខិ-

ទ្រិយំ វិយទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិយំ

ដីវិតិទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បត្តាហោ

អវិក្កោលោ យេ វា បដ តស្មី សមយេ អពោចិ

អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ ធម្មា វេបេត្វា វេទ-

នាខន្ធិ វេបេត្វា សញ្ញាខន្ធិ វេបេត្វា វិញ្ញាណត្ថន្ធិ

[១៤៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កាយភនៈ ២

នាគុ ២ អាហារា ព អង្រ្កិយ ៨ លានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គ-

ប្រកបដោយអង្គ ២ ពលៈ ៧ ហេតុ ព ផស្សៈ ១ ។ បេ ។

ធម្មាយភនៈ ១ ធម្មនាគុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក

អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។

ផស្សៈ ចេតនា ឯកត្តតារបស់ចិត្ត សង្ខិទ្រិយ វិយទ្រិយ សតិ-

ទ្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ ដីវិតិទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវា-

យាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តល់ឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួក

អរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ទី៧ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័ន

អយំ ឥស្សី សមយេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

បុគ្គលោ ។

(១៤៩) តតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូបបឋត្តិយា មក្កំ កាវេតិ វិវិច្ឆា កាមេហិ
។ បេ ។ បឋមំ ណាណំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ បឋ-
វិតសិណំ ឥស្សី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
អវិត្តោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

(១៥០) តតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូបបឋត្តិយា មក្កំ កាវេតិ អវិត្តំ វិហារ-
បឋត្តំ សមាធិដំ បីតិសុខំ ធុតិយំ ណាណំ ឧបសម្បជ្ជំ
វិហារតិ បឋវិតសិណំ ឥស្សី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ទេតនា ហោតិ
ចិត្តំ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ
ហោតិ បីតិស្មេត្តកុតា ហោតិ សុទ្ធិច្រៀយំ ហោតិ

ពសិណដ្ឋាន ព្រះបាទជ័យវរ្ម័ន

នេះសុត្តរក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា
កុសល ។

ចំ បុគ្គល ។

(១៤៩) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ហើយ
បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវិតសិណ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏
កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពាយវាយ ក៏កើត
មាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៥០) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានដល់ទុតិយដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវិតសិណ
គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានតែបីតិវិជសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ
គឺបឋមដ្ឋាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា
សញ្ញា ទេតនា ចិត្ត វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកុត្តារបឋមចិត្ត សុទ្ធិច្រៀយ

វិយ័ទ្រ្តយំ ហោតិ សតិទ្រ្តយំ ហោតិ សមាធិ-
 ទ្រ្តយំ ហោតិ បញ្ញាទ្រ្តយំ ហោតិ មនិទ្រ្តយំ ហោតិ
 សោមនស្សទ្រ្តយំ ហោតិ ជីវិតទ្រ្តយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ
 ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បត្តាហោ
 ហោតិ អវិត្តោ ហោតិ យេ វា បន ភស្មី
 សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ បេ ។

[១៥១] ភស្មី ខោ បន សមយេ បត្តាហោ
 ឧប្បា ហោន្តិ ច្វាយននាធិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិទ្រ្តយាធិ ហោន្តិ
 ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មត្តោ ហោតិ
 សត្ត តលាធិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ ឯកោ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយននំ ហោតិ
 ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន ភស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា តុសលា ។ បេ ។

វិយ័ទ្រ្តយំ សតិទ្រ្តយំ សមាធិទ្រ្តយំ បញ្ញាទ្រ្តយំ មនិទ្រ្តយំ សោម-
 នស្សទ្រ្តយំ ជីវិតទ្រ្តយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមា ។ បេ ។
 សេចក្តីផ្តង់ឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ថ្មងា តួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះការស្រ័យហេតុ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះតួកធម៌ដាក់ុសល ។ បេ ។

[១៥១] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ រាយគនៈ ៤ ធាតុ ៤
 ភាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយគនៈ ១
 ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ថ្មងា តួកអរូបធម៌ដទៃណា
 ដែលកើតឡើង ព្រោះការស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 នេះតួកធម៌ដាក់ុសល ។ បេ ។

(១៥២) កតតោ តស្មី សមយេ សង្ការត្តោ
 ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា វិចារោ បិតិ ចិត្ត-
 ស្សេតត្តតា សន្និទ្ធិយំ វិវិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ
 សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ
 សម្មាវាយានោ ។ បេ ។ បត្តាហោ អវិក្កេតោ យេ
 វា បទ តស្មី សមយេ អនោមិ អត្តំ បដិច្ចសមុ-
 ច្បន្តា អរូបិយោ ធម្មា វេយ្យា វេទនាទុំ វេយ្យា
 សញ្ញាទុំ វេយ្យា វិញ្ញាណត្តុំ អយំ តស្មី
 សមយេ សង្ការត្តោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។

(១៥៣) កតតោ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ កាវេតិ វិតក្កវិចារាទិ
 រូបសមា ។ បេ ។ តតិយំ លាទិ ឧបសម្បជ្ឈ
 វិហារតិ បវេកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ

(១៥៤) សន្និទ្ធិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
 ជស្សៈ ចេតនា វិចារៈ បិតិ ឯកត្តការបស្ចិក្ខុ សន្និទ្ធិយំ វិវិ-
 ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តើមឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬ
 ថា ពួកអរូបិយវិទ្ធា ក្រៅពីវេទនាទុំ សញ្ញាទុំ វិញ្ញាណត្តុំ
 ដែលកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 នេះសន្និទ្ធិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា
 កុសល ។

(១៥៥) ពួកធម៌ជា កុសល កើតដូចម្តេច ។ ឬក៏លចម្រើននូវ
 មត្តិ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានទ្រាប់ ម្សិវិតក្តុះ និង វិចារៈ រួច
 ហើយ ។ បេ ។ បានដល់តតិយដ្ឋាន ឈ្មោះបវេកសិណ ក្នុងសម័យ
 ណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា

ចិត្តំ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្មេ-
 កត្តតា ហោតិ សុខំ ច្រៀយំ ហោតិ វិញ្ញាណំ ច្រៀយំ
 ហោតិ សតិច្រៀយំ ហោតិ សមាធិច្រៀយំ ហោតិ
 បញ្ញាច្រៀយំ ហោតិ មន្តិច្រៀយំ ហោតិ សោមនស្សិ-
 ច្រៀយំ ហោតិ ដីវិតិច្រៀយំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ហោតិ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិយោ ហោតិ ។ បេ ។ បត្តាហោ ហោតិ
 អវិច្ឆោតោ ហោតិ យេ វា បន តស្មី សមយេ
 អញ្ញោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៥២] តស្មី ទោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធ
 ហោន្តិ ខ្មាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារោ ហោន្តិ អដ្ឋិច្រៀយាជំ ហោន្តិ តិវង្គិកិ
 លាជំ ហោតិ ចតុវង្គិកោ មត្តោ ហោតិ សត្ត
 តលាជំ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ ឯកោ
 ជស្សវា ហោតិ ។ បេ ។ ឯតំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
 ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មី សមយេ
 អញ្ញោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ចិត្តំ បីតិ សុខំ ឯកត្តភារេសវចិត្តំ សុខិច្រៀយំ វិញ្ញាណិច្រៀយំ សតិច្រៀយំ
 សមាធិច្រៀយំ បញ្ញាច្រៀយំ មន្តិច្រៀយំ សោមនស្សិច្រៀយំ ដីវិតិច្រៀយំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ សម្មាសម្ពុទ្ធិយោ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តើមឡើង សេចក្តីមិន
 រាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
 ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ បេ ។

[១៥២] ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២
 អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៣ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ២ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ជស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១
 ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
 ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ បេ ។

[១៥៥] កាតយោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខ្ម

ទ្រោ ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា បីតិ ចិត្តស្ស្រ

កាត្តតា សង្ខិទ្ធិយំ វិយិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិ

ទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតិទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ

។ បេ ។ បត្តាហោ អវិភ្លេតោ យេ វា បទ តស្មី

សមយេ អពោបិ អតិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ

ធម្មា វេបេត្វា វេទនាទន្ធិ វេបេត្វា សញ្ញាទន្ធិ

វេបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខា

រក្ខាទ្រោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៥៦] កាតយេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី

សមយេ រូប្បបបត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ បីតិយា ន វិភកា

។ បេ ។ ចតុត្តំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បឋវី

កកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទនា

ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ

[១៥៧] សង្ខារក្ខ្ម កើតោន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ផស្សៈ ចេតនា បីតិ ឯកត្តតារបសិទ្ធិ សង្ខិទ្ធិយ វិយិទ្ធិយ

សតិទ្ធិយ សមាធិទ្ធិយ បញ្ញាទ្ធិយ ជីវិតិទ្ធិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា

វាយាមា ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តន្ទើរ សេចក្តីមិនឈរមាយ ឬថា ពួក

អរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា

កុសល ។

[១៥៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនទូ

មត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានដទៃណាយចាកបីតិ ។ បេ ។

បានដល់ចក្ខុជញ្ជូន ឈ្លោះបឋវីកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ

ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត

សុខំ ហោតិ ចំត្តសេដ្ឋកត្តា ហោតិ សង្ខិទ្ធិយំ
 ហោតិ វិរិយំទ្ធិយំ ហោតិ សតិទ្ធិយំ ហោតិ សមា-
 ធិទ្ធិយំ ហោតិ បញ្ញាទ្ធិយំ ហោតិ អនិទ្ធិយំ ហោតិ
 សោមនស្សិទ្ធិយំ ហោតិ ជីវិតិទ្ធិយំ ហោតិ សម្មា-
 ធិដ្ឋំ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បត្តា-
 ហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អត្តោបិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

(១៥៧) តស្មី ទោ បទ សមយេ ធម្មារោ ខត្តា
 ហោន្តិ ខ្លាយតនាទិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិទ្ធិយាទិ ហោន្តិ ទុវដ្ឋិកំ
 លាទិ ហោតិ ចតុវដ្ឋិកោ មត្តោ ហោតិ សត្ត
 តលាទិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ វិកោ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ វិកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
 វិកោ ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អត្តោបិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

សុខ ឯកត្តតា របស់ចំត្ត សង្ខិទ្ធិយ វិរិយទ្ធិយ សតិទ្ធិយ
 សមាធិទ្ធិយ បញ្ញាទ្ធិយ បមិទ្ធិយ សោមនស្សិទ្ធិយ ជីវិតិទ្ធិយ
 សម្មាធិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយ-
 មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

(១៥៧) ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារ ៧ វដ្តិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មត្ត
 ប្រកបដោយអង្គ ២ ពលៈ ៧ ហេតុ ៧ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។
 ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក
 អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[៥៨] កតតោ តស្មី សមយេ សង្ការត្តានោ
 ហោតិ ។ ធម្មេ ចេតនា ចិត្តស្សេតត្តតា សន្និ-
 ទ្ធិយំ វិវិយំទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញា-
 ទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។
 បត្តាហោ អវិក្កេទោ យេ វ បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា វេយ្យា
 វេទនាទង្គំ វេយ្យា សញ្ញាទង្គំ វេយ្យា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធឱ អយំ តស្មី សមយេ សង្ការត្តានោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៥៧] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ សុខស្ស ច
 បហាណា ។ បេ ។ បញ្ចមំ ណាដិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ បវរីកសិណំ តស្មី សមយេ ធម្មេ
 ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា
 ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ឧបេត្តា ហោតិ ចិត្តស្សេ-
 តត្តតា ហោតិ សន្និទ្ធិយំ ហោតិ វិវិយំទ្ធិយំ
 ហោតិ សតិទ្ធិយំ ហោតិ សមាធិទ្ធិយំ ហោតិ

[១៥៨] សង្ការេ តើវោ ក្នុងសម័យនោះ តើប្តូរឬ ។
 ធម្មេ ចេតនា ឯកត្តតារបស់ចិត្ត សន្និទ្ធិយំ វិវិយំទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ
 សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមា ។ បេ ។
 សេចក្តីផ្តន្ទាឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌វេទនា
 ក្រៅពីវេទនាទង្គ សញ្ញាទង្គ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះ
 ភាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ការក្នុង កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាគុសល ។

[១៥៩] ពួកធម៌ជាគុសល តើដូចម្តេច ។ ឬគ្រប់ចម្រើនទ្រុ
 មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានលះសុខផង ។ បេ ។ បានផល
 បញ្ចប់ជ្រួន ល្បោះរបរកែសិលា ក្នុងសម័យណា ធម្មេ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេត្ត
 ឯកត្តតារបស់ចិត្ត សន្និទ្ធិយំ វិវិយំទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ

បញ្ញាច្រៀយ ហោតិ មនិច្ច្រិយ ហោតិ ឧបេត្តិច្រៀយ
 ហោតិ ជីវិត្តិយ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ
 សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បត្តាហោ ហោតិ
 អវិក្កោហោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិហោ ធម្មា វមេ
 ធម្មា តុសលា ។ បេ ។

[១៦០] តស្មី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ ទត្តា
 ហោន្តិ ទ្វាយតនាទិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារោ ហោន្តិ អដ្ឋិច្រៀយាទិ ហោន្តិ ធុវន្តិ
 តំ យាទិ ហោតិ ចតុវន្តិកោ មត្តោ ហោតិ សត្ត
 តាលាទិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ ឯកោ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯតំ ធម្មាយតនិ ហោតិ
 ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិហោ
 ធម្មា វមេ ធម្មា តុសលា ។ បេ ។

បញ្ញាច្រៀយ បរិច្រៀយ ។ បេត្តិច្រៀយ ជីវិត្តិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-
 វាយាមោ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្តើមឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា
 កុសល ។ បេ ។

[១៦០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារ ៧ វច្ឆិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ ២ ពលៈ ៧ ហេតុ ៧ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។
 ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក
 អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៦០] គតិយោ តស្មី សមយេ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ហោតិ ។ ដស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេតកុត្តា សន្និ
 ទ្ធិយំ វិវិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិ
 យំ ដីវិតិទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ មេ ។
 បត្តាហោ អវិក្កោចោ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បត្តា អរូបំនោ ធម្មា វេយ
 ត្វា វេទនាទន្ធិ វេយត្វា សញ្ញាទន្ធិ វេយត្វា វិញ្ញា
 ណក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ហោតិ
 ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បញ្ចក្ខណេ ។

[១៦២] កតិមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បវេមំ ឈានំ ខុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខា
 បដិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញំ បវេកិកសិលំ តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ មេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦១] សង្ខារោ កើតោ ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ដស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតាលេសចិត្ត សន្និទ្ធិយំ វិវិទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ
 សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិយំ ដីវិតិទ្ធិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ
 ។ មេ ។ សេចក្តីផ្តឹងឡើង សេចក្តីមិនឈឺមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌
 ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ វិញ្ញាណទន្ធិ ដែល
 កើតឡើង ព្រោះអស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សង្ខារទន្ធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជា
 កុសល ។

ចប់ បញ្ចក្ខណេ ។

[១៦២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ពស់
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានស្ងាត់ចាកភាវចាំនីឡាយ ។ មេ ។ បាន
 ដល់បឋបដ្ឋាន ឈ្លោះបឋិតសិលា មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៦៣) កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី

សមយេ រូប្ខបបត្តិយា មត្តិ កាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ

។ មេ ។ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខា-

បដិបទំ មិច្ឆាភិក្ខុំ បវេកសិណំ តស្មី សមយេ

ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ មេ ។

ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

(១៦៤) កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី

សមយេ រូប្ខបបត្តិយា មត្តិ កាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ

។ មេ ។ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខា-

បដិបទំ ធម្មាភិក្ខុំ បវេកសិណំ តស្មី សមយេ

ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខោចោ ។ មេ ។ ឥមេ

ធម្មា តុសលា ។

(១៦៣) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនរដូវ

មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ មេ ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក

មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងរហ័ស ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ

នោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៦៤) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន រដូវ

មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ មេ ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាយ

មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៦៥) ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ។ យស្សី
 សមយេ រូប្យបបត្តិយា បត្តិ កាវេតិ វិវិច្ឆា កាវេតិ
 ។ បេ ។ បឋមំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុទា-
 បដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្សី សមយេ
 ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១៦៦) ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ។ យស្សី
 សមយេ រូប្យបបត្តិយា បត្តិ កាវេតិ វិវិច្ឆា វិចារជំ
 រូបសមា ។ បេ ។ ធីតិយំ ណាជំ ។ បេ ។ តតិយំ
 ណាជំ ។ បេ ។ ចតុត្តិ ណាជំ ។ បេ ។ បឋមំ
 ណាជំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 ធុត្តាបដិបទំ ធុត្តាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។
 ធុត្តាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។
 សុទាបដិបទំ ធុត្តាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។
 សុទាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្សី
 សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១៦៧) ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ។ យស្សី
 មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានស្រាប់បែកពាយវាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអោយ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងលាប ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះភ្នាក់ងារជាគុសល ។

(១៦៨) ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ។ យស្សី
 មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានស្រាប់ វិភក្តៈ និង វិចារ ។ បេ ។
 ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្តជ្ឈាន ។ បេ ។
 បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ ឈ្មោះ
 បឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងលាប
 ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអោយ តែមាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិអោយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងលាប ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំ
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នាក់ងារជាគុសល ។

[១៦៧] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបថត្តិយា មត្តិ ភារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បរិត្តិ
 បរិត្តារម្មណំ បថវិកុសលំ តស្មី សមយេ ផស្ស្ស
 ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

[១៦៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបថត្តិយា មត្តិ ភារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បរិត្តិ
 អប្បមាណារម្មណំ បថវិកុសលំ តស្មី សមយេ
 ផស្ស្ស ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ មេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបថត្តិយា មត្តិ ភារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្ប-
 មាណំ បរិត្តារម្មណំ បថវិកុសលំ តស្មី សមយេ
 ផស្ស្ស ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ មេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៧] តួគធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងលោក បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ មេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកុសល មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់
 ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។

[១៦៨] តួគធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងលោក បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ មេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកុសល មានប្រមាណតូច តែមាន
 ការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៦៩] តួគធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងលោក បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ មេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកុសល ប្រមាណមិនបាន តែមានការ-
 ម្នាក់តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។

(១៧០) បាទ បាទ បាទ បាទ ។ យស្មី
សមយេ រូប្យបបត្តិយា មត្តិ ការវេតិ វិវិច្ឆេវ កា-
មេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ
អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មី
សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១៧១) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូប្យបបត្តិយា មត្តិ ការវេតិ វិតត្តិវិចារាជិ
រូបសមា ។ បេ ។ ឧត្តិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយិ
ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្តំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ
ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ
បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ បរិត្តំ
អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ អប្បមាណំ
បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ អប្បមាណំ
អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មី សមយេ
ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១៧២) ត្រូវបានដាក់ក្នុងស្រុក ប្រើប្រាស់ ។ បុគ្គលប្រើប្រាស់
មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងស្រុក បានស្រាវជ្រាវជាងម្ខាង ។ បេ ។
បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន ពាក
អាម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភិតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភិតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។ បេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាកុសល ។

(១៧៣) ភ្នកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លី
មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងស្រុក បានម្យ៉ាងវិភក្តៈ និង វិចារៈ ។ បេ ។
ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្តជ្ឈាន ។ បេ ។
បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ
មានប្រមាណតូច មានអាម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ
មានប្រមាណតូច តែមានអាម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះ
បឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន តែមានអាម្មណ៍តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះ
បឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន មានអាម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុង
សម័យណា ផស្សៈ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
មិនរាយមាយ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាកុសល ។

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កេត

[១៧២] ឋានយេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រុប្បបបត្តិយា មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខា
 បដិបទំ ទទ្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសំណំ
 តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រុប្បបបត្តិយា
 មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទទ្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ
 អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសំណំ តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កេត

[១៧២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនរូប
 មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវីកសំណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេច-
 ក្តីមិនពេញមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន រូបមត្ត
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវីកសំណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណ
 មិនបាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពេញមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។

យស្មី សមយេ រុទ្ធបបត្តិយា មក្ខិ ការវេតិ វិវិច្ឆេ
 កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ ឈានិ ឧបសម្បជ្ឈ
 វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខកិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិ-
 ត្តារម្មណំ បវេកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ តតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រុទ្ធបបត្តិយា មក្ខិ ការវេតិ វិវិច្ឆេ
 កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ ឈានិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខកិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណា-
 រម្មណំ បវេកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

បុគ្គលចម្រើនម្ល៉េត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងបូកត បានស្ងាត់ចាកតាម
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះថាវិកសិណ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន
 មានការម្នាក់តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនម្ល៉េត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងបូកត បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះថាវិកសិណ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន
 មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៧៣) កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ
 ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 ទុក្ខាមជិបទំ ចិច្ចាភិញ្ញំ បរិនិព្វំ បរិនិព្វានំ បឋ-
 វីកសំណំ តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។
 កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប-
 បឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ ។ បេ ។
 បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាមជិបទំ
 ចិច្ចាភិញ្ញំ បរិនិព្វំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសំណំ
 តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា
 មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាមជិបទំ ចិច្ចាភិញ្ញំ
 អប្បមាណំ បរិនិព្វានំ បឋវីកសំណំ តស្មី សមយេ
 ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។

(១៧៣) ពួកធម៌ជាតុសល ធ្វើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនដូច
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវីកសំណំ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីគ្រាស់ជីវិតដំបាប់ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាតុសល ។ ពួកធម៌ជាតុសល ធ្វើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនដូច
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវីកសំណំ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីគ្រាស់ជីវិតដំបាប់ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណ
 មិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ ពួកធម៌ជាតុសល ធ្វើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនដូចមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវីកសំណំ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីគ្រាស់ជីវិតដំបាប់ ប្រមាណមិនបាន មាន
 ការម្នាក់តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបចត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហិ ។ បេ ។ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារេតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ វិច្ឆារកិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណា-
 រម្មណំ បវេកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។

(១៧៤) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបចត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហិ ។ បេ ។ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារេតិ
 សុខាបដិបទំ ធម្មារកិញ្ញំ បវត្តិ បវត្តារម្មណំ បវេក-
 សិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបប-
 ចត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនទូទៅ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងប្រភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងទាប ប្រមាណមិនបាន
 មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៧៥) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនទូ-
 ទៅ ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមដ្ឋាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនទូទៅ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក បឋមសង្កហិ

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតំ សុខាបដិបទំ ទទ្ទា-
 ភិញ្ញំ បរិតំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា
 កុសលា យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តិ ភាវិតិ
 វិវិច្ឆោ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតំ សុខាបដិបទំ ទទ្ទាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តា-
 រម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តិ ភាវិតិ វិវិច្ឆោ
 កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតំ សុខាបដិបទំ ទទ្ទាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្ប-
 មាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

អភិធម្មបិដក បឋមសង្កហិ

បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយីតយូរ ហេតុប្រមាណក្នុង មានការម្នាក់ប្រមាណមិន
 បាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយីតយូរ ប្រមាណមិនបាន តែមានការម្នាក់
 ក្នុង សម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយីតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណ
 មិនបាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៧៥) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូប្ខបបត្តិយា មត្តំ ភារតិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ
 ។ បេ ។ បមមំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខា-
 បដិបទំ ចិច្ចាភិញ្ញំ បរិតំ បរិត្តារម្មណំ បមវីកសិណំ
 តស្មី សមយេ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្ខបបត្តិយា
 មត្តំ ភារតិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ ។ បេ ។ បមមំ ណាជំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ចិច្ចាភិញ្ញំ បរិតំ
 អប្បមាណារម្មណំ បមវីកសិណំ តស្មី សមយេ
 ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូប្ខបបត្តិយា មត្តំ ភារតិ វិវិច្ឆេ
 កាមេហិ ។ បេ ។ បមមំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហរតិ សុខាបដិបទំ ចិច្ចាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិ-
 ត្តារម្មណំ បមវីកសិណំ តស្មី សមយេ ធម្មោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា ហោតិ ។ បេ ។

(១៧៥) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់បាតតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណា មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ មានប្រមាណគួរ មានការម្នាក់ដ៏គួរ ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
 មិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់បាតតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណា មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ មានប្រមាណគួរ មានការម្នាក់ប្រមាណ
 មិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់បាតតាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណា មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិវិញ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ ប្រមាណមិនបាន មាន
 ការម្នាក់ដ៏គួរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ ធម្មេយ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេ
 កាមេហិ ។ មេ ។ មឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហរតិ សុចាបជិបទំ ចិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្ប-
 មាណារម្មណំ មឋវិកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

(១៧៦) ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិកក្កវិចារណំ
 រូបសមា ។ មេ ។ ទុតិយេ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយេ
 ឈានំ ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ មេ ។ មឋមំ
 ឈានំ ។ មេ ។ មញ្ញមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរ-
 តិ ទុក្ខាបជិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញំ មត្តំ មវិត្តារម្មណំ
 មឋវិកសិណំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបជិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញំ
 មត្តំ អប្បមាណារម្មណំ មឋវិកសិណំ ។ មេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនខ្លួនមក ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ
 ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ ប្រមាណមិនបាន មាន
 ការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៧៦) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
 មក ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានរម្ងាប់វិកក្កនិងវិចារ រួចហើយ
 ។ មេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ មេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ មេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន
 ។ មេ ។ មឋមជ្ឈាន ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិ-
 កសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺត-
 យូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ មេ ។ ឈ្មោះបឋវិ-
 កសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺត-
 យូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ មេ ។

ឧត្តមដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិភារម្ម-
 ណំ បរិភេតសិណំ ។ បេ ។ ឧត្តមដ៏បដិ ឧត្តកិ-
 ញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បរិភេតសិណំ
 ។ បេ ។ ឧត្តមដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ បរិភេតសិណំ បរិភារម្មណំ
 បរិភេតសិណំ ។ បេ ។ ឧត្តមដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ
 បរិភេតសិណំ អប្បមាណារម្មណំ បរិភេតសិណំ ។ បេ ។
 ឧត្តមដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិភារម្មណំ
 បរិភេតសិណំ ។ បេ ។ ឧត្តមដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ
 អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បរិភេតសិណំ
 ។ បេ ។ សុខាបដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ បរិភេតសិណំ បរិភារម្មណំ
 បរិភេតសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដ៏បដិ ឧត្តកិញ្ញំ
 បរិភេតសិណំ អប្បមាណារម្មណំ បរិភេតសិណំ ។ បេ ។

ឈ្មោះបរិភេតសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 យឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះ
 បរិភេតសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺត-
 យូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះ
 បរិភេតសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់
 មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបរិភេតសិណ
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ មានប្រមាណតូច
 មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបរិភេតសិណ មានសេច-
 ក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ ប្រមាណមិនបាន មាន
 ការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបរិភេតសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិន
 បាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបរិភេតសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវាយ មានសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។
 ឈ្មោះបរិភេតសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 យឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក បុស្សស្ដុល្ហិ

សុខាបដិបទំ ធន្យាភិក្ខុំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ
 បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ធន្យាភិក្ខុំ អប្ប-
 មាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។
 សុខាបដិបទំ ទិច្ឆាភិក្ខុំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវី-
 កសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិច្ឆាភិក្ខុំ បរិត្តំ
 អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខា-
 បដិបទំ ទិច្ឆាភិក្ខុំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បឋវី-
 កសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិច្ឆាភិក្ខុំ អប្ប-
 មាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មី
 សមយេ ផស្សេត្ត ហោតិ ។ បេ ។ អវិទ្ចេតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ វមេ ធម្មា តុសលា ។

អភិធម្មបិដក បុស្សស្ដុល្ហិ

ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹង
 យឹកយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះ
 បឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឹកយូរ
 ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវី-
 កសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងតាម មាន
 ប្រមាណតូច មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មាន
 សេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងតាម មានប្រមាណតូច
 មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មាន
 សេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងតាម ប្រមាណមិនបាន
 មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដី
 ប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងតាម ប្រមាណមិនបាន មាន
 ការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះភ្នក្កដមីជាតុសល ។

ពុទ្ធសាសនា ព្រះបាទសីហនុ

(១៧៦) កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូប្យបបត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បឋមំ ណាមំ ទុបសម្បជ្ជ វិហារតិ អាណោ
 កសិណំ ។ មេ ។ តេជោកសិណំ ។ មេ ។ វា
 យោកសិណំ ។ មេ ។ ជីលកសិណំ ។ មេ ។
 មីតកសិណំ ។ មេ ។ លោហិតកសិណំ ។ មេ ។
 ឌុនាតកសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សា ហោតិ
 ។ មេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។

អដ្ឋិកសិណំ សោឡុសត្តកំ ។

(១៧៧) កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូប្យបបត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ អដ្ឋត្តិ អរូប
 សត្តិ តហិទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិ
 កុយ្យ ជាបាមិ បស្សមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។

ព្រះបាទសីហនុ ព្រះបាទសីហនុ

(១៧៨) ពួកធម៌ជាកុសល គឺដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ មេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះអាប្រាគសិណ ។ មេ ។ ឈ្មោះតេជោក
 សិណ ។ មេ ។ ឈ្មោះវាយោកសិណ ។ មេ ។ ឈ្មោះជីលកសិណ
 ។ មេ ។ ឈ្មោះមីតកសិណ ។ មេ ។ ឈ្មោះលោហិតកសិណ ។ មេ ។
 ឈ្មោះឌុនាតកសិណ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ នេះនូវធម៌ជាកុសល ។

ចប់ កសិណ ៨ មានរាង ១៦ ។

(១៧៩) ពួកធម៌ជាកុសល គឺដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបទាំងក្នុង ឃើញនូវពួករូបទាំង
 ក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់រូបទាំងនោះ ហើយគិតថា
 អាត្មាអញទាំងអស់ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ មេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ តតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបតតិយា មតំ កាវេតិ អជ្ឈតំ
 អរូបសញ្ញំ តហិទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ បរិត្តាទិ តាទិ
 អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារាទិ រូបសមា
 ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ
 ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បានដល់បរិវេជ្ជាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។
 បុគ្គលចម្រើនខ្លះមក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លះរូបខាងក្នុង
 ឃើញខ្លះពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់ខ្លះរូបទាំង
 នោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈ
 និងវិចារេរូចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។
 ចតុត្ថជ្ជាន ។ បេ ។ បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៧៧] ព្រះបរម ព្រះបាទ ព្រះសុរា ។ យស្សី
 សមរយ រូបបបត្តិយា មន្ត្រី ភារវតី អង្គរត្តិ អរូប-
 សញ្ញា ពហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ បរិត្តាធិ តាធិ អភិ-
 កុយ្យ ជាតាមិ បស្សមិធិ វិវិទ្ធា កាមេហិ ។ បេ ។
 បឋមិ ឈានិ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរតិ ឧត្តាបដិបទិ
 ឧត្តាភិញ្ញា តស្សី សមរយ ឧស្សា ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កេចា ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ឧត្តា កុសលា ។
 កតមេ ឧត្តា កុសលា ។ យស្សី សមរយ
 រូបបបត្តិយា មន្ត្រី ភារវតី អង្គរត្តិ អរូបសញ្ញា ពហិ-
 ទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ បរិត្តាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជា-
 តាមិ បស្សមិធិ វិវិទ្ធា កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមិ
 ឈានិ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរតិ ឧត្តាបដិបទិ ទិច្ចា-
 ភិញ្ញា តស្សី សមរយ ឧស្សា ហោតិ ។ បេ ។

[១៧៧] ព្រះបរមរាជវាំង រាជធានីភ្នំពេញ ។ យស្សី
 មន្ត្រី ដើម្បីព្រះភិក្ខុក្នុងរូបភាព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញតួក្នុង
 ខាងក្រៅ ជាប្រមាណប្រមាណក្នុង គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិត
 ថា អាត្មាអញខឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភិតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភិតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល កើ
 ដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីព្រះភិក្ខុ ក្នុងរូបភាព មិន
 សំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវតួក្នុងរូបខាងក្រៅ ជាប្រមាណ
 ក្នុង គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញខឹងដឹង
 ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយហើយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អរិក្ខេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប-
 បត្តិយា មត្តំ កាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសត្វំ ពហំទ្វា
 រូបាធិ បស្សតិ បរិត្តាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ
 បស្សាមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈាធិ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខាបជិបទំ ធម្មាភិញ្ញំ តស្មី
 សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កត-
 មេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបប-
 បត្តិយា មត្តំ កាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសត្វំ ពហំទ្វា
 រូបាធិ បស្សតិ បរិត្តាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ
 បស្សាមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ
 ឈាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខាបជិបទំ ចិញ្ញា-
 ភិញ្ញំ តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនឈរមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លី
 មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លីរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លីពួក
 រូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់ខ្លីរូបទាំងនោះ ហើយ
 គិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានសេចក្តី
 គ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនឈរមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 មត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លីរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លីពួករូប
 ខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់ខ្លីរូបទាំងនោះ ហើយគិត
 ថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹង
 ចាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិគ្គេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 តតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ
 រូប្បបត្តិណោ មត្តំ ភាវេតិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា
 តវាទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ បរិត្តាទិ តាទិ អភិកុយ្យ
 ជាធាមិ បស្សាមិ តិ វិតត្តវិចារាទិ រូបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ណាទិ ។ បេ ។ តតិយំ ណាទិ ។ បេ ។
 តតុត្តំ ណាទិ ។ បេ ។ បឋមំ ណាទិ ។ បេ ។
 បញ្ចមំ ណាទិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទិ
 ទុក្ខាភិញ្ញា ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទិ ទិប្បាភិញ្ញា
 ។ បេ ។ សុខាបដិបទិ ទុក្ខាភិញ្ញា ។ បេ ។ សុខា-
 បដិបទិ ទិប្បាភិញ្ញា តស្មី សមយេ ផស្សា
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

សេចក្តីមិនកាយហាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំខាន់ខ្លួនប្រទានក្នុង ឃើញខ្លួនពួកប្រទាន
 ក្រៅ ជាប្រទានប្រមាណគួប គ្រប់ស្តង់ក្នុងប្រទាននោះ ហើយគិត
 ថា ភាពអញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានទ្រង់វិតក្នុងនិរិចារេចរហើយ
 ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ចតុត្តជ្ជាន ។ បេ ។
 បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងឆាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិឆាប់ មានសេចក្តី
 គ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិឆាប់ មានសេចក្តី
 គ្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនកាយហាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៨០] លោកប្រឹក្សា បណ្ឌិត ហុក សុខា ។ យស្សី

សមរយ រូបបឋមតិយា មត្តិ ភាវតិ អន្ល្លតិ អរូ-

បសញ្ញា ពហំនា រូបាជិ បស្សតិ បរិត្តាជិ តាជិ

អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ

។ បេ ។ បឋមិ ណាជិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បរិត្ត

បរិត្តារម្មណំ តស្មី សមរយ ធម្មស្ស ហោតិ

។ បេ ។ អវិក្កោទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា

កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្សី

សមរយ រូបបឋមតិយា មត្តិ ភាវតិ អន្ល្លតិ អរូ-

បសញ្ញា ពហំនា រូបាជិ បស្សតិ បរិត្តាជិ តាជិ

អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ

។ បេ ។ បឋមិ ណាជិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្ប-

មាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មី សមរយ ធម្មស្ស

ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោទោ ហោតិ ។ បេ ។

[១៨១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ

មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រធានក្នុង ឃើញនូវពួក

ប្រធានក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវប្រធាននោះ ហើយ

គិតថា ភាគអញ្ចឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ

។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានប្រមាណតូច មានការ្មណ៍ដ៏តូច

ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក

ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រធានក្នុង ឃើញ

នូវពួកប្រធានក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវប្រធាននោះ

ហើយគិតថា ភាគអញ្ចឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង

ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រមាណមិនបាន មាន

ការ្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ បេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អរិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា គុសលា ។
 កតមេ ធម្មា គុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបប-
 បត្តិយា មក្កំ ការេតិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា
 រូបាធិ បស្សតិ បរិត្តាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ
 បស្សាមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ
 យាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទដ្ឋាកំញា
 អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មី សមយេ ផស្សា
 ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា គុសលា ។ កតមេ ធម្មា គុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបបត្តិយា មក្កំ ការេតិ អជ្ឈតិ
 អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ បរិត្តាធិ តាធិ
 អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ បេ ។ បឋមំ យាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុ-
 ក្ខាបដិបទំ ទិដ្ឋាកំញា បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ តស្មី
 សមយេ ផស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា គុសលា ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះគួប
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ពស់
 បន្តិ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លួនរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លួនក្នុង
 រូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណគួប គ្របសង្កត់ខ្លួនរូបទាំងនោះ ហើយ
 គិតថា អាត្មាកញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
 មិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះគួកធម៌ជា
 កុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ពស់
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លួនរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លួនក្នុងរូបខាង
 ក្រៅ ជារូបមានប្រមាណគួប គ្របសង្កត់ខ្លួនរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា
 អាត្មាកញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 ខាច់ មានប្រមាណគួប មានការម្នាក់ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះគួកធម៌ ជាកុសល ។

តាមលេខ ១២២ ច្បាប់ស្តីពីការងារ ។ យើងសម្រេចបាន
 បន្តិយា មត៌ក ភាវិតិ អដ្ឋត៌ អរូបសញ្ញា តាហិទ្ធា
 រូតានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិកុយ្យ ជាបាមិ
 បស្សមិទិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ ។ បេ ។ បមមិ
 យានិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុត្តាបដិបទិ ទិប្បកិញ្ញា
 អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មី សមយេ ផស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិត្តោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ តតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបត៌យា មត៌ក ភាវិតិ អដ្ឋត៌
 អរូបសញ្ញា តាហិទ្ធា រូតានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ
 អភិកុយ្យ ជាបាមិ បស្សមិទិ វិវិច្ឆេ កាមេហិ ។ បេ ។
 បមមិ យានិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុទ្ធាបដិបទិ
 ទុត្តាភិញ្ញា មត៌ក បរិត្តារម្មណំ តស្មី សមយេ ផស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិត្តោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។ តតមេ ធម្មា កុសលា ។

ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួនមក ដើម្បីទៅកើត
 ក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លួនរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លួនក្នុងរូបខាងក្រៅ ជាប្រ
 មានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់ខ្លួនរូបខាងនោះ ហើយគិតថា អាត្មា
 អញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមខាងឡាយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់
 ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើ
 ដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួនមក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់
 ខ្លួនរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លួនក្នុងរូបខាងក្រៅ ជាប្រមានប្រមាណតូច គ្រប
 សង្កត់ខ្លួនរូបខាងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បាន
 ស្ងាត់ចាកតាមខាងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិយាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មាន
 ការម្នាក់ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។

យស្មី សមយេ រូប្មបបត្តិយា មក្ខំ កាវេតិ អជ្ឈត្តំ
អរូបសញ្ញា តហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ បរិន្ទាធិ តាធិ
អភិកុយ្យ ជាតាមិ បស្សមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
។ បេ ។ បឋមំ ណាធិ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ សុ-
ខាបដិបទំ ឧប្បាគិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិន្ទារម្មណំ តស្មី
សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិត្តោចោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ តតមេ
ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្មបបត្តិយា
មក្ខំ កាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញា តហិទ្ធា រូបាធិ
បស្សតិ បរិន្ទាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ បស្ស-
មីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ណាធិ
ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ សុខាបដិបទំ ឧប្បាគិញ្ញំ បរិន្ទា
បរិន្ទារម្មណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
អវិត្តោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំបុគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់ខ្ញុំប្រទានក្នុង
ឃើញខ្ញុំពួកប្រទានក្រៅ ជារូបមានប្រមាណក្នុង គ្របសង្កត់ខ្ញុំរូបទាំង-
នោះ ហើយគិតថា ភាគាត្រាខ្ញុំដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាម
ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ្ញាណ
មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច
ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ
មក្ខ ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់ខ្ញុំប្រទានក្នុង ឃើញខ្ញុំពួក
ប្រទានក្រៅ ជារូបមានប្រមាណក្នុង គ្របសង្កត់ខ្ញុំរូបទាំងនោះ ហើយ
គិតថា ភាគាត្រាខ្ញុំដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ្ញាណ មានសេចក្តី
ត្រាស់ដឹងចាប់ មានប្រមាណក្នុង មានការម្នាក់ដ៏តូច ក្នុងសម័យ
ណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយ-
មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ព្រះបរម ព្រះវរាហ ព្រះវរាហ

ក្នុងមេ ធម្មា ធម្មសាលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យ-
 បបត្តិយា មក្ខិ ការវេទិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា
 រូតានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ
 បស្សនីតិ វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ សុខាបដិបទំ មិច្ឆាភិក្ខុំ អប្ប-
 មាណំ បរិត្តាម្មណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។ ក្នុងមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ
 រូប្យបបត្តិយា មក្ខិ ការវេទិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា
 រូតានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ
 បស្សនីតិ វិក្កវិចារានិ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ
 ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ
 ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខា-
 ភិក្ខុំ បរិត្តំ បរិត្តាម្មណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទុក្ខាភិក្ខុំ អប្បមាណំ បរិត្តាម្មណំ ។ បេ ។

ព្រះបរម ព្រះវរាហ ព្រះវរាហ

ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនមុន ដើម្បីទៅកើត
 ក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជា
 មានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបខាងនោះ ហើយគិតថា ពាក្យអញ
 នឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមខាងខ្សោយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងដាច់
 មានប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល
 តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនមុន ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិន
 សំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ គ្របសង្កត់នូវរូបខាង
 នោះ ហើយគិតថា ពាក្យអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានម្ខាងវិក្កុរនិង
 វិចាររូបហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច
 មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏តូច ។ បេ ។

ទុក្ខភាពដ៏បដិ ទំហ្មកិញ្ញំ បរិភិ បរិភារម្មណំ ។ បេ ។
 ទុក្ខភាពដ៏បដិ ទំហ្មកិញ្ញំ អប្បហណំ បរិភារម្មណំ
 ។ បេ ។ សុខាបដិបដិ ទុក្ខកិញ្ញំ បរិភិ បរិភារម្មណំ
 ។ បេ ។ សុខាបដិបដិ ទុក្ខកិញ្ញំ អប្បហណំ បរិ-
 ភារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបដិ ទំហ្មកិញ្ញំ បរិភិ
 បរិភារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបដិ ទំហ្មកិញ្ញំ
 អប្បហណំ បរិភារម្មណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

អង្គីពុទ្ធិ ។

(១៨២) កកមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបបត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ អជ្ឈត្តិ អរូប-
 សញ្ញំ តតំនា រូចានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណា-
 នុទ្ធលោកានិ តានិ អភិកុយ្យ ជាយមិ បស្សា មីតិ
 វិវេច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមិ ឈានិ ឧបសម្មជ្ជិ
 វិហារតិ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិសិទ្ធិ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ មានប្រមាណ
 ក្នុង មានការម្នាក់ដ៏ក្លា ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិសិទ្ធិ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏ក្លា ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណ
 ក្នុង មានការម្នាក់ដ៏ក្លា ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏ក្លា
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ មាន
 ប្រមាណក្នុង មានការម្នាក់ដ៏ក្លា ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ដ៏ក្លា ក្នុង
 សម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិន
 រាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ វិ: ៤ ។

(១៨២) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវ
 ពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណក្នុង មានពណ៌ល្អ មានពណ៌
 ពាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបខាងនោះ ហើយគិតថា ភក្តាអញនឹងដឹង
 ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកការខឹងខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋ-
 មជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អរិយធម៌ ហោតិ ។ មេ ។ វមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប-
 បបត្តិយា បត្តិ ភាវេតិ អដ្ឋត្តិ អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា
 រូបាធិ បស្សតិ មរិតាធិ សុវណ្ណធិ តាធិ
 អភិក្កយ្យ ជាតាមិ បស្សមីតិ វិវត្តត្តិវិចារាធិ រូបសមា
 ។ មេ ។ ទុតិយេ ណាធិ ។ មេ ។ តតិយេ ណាធិ
 ។ មេ ។ ចតុត្តិ ណាធិ ។ មេ ។ បឋមិ ណាធិ
 ។ មេ ។ បញ្ចមិ ណាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អរិយធម៌
 ហោតិ ។ មេ ។ វមេ ធម្មា កុសលា ។

និទម្យ អង្គត្តកំ ។

(១៨៣) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សម-
 យេ រូបបបត្តិយា បត្តិ ភាវេតិ អដ្ឋត្តិ អរូបសញ្ញា
 ពហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ តាធិ អភិ-
 ក្កយ្យ ជាតាមិ បស្សមីតិ វិវត្តត្តិ កាមេហា ។ មេ ។
 បឋមិ ណាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អរិយធម៌ ហោតិ ។ មេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះត្រូវធម៌
 ជាតុសល ។ ត្រូវធម៌ជាតុសល ក៏ដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រធានក្នុង ឃើញនូវត្រូវប្រ-
 ធានក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច មានពណ៌ល្អ មានពណ៌អក្រក
 គ្របសង្កត់នូវប្រធាននោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ
 បានរម្ងាប់វិភក្តនិងវិចាររួចហើយ ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ មេ ។
 គតិយជ្ជាន ។ មេ ។ ចតុត្តជ្ជាន ។ មេ ។ បឋមជ្ជាន ។ មេ ។
 បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ នេះត្រូវធម៌ជាតុសល ។

ទេវតាធម៌នៃព្រះ ៤ នៃ ។

(១៨៤) ត្រូវធម៌ជាតុសល ក៏ដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រធានក្នុង ឃើញនូវត្រូវប្រ-
 ធានក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវប្រធាននោះ ហើយគិតថា
 អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកតាមប្រធាន ។ មេ ។
 បានដល់បឋមជ្ជាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបតតិយា មត្តំ កាវេតិ អជ្ឈតិ
 អរូបសញ្ញំ តហិត្វា រូចានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ
 តានិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិទេក្កវិចារកំ
 រូបសមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ មេ ។ បឋមំ
 ឈានំ ។ មេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហរតិ តស្មី សមយេ ជស្សេន ហោតិ ។ មេ ។
 អវិគ្គោចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១៨៤) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបតតិយា មត្តំ កាវេតិ អជ្ឈតិ
 អរូបសញ្ញំ តហិត្វា រូចានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ
 តានិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិទេក្ក
 កាមេហា ។ មេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទទ្ធាភិញ្ញំ តស្មី សមយេ
 ជស្សេន ហោតិ ។ មេ ។ អវិគ្គោចោ ហោតិ ។ មេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនខ្ញុំមក ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្ញុំរូបខាងក្នុង
 ឃើញខ្ញុំពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់ ខ្ញុំរូប
 ទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានម្ចាស់
 វិភក្តៈនិងវិចាររូបហើយ ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ មេ ។ តតិយ-
 ជ្ជាន ។ មេ ។ ចតុត្ថជ្ជាន ។ មេ ។ បឋមជ្ជាន ។ មេ ។ បាន
 ដល់បញ្ចមជ្ជាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(១៨៥) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំមក
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្ញុំរូបខាងក្នុង ឃើញខ្ញុំពួករូបខាង
 ក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់ខ្ញុំរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា
 អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ មេ ។
 បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីគ្រាស់
 ដឹងឃើញ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។

ដំបូង ធម្មា តុសលា ។ កតមេ ធម្មា តុស-
 លា ។ យស្មី សមយេ រូបបបតិយា មត្តិ ភាវេតិ
 អជ្ឈត្តិ អរូបសញ្ញា ពហិន្ទា រូបាទិ បស្សតិ អជ្ឈ-
 មាលាទិ តាទិ អភិកុយ្យ ជាបាមិ បស្សាមីតិ វិវេច្ឆា
 កាមេហិ ។ មេ ។ បធម៌ ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ
 វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញា តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ មេ ។
 ដំបូង ធម្មា តុសលា ។ កតមេ ធម្មា តុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបបតិយា មត្តិ ភាវេតិ អជ្ឈត្តិ
 អរូបសញ្ញា ពហិន្ទា រូបាទិ បស្សតិ អជ្ឈមាលាទិ
 តាទិ អភិកុយ្យ ជាបាមិ បស្សាមីតិ វិវេច្ឆា កាមេ-
 ហិ ។ មេ ។ បធម៌ ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហរតិ
 សុទាបដិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញា តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ មេ ។

នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ ពួកធម៌ជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនខ្លួនមត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លួនខ្លួនក្នុង
 ឃើញខ្លួនពួករូបខាងក្រៅ ជាប្រប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់ខ្លួនខ្លួនខាង
 ទោះ ហើយគិតថា ពាក្យអញ្ញាទីដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាក
 កាមខាងខ្សោយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងខាង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ ពួកធម៌ជាតុសល
 តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួនមត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិន
 សំគាល់ខ្លួនខ្លួនក្នុង ឃើញខ្លួនពួករូបខាងក្រៅ ជាប្រប្រមាណមិន
 បាន គ្របសង្កត់ខ្លួនខ្លួនខាងទោះ ហើយគិតថា ពាក្យអញ្ញាទីដឹង
 ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមខាងខ្សោយ ។ មេ ។ បានដល់
 បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឹកយូរ
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។

ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ កតមេ ធម្មា តុស-
 លា ។ យស្មី សមយេ រូបបបត្តិយា មត្តិ
 ភាវេតិ អដ្ឋតិ អរូបសញ្ញា តហិត្តា រូបាធិ បស្សតិ
 អប្បហណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមិ តិ
 វិវិច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។ បមមិ ណាធិ ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហរតិ សុខាបដិបដិ ទិច្ចាកិញ្ញា តស្មី
 សមយេ ដស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបបត្តិយា មត្តិ
 ភាវេតិ អដ្ឋតិ អរូបសញ្ញា តហិត្តា រូបាធិ បស្សតិ
 អប្បហណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមិ តិ
 វិតត្តវិចារាធិ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាធិ
 ។ បេ ។ តតិយំ ណាធិ ។ បេ ។ តតុតិ ណាធិ
 ។ បេ ។ បមមិ ណាធិ ។ បេ ។ បញ្ចមិ ណាធិ
 ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបដិ ទិច្ចាកិញ្ញា ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ ជាតុសល ។ ពួកធម៌ ជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនទូរមត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញ
 នូវពួករូបខាងក្រៅ ជាប្រប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ
 ហើយគិតថា ពាក្យអញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់បាតកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងរាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ ពួកធម៌ជាតុសល តើដូចម្តេច ។
 បុគ្គលចម្រើនទូរមត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង
 ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជាប្រប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំង
 នោះ ហើយគិតថា ពាក្យអញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានម្ចាចវិភក្តៈ
 ខឹងវិចាររួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន
 ។ បេ ។ តតុតជ្ឈាន ។ បេ ។ បមមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។

ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទ-
 ទ្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ តស្មី
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ
 ។ បេ ។ វមេ ធម្មា កុសលា ។

បទស្សោ បទិបទា ។

(១៨៥) តតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី

សមយេ រូបបចត្តិយា មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋតិ អរូប-
 សញ្ញំ តហិទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ អប្បមាណាទិ តាទិ
 អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិវិច្ឆេ តាមេ-
 ហិ ។ បេ ។ បវេមិ យាទិ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ
 បវិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិយ៉ាងណា មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងដាច់ ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិវាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយ៉ាងណា ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិវាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងដាច់ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ បទិបទា ៤ ។

(១៨៦) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លះមក

ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំខាន់ខ្លះទៅក្នុង យើងខ្លះទៅក្នុង
 ខាងក្រៅ ជាប្រមាណមិនបាន គ្របសន្តិក្នុងរូបទាំងនោះ ហើយ
 គិតថា ភាគអញទាំងដឹងយើង ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកភាមិទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានប្រមាណតូច មានភារម្មណ៍
 ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ ឥតមេ ធម្មា តុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបបត្តិយា មត្តិ កាវេតិ អដ្ឋត្តិ
 អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ
 តាធិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ បស្សមីតិ វិវិច្ឆា កាមេហិ
 ។ មេ ។ បមមិ ណាធិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ អប្ប-
 មាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ
 ធម្មា តុសលា ។ ឥតមេ ធម្មា តុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបបត្តិយា មត្តិ កាវេតិ អដ្ឋត្តិ
 អរូបសញ្ញា ពហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ
 តាធិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ បស្សមីតិ វិគត្តវិចា-
 រាធិ រូបសមា ។ មេ ។ ធុតិយំ ណាធិ ។ មេ ។
 ធុតិយំ ណាធិ ។ មេ ។ ធុត្តិ ណាធិ ។ មេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនខ្លួនមក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លួនរូបខាងក្នុង តើទៅ
 ខ្លួនពួករូបខាងក្រៅ ជាប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់ខ្លួនរូបទាំងនោះ
 ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាយទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់
 ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ សេចក្តីមិនឈមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
 មក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់ខ្លួនរូបខាងក្នុង ឃើញខ្លួនពួករូប
 ខាងក្រៅ ជាប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់ខ្លួនរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា
 អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានទ្វារវិគត្តៈនិងវិចាររូបហើយ ។ មេ ។
 ធុតិយជ្ឈាន ។ មេ ។ អតិយជ្ឈាន ។ មេ ។ ចក្កជ្ឈាន ។ មេ ។

បឋមី ឈាមី បឋមី ឈាមី បឋមី ឈាមី ឧបសម្ព័ន្ធ
វិហារតិ បរិក្ខំ អប្បមាលារម្មណី ។ មេ ។ អប្បមាលា
អប្បមាលារម្មណី តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
។ មេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា
តុសលា ។

ខ្មែរ ព្រះបរមរាជវាំង ។

(១៨៦) តតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូបបបត្តិយា មត្តិ ការេតិ អជ្ឈតិ អរូប-
សញ្ញា តហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាលាធិ តាធិ
អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិវិទ្ធោ តារមេហិ
។ មេ ។ បឋមី ឈាមី ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ទុត្តា-
បដិបទិ ធម្មាតិញ្ញា បរិក្ខំ អប្បមាលារម្មណី តស្មី
សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខោចោ
ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ តត-
មេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបប-
បត្តិយា មត្តិ ការេតិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា តហិទ្ធា
រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាលាធិ តាធិ អភិកុយ្យ
ជាធាមិ បស្សមីតិ វិវិទ្ធោ តារមេហិ ។ មេ ។

បឋមី ឈាមី បឋមី ឈាមី បឋមី ឈាមី ឧបសម្ព័ន្ធ
វិហារតិ បរិក្ខំ អប្បមាលារម្មណី ។ មេ ។ អប្បមាលា
អប្បមាលារម្មណី តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
។ មេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា
តុសលា ។

ចប់ ព្រះបរមរាជវាំង ២ ។

(១៨៦) ត្រកធម៌ជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនមុត
ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រធានក្នុង ឃើញនូវត្រកប្រធាន
ក្រៅ ជាប្រប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវប្រធាននោះ ហើយគិតថា
អាត្មាអញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ មេ ។
បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹង
យឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យ
ណា ដស្សៈ កំកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិន
កាយមាយ កំកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះត្រកធម៌ ជា
តុសល ។ ត្រកធម៌ជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនមុត ដើម្បី
ទៅកើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រធានក្នុង ឃើញនូវត្រកប្រធានក្រៅ
ជាប្រប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវប្រធាននោះ ហើយគិតថា អាត្មា
អញ្ជឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ មេ ។

បេស ឈាង ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទិ
 ទុក្ខាភិក្ខុ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មី
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ កតមេ ធម្មា
 តុសលា យស្មី សមយេ រូប្មបតតិយា មត្តិ ការវតិ
 អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា តហំទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ អប្ប-
 មាណាទិ តាទិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ឆេវ
 ការមេហិ ។ បេ ។ បេស ឈាង ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទិ ទិច្ចាភិក្ខុ បវត្តិ អប្បមាណារម្មណំ
 តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-
 ក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 យឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យ
 ណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពយ-
 មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។
 ពួកធម៌ជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅ
 កើតក្នុងប្រភព មិនសំគាល់នូវប្រមាណក្នុង ឃើញនូវពួកប្រមាណក្រៅ
 ជាប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវប្រមាណនោះ ហើយគិតថា អាត្មា
 អញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 តាម មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យ
 ណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពយ-
 មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។

កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា
 មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋត្តំ អរូបសញ្ញំ ពហំត្វា រូបាធិ បស្សតិ
 អប្បមាណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ បស្សាមិតិ
 វិវិច្ឆាវ កាមេហិ ។ បេ ។ បថមិ ឈាធិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទិ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាលំ អប្ប-
 មាលារម្មណំ តស្មី សមយេ ផស្សេ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យ-
 បបត្តិយា មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋត្តំ អរូបសញ្ញំ ពហំត្វា
 រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ
 ជាតាមិ បស្សាមិតិ វិវិច្ឆាវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បថមិ ឈាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុទាបដិបទិ
 ទុក្ខាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាលារម្មណំ តស្មី សមយេ
 ផស្សេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។

កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា
 មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋត្តំ អរូបសញ្ញំ ពហំត្វា រូបាធិ បស្សតិ
 អប្បមាណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាតាមិ បស្សាមិតិ
 វិវិច្ឆាវ កាមេហិ ។ បេ ។ បថមិ ឈាធិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទិ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាលំ អប្ប-
 មាលារម្មណំ តស្មី សមយេ ផស្សេ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យ-
 បបត្តិយា មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋត្តំ អរូបសញ្ញំ ពហំត្វា
 រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ
 ជាតាមិ បស្សាមិតិ វិវិច្ឆាវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បថមិ ឈាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុទាបដិបទិ
 ទុក្ខាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាលារម្មណំ តស្មី សមយេ
 ផស្សេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។

អរិយធម៌ខ្មែរ ប្រាសាទខ្មែរ

ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ ឥតមេ ធម្មា តុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា មក្កំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ
 អរូបសញ្ញំ ពហិន្ទា រូចានិ បស្សតិ អប្បហណានិ
 តានិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ មេ ។ បឋមំ ណានិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សុ-
 ខាបជិបទំ ធម្មាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេទោ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ ឥតមេ
 ធម្មា តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា មក្កំ
 ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញំ ពហិន្ទា រូចានិ បស្សតិ
 អប្បហណានិ តានិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ
 វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។ បឋមំ ណានិ ឧបសម្បជ្ឈ
 វិហារតិ សុខាបជិបទំ ធម្មាភិញ្ញំ មក្កំ អប្បមាណា-
 រម្មណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។

អរិយធម៌ខ្មែរ ប្រាសាទខ្មែរ

នេះពួកអរិយធម៌ខ្មែរ ។ ពួកអរិយធម៌ខ្មែរ តើដូចម្តេច ។ ពួកអរិយ
 ចម្រើនមុនគេ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសំខាន់មួយខាងក្នុង
 ឃើញខ្ញុំត្រូវប្រាណមិនបាន គ្របសង្កត់ខ្ញុំរូបទាំង
 នោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាយ
 ទាំងឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការច្នៃប្រ-
 មាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 នេះពួកអរិយធម៌ខ្មែរ ។ ពួកអរិយធម៌ខ្មែរ តើដូចម្តេច ។ ពួកអរិយ
 ចម្រើន ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំខាន់មួយខាងក្នុង ឃើញ
 ខ្ញុំត្រូវប្រាណមិនបាន គ្របសង្កត់ខ្ញុំរូបទាំងនោះ
 ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាយទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានការច្នៃប្រមាណមិន
 បាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។

អវិក្កេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ
 រូប្យបបត្តិយា មត្តិ ភារវតិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា
 តហិត្វា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ តាធិ អភិ-
 កុយ្យ ជាធាមិ បស្សមីតិ វិវិក្កេវ កាខេហិ ។ បេ ។
 បវមំ ឈានិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុខាបដិបទិ
 ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា
 មត្តិ ភារវតិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា តហិត្វា រូបាធិ
 បស្សតិ អប្បមាណាធិ តាធិ អភិកុយ្យ ជាធា-
 មិ បស្សមីតិ វិវិក្កេវចារាធិ រូបសមា ។ បេ ។

សេចក្តីមិនកយមាយ កំភីតមាន ។ បេ ។ នេវុកធមិជាកុសល ។
 ពួកធមិជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅ
 កើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជា
 ប្រមាណមិនបាន គ្របសន្លឹកនូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មា
 អញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 ចាប់ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យ
 ណា ផស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនកយ
 មាយ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេវុកធមិជាកុសល ។
 ពួកធមិជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត
 ក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជា
 ប្រមាណមិនបាន គ្របសន្លឹកនូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញ
 នឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បានម្សៅវិគុះនិងវិចាររួចហើយ ។ បេ ។

ឌុន្ទិយិ ណាទិ ។ បេ ។ ឌុន្ទិយិ ណាទិ ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ណាទិ ។ បេ ។ បឋមំ ណាទិ ។ បេ ។ បញ្ចមំ
 ណាទិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឌុត្តាបដិបទំ ធន្ទាភិញ្ញ
 បរិត្តិ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ ឌុត្តាបដិបទំ
 ធន្ទាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។
 ឌុត្តាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តិ អប្បមាណារម្មណំ
 ។ បេ ។ ឌុត្តាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្ប-
 មាណារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ធន្ទាភិញ្ញ
 បរិត្តិ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ
 ធន្ទាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។
 សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តិ អប្បមាណារម្មណំ
 ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្ប-
 មាណារម្មណំ តស្មី សមយេ វស្សេន្ធ ហោតិ ។ បេ ។

ឌុន្ទិយដ្ឋាន ។ បេ ។ តតិយដ្ឋាន ។ បេ ។ ធន្ទាបដិបទំ ។ បេ ។
 បឋមដ្ឋាន ។ បេ ។ ប្រាជ្ញដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណ
 មិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 យឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងតាម មានប្រមាណ
 តូច មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងតាម ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់
 ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិាយ មានសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ
 ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិវិាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងតាម មានប្រមាណតូច មាន
 ការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិាយ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងតាម ប្រមាណមិនបាន មានការម្នាក់ប្រមាណមិន
 បាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កិក្ខតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិទ្យោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

អនិ(១) អន្តរាគមន៍ ។

[១៨៧] កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋតិ អរូប-
សញ្ញា តហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ
សុវណ្ណធុត្តណាធិ តាធិ អតិកុយ្យ ជាតាមិ បស្ស-
មីតិ វិវិទ្ធវា កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមិ ឈាធិ
ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
។ បេ ។ អវិទ្យោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
តុសលា ។ កតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ អដ្ឋតិ អរូបសញ្ញា
តហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ អប្បមាណាធិ សុវណ្ណធុត្ត-
ណាធិ តាធិ អតិកុយ្យ ជាតាមិ បស្សមីតិ វិតក្ក-
វិចារាធិ រូបសមា ។ បេ ។ តតិយំ ឈាធិ ។ បេ ។
តតិយំ ឈាធិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈាធិ ។ បេ ។

១ ឧ. ឧ. បំសព្វោ ទិស្សតិ ។

សេចក្តីមិនព្រមយោយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
ត្រូវធម៌ជាកុសល ។

ចំ វា: ៨ និទ្រៀត ។

[១៨៧] ត្រូវធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវត្រូវ
រូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ មានពណ៌កាក
គ្របសន្តិកន្តរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ
បានម្ខាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុង
សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
មិនព្រមយោយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវធម៌
ជាកុសល ។ ត្រូវធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវ
ត្រូវរូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ មានពណ៌
កាក គ្របសន្តិកន្តរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹង
ដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានម្ខាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។

អំពីសេចក្តីប្រកាស

បឋមី ឈានី ។ បេ ។ បញ្ចមី ឈានី ឧបសម្បជ្ជ
វិហារតិ តស្មី សមយេ ជស្សេ ហោតិ ។ បេ ។
អវិគ្គោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។

និទ្ទេស អង្គទី១ ។

[១៨៨] តតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ អជ្ឈតិ អរូប-
សញ្ញា មហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ ធិលាធិ ធិលវណ្ណាធិ
ធិលធិនស្សនាធិ ធិលធិកាសាធិ តាធិ អភិកុយ្យ
ជាតាមិ បស្សមិតិ វិវិច្ឆេ តតមេហិ ។ បេ ។
បឋមី ឈានី ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្មី សមយេ
ជស្សេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គោ ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ តតមេ ធម្មា
តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ
ភាវេតិ អជ្ឈតិ អរូបសញ្ញា មហិទ្ធា រូបាធិ បស្សតិ
បីតាធិ បីតវណ្ណាធិ បីតធិនស្សនាធិ បីតធិកាសាធិ
។ បេ ។ លោហិតតាធិ លោហិតតវណ្ណាធិ លោ-
ហិតតធិនស្សនាធិ លោហិតតធិកាសាធិ ។ បេ ។

អំពីសេចក្តីប្រកាស

បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ បាទដល់បឋមជ្ជាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ
ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

នេះក៏ជាវិញ្ញាណ ៨ ដែរ ។

[១៨៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវ
ពួករូបខាងក្រៅ ជាមួយទៀត មានពណ៌ទៀត ជាទីចង្អុលប្រាប់ថា
ទៀត មានន្ទីរទៀត គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អត្ត
អញ នឹងដឹងឃើញ ដូច្នោះ បាទស្តាប់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
បាទដល់បឋមជ្ជាន ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។
បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាង
ក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជាមួយលឿន មានពណ៌លឿន ជាទី
ចង្អុលប្រាប់ថាលឿន មានន្ទីរលឿន ។ បេ ។ ជាមួយគ្រហម មាន
ពណ៌គ្រហម ជាទីចង្អុលប្រាប់ថាគ្រហម មានន្ទីរគ្រហម ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោហោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កកមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុកុដ្តំ
 វិវិច្ឆា កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបស-
 ម្បជ្ឈំ វិហារតិ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។ បេ ។

អំពាចិ ពិណិ វិហោតិ សោយសច្ចុកាមិ ។

(១៧០) កកមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋតិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ឆា កាមេហំ
 ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ មេត្តា-
 សហកតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កកមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបឋ-
 តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិគក្កវិចារណំ រូបសមា ។ បេ ។
 ឧតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ មេត្តាស-
 ហកតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។
 បុគ្គលចម្រើនខ្លួនមក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មានចិត្តត្រាច់ចុះកាន់
 អារម្មណ៍ល្អ (១) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់
 បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

លេខិមោក្ខ ៣ មានៗ ១២ ។

(១៧០) ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
 មក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល
 តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួនមក ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានទ្វេបំ
 វិត្តៈនិងវិចាររូបហើយ ។ បេ ។ បានដល់ខុតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយ
 មេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១ អំពើយកណា ដែលកើតអំពីវិញ្ញាណសីលទាំង ៤ មាននិលកសិណនិដេម ។

គុណសម្បត្តិ ប្រាសាទ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧

អរិក្ខេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យ-
 បបត្តិយា មត្តំ ភារេតិ បិតិយោ ច វិហតា ។ បេ ។
 តតិយំ ណាដំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ មេត្តាសហគតិ
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា
 មត្តំ ភារេតិ វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ បេ ។ បបតិ
 ណាដំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ មេត្តាសហគតិ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូប្យបបត្តិយា
 មត្តំ ភារេតិ អរិក្ខេតិ វិហារមត្តិ សហដំដំ បិតិ-
 សុទំ ធុតិយំ ណាដំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ មេត្តា-
 សហគតិ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ប្រាសាទព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើនទ្រុឌមត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងប្រភព ប្រាសាទបិតិ ។ បេ ។
 បានដល់គតិយជ្ជាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌
 ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនទ្រុឌមត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុង
 ប្រភព បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន
 ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 ទ្រុឌមត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងប្រភព បានដល់ទុតិយជ្ជាន គ្មានវិភក្តៈ មាន
 គ្រឹមតែវិចារៈ មានបិតិវិសុទ្ធ កើតពីសមាធិ ជាងបានប្រកបដោយ
 មេត្តា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រុប្ប-
 បបត្តិយា មក្ខំ ការវេតិ វិនិក្កវិចារាជំ វ្រុបសមា
 ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ មេត្តា-
 សហគតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រុប្ប-
 បបត្តិយា មក្ខំ ការវេតិ បិតិយា ច វិវាតា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ មេត្តាសហគតំ
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-
 ក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រុប្ប-
 បបត្តិយា មក្ខំ ការវេតិ វិវិក្កេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កកុណាស-
 ហគតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានម្សប់វិភក្តៈនិងវិចាររូបហើយ
 ។ បេ ។ បានដល់តតិយជ្ជាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។
 ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត
 ក្នុងរូបភព ប្រាសចាកបិតិជនំ ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុជ្ជាន ប្រកប
 ដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។
 បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាម
 ចំនំឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ប្រកបដោយករុណា
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

បុណ្យបូជា បុណ្យបូជា បុណ្យបូជា

អរិក្ខេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារាណិ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាណំ ។ បេ ។ តតិយំ ណាណំ ។ បេ ។ បឋមំ ណាណំ ។ បេ ។ ធម្មតំ ណាណំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កុសលាសហគតិ តស្មី សមយេ ឧស្សេណ ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ណាណំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ មុទិតាសហគតិ តស្មី សមយេ ឧស្សេណ ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបឋតិយា មត្តំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារាណិ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាណំ ។ បេ ។ តតិយំ ណាណំ ។ បេ ។

ប្រាសាទបុណ្យ បុណ្យបូជាបុណ្យ

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន ឡើយ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិក្កុនិវិចាររូបហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។ បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់ចក្កជ្ជាន ប្រគល់ដោយកុសលា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួក ធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនឡើយ ដើម្បីទៅកើតក្នុង រូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ប្រគល់ដោយទុទិតា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនឡើយ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិក្កុនិវិចាររូបហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។

បឋមី ឈានី ។ បេ ។ ចតុត្ថិ ឈានី ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារ-
 រតិ មុទិភាសហាតតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋមិយា មត្តិ ភាវេតិ សុខស្ស ធម្ម
 បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថិ ឈានី ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារ-
 រតិ ឧបេក្កាសហាតតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា ។

ចក្កា ព្រហ្មវិហារធម្មានិ សោឡសព្ភតនំ ។

(១៧១) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ រូបបឋមិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ
 ។ បេ ។ បឋមី ឈានី ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ឧទ្ទ-
 មាតកសត្តាសហាតតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ
 រូបបឋមិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។

បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បាទដល់ចក្កជ្ឈាន ប្រកបដោយបុណ្យ ក្នុង
 សម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
 មិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនម្នាក់
 ដើម្បីទៅកើត ក្នុងលោក បាទលះសុខផង ។ បេ ។ បាទដល់
 ចក្កជ្ឈាន ប្រកបដោយវេទនា ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ព្រហ្មវិហារធម្មានិ ខាងលើ ១៦ ។

(១៧១) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនម្នាក់
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងលោក បាទស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាទ
 ដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភវិហារទាំង ក្នុង
 សម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
 មិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនម្នាក់
 ម្នាក់ ដើម្បីទៅកើតក្នុងលោក បាទស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់

បទដ៏ ឈាន ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ វិជ្ជនកសញ្ញា-
 សហគតិ ។ បេ ។ វិបុលកសញ្ញាសហគតិ ។ បេ ។
 វិជ្ជនកសញ្ញាសហគតិ ។ បេ ។ វិក្ខាយតកសញ្ញា-
 សហគតិ ។ បេ ។ វិក្ខន្តកសញ្ញាសហគតិ ។ បេ ។
 ហតវិក្ខន្តកសញ្ញាសហគតិ ។ បេ ។ លោហិតក-
 សញ្ញាសហគតិ ។ បេ ។ បុឡាវកសញ្ញាសហគតិ(១)
 ។ បេ ។ អដ្ឋិកសញ្ញាសហគតិ តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

អរហន្តិ ហេតុសត្តំ ។
 រូបវិចារស្ស ។

(១៧២) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អរហន្តិបតិយា មត្តិ កាវេតិ សត្វសោ រូប-
 សញ្ញា មិ សមតិក្កា បដិយសញ្ញា មិ អត្តង្គមា
 ធានត្តសញ្ញា មិ អមនសិកាវា វា កាសាទញ្ញាយត-
 នសញ្ញាសហគតិ សុខស្ស ច បហាធា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ឧបេក្ខាសហគតិ

១ ឧ. ម. បុឡាវកសញ្ញាសហគតិ ។

ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់

ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ មានពណ៌
 ខៀវ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំអសុកមានខ្ទុះហូរចេញ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំអសុកដាច់ពាក់កណ្តាលខ្លួន
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ខ្ញុំអសុកដែលសត្វករស៊ី ។ បេ ។
 ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំអសុកដែលពត់រាយ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសេចក្តីសំគាល់ខ្ញុំអសុកដែលគេកាប់ចិត្រញ៉ាំ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំអសុកដែលប្រឡាក់ឈាម ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសំគាល់ខ្ញុំអសុកដែលមានជន្លឹកចោះ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 សំគាល់ខ្ញុំអសុកដែលសល់តែកងច្រើន ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កំភិត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភិតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់អរហន្តិ មានព្រះ ១៦ ។
 ចប់រូបវិចារស្ស ។

(១៧២) ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ
 មត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរហន្ត ព្រោះកន្លងចង់ ខ្ញុំពួកបុស្សញ្ញា
 ព្រោះវិនាសបដិយសញ្ញា ព្រោះមិនច្នៃក្នុងចិត្ត ខ្ញុំពួកមានកុសញ្ញា
 ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាត្មាទាំងពួង ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 គង្គាន ប្រកបដោយអាត្មាសាទញ្ញាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយខុសគ្នា

តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-
 ក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ អរូ-
 ច្ចបបត្តិយា មត្តំ ការវេតិ សព្វសោ អាតាសាទ-
 ញាយតនំ សមតិក្កម វិញ្ញាណញាយតនំ សញាស-
 ហតតំ សុខស្ស ច បហាថា ។ បេ ។ ចតុត្ត-
 ណាទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេតិ ឧបេក្កាសហតតំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ អរូច្ចបបត្តិយា
 មត្តំ ការវេតិ សព្វសោ វិញ្ញាណញាយតនំ សមតិ-
 ក្កម អាតិញ្ញាយតនំ សញាសហតតំ សុខស្ស ច
 បហាថា ។ បេ ។ ចតុត្ត ណាទំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហរេតិ ឧបេក្កាសហតតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។

កងសម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី
 មិនរាយមាយ កំភីតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកចម្រើន
 កុសល ។ ពួកចម្រើនកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនព្រម
 ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវអាតាសាទញាយតនៈ
 ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុ
 ជ្ជនៈ ប្រកបដោយវិញ្ញាណញាយតនសញា ដ៏ប្រកបដោយទេវលោក
 កងសម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភីតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកចម្រើនកុសល ។ ពួកចម្រើនកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញាយ-
 តនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បាន
 ដល់ចក្ខុជ្ជនៈ ប្រកបដោយអភិញ្ញាយតនសញា ដ៏ប្រកបដោយ
 ទេវលោក កងសម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន កងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភីតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។

សម្តែង ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ អរហន្តបតិយា មត្តំ កាវតិ សត្វ-
 សោ អាភិព្ភាណាយននំ សមតិក្កម ទេវសញ្ញាណា-
 សញ្ញាយននសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ត បហាណ
 ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឧប-
 ក្កាសហគតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោទោ ហោតិ ។ បេ ។ សមេ ធម្មា កុសលា ។

ច្បាប់ អរហន្តបតិ លោក្ខសត្តន្តិ ។

អរហន្តបតិ ។

[១៧៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ កាវាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ ហោតិ
 សោមនស្សសហគតំ ញ្ញាណាសម្បយុត្តិ ហីនិ ។ បេ ។
 មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិមីសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ហីនិ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។

នេះពួកយើងកុសលា ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តលចម្រើន
 ឡើយ ដើម្បីទៅតែក្នុងអរហន្ត ព្រោះកន្លងបង្កើតភាគិព្ភាណាយននៈ
 ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយភាសាទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ក-
 ដ្ឋាន ប្រកបដោយទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយ
 ទេវតា ក្នុងសម័យណា ដ៏ស្បុះ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាកុសល ។

ចប់ អរហន្តបតិ ៤ មានវិញ្ញៈ ១៦ ។

ចប់ អរហន្តបតិ ។

[១៧៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាភាវាវចរ-
 កុសល កើតឡើង ជាចិត្តប្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ
 ដ៏រត់កខាល ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។
 មានទន្ធាៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិញ្ញៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្ត
 ជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិមីសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានទន្ធាៈ ជាអធិប-
 តី ដ៏រត់កខាល ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

វិធានដ៏បន្ថែម ហ៊ុន សែន ។ បេ ។ មជ្ឈម្ម ។ បេ ។
 បណ្ឌិត ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យ ហ៊ុន សែន ។ បេ ។
 មជ្ឈម្ម ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ បេ ។ វិម័សាធិបតេយ្យ
 ហ៊ុន សែន ។ មជ្ឈម្ម ។ បេ ។ បណ្ឌិត តស៊ូ
 សមយេ ផស្ស្ស ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចា
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥន្ទ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ កាមាវចរិ
 កុសលំ ចិត្តិ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតិ
 ញាណាសម្បយុត្តិ សសង្ការេន ។ បេ ។ សោមនស្ស-
 សហគតិ ញាណាវិប្បយុត្តិ ។ បេ ។ សោមនស្សស-
 ហគតិ ញាណាវិប្បយុត្តិ សសង្ការេន ។ បេ ។ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតិ ញាណាសម្បយុត្តិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាស-
 ហគតិ ញាណាសម្បយុត្តិ សសង្ការេន ។ បេ ។ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតិ ញាណាវិប្បយុត្តិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហ-
 គតិ ញាណាវិប្បយុត្តិ សសង្ការេន ហ៊ុន សែន ។ បេ ។

មានវិធានដ៏បន្ថែម អំណាចប្រតិបត្តិ ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏
 ទុក្ខម ។ បេ ។ មានចិត្តជាធិបតី អំណាចប្រតិបត្តិ ។ បេ ។ ជាកណ្តាល
 ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានវិម័សាធិបតី អំណាចប្រតិបត្តិ
 ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ក្នុងសម័យណា ផស្ស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌
 ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាតាមាវចរកុសលកើតឡើង ជាចិត្ត
 ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ
 ។ បេ ។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំ
 ដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។
 ច្រឡំដោយទេវតា ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយ
 ទេវតា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំ
 ដោយទេវតា ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយទេវតា
 ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ អំណាចប្រតិបត្តិ ។ បេ ។

មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ ហ្នំនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ
 ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ វិរិយាធិបតេយ្យំ ហ្នំនំ
 ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។
 ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហ្នំនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។
 បណ្ឌិតំ តស្មី សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

កាព្រះពុទ្ធសំ ។

(១៧៤) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ ប្បប្បបត្តិយា មត្តំ ភាវេតិ វិវិច្ឆេ កាមេ-
 ហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ
 បឋវីកសិណំ ហ្នំនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។
 បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វិរិយាធិប-
 តេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វិមិសា-
 ធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ ហ្នំនំ ។ បេ ។

ជាតណ្ហាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានទទ្ទុះជាអធិបតី ។ បេ ។
 មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានទទ្ទុះ
 ជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាតណ្ហាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម
 ។ បេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាតណ្ហាល
 ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។
 ជាតណ្ហាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីទំនាយមាយ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ កាព្រះពុទ្ធសំ ។

(១៧៥) ពួកធម៌ជាកុសល គឺដូចម្តេច ។ ចុកលចម្រើននូវ
 មត្តំ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបករា បានស្ងាត់ចាកកាយខ្លាំងឡើយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជា
 តណ្ហាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានទទ្ទុះជាអធិបតី ។ បេ ។
 មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិមិ-
 សាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានទទ្ទុះជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អប្សលក្កណិ

មជ្ឈិមំ ។ មេ ។ បណ្ឌិតំ ។ មេ ។ វិរិយាធិ-
 បតេយ្យំ ហ្មំ ។ មេ ។ មជ្ឈិមំ ។ មេ ។ បណ្ឌិ-
 តំ ។ មេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហ្មំ ។ មេ ។
 មជ្ឈិមំ ។ មេ ។ បណ្ឌិតំ ។ មេ ។ វិរិយាធិបតេយ្យំ
 ហ្មំ ។ មេ ។ មជ្ឈិមំ ។ មេ ។ បណ្ឌិតំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អភិក្កេចា
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា ។ តតមេ
 ធម្មា តុសលា ។ យស្មី សមយេ រូបបបត្តិយា
 មត្តិ ការវេតិ វិតក្កវិចារាធិ រូបសមា ។ មេ ។
 ទុតិយេ ណាធិ ។ មេ ។ តតិយេ ណាធិ ។ មេ ។
 ចតុត្តិ ណាធិ ។ មេ ។ បឋមំ ណាធិ ។ មេ ។
 បញ្ចមំ ណាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ បឋវិតសិណំ
 ហ្មំ ។ មេ ។ មជ្ឈិមំ ។ មេ ។ បណ្ឌិតំ ។ មេ ។
 ធម្មាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។ វិរិយាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។
 ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។ វិរិយាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។
 ធម្មាធិបតេយ្យំ ហ្មំ ។ មេ ។ មជ្ឈិមំ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក អប្សលក្កណិ

ជាកណ្តាល ។ មេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ មេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោក
 ទាប ។ មេ ។ ជាកណ្តាល ។ មេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ មេ ។ មានចិត្តជា
 អធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ មេ ។ ជាកណ្តាល ។ មេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ មេ ។
 មានវិរិយាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ មេ ។ ជាកណ្តាល ។ មេ ។
 ដ៏ទុក្ខម ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កិរិក្កមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ កិរិក្កមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេនត្វក
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 ទូរមត្ត ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព ព្រោះម្លេងវិតក្កនិងវិចាររូបហើយ
 ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ មេ ។ តតិយជ្ជាន ។ មេ ។ ចតុត្តជ្ជាន
 ។ មេ ។ បឋមជ្ជាន ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ឈ្មោះបឋវិ-
 កសិណ ដ៏ថោកទាប ។ មេ ។ ជាកណ្តាល ។ មេ ។ ដ៏ទុក្ខម
 ។ មេ ។ មានទទ្ទុជាអធិបតី ។ មេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ មេ ។
 មានចិត្ត ជាអធិបតី ។ មេ ។ មានវិរិយា ជាអធិបតី ។ មេ ។
 មានទទ្ទុជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ មេ ។ ជាកណ្តាល ។ មេ ។

បណ្ឌិត ។ បេ ។ វិវិយាធិបតេយ្យំ ហ័និ ។ បេ ។
 មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ
 ហ័និ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ បេ ។
 វិវិសាធិបតេយ្យំ ហ័និ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។
 បណ្ឌិត តស្មី សមយេ ផស្ស្ស ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 រូបវិបកុសលំ ។

[១៧៥] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ

អរូបបតតិយា មត្តំ ភាវេតិ សត្វៈសា រូបសញ្ញាធិ
 សមតិក្កាមា បដិយសញ្ញាធិ អត្តត្ថមា ធានត្តសញ្ញា-
 ធិ អមនសិកាក អាតាសា នញ្ញាយននសញ្ញាស-
 ហតតិ សុខស្ស ច បហាធា ។ បេ ។ ចតុត្ថ
 យាធិ ខុបសម្បជ្ជ វិហារតិ ហ័និ ។ បេ ។ មជ្ឈិ-
 មំ ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិវិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិវិសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ហ័និ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ បេ ។
 វិវិយាធិបតេយ្យំ ហ័និ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។

ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានវិវិយាធិបតិ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល
 ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតិ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។
 ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានវិវិសាធិបតិ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ព្រះ
 កណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនព្រួយបារម្ភ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេន្ទ្រកធម៌ជាកុសល ។

ចម្រើនរូបវិបកុសល ។

[១៧៥] ភូតធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមត្ត

ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបដិម្បវិញ្ញាណសញ្ញា ព្រោះវិនាស
 បដិយសញ្ញា ព្រោះមិនទ្រាំទុកក្នុងចិត្តនូវភូតានុសញ្ញា ព្រោះលះបដិសុខ
 ផល ដោយពាក្យទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវិស័យ ប្រកបដោយ
 អាតាសានញ្ញាយននសញ្ញា ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។
 ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានន្ទ្រជាអធិបតិ ។ បេ ។ មានវិវិយាធិបតិ
 ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតិ ។ បេ ។ មានវិវិសាធិបតិ ។ បេ ។
 មានន្ទ្រជាអធិបតិ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម
 ។ បេ ។ មានវិវិយាធិបតិ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។

បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហ្មិដិ ។ បេ ។ មជ្ឈិមិ
 ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ វីមិសាធិបតេយ្យំ ហ្មិដិ
 ។ បេ ។ មជ្ឈិមិ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ តស្មី សមយេ
 ជស្សេណ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ តតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ អរូប្បបតតិយា មត្តំ កាវេតិ សព្វសោ
 អាគាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ចាយត-
 នសញ្ញាសហគតិ សុខស្ស ច បហាជា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឃានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ហ្មិដិ ។ បេ ។
 មជ្ឈិមិ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិវិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វីមិសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 ហ្មិដិ ។ បេ ។ មជ្ឈិមិ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។

ជំនុក្កម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាគណ្ណាល
 ។ បេ ។ ជំនុក្កម ។ បេ ។ មានវិមិសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។
 ជាគណ្ណាល ។ បេ ។ ជំនុក្កម ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតហយ
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាគុសល ។ ពួកធម៌ជាគុសល តើដូច
 ម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លាំង ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព កន្លងបង្គំ
 អាគាសានញ្ចាយតនៈ ព្រោះលះបង្គំខ្លាំងសុខផល ដោយអាការពាំងពួង
 ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុជំនួន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា
 ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាគណ្ណាល ។ បេ ។ ជំនុក្កម ។ បេ ។ មាន
 ធម្មជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិវិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្ត
 ជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិមិសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានធម្មជា
 អធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាគណ្ណាល ។ បេ ។ ជំនុក្កម ។ បេ ។

បណ្ឌិតំ តស្មី សមយេ មស្ស ហោតិ ។ បេ ។
 អរិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុស-
 ណា ។ តតមេ ធម្មា តុសណា ។ យស្មី សម-
 យេ អរ្យបូថបតិយោ មត្តំ កាវេតិ សទ្ធិសោ អាតិ-
 ញាណយនំ សមតិក្កម្ម ទេវេសញាណយន-
 ំ ធម្មញ្ញាសហគតិ សុខស្ស វ បហាជា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ យានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ហំនំ ។ បេ ។
 មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ ធន្ទាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ
 ។ បេ ។ វិមសាធិបតេយ្យំ ធន្ទាធិបតេយ្យំ ហំនំ
 ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ វិយា-
 ធិបតេយ្យំ ហំនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ
 ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហំនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ
 ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ ។ បេ ។ វិមសាធិបតេយ្យំ ហំនំ
 ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណ្ឌិតំ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខោចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា តុសណា ។

ដ៏ទុក្ខម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេត្តក
 ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច បុគ្គលចម្រើនបូ
 មត្ត ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអបូគព ព្រោះកន្លងបង់នូវអាភិញ្ញាញាយគនៈ
 ព្រោះលះបង់នូវសុខផល ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានផល
 ចក្ខុវដ្ឋាន ប្រកបដោយទេវេសញាណសញ្ញាយនសញ្ញា ដ៏ថោកទាប
 ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានធម្មៈជា
 អធិបតី ។ បេ ។ មានវិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី
 ។ បេ ។ មានវិមសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានធម្មៈជាអធិបតី ដ៏ថោក
 ទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មាន
 វិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏-
 ទុក្ខម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល
 ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។ មានវិមសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។
 ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ទុក្ខម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេត្តកធម៌ជាកុសល ។

[១៧៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បថមាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហិ វិវិទូ អកុសលេ-
 ហំ ធម្មេហំ សវិតក្កំ សវិតារំ វិវកេនំ បិតិសុខំ
 បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ធុត្តាបដិបទំ
 ធម្មាកិញ្ញំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទនា
 ហោតិ សញ្ញា ហោតិ វេទនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ
 វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បិតិ ហោតិ សុខំ
 ហោតិ ចិត្តស្សេកក្កតា ហោតិ សន្និទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ
 វិវិទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ
 ហោតិ បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បទិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោម-
 ទស្សន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតន្ទ្រិយំ ហោតិ អនត្តាតតា-
 ស្សាមិត្តន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាសង្ក-
 ហ្មោ ហោតិ សម្មាវាចា ហោតិ សម្មាភិក្ខុវិញ្ញាណំ ហោតិ
 សម្មាអាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាសោ ហោតិ សម្មា-
 សតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សម្មាតសិ ហោតិ

[១៧៦] ត្ថកធម៌ជាតុសល កើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លា
 លោកុត្តរវង្សាន ជាគ្រឿងរេញចាកវដ្តៈ ជាឈានដល់ខ្លាភារមិនសខ្សឹ
 កត្មខឡើង ដើម្បីលះបង់ខ្លាទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លាភូមិជាវិបូល បានស្ងាត់
 ចាតតាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ បានដល់
 បថមវង្សាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានតែបិតិទិសុខ
 ដ៏កើតអំពីស្ងាត់នោះ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីគ្រាស់
 ដ៏ជ័យឥយ្យ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 វេទនា សញ្ញា វេទនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បិតិ សុខ ឯក-
 ត្តារបស់ចិត្ត សន្និទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិទ្ធិន្ទ្រិយ សតិទ្ធិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ
 បញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ មន្តិទ្ធិន្ទ្រិយ សោមទស្សន្ទ្រិយ ជីវិតន្ទ្រិយ អនត្តាតតា-
 ស្សាមិត្តន្ទ្រិយ^(១) សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កហ្មៈ សម្មាវាចា សម្មាភិក្ខុ-
 សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាតសៈ

១ ឥន្ទ្រិយ ដែលកើតឡើងដោយច្បាស់ ដល់ចុកលដែលប្រតិបត្តិដោយនិសង្វា អញ្ញា
 អញ្ញនិងនិសង្វាស្រដៀងគ្នាបច្ចុប្បន្នធម៌ ជំនួញព្រះនិព្វាន ដែលសម្រេចបានដឹងក្នុងសំណេរដ្ឋ មាន
 ទំហំដុតខាងដើមមិនប្រាកដ (អដ្ឋិសាលិនី) ។

វិរិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមាធិពលំ
 ហោតិ បញ្ញាពលំ ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឌុត្ត-
 ប្បពលំ ហោតិ អលោកោ ហោតិ អនោសោ
 ហោតិ អមោហោ ហោតិ អនកិដ្ឋា ហោតិ
 អព្យាបាដោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ហិរិ ហោតិ
 ឌុត្តប្បំ ហោតិ កាយប្បស្សនិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សនិ
 ហោតិ កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ
 កាយមុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយ-
 កម្មញ្ញតា ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយ-
 ចាតុញ្ញតា ហោតិ ចិត្តចាតុញ្ញតា ហោតិ កាយ-
 ដុតតា ហោតិ ចិត្តដុតតា ហោតិ សតិ ហោតិ
 សម្បជញ្ញំ ហោតិ សមថោ ហោតិ វិបស្សនា
 ហោតិ បត្តាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ
 វា ចន តស្មី សមយេ អញ្ញមិ អត្ថំ ចដិច្ចសមុ-
 ប្បញ្ញា អរូមិទោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

(១៧៧) កតមោ តស្មី សមយេ ជស្សេន ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ ជស្សេន ដុសនា សម្មុសនា
 សម្មុសិតតិ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សេន ហោតិ ។

វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឌុត្ត-
 ប្បពលៈ អលោកៈ អនោសៈ អមោហៈ អនកិដ្ឋា អព្យាបាដ
 សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឌុត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តី
 ស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត
 កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តី
 ស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ
 វិបស្សនា សេចក្តីផ្តន់ឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតឡើង កង
 សម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ដោយ
 អាស្រ័យហេតុ វែងរីកតមាន កងសម័យនោះ ។ នេះពួកធម៌ជា
 កុសល ។

(១៧៧) ជស្សៈ កើតមាន កងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។

ជស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កឹកទង្កើច ណា កងសម័យ
 នោះ ខ្មែរជស្សៈ កើតមាន កងសម័យនោះ ។

(១៩៤) កកតមា តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ តត្ថាមនោវិញ្ញាណាណាតុសម្មស្សដំ
ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្មស្សដំ

សាតំ សុខំ វេទយិកំ ចេតោសម្មស្សដំ សាតា
សុខា វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

(១៩៥) កកតមា តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តត្ថាមនោវិញ្ញាណាណាតុសម្មស្សដំ
សញ្ញា សញ្ញាណា សញ្ញាណិតតំ អយំ តស្មី សមយេ

សញ្ញា ហោតិ ។

(២០០) កកតមា តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តត្ថាមនោវិញ្ញាណាណាតុសម្មស្សដំ
ចេតនា សញ្ញាចនា សញ្ញាចយិតតំ^(១) អយំ តស្មី

សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

១ ឧ.ម. ចេតយិតតំ ។

(១៩៦) វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រូវពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត ទៅក្នុងចិត្ត
ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃមនោវិញ្ញាណាណាតុ ដ៏សមគួរដល់សេចក្តីត្រូវ

ពិសានិស្សេចក្តីសុខនោះ ការទទួលបាននូវដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ កើត
អំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត វេទនាដ៏ត្រូវពិសាជាសុខ កើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត

ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(១៩៧) សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាច់ ណា កើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃមនោ-
វិញ្ញាណាណាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលសញ្ញានោះ នេះសញ្ញា កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០០) ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការភាគតែង ណា កើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃមនោ-
វិញ្ញាណាណាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលចេតនានោះ នេះចេតនា កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០០] កតមី តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ បាធយំ

បណ្ណារំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណត្តតោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណាតតុ ឥទ្ធិ តស្មី

សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[២០២] កតតោ តស្មី សមយេ វិគតោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តតោ វិគតោ

សង្កប្បោ អប្បតា ឲ្យប្បតា ចេតសោ អភិជំរោបតា

សម្មាសង្កប្បោ មត្តន្តំ មត្តបរិយោបន្តំ អយំ តស្មី

សមយេ វិគតោ ហោតិ ។

[២០៣] កតតោ តស្មី សមយេ វិចារោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចារោ វិចារោ

អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុ-

បេត្តនតា អយំ តស្មី សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

[២០១] ចិត្តំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ចិត្តំ សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូងយ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងៗ

គឺក្នុងចិត្តហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

មនោវិញ្ញាណាតតុ ដ៏សមគ្នាដល់ធម៌មានផ្សេងៗដើមនោះ ណា ក្នុង

សម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០២] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីគ្រិះរិះ ការរិះគិត រិះរិះ ការរំពឹង ការដេញដំ ការលើកចិត្ត

ឡើង គឺសម្មាសង្កប្បៈជាអង្គនៃមត្ត រាប់បញ្ចូលក្នុងមត្ត ណា ក្នុងសម័យ

នោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៣] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការត្រេកត្រា ការពិចារណា ការនិរិក្សម័ល ការសន្តិកម័ល ការ

ផ្តន្ទវិចិត្ត ការសំឡឹងម័ល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើត

មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៤) កតតមា តស្មី សមយេ បីតិ ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ បីតិ ចារោដ្ឋិ អាមោទនា
 មមោទនា ហារសោ បហារសោ វិត្តិ ខ្ញុំធភ្យំ អត្តមនតា
 ចិត្តស្ស បីតិសម្ពោជ្ឈន្តោ អយំ តស្មី សមយេ បីតិ
 ហោតិ ។

(២០៥) កតតមិ តស្មី សមយេ សុខំ ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ សាតិ ចេតសិកំ
 សុខំ គេតោសម្មស្សដិ សាតិ សុខំ វេទយំតិ ចេ-
 តោសម្មស្សជា សាតា សុខា វេទនា វំទិ តស្មី
 សមយេ សុខំ ហោតិ ។

(២០៦) កតតមា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្រកត្តតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្រ បីតិ
 សណ្ឋិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្កោចោ អវិសា-
 ហដមាទសតា សមដោ សមាជិទ្រុយំ សមាជិតសិ
 សម្មាសមាជិ សមាជិសម្ពោជ្ឈន្តោ មត្តនំ មត្តបរិ-
 យាបន្តិ អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្រកត្តតា
 ហោតិ ។

(២០៧) បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីវិវត្តចិត្ត សេចក្តីវិវត្តកាយ សេចក្តីសច្ចាយ សេចក្តីស្រួល
 សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបោនខ្វែរអំណរ ការ
 អវិណ្តកអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្ត គឺបីតិសម្ពោជ្ឈន្តិៈ ណា កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៨) សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីត្រាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ
 ទទួលការម្នាក់ដ៏ត្រាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ស្សនៃចិត្ត វេទ-
 នាដ៏ត្រាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៩) ឯកត្តការរបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច-
 ម្តេច ។ ការបើកទៅ ការគិតលំនៅនឹង ការគំនិតហំ ការមិនប្លេង-
 ប្លេង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនប្លេងប្លេង ការស្ងប់រម្ងាប់
 គឺសមាធិទ្រុយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តិៈ
 ជាអង្គនៃមត្ត ព្រមព្រៀងក្នុងមត្ត ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ឯកត្តការរបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អក្សរសិលា បុរាណ

(២០៧) តតតំ តស្មី សមយេ សន្និទ្ធិយំ
ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ សន្នា សន្និទ្ធិយំ
ឱកប្បតា អភិប្បសារោ សន្នា សន្និទ្ធិយំ សន្នា-
តលំ ឥទំ តស្មី សមយេ សន្និទ្ធិយំ ហោតិ ។

(២០៨) តតតំ តស្មី សមយេ វិយំទ្រិយំ
ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ វិ-
យារម្ពោ ជិក្ខមោ បរក្កមោ ឧយ្យមោ វិយាមោ
ឧស្សរមោ ឧស្សន្និយំ ថាមោ ជិតិ អសិដិលបរក្ក-
មតា អជិតិត្ថន្នតា អជិតិត្ថន្នតា ធុរសម្បត្តាហោ
វិយំ វិយំទ្រិយំ វិយតលំ សម្មាវិយាមោ វិយ-
សម្ពោជ្ឈតោ មក្កន្នំ មក្កបរិយាប្នំ ឥទំ តស្មី
សមយេ វិយំទ្រិយំ ហោតិ ។

(២០៩) តតតំ តស្មី សមយេ សតិទ្រិយំ
ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ
បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាប្បនតា
អសម្មសនតា សតិ សតិទ្រិយំ សតិតលំ សម្មាសតិ
សតិសម្ពោជ្ឈតោ មក្កន្នំ មក្កបរិយាប្នំ ឥទំ តស្មី
សមយេ សតិទ្រិយំ ហោតិ ។

អក្សរសិលា បុរាណ

(២០៧) សន្និទ្ធិយេ ភិក្ខវា ក្កលំសេយេនោ ភេដូចម្ដេច ។
ជំទៀ សេចក្ដីជឿ របេចក្ដីជឿរបំ សេចក្ដីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសន្នា
សន្និទ្ធិយេ សព្វពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសន្និទ្ធិយេ
កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៨) វិយំទ្រិយេ ភិក្ខវា ក្កលំសេយេនោ ភេដូចម្ដេច ។
ការប្រាទ្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីឧហាត សង្វាត ទិតវំ
ព្យាយាម ទស្សាវា ប្រឹងប្រែង ខ្ញុំឃ្លាត ខ្លះខ្លះ សេចក្ដីសង្វាត
ការមិនគួរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្ដីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់គុរៈ ការ
ផ្គង់នូវគុរៈ គឺវិយៈ វិយំទ្រិយេ វិយពលៈ សម្មាវិយាមៈ វិយ-
សម្ពោជ្ឈតោ ជាអង្គនៃមក្ក លប់ពាលក្នុងមក្ក ណា ក្នុងសម័យនោះ
នេះវិយំទ្រិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៩) សតិទ្រិយេ ភិក្ខវា ក្កលំសេយេនោ ភេដូចម្ដេច ។
សេចក្ដីលឺត សេចក្ដីលឺតរឿយៗ សេចក្ដីលឺតចំពោះ ស្មារតី សេចក្ដី
ខិតខាន ការចាំបាច់ ការមិនគាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ
សតិទ្រិយេ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈតោ ជាអង្គនៃមក្ក
លប់ពាលក្នុងមក្ក ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិទ្រិយេ កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ ។

បញ្ញាប្រិយ កើតមាន

[២១០] កតតមិ តស្មី សមយេ សមាធិទ្រិយំ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស បីតិ
 សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្កុទោ អវិសា-
 ហជមានសតា សមយោ សមាធិទ្រិយំ សមាធិពលំ
 សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គដំ មគ្គបរិ-
 យាបដ្ឋិ ឥដិ តស្មី សមយេ សមាធិទ្រិយំ ហោតិ ។

[២១១] កតតមិ តស្មី សមយេ បញ្ញាទ្រិយំ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ញា បដាណោ
 វិចយោ បរិចយោ ធម្មវិចយោ សន្ធុក្កណា ឧប-
 លក្កណា បត្តបលក្កណា បណ្ឌិតិ កោសល្យ
 ធម្មញ្ញំ វេកត្យា ចិន្ដា ឧបបរិក្កា ក្វិ មេធា បរិ-
 ណាយកា វិចស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ បញ្ញា
 បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្តិ បញ្ញាចាសាទោ
 បញ្ញាកាលោកោ បញ្ញាឌុកាសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ
 បញ្ញាវនដំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាធិដ្ឋិ ធម្ម-
 វិចយេសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គដំ មគ្គបរិយាបដ្ឋិ ឥដិ តស្មី
 សមយេ បញ្ញាទ្រិយំ ហោតិ ។

បញ្ញាប្រិយ កើតមាន

[២១០] កតតមិ តស្មី សមយេ នេតិដូច
 ម្ហោ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស បីតិ
 មេធា កាលិកាយោយ សភាវនៃចិត្តបិណ្ឌេយោ កោតិ
 ស្តាប់ម្តាប់ គីសមាធិទ្រិយេ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ហោតិ-
 សម្មាជ្ឈន្តិៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា បេសចិត្ត ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសមាធិទ្រិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១១] បញ្ញាទ្រិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីវិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តី
 ពិចារណា ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាវនៃ
 បណ្ឌិត ភាវនៃអ្នកឈ្លាស ភាវនៃបុគ្គលណាមេសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាវ
 នៃបុគ្គលមានសេចក្តីច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូច
 ជាវដ្តនដំ ធម្មជាតិកំចាត់បដិកលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិ
 ឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងស្តី សភាវដូចជាជំនួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយេ
 បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧតាស
 គឺបញ្ញា គ្រឿងនៃគឺបញ្ញា វគនៈគឺបញ្ញា អនោហៈ ធម្មវិចយៈ
 សម្មាធិដ្ឋិ ធម្មវិចយេសម្ពោជ្ឈន្តិៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាទ្រិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

បរិបទលោក បុណ្យស្តង់

[២០២] កតមំ តស្មី សមយេ មនិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ
 ហធយំ បណ្ណំ មនោ មនាយតនំ មនិទ្រ្ទិយំ វិញ្ញា-
 ណំ វិញ្ញាណត្តន្តោ តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណាតតុ ឥទ្ធិ
 តស្មី សមយេ មនិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។

[២០៣] កតមំ តស្មី សមយេ សោមនស្សិ-
 ទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ទេតសិកំ
 សាតិ ទេតសិកំ សុទ្ធំ ទេតោសម្មស្សដំ សាតិ
 សុទ្ធំ វេទយិតិ ទេតោសម្មស្សជា សាតា សុខា
 វេទនា ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ សោមនស្សិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។

[២០៤] កតមំ តស្មី សមយេ ដីវិតិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំ ធម្មាណំ អាយុ
 វិតិ យវនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាសនា
 ដីវិតិ ដីវិតិទ្រ្ទិយំ ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ ដីវិតិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ។

បរិបទលោក បុណ្យស្តង់

[២០៥] មនិទ្រ្ទិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ច្បុំយ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវដង
 គឺក៏ផ្គុំចិត្តហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រ្ទិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណាតតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌មានដ៏ស្រដៀងដើមនោះ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៦] សោមនស្សិទ្រ្ទិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើ
 ដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ ដ៏ត្រាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពី
 សម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ត្រាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។

[២០៧] ដីវិតិទ្រ្ទិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 អាយុ ការរឹតនៅ ការយឺតទៅ ការរស់នៅ ការកំលែងទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅ ការក្សតិដីវិត ដីវិតិទ្រ្ទិយ ណា នៃករុណ្ណធម៌ទាំងនោះ
 ក្នុងសម័យនោះ នេះដីវិតិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៥] កតតម្ពី តស្មី សមយេ អនត្តាតត្តាស្សា-
 មីតិទ្រ្ទិយំ^(១) រោតតិ ។ យា តេសំ ធម្មានិ អនត្តា-
 តានិ អនិដ្ឋានិ អប្បន្តានិ អវិនិត្តានិ អសច្ចិត្តតានិ
 សច្ចិត្តវិយាយ បញ្ញា បជាធាតុ វិចយោ បវិចយោ
 ធម្មវិចយោ សល្លត្តណា ឧបលត្តណា បច្ចុបល-
 ត្តណា បណ្ឌិតិ កោសល្លិ ធម្មញ្ញំ វេកត្យា ចិត្តា
 ឧបបរិក្ខា ក្វិ មេតា បរិណាយិកា វិបស្សនា
 សម្មវជញ្ញំ បនោនោ បញ្ញា បញ្ញាទ្រ្ទិយំ បញ្ញាតលំ
 បញ្ញាសត្តំ បញ្ញាតាសាណោ បញ្ញាអាណោកោ បញ្ញា-
 ឱកាសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្ម-
 វិចយោ សម្មានិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈុដ្ឋោ មត្តន្តិ
 មត្តបរិយាបទ្ធិ តំនិ តស្មី សមយេ អនត្តាតត្តា-
 ស្សា មីតិទ្រ្ទិយំ រោតតិ ។

១. ឧ. ប. អនត្តាតត្តាស្សាមីតិទ្រ្ទិយំ ។

[២១៤] អនត្តាតត្តាស្សាមីតិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស
 ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពខែ
 បណ្ឌិត ភាពខែអ្នកឈ្លាស ភាពខែអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពខែ
 អ្នកមានសេចក្តីភ្នែកច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាវិជនដ៏
 ធម្មជាតិកំហត់កំលេស ធម្មជាតិវិណាណំ ធម្មជាតិយើងច្បាស់ ការដឹង
 ល្អ សភាពដូចជាជន្នញ្ញ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រ្ទិយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តា
 គឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧកាសគឺបញ្ញា គ្រឿងចូរគឺ
 បញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហាៈ ធម្មវិចយៈ សម្មានិដ្ឋំ ធម្មវិចយៈ
 សម្មោជ្ឈុដ្ឋៈ ជាអង្គខែមត្ត រាប់បញ្ចូលក្នុងមត្ត ណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលសត្វមិនបានស្គាល់ មិនបានយើង
 មិនបានដល់ មិនបានដឹងច្បាស់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នេះរតនា-
 ត្តាស្សាមីតិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៦] ហោតិ ។ យោ វាតតា វាស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ
 ហោតិ ។ យោ វាតតា វាស្មី សមយេ បញ្ញា បដិទដា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្កណា ឧប-
 លក្កណា បច្ចុបលក្កណា បណ្ឌិតិ កោសល្ល
 ធម្មញ្ញំ វេកត្យា វិញ្ញា ឧបបរិក្កា ក្ករិ មេតា
 បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ បញ្ញា
 បញ្ញាជ្រៃយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្តំ បញ្ញាវាសានោ
 បញ្ញាអាណោកោ បញ្ញាឱកាសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ
 បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្ម-
 វិចយេសម្មាជ្ឈដ្ឋោ មគ្គន្តំ មគ្គបរិយាបដ្ឋិ អយំ វាស្មី
 សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[២១៧] កតតោ វាស្មី សមយេ សម្មាសង្ក-
 ប្បោ ហោតិ ។ យោ វាតតា វាស្មី សមយេ វាតតោ
 វិវាតតោ សង្កប្បោ អប្បថា វ្យប្បថា ចេតសោ
 អភិធិរោបថា សម្មាសង្កប្បោ មគ្គន្តំ មគ្គបរិយាបដ្ឋិ
 អយំ វាស្មី សមយេ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ។

[២១៦] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិណោធម្ម
 ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពខែបណ្ឌិត ភាព
 ខែអក្កណ្ណាស ភាពខែអក្កមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពខែអក្កមានសេចក្តី
 ភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចដែនដី ធម្មជាតិកំចាត់
 កំលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាព
 ដូចជំនួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាជ្រៃយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រា-
 សាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧកាសគឺបញ្ញា គ្រឿងនូវគឺបញ្ញា រតនៈគឺ
 បញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មាជ្ឈដ្ឋិ ជាអង្គ
 ខែមគ្គរាបបញ្ចលក្ខណៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៧] សម្មាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តំរិះ ការពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើង
 ទូរិក្ខ គឺសម្មាសង្កប្បៈ ជាអង្គខែមគ្គ រាបបញ្ចលក្ខណៈ ណា នេះ
 សម្មាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២១៨) កតមា តស្មី សមយេ សម្មាវាចា

ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចត្វាហិ វេទិទុច្ឆរិតេហិ

អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អតិវិយា អតិវណំ

អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុយាតោ សម្មាវាចា

មត្តនំ មត្តបរិយាបនំ អយំ តស្មី សមយេ សម្មា-

វាចា ហោតិ ។

(២១៩) កតមោ តស្មី សមយេ សម្មាកម្មនោ

ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ តិហិ កាយទុច្ឆ-

រិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អតិវិយា

អតិវណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុយា-

តោ សម្មាកម្មនោ មត្តនំ មត្តបរិយាបនំ អយំ

តស្មី សមយេ សម្មាកម្មនោ ហោតិ ។

(២១៨) សម្មាវាចា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការវិវា ការចៀសវាង ការគល់ចេញ ការដាក់ចេញ ចាកចេញពី

ទាំង ៤ គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស ការមិនប្រព្រឹត្តកន្លង

ដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្លាប់ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ

ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្លាប់ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២១៩) សម្មាកម្មនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការវិវា ការចៀសវាង ការគល់ចេញ ការដាក់ចេញ ចាកកាយទុច្ច-

រិតទាំង ៣ គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស មិនប្រព្រឹត្តកន្លង

ដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាកម្មនៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ

ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាកម្មនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២០] កតតោ តស្មី សមយេ សម្មាភាជីវោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ មិច្ឆាភាជីវា(១)
 ភារតិ វិវតិ បដិវិវតិ វេរមណី អតិវិយា អត្ត-
 រណំ អនុស្សាបត្តិ វេលារវនតិក្កោ មេតុយោតោ
 សម្មាភាជីវោ មក្ខន្តិ មក្ខបរិយាបដ្ឋិ អយំ តស្មី
 សមយេ សម្មាភាជីវោ ហោតិ ។

[២២១] កតតោ តស្មី សមយេ សម្មាភាយោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ
 វិយារម្ពោ ធិក្កោ មរក្កោ ឧយ្យោ វាយោ
 ឧស្សោហោ ឧស្សោឡិ ថាមោ ធិតិ អសិដិលបរ-
 ក្កមតា អធិក្កុត្តច្ឆតា អធិក្កុត្តុរតា ធុរសម្ម-
 កាហោ វិយំ វិយំត្រ្និយំ វិយតលំ សម្មាភាយោ
 វិយសម្ពោជ្ឈន្តោ មក្ខន្តិ មក្ខបរិយាបដ្ឋិ អយំ តស្មី
 សមយេ សម្មាភាយោ ហោតិ ។

១ ទ. មិច្ឆាភិវា ។

[២២០] សម្មាភាជីវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការរៀន ការចៀសជន ការគេចចេញ ការដាក់ចេញ ចាកការចិញ្ចឹម
 ជីវិតខុស គឺមិនសាន់ មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស មិនប្រព្រឹត្តកម្ម
 ដែន ការសម្ងាត់ហត្ថ គឺសម្មាភាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាភាជីវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២១] សម្មាភាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ការប្រាថ្នាព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីរុញចាត់
 សង្កត ទិត្ត ព្យាយាម ទស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លាំងក្លា ខ្លះខ្លាំង
 សេចក្តីសង្កត់មិនច្របល់ ការមិនដាក់ចុះទូលំសេចក្តីច្របល់ ការមិនដាក់
 ចុះ ការផ្តន់ចុះ គឺវិយៈ វិយំត្រ្និយ វិយតលៈ សម្មាភាយាមៈ
 វិយសម្ពោជ្ឈន្តៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះសម្មាភាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២២] ហោតិ ។ យា វស្មី សមយេ សម្មាសតិ
 ហោតិ ។ យា វស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ
 បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិណប-
 ទតា អសម្មនតា សតិ សតិទ្រ្ទិយំ សតិពលិ
 សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គដំ មគ្គបរិយាបដ្ឋិ
 អយំ វស្មី សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។

[២២៣] កតមោ វស្មី សមយេ សម្មាសមាធិ
 ហោតិ ។ យា វស្មី សមយេ ចិត្តស្ស វិចិត្តិ ស-
 ណ្ឌិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហា-
 ដមាទសតា សមេថា សមាធិទ្រ្ទិយំ សមាធិពលិ
 សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គដំ មគ្គបរិ-
 យាបដ្ឋិ អយំ វស្មី សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។

[២២៤] កតមំ វស្មី សមយេ សទ្ធាពលិ
 ហោតិ ។ យា វស្មី សមយេ សទ្ធា សទ្ធាចារា
 ឡិកប្បថា អភិប្បសានោ សទ្ធា សទ្ធិទ្រ្ទិយំ សទ្ធា-
 ពលិ វនំ វស្មី សមយេ សទ្ធាពលិ ហោតិ ។

[២២២] សម្មាសតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីលើក សេចក្តីលើករឿយ ។ ការលើកចំពោះ ស្មារតី ការទឹក
 បាន ការចាំបាន ការមិនកាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្នំរឹង គឺសព្វ សតិ-
 ទ្រ្ទិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់
 បរវាលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសតិ កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។

[២២៣] សម្មាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ការបើកនៅ ការតែគល់នៅទឹង ការតាំងចាំ ការមិនប្លេងប្លោង
 ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនប្លេងប្លោង ការស្ងប់ស្ងប់ គឺ
 សមាធិទ្រ្ទិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តៈ ជា
 អង្គនៃមគ្គ រាប់បរវាលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សម្មាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២៤] សទ្ធាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស្រប ការជ្រះថ្លាថ្លា គឺសទ្ធា សទ្ធិ-
 ទ្រ្ទិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាពលៈ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

(២២៥) កតមំ តស្មី សមយេ វិយពលំ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ពេតសិកោ វិ-
 យោរម្ពោ ធិត្តមោ បរត្តមោ ឧយ្យមោ វាយាមោ
 ឧស្សៈហោ ឧស្សៈធិត្តមោ ធិតិ អសិដិលបរ-
 ត្តមតា អធិត្តមតា អធិត្តមតា ធារសម្ប-
 តាហោ វិយំ វិយំ វិយំ វិយពលំ សម្មាវាយាមោ
 វិយសម្ពោជ្ឈោ មត្តំ មត្តបរិយាបដិ ឥទំ តស្មី
 សមយេ វិយពលំ ហោតិ ។

(២២៦) កតមំ តស្មី សមយេ សតិពលំ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ
 បដិស្សតិ សតិ សវណតា ធារណតា អបិលាបនតា
 អសម្មសនតា សតិ សតិ វិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ
 សតិសម្ពោជ្ឈោ មត្តំ មត្តបរិយាបដិ ឥទំ តស្មី
 សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។

(២២៥) វិយពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការប្រាសាទព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខភាព សង្ខត ទិតទំ
 ព្យាយាម ទស្សៈហោ ប្រឹងប្រែង ខ្លឹម្នាត ខ្លះខ្លះ សេចក្តីសង្ខារ
 មិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះទៅសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ ការផ្តល់ចុះ
 តិវិយៈ វិយំ វិយំ វិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វិយសម្ពោជ្ឈៈ
 ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បរិយាយក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិយពលៈ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២២៦) សតិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីលឺត សេចក្តីលឺតរឿយៗ សេចក្តីលឺតចំពោះ ស្មារតី ការ
 នឹកបាន ការចាំបាន ការមិនកាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្នំ គឺសតិ
 សតិ វិយំ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈៈ ជាអង្គនៃមគ្គ
 រាប់បរិយាយក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

(២២៧) កតតមំ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស វិភិ
 សណ្ឌិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារេ អវិក្កេចោ អវិសា-
 ហជមានសតា សមថោ សមាធិជ្រៀយំ សមាធិពលំ
 សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គន្តំ មគ្គបរិ-
 យាបដ្ឋំ ឥទំ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។

(២២៨) កតតមំ តស្មី សមយេ បញ្ញាពលំ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ បញ្ញា បដាទនា
 វិចយោ បរិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លត្តណា ឧប-
 លត្តណា បច្ចុបលត្តណា បណ្ឌិតំ កោសល្លំ ទេ-
 បុញ្ញំ វេកក្យា ចិត្តា ឧបបរិក្ខា ភ្នំ មេតា បរិ-
 ណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ បញ្ញា
 បញ្ញាជ្រៀយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្តំ បញ្ញាទាសានោ
 បញ្ញាអាណេកោ បញ្ញាខុកាសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ
 បញ្ញាវននំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាធិដ្ឋំ ធម្មវិ-
 ចយសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គន្តំ មគ្គបរិយាបដ្ឋំ ឥទំ តស្មី
 សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។

(២២៧) សមាធិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការបិកនៅ ការភ័កល់ទៅទំង ការកំនើទៅសិច ការមិនយូនយូន
 ការមិនឈឺមាយ សភាពនៃចិត្តមិនយូនយូន ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺ
 សមាធិជ្រៀយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តៈ ព្រំ
 អង្គនៃមគ្គ ព្រំបញ្ចាលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ បេះ
 សមាធិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២២៨) បញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តី
 ពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាព
 នៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកល្ងាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត
 ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិ
 ដូចវដន្ត ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិវិណនាំ ធម្មជាតិយើញ
 ច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចដូង គឺបញ្ញា បញ្ញាជ្រៀយ
 បញ្ញាពលៈ សុស្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧត្តាស
 គឺបញ្ញា គ្រឿងធូរគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហា ធម្មវិចយៈ សម្មា-
 ធិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តៈ ជាអង្គនៃមគ្គ ព្រំបញ្ចាលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះបញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អភិធម្មវិហារ អនុសង្ការិ

[២២៩] កតតមិ តស្មី សមយេ ហិរិពលំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយត-

ព្វេន ហិរិយតិ ចាបកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ

សមាបត្តិយា វេទំ តស្មី សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។

[២៣០] កតតមិ តស្មី សមយេ ឌុត្តប្បពលិ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ឌុត្តប្បតិ ឌុត្តប្បត-

ព្វេន ឌុត្តប្បតិ ចាបកាណំ អកុសលាណំ ធម្មាណំ

សមាបត្តិយា វេទំ តស្មី សមយេ ឌុត្តប្បពលិ

ហោតិ ។

[២៣១] កតតោ តស្មី សមយេ អលោកោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អលោកោ អលុ-

ក្កនា អលុត្តិតត្តំ អសារាតោ អសារដ្ឋនា អសា-

រដ្ឋិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោកោ កុសលមូលំ អយំ

តស្មី សមយេ អលោកោ ហោតិ ។

អភិធម្មវិហារ អនុសង្ការិ

[២២៩] ហិរិពល: កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

គ្រឿងដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការច្នៃប្រឌុប

នឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពល: កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣០] ឌុត្តប្បពល: កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

គ្រឿងដែលបុគ្គលភក់ស្អុក ដោយវត្ថុដែលគួរភក់ស្អុក ភក់ស្អុកដោយការ

ច្នៃប្រឌុបនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឌុត្តប្បពល:

កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣១] អលោក: កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិន

គ្រេកអរខ្លាំង ការមិនគ្រេកគ្រហល សេចក្តីមិនគ្រេកគ្រហល ការមិន

សំឡឹងចំពោះ គឺអលោក: ជាគុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

អលោក: កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៣២) កតមោ ឥស្សី សមយេ អនោសោ
 ហោតិ ។ យោ ឥស្សី សមយេ អនោសោ អន្ទ-
 សតា អន្ទសិទ្ធក្កំ អន្ទាណោ អន្ទាបដ្ឋោ អនោ-
 សោ កុសលម្បលំ អយំ ឥស្សី សមយេ អនោសោ
 ហោតិ ។

(២៣៣) កតមោ ឥស្សី សមយេ អមោហោ
 ហោតិ ។ យា ឥស្សី សមយេ បញ្ញា បដិណ្ឌា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្កណា ឧប-
 លក្កណា បច្ចបលក្កណា បណ្ឌិទ្ធិ កោសល្លិ
 ធម្មញ្ញំ វេកន្យា ចិញ្ចា ឧបបរិក្កា ភ្នំ មេតា បរិ-
 ណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោនោ បញ្ញា
 បញ្ញាច្រៀយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសន្តិ បញ្ញាទាសានោ
 បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱកានោ បញ្ញាបដ្ឋានោ
 បញ្ញាវតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សញ្ញាទិដ្ឋិ ធម្ម-
 វិចយសម្មោជ្ឈដ្ឋោ មន្តិ មន្តបរិយាបន្តិ អយំ ឥស្សី
 សមយេ អមោហោ ហោតិ ។

(២៣៤) អនោសោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រឡូស្ត សេចក្តីមិនប្រឡូស្ត ការមិនព្យាបាទ
 សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអនោសោ ជាកុសលម្បល ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះអនោសោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៣៥) អមោហោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេច-
 ក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាព
 វៃបណ្ឌិត ភាពវៃអ្នកល្ងាស ភាពវៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាព
 វៃអ្នកមានសេចក្តីច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចវដន-
 ដី ធម្មជាតិចំបាត់តិលស ធម្មជាតិវណ្ណា ធម្មជាតិយើងច្បាស់
 សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជំនួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាច្រៀយ បញ្ញាពលៈ
 សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ទោសគឺបញ្ញា គ្រឿង
 ចុះគឺបញ្ញា រចនាគឺបញ្ញា អមោហោ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយ-
 សម្មោជ្ឈដ្ឋៈ ជាអន្តិខេមក្ក រាប់បញ្ចូលក្នុងមក្ក ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះអមោហោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អភិធម្មវិធិត ឈុស្តង្គណ៍

[២៣២] កតតោ តស្មី សមយេ អនភិជ្ឈា
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អលោកោ
 អលុត្តនា អលុត្តិតតិ អសារកោ អសារជ្ជនា
 អសារជ្ជិតតិ អនភិជ្ឈា អលោកោ កុសលមូលិ
 អយំ តស្មី សមយេ អនភិជ្ឈា ហោតិ ។

[២៣៥] កតតោ តស្មី សមយេ អព្យាចារោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ អនោសោ
 អទុសនា អទុសិតតិ អព្យាចារោ អនោសោ
 កុសលមូលិ អយំ តស្មី សមយេ អព្យាចារោ
 ហោតិ ។

[២៣៦] កតតោ តស្មី សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ បញ្ញា បដាធិ-
 នា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សលុត្តណា
 ឧបលត្តណា បច្ចុបលត្តណា បណ្ឌិតំ កោ-
 សល្លិ ធម្មញ្ញំ វេកត្យា ចិត្តា ឧបបវិត្តា ភូរិ

អភិធម្មវិធិត ឈុស្តង្គណ៍

[២៣២] អនភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិន
 ត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ការមិន
 សំឡឹងចំពោះ គឺអលោកៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 អនភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៥] អព្យាចារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រឡូស សេចក្តីមិនប្រឡូស ការមិនព្យាបាទ
 គឺអនោសៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអព្យាបាទ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៦] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តី
 ពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃ
 បណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃ
 អ្នកមានសេចក្តីភ្ងឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចវែនដី

មេតា បរិសារយេតោ វិបស្សនេ សម្មជញ្ញំ មតោតោ
 បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពាលំ បញ្ញាសត្តំ បញ្ញាណ-
 សារោ បញ្ញាអាណេតោ បញ្ញាឡិកាសោ បញ្ញា-
 បដ្ឋោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-
 ធិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈដ្ឋោ មគ្គនី មគ្គបរិយាបដ្ឋំ
 អយំ ភស្មី សមយេ សម្មាធិដ្ឋំ ហោតិ ។

(២៣៩) កកតមា ភស្មី សមយេ ហិរិ ហោតិ ។

យំ ភស្មី សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយតត្រៃណ ហិរិ-
 យតិ ចាបកាណំ អកុសលានិ ធម្មានិ សមាបត្តិយា
 អយំ ភស្មី សមយេ ហិរិ ហោតិ ។

(២៤០) កកតមំ ភស្មី សមយេ ឡិក្ខប្បំ

ហោតិ ។ យំ ភស្មី សមយេ ឡិក្ខប្បតិ ឡិក្ខ-
 ប្បតត្រៃណ ឡិក្ខប្បតិ ចាបកាណំ អកុសលានិ ធម្មានិ
 សមាបត្តិយា វនិ ភស្មី សមយេ ឡិក្ខប្បំ ហោតិ ។

ធម្មជាតិកថាភិវេសស ធម្មជាតិណេនាំ ធម្មជាតិយេញច្បាសំ សេចក្តី
 ដឹងស្តី សភាពដូចដូង្ខ គីបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្រោ
 គីបញ្ញា ប្រាសាទគីបញ្ញា តម្លីគីបញ្ញា ឧតាសគីបញ្ញា គ្រឿងធុរ្យ
 គីបញ្ញា ភេនៈ គីបញ្ញា អមោហាៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាធិដ្ឋំ ធម្មវិចយ-
 សម្មាជ្ឈន្តិៈ ជាអន្តវិនមគ្គ កប់បក្សលក្ខនមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះសម្មាធិដ្ឋំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៣៧) ហិរិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

គ្រងដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការច្នៃប្រឌុះ
 នឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។

(២៣៨) ឡិក្ខប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

គ្រងដែលបុគ្គលគក់ស្ងួត ដោយវត្ថុដែលគួរគក់ស្ងួត គក់ស្ងួតដោយការ
 ច្នៃប្រឌុះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឡិក្ខប្បៈ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៧] កតតមា តស្មី សមយេ កាយប្ប-
 ស្សន្តិ ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនា
 ខន្ធស្ស ភិក្ខុខន្ធស្ស សង្ខារខន្ធស្ស បស្សន្តិ
 បដិប្បស្សន្តិ បស្សម្ពុតា បដិប្បស្សម្ពុតា បដិប្បស្ស-
 ម្ពិតតិ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ អយំ តស្មី សមយេ
 កាយប្បស្សន្តិ ហោតិ ។

[២២០] កតតមា តស្មី សមយេ ចិត្តប្បស្សន្តិ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណខន្ធស្ស
 បស្សន្តិ បដិប្បស្សន្តិ បស្សម្ពុតា បដិប្បស្សម្ពុតា
 បដិប្បស្សម្ពិតតិ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ អយំ តស្មី
 សមយេ ចិត្តប្បស្សន្តិ ហោតិ ។

[២២១] កតតមា តស្មី សមយេ កាយលហុតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
 ភិក្ខុខន្ធស្ស សង្ខារខន្ធស្ស លហុតា លហុបរិ-
 ណាមតា អនន្ធនតា អវិវត្តនតា អយំ តស្មី សមយេ
 កាយលហុតា ហោតិ ។

[២៣៧] សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើ
 ដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីម្លាប់ ការស្ងប់ ការម្លាប់ សេចក្តី
 ស្ងៀមស្ងាត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃភិក្ខុខន្ធ នៃសង្ខារខន្ធ គឺ
 បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២០] សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីម្លាប់ ការស្ងប់ ការម្លាប់ សេចក្តី
 ស្ងៀមស្ងាត់ ណា នៃវិញ្ញាណខន្ធ គឺបស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះសេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២១] សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ សេចក្តីស្រាល ការបង្កើនទៅដោយរហ័ស សេចក្តីមិនយឺត-
 យូរ សេចក្តីមិនខ្វែង ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃភិក្ខុខន្ធ នៃសង្ខារខន្ធ
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលកាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៤៦) កតមា តស្មី សមយេ ចិត្តកម្មតាតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស
កម្មតាតា កម្មតាតិ កម្មតាតារោ អយំ តស្មី
សមយេ ចិត្តកម្មតាតា ហោតិ ។

(២៤៧) កតមា តស្មី សមយេ កាយចាក្កតាតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បុគ្គលាតា បុគ្គលាតិ
បុគ្គលាតារោ អយំ តស្មី សមយេ កាយចាក្កតាតា
ហោតិ ។

(២៤៨) កតមា តស្មី សមយេ ចិត្តចាក្កតាតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស
បុគ្គលាតា បុគ្គលាតិ បុគ្គលាតារោ អយំ តស្មី
សមយេ ចិត្តចាក្កតាតា ហោតិ ។

(២៤៩) កតមា តស្មី សមយេ កាយុដ្ឋកតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វេទនាខន្ធស្ស
សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស ឧដ្ឋតា ឧដ្ឋកតា
អដ្ឋិតា អដ្ឋិតា អក្កដិលតា អយំ តស្មី សមយេ
កាយុដ្ឋកតា ហោតិ ។

(២៥០) ចិត្តត្ថវេលកាតិវា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភើ
ដូចម្តេច ។ ការត្ថវេលកាតិវា សេចក្តីត្ថវេលកាតិវា សភាពត្ថវេ
លកាតិវា ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តត្ថវេល
កាតិវា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៥១) សេចក្តីស្ងាត់កាយ ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភើ
ដូចម្តេច ។ ការស្ងាត់ សេចក្តីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ ណា នៃវេ
នាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងាត់
កាយ ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៥២) សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភើដូច
ម្តេច ។ ការស្ងាត់ សេចក្តីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ ណា នៃវិញ្ញាណ
ក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត ភើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។

(២៥៣) សេចក្តីត្រង់កាយ ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភើ
ដូចម្តេច ។ ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការបិទរឿង មិនកោង មិន
រំពាត់ ណា នៃវេនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ
នេះសេចក្តីត្រង់កាយ ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៤០) ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តដុតតា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ម ឧដ្ឋ-
 តា ឧដ្ឋតតា មជ្ជិម្ហតា អវ្រឹត្តា អត្តុដិលតា អយំ
 តស្មី សមយេ ចិត្តដុតតា ហោតិ ។

(២៤១) កតហា តស្មី សមយេ សតិ ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ
 សវណតា នាវណតា អបិណបទតា អសម្មសទតា
 សតិ សតិជ្រៀយំ សតិពលំ សម្មាសតិ សតិសម្មោ-
 ជ្ឈន្តោ មក្កន្តំ មក្កបរិយាបដ្ឋិ អយំ តស្មី សមយេ
 សតិ ហោតិ ។

(២៤២) កតមិ តស្មី សមយេ សម្មជញ្ញា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ បញ្ញា បដាណា
 វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លត្តណា ឧបលត្ត-
 ណា បន្ទុបលត្តណា បណ្ឌិតំ កោសល្លំ ទេមុញ្ញំ
 វេកក្យា ចិន្ដា ឧបបរិក្កា ភូរិ មេធា បរិណាយិកា
 វិបស្សនា សម្មជញ្ញា បតោនោ បញ្ញា បណ្ឌិត្រៀយំ
 បញ្ញាពលំ បញ្ញាសន្តិ បញ្ញាទាសាទោ បញ្ញាអា-
 លោកោ បញ្ញាឌុកាសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ បញ្ញាវតនំ

(២៤៣) ភេតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្ដេច ។ ការគ្រង សេចក្ដីគ្រង ការមិនរៀច មិនកាន់ មិន
 កែតំ ណា វិនិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីគ្រងចិត្ត
 ភេតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៤៤) សតិ ភេតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។
 សេចក្ដីលើក សេចក្ដីលើករឿយៗ សេចក្ដីកាំងស្មារតីចំពោះ ការនឹកបាន
 ការចាំបាន ការមិនតាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្នាំង គឺសតិ សតិទ្រៀយ
 សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្មោជ្ឈន្តៈ ជាអង្គនៃមក្ក រាប់បញ្ចូល
 ក្នុងមក្ក ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិ ភេតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៤៥) សម្មជញ្ញា ភេតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។
 បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការចាំបាន ការជ្រើសរើស ការចាំបានធម៌
 ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ការវិនិច្ឆ័យ ការវិនិច្ឆ័យ
 ឈ្លាស ការវិនិច្ឆ័យសេចក្ដីជ្រះស្អាត ការវិនិច្ឆ័យមានសេចក្ដីក្លិច្យាស
 សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិចាត់តំលេស
 ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិយំញូច្យាស សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជា
 ដុំធាតុ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រៀយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទ
 គឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឧត្តាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធាតុគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា

អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈ-
ង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបដ្ឋំ ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ
សម្មជញ្ញំ ហោតិ ។

[២៥៣] កតមោ តស្មី សមយេ សមថោ
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិត្ត
សណ្ឋិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្កោតោ អវិសា-
ហាជហនសតា សមថោ សមាធិច្រៀយំ សមាធិពសិ
សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិ-
យាបដ្ឋំ អយំ តស្មី សមយេ សមថោ ហោតិ ។

[២៥៤] កតមោ តស្មី សមយេ វិបស្សនា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ បញ្ញា បដាននា
វិចយោ ចរិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លត្តណា ឧប-
លត្តណា បច្ចុបលត្តណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លិ
នេមុញ្ញំ វេកត្យា ចិត្តា ឧបបរិក្កា ក្ខរិ មេតា

អមោហា ធម្មវិចយោ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈ-
ង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបដ្ឋំ ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ
សម្មជញ្ញំ ហោតិ ។

[២៥៥] សមថៈ ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភើដូចម្តេច ។
ការបិតនៅ ការតំកល់នៅទីដ៏ ការតាំងនៅសិប ការមិនប្រយុទ្ធប្រយោង
ការមិនឈាម ភាពនៃចិត្តមិនប្រយុទ្ធប្រយោង សេចក្តីស្ងប់ម្ខាង គឺ
សមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជា
អង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះ
សមថៈ ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥៦] វិបស្សនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភើដូចម្តេច ។
បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌
ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នក
ឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជះស្មារតី ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្ញឺច្បាស់
សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផ្លែដ៏ ធម្មជាតិគឺចាត់តំលៃស

បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មាសម្ពុទ្ធ បតោនោ បញ្ញា
 បតិទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសន្តិ បញ្ញាតាសាទោ
 បញ្ញាអាណេតោ បញ្ញាឱតសោ បញ្ញាបដ្ឋោតោ
 បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្ម-
 វិចយសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គនំ មគ្គបរិយាបដ្ឋិ អយំ តស្មី
 សមយេ វិបស្សនា ហោតិ ។

(២៥៥) កតមោ តស្មី សមយេ បត្តាហោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ វិរិ-
 យារម្ពោ ធិត្តមោ បរត្តមោ ឧយ្យមោ វាយាមោ
 ឧស្សារោ ឧស្សោធិ្យំ ជាមោ ធិតិ អសិដិលប-
 រត្តមតា អនិក្ខត្តចន្ទតា អនិក្ខត្តធុរតា ធុរសម្ម-
 ត្តាហោ វិរិយំ វិរិយទ្រិយំ វិរិយពលំ សម្មាវាយាមោ
 វិរិយសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គនំ មគ្គបរិយាបដ្ឋិ អយំ តស្មី
 សមយេ បត្តាហោ ហោតិ ។

ធម្មវិចយោ ធម្មវិចយញ្ញាច្យាសំ សេចក្តីផ្តឹងល្អ សភាវដ្ឋជន្ធក្ស
 ភិបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាភិបញ្ញា ប្រាសាទភិបញ្ញា
 តន្តិភិបញ្ញា ឧភាសភិបញ្ញា ត្រៀមន្តិភិបញ្ញា រតនៈភិបញ្ញា រកៈបាយៈ
 ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តិៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូល
 ក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិបស្សនា កើតមាន ក្នុងសម័យ
 ។

នោះ ។
 (២៥៥) សេចក្តីផ្តឹងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ក៏
 ដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធត្បាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហារត
 សម្ភិត ទិតិ ត្បាយាម ឧស្សាហំ ច្រើនប្រើ ខ្លីឃ្លាត ខ្លះខ្លះ
 សេចក្តីសម្ភិតមិនដូចគ្នា ការមិនដាក់ចុះឡើយសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់
 ចុះ ការផ្តង់ចុះ គឺវិរិយៈ វិរិយទ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ
 វិរិយសម្ពោជ្ឈន្តិៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះសេចក្តីផ្តឹងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៥២) តតហោ តស្មី សមយេ អវិក្ខេបោ
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិត្ត
 សណ្ឋិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិ-
 សាហជនាទសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមា-
 ធិតលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តោ មគ្គន្តិ
 មគ្គបរិយាបដ្ឋិ អយំ តស្មី សមយេ អវិក្ខេបោ
 ហោតិ ។

(២៥៧) យេ វា បទ តស្មី សមយេ អពោចិ
 អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូចិធា ធម្មា ឥមេ ធម្មា
 តុសលា ។

(២៥៨) តស្មី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ
 ទន្ធា ហោន្តិ ធាយតនាធិ ហោន្តិ ទ្រេ ធាតុ-
 យោ ហោន្តិ តយោ អាហារោ ហោន្តិ នវិន្ទ្រិយានិ
 ហោន្តិ បត្តាន្តិកំ ឈានំ ហោតិ អដ្ឋន្តិកោ មត្តោ
 ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតុ ហោន្តិ
 ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ឯកោ វេទនា ហោតិ

(២៥៦) សេចក្តីបិណយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 កើដួងម្តេច ។ ការបើកនៅ ការកំលៅនៅនឹង ការតាំងនៅសិប ការ
 មិនយូរឃ្លាន ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនយូរឃ្លាន ការ
 ស្ងប់ស្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិ-
 សម្ពោជ្ឈន្តិៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា បេសចិត្ត ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៥៧) មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើង
 ដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា
 កុសល ។

(២៥៨) ខន្ធ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ភាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារ ៣ វិន្ទ្រិយ ៧ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ វស្សៈ ១ វេទនា ១

ឯកោ សញ្ញា ហោតិ ឯកោ ចេតនា ហោតិ ឯកំ ចិត្តំ
 ហោតិ ឯកោ វេទនាខន្ទោ ហោតិ ឯកោ សញ្ញា-
 ខន្ទោ ហោតិ ឯកោ សង្ខារក្ខន្ទោ ហោតិ ឯកោ
 វិញ្ញាណក្ខន្ទោ ហោតិ ឯកំ មនាយតនំ ហោតិ
 ឯកំ មនិទ្រ្តិយំ ហោតិ ឯកោ មនោវិញ្ញាណជាតុ
 ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកោ ធម្មជាតុ
 ហោតិ យេ វា ចន តស្មី សមយេ អន្តោមិ អត្តំ
 ចជីច្ចសុខុប្បដ្ឋា អរូមិយោ ធម្មា សម ធម្មា តុស-
 ណ ។ បេ ។

[២៥៧] កតខោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ទោ
 ហោតិ ។ ឧស្សោ ចេតនា វិញ្ញាណា វិចារោ ចិត្តំ
 ចិត្តស្សកត្តតា សន្តិទ្រ្តិយំ វិរិយទ្រ្តិយំ សតិទ្រ្តិយំ
 សមាធិទ្រ្តិយំ បញ្ញាទ្រ្តិយំ ជីវិតិទ្រ្តិយំ អនត្តាតញ្ញាស្សា-
 មិតិទ្រ្តិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កេតោ សម្មាវាចា ស-
 ម្មាគម្មន្តោ សម្មាភជីវេ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាធិ សម្មាពលំ វិរិយពលំ សតិពលំ សមា-
 ធិពលំ បញ្ញាពលំ ជីវិតពលំ ឌុត្តប្បពលំ អណ្ត-
 កោ អនោសា អមោហោ អនតិដ្ឋោ អត្សាចារោ

សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ចិត្ត ១ វេទនាខន្ទ ១ សញ្ញាខន្ទ ១ សង្ខារក្ខន្ទ ១
 វិញ្ញាណក្ខន្ទ ១ មនាយតនៈ ១ មនិទ្រ្តិយ ១ មនោវិញ្ញាណជាតុ ១
 ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មជាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា តួកអរូប-
 ធម៌ដទៃណា ដែលកើតដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះតួកធម៌ដទៃកុសល ។ បេ ។

[២៥៧] សង្ខារក្ខន្ទ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ជស្សៈ ចេតនា វិន្តៈ វិចារៈ ចិត្តំ ឯកត្តភារេសចិត្តំ សន្តិទ្រ្តិយ
 វិរិយទ្រ្តិយ សតិទ្រ្តិយ សមាធិទ្រ្តិយ បញ្ញាទ្រ្តិយ ជីវិតិទ្រ្តិយ អនត្តា-
 តញ្ញាស្សាមិតិទ្រ្តិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កេតៈ សម្មាវាចា សម្មា-
 កម្មន្តៈ សម្មាភជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មា-
 ពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ជីវិតពលៈ
 ឌុត្តប្បពលៈ អណ្តកៈ អនោសៈ អមោហៈ អនតិដ្ឋោ អត្សាចារោ

បរិវារប្បវេណី បុព្វសុត្តន្ត

សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឡត្តស្សី កាយឃ្មុស្សន្តិ ចិត្តឃ្មុ-
 ស្សន្តិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្ត-
 មុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយទា-
 តុញ្ញតា ចិត្តទាតុញ្ញតា កាយុដុតតា ចិត្តុដុតតា
 សតិ សម្មជញ្ញំ សមយោ វិបស្សនា បត្តាហោ
 អវិក្ខេបោ យេ កំ បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាប័
 អត្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា វេបេត្វា វេទ-
 ណាទន្ធិ វេបេត្វា សញ្ញាទន្ធិ វេបេត្វា វិញ្ញាណត្វាទន្ធិ
 អយំ តស្មី សមយេ សន្តោក្កោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ធិយ្យាធិកំ
 អបកយតាមី ធិដ្ឋិតតានំ បហានាយ បវេហាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្មន្តិ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ធម្មាភិញ្ញំ
 តស្មី សមយេ ឥស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឡត្តស្សី កាយឃ្មុស្សន្តិ ចិត្តឃ្មុ-
 ស្សន្តិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្ត-
 មុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយទា-
 តុញ្ញតា ចិត្តទាតុញ្ញតា កាយុដុតតា ចិត្តុដុតតា
 សតិ សម្មជញ្ញំ សមយោ វិបស្សនា បត្តាហោ
 អវិក្ខេបោ យេ កំ បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាប័
 អត្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា វេបេត្វា វេទ-
 ណាទន្ធិ វេបេត្វា សញ្ញាទន្ធិ វេបេត្វា វិញ្ញាណត្វាទន្ធិ
 អយំ តស្មី សមយេ សន្តោក្កោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦០] ត្វកធម្មិជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកត្តនឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះភូគធម្មិជាតុសល ។

[២៦០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បវមាយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ នុត្តាបដិបទំ ចិច្ចា-
 ភិញ្ញំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បវមាយ ភូមិ-
 យា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ សុខាបដិបទំ នច្ចាភិញ្ញំ
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់នូវការទិសនូវកត្តាន
 ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិ-
 បត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់នូវការទិសនូវកត្តានឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ បាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ និយ្យានិកំ

អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវមាយ ក្ខមិ-

យា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ

ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បាកិញ្ញា

តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ

ហោតិ ។ បេ ។ វេម ធម្មា កុសលា ។

[២៦៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ និយ្យានិកំ

អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវមាយ

ក្ខមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារនំ វុបសមា ។ បេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។

[២៦៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ

លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្យាកន្លងឡើយ

ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-

ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយ មាន

សេចក្តីត្រាស់ដឹងជាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ

នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ

លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្យាកន្លងឡើយ

ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានខ្សាច់វិគ្គុះនិងវិចារៈ

រួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។

ចក្កុន្តំ ណាដំ ។ បេ ។ បវេមិ ណាដំ ។ បេ ។
 បក្កាមិ ណាដំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ ធុត្តាបដិបទំ
 ធុត្តាភិញ្ញំ ។ បេ ។ ធុត្តាបដិបទំ ទិច្ឆាភិញ្ញំ ។ បេ ។
 សុខាបដិបទំ ធុត្តាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិច្ឆា-
 ភិញ្ញំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធុត្តា តុសលា ។
 សុទ្ធិច្ឆនិបក ។

(២៦៤) កតមេ ធុត្តា តុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុក្កុន្តំ ណាដំ កាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវេមាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិវេចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ
 ណាដំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ សុត្តាតិ តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធុត្តា តុសលា ។ កតមេ ធុត្តា តុសលា ។
 យស្មី សមយេ លោកុក្កុន្តំ ណាដំ កាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវេមាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិកក្កវិចារណំ វុបសមា ។ បេ ។

ចក្កុន្តជ្ឈាន ។ បេ ។ បវេមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បរក្ខមជ្ឈាន មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ ពេទ
 សេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។

បចំ សុទ្ធិច្ឆនិបក ។

(២៦៥) ពួកធម៌ជាតុសល កើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននៅ
 លោកុក្កជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំក្នុងឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បវេមជ្ឈាន សូន្យ (ចាកកតៈជាដើម) ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិន
 រាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។
 ពួកធម៌ជាតុសល កើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននៅលោកុក្កជ្ឈាន ជា
 គ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំក្នុងឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ
 ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានម្ចាស់ភិក្កុនិវិចាររុចេហ័យ ។ បេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។
ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។
បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ សុញ្ញតិ តស្មី
សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សុញ្ញតំ ។

[២៦៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ
លោកុត្តរំ ឈានំ ការតិ និយ្យានិកំ អបចយតាមី
ទិដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បឋមាយ ក្ខមិយា បត្តិយា វិ-
ច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិ-
ហារតិ ទុត្តាបដិបទំ ធម្មាកត្តំ សុញ្ញតិ តស្មី សមយេ
ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
យស្មី សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការតិ និយ្យានិកំ
អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បឋមាយ ក្ខមិ-
យា បត្តិយា វិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុត្តាបដិបទំ ធម្មាកត្តំ
សុញ្ញតិ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

បានដល់ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ភតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ចក្កជ្ជាន
។ បេ ។ បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ដ៏ស្មុទ្ធ ក្នុងសម័យ
ណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយ-
មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។
ចម៌ សុញ្ញតៈ ។

[២៦៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
លោកុត្តជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការចិនសន្យុកព្វទឡើង
ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្ខមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-
ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏ស្មុទ្ធ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល
តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ
ដល់នូវការចិនសន្យុកព្វទឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្ខមិ
ជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន
មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏ស្មុទ្ធ ក្នុង
សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ព្រះបរមនិទ្ទេស បដិបទ

អវិក្ខេបោ ចោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ លោ-
 កុត្តរំ ណាទំ ភាវេតិ ជិយ្យានិកំ អបចយតាមី ជិដ្ឋិ-
 កតានិ បហានាយ បវេហាយ ក្ខមិយា បត្តិយា
 វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមំ ណាទំ ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហារតិ សុខាបជិបទំ ធន្វាកិញ្ញំ សុញ្ញតំ
 តស្មី សមយេ ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
 ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ លោកុត្តរំ
 ណាទំ ភាវេតិ ជិយ្យានិកំ អបចយតាមី ជិដ្ឋិកតានិ
 បហានាយ បវេហាយ ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហិ ។ បេ ។ បវេមំ ណាទំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 សុខាបជិបទំ ជិយ្យាកិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ
 ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។

លោកុត្តរកុសល បដិបទ

សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 ទូរលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ទូរការមិនសន្សំកត្វាន
 ឡើង ដើម្បីលះបង់ទូរទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ទូរក្នុងជាប្រធាន បានស្ងាត់ចាកការ
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន
 តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌
 ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនទូរលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿង
 ចេញចាកផ្ទះ ដល់ទូរការមិនសន្សំកត្វានឡើង ដើម្បីលះបង់ទូរទិដ្ឋិ
 ដើម្បីដល់ទូរក្នុងជាប្រធាន បានស្ងាត់ចាកការទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 ចាប់ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។

យស្មី សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យា-
 នំតំ អបធមយតាមំ និដ្ឋិតតានំ បហាឆាយ បវមាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វុបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បវមំ ឈានំ ។ បេ ។
 បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធកិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បា-
 កិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធកិញ្ញំ
 សុញ្ញតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បា កិញ្ញំ សុញ្ញតំ
 តស្មី សមយេ ផស្សេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សុត្តន្តបិដក ទី៣ ។

បុគ្គលចម្រើនខ្លះលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្លះការចំន
 សន្យាកត្តានុវដ្តិ ដើម្បីលះបង់ខ្លះទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លះក្នុងប្រធាន បាវ
 ម្លាចវិក្កុះខ្លះវិចារៈ រួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។
 ភតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ចក្កុជ្ជាន ។ បេ ។ បឋមជ្ជាន ។ បេ ។
 បានដល់បញ្ចមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង
 យឺតយូរ ដ៏សូន្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក តែមានសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹងចាប់ ដ៏សូន្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ្ញាណ មានសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏សូន្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ្ញាណ មាន
 សេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេរោកធម៌ជាតុសល ។

ចប់ សុត្តន្តបិដក ទី៣ ។

[២២៧] ពេលវេលា ពេលវេលា ពេលវេលា ។ យស្មី
សមយេ លោកុក្កវិ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ មហានាយ បវេនាយ
ភូមិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ អប្បណិហិតំ តស្មី
សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គោចោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ លោកុក្កវិ
ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ
មហានាយ បវេនាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ វិច-
កានំ វេសមា ។ បេ ។ ឧតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ធនុត្តិ ឈានំ ។ បេ ។
បវេមិ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ
វិហារតិ អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។

[២២៧] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
លោកុក្កជ្ជោន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្លួនការមិនសន្សំកិច្ចខ្លួនឡើង
ដើម្បីលះបង់ខ្លួនទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លួនក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាយទាំង-
ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ (និព្វានគ្នាន
កិលេសជាគ្រឿងកំលាំងខ្លាំង) ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន
ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពាយមាយ កំភីតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល
តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួនលោកុក្កជ្ជោន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ
ដល់ខ្លួនការមិនសន្សំកិច្ចខ្លួនឡើង ដើម្បីលះបង់ខ្លួនទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លួនក្នុង
ជាប្រថម បានម្លប់វិភក្តៈនិងវិចាររួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិ-
យជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ធនុត្តជ្ជាន ។ បេ ។
បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យ
ណា ជស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពាយ-
មាយ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

(២៦៨) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ភារេតិ និយ្យានិកំ
 អបធមតាមី និដ្ឋិតតានិ មហានាយ បវេមាយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។ បវេមី
 ណាទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ នុត្តាបដិបទំ នន្ទាភិញ្ញា
 អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ មេ ។ អវិក្ខោទោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ភារេតិ និយ្យានិកំ អប-
 ធមតាមី និដ្ឋិតតានិ មហានាយ បវេមាយ ភូមិយា
 បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។ បវេមី ណាទំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ នុត្តាបដិបទំ ទិញ្ញាភិញ្ញា អប្ប-
 ណិហិតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។

(២៦៨) ពួកធម៌ជាកុសល ភើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកត្តានឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រធាម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនឈឺមាយ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល
 ភើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាក
 វដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកត្តានឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់
 នូវភូមិជាប្រធាម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ មេ ។ បានដល់
 បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ជា
 អប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អរិក្ខេត្តោ យោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។
 កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ
 លោកុត្តរំ ណាទំ ការោតិ និយ្យានិកំ អបចយតាមី
 ទិដ្ឋិកតានំ បហាទាយ បវមាយ ក្ខមិយា បត្តិយា
 វិវិច្ឆេវ តោមេហិ ។ បេ ។ បវមី ណាទំ ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទទ្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មី
 សមយេ ធម្មោ យោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេត្តោ យោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា
 កុសលា ។ យស្មី សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ
 ការោតិ និយ្យានិកំ អបចយតាមី ទិដ្ឋិកតានំ បហា-
 ទាយ បវមាយ ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ តោមេហិ
 ។ បេ ។ បវមី ណាទំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ សុខា-
 បដិបទំ ទិដ្ឋិកតានំ អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ
 ធម្មោ យោតិ ។ បេ ។ អរិក្ខេត្តោ យោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
 យស្មី សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ការោតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិកតានំ បហាទាយ បវមាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ តោមេហិ ។ បេ ។

។ បេ ។ សេចក្តីទិវយោយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាក្រឡឹងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្សែការមិនសន្សំ
 កត្តាឡើង ដើម្បីលះលង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្សែក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិវិញ តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេច-
 ក្តីទិវយោយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាក្រឡឹងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្សែការមិនសន្សំកត្តាឡើង
 ដើម្បីលះលង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្សែក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងចាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីទិវយោយ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌
 ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាក្រឡឹង
 ចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្សែការមិនសន្សំកត្តាឡើង ដើម្បីលះលង់នូវទិដ្ឋិ
 ដើម្បីដល់ខ្សែក្នុងជាប្រថម បានរម្ងាប់តែក្នុងនិវិចាររូបវិញ ។ បេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ចតុតិ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។
 បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ទុក្ខភាបដិបទិ
 ទទ្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ ទុក្ខភាបដិបទិ
 ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទិ
 ទទ្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទិ
 ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ផស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា តុសលា ។

អប្បណិហិតមូលកថា ។

(២៦៧) តតមេ ធម្មា តុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ មក្កំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សម្មប្ប-
 ដានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-
 កុត្តរំ ទលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈន្តិ
 ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សច្ចំ ភាវេតិ ។ បេ ។

បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។
 បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក តែមានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិឆាយ តែមានសេចក្តីគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្ប-
 ណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិឆាយ មានសេចក្តីគ្រាស់ដឹង
 ឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនពេញមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះតួកធម៌ជាតុសល ។

ចម្លើយ អប្បណិហិតមូលកថា ។

(២៦៧) តួកធម៌ជាតុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។
 ចម្រើននូវសម្មប្បដាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ
 ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។
 ចម្រើននូវទលៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវពោជ្ឈន្តិ ជា
 លោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសច្ចៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

លោកុត្តរំ សមដំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធម្ម
 ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ទដ្ឋំ ភាវេតិ ។ បេ ។
 លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 ធាតុំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាហារំ ភាវេតិ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ជស្សំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-
 កុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សញ្ញា
 ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ បេ ។
 លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយតាមី
 និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវេនាយ ភូមិយា បត្តិយា
 វិវិច្ឆា កាមេហំ ។ បេ ។ បវេនំ ឈានំ ឧបស-
 ម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបជិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញំ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កុចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ចម្រើននូវបេធាវៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវធម៌ ជាលោ-
 កុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវទុក្ខ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 នូវអាយតនៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវធាតុ ជាលោកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ ចម្រើននូវអាហារ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវជស្សៈ
 ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវវេទនា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 នូវសញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវចេតនា ជាលោកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ ចម្រើននូវចិត្ត ជាលោកុត្តរៈ ជាគ្រឿងចេញចាកផ្លូវ ដល់នូវ
 ការមិនសន្យុកតូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម
 បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាគុសល ។ បេ ។

(២៧០) កកតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ កាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបធមយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាទាយ បវេមាយ ក្ក-
 មិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោវ កាមេហំ ។ បេ ។ បវេមី
 ណាទំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ធម្មាភិញ្ញា
 ធម្មានិមតេយ្យំ ។ បេ ។ វិវិយានិមតេយ្យំ ។ បេ ។
 ចិត្តានិមតេយ្យំ ។ បេ ។ វិមិសានិមតេយ្យំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេទោ
 ហោតិ ។ បេ ។ តមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។
 កកតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី សមយេ លោ-
 កុត្តរំ ណាទំ កាវេតិ និយ្យានិកំ អបធមយតាមី និដ្ឋិ-
 តតានំ បហាទាយ បវេមាយ ក្កមិយា បត្តិយា វិក-
 ក្កវិចារាទំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាទំ ។ បេ ។
 តតិយំ ណាទំ ។ បេ ។ ធម្មត្តំ ណាទំ ។ បេ ។

(២៧១) ត្នកធមិដាកុសល ភើដ្ឋិចម្ពេច ។ បុគ្គលចម្រើនទ្រូវ
 លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ទ្រូវការមិនសន្យុកត្នទ្រឿង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ទ្រូវក្នុងជាប្រធម បានស្ងាត់ចាកតាមគាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានធន្នៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិ-
 យៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិមិសា
 ជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធមិដាកុសល ។ បេ ។ ត្នកធមិដាកុសល ភើដ្ឋិច
 ម្ពេច ។ បុគ្គលចម្រើនទ្រូវលោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ
 ដល់ទ្រូវការមិនសន្យុកត្នទ្រឿង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ទ្រូវក្នុង
 ជាប្រធម បានម្ខាងវិក្កុះនិងវិចារៈច្របាយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិ-
 យដ្ឋាន ។ បេ ។ តតិយដ្ឋាន ។ បេ ។ ធម្មត្តដ្ឋាន ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ឧត្តារាជបទំ ឧត្តារាជបទំ ឧត្តារាជបទំ
 ។ បេ ។ វិហារាជបទំ ។ បេ ។ ចិត្តាជបទំ
 ។ បេ ។ វិហារាជបទំ ឧស្ស ឧស្ស ឧស្ស
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឧស្ស ឧស្ស ឧស្ស ។ បេ ។ ឧស្ស ឧស្ស
 ឧស្ស ។ យស្ស ឧស្ស លោកុត្តរំ មត្តិ
 ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សតិប្បដ្ឋានំ ភា-
 វេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សម្មប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។
 លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 ពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈិណំ
 ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សទ្ធិ ភាវេតិ ។ បេ ។
 លោកុត្តរំ សមមំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 ឧទ្ធិ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឧទ្ធិ ភាវេតិ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។

បឋមំ ឧបសម្បជ្ជ ។ បេ ។ ឧបសម្បជ្ជ ឧបសម្បជ្ជ ឧបសម្បជ្ជ
 មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយើងយូរ មានឧទ្ធិជាអធិបតី ។ បេ ។ មាន
 វិហារជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិហារជា
 អធិបតី ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាគុសល ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាគុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើននូវលោកុត្តរមត្ត ។ បេ ។ ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ ចម្រើននូវសម្មប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវ
 ឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។
 ចម្រើននូវពលៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវពោជ្ឈិណៈ ជាលោកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ ចម្រើននូវសទ្ធិៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសមមៈ ជា
 លោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឧទ្ធិ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវ
 ឧទ្ធិ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវអាយតនៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

លោក្សត្តរំ ធាតុំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោក្សត្តរំ អា-
 ហារំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោក្សត្តរំ ធម្មតិ ភាវេតិ
 ។ មេ ។ លោក្សត្តរំ វេទនិ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោ-
 ក្សត្តរំ សញ្ញា ភាវេតិ ។ មេ ។ លោក្សត្តរំ វេទនិ
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោក្សត្តរំ ចិត្តិ ភាវេតិ ធិយ្យា-
 ធិតិ អបធមតាមី ធិដ្ឋកតាធិ បហាបាយ បវមាយ
 ក្ខមិយា ចត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ មេ ។ បវមិ
 ណាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ធុត្តាបជិបទំ ធុត្តាភិញ្ញ
 ធុត្តាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។ វិវិយាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។
 ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។ វិមិសាធិបតេយ្យំ តស្មិ
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិត្តោចោ ហោតិ
 ។ មេ ។ ឥវេ ធុត្តា តុសលា ។ មេ ។

អធិបតី ។

បរមោ មន្តា ។

ចម្រើននូវធាតុ ជាលោក្សត្តរំ ។ មេ ។ ចម្រើននូវកាយាវ ជាលោក្សត្តរំ
 ។ មេ ។ ចម្រើននូវផស្សៈជាលោក្សត្តរំ ។ មេ ។ ចម្រើននូវវេទនា
 ជាលោក្សត្តរំ ។ មេ ។ ចម្រើននូវសញ្ញា ជាលោក្សត្តរំ ។ មេ ។ ចម្រើន
 នូវចតនា ជាលោក្សត្តរំ ។ មេ ។ ចម្រើននូវចិត្ត ជាលោក្សត្តរំ ជា
 គ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យាក្នុងច្បាប់ ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ
 ដើម្បីដល់នូវកិច្ចជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងខ្យល់ ។ មេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺត
 យូរ មានទទ្ទុជាអធិបតី ។ មេ ។ មានវិវេយៈជាអធិបតី ។ មេ ។
 មានចិត្តជាអធិបតី ។ មេ ។ មានវិមិសាជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា
 ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាតុសល ។ មេ ។

ចប់ អធិបតី ។

ចប់ មន្ត ទី ១ ។

[២៧១] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរិ ឈានិ កាវេតិ ជិយ្យា ជិតិ
 អបចយតាមី កាមកក្សាបាណានិ តទុកាវយ^(១)
 ទុតិយា ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បវមំ ឈានិ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទុក្ខកិញ្ញំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អញ្ញាច្ឆិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ទុតិយោ បញ្ជា ។

[២៧២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរិ ឈានិ កាវេតិ ជិយ្យា ជិតិ
 អបចយតាមី កាមកក្សាបាណានិ អនវសេសប្ប-
 យាណាយ តតិយាយ ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ
 កាមេហិ ។ បេ ។ បវមំ ឈានិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខកិញ្ញំ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញាច្ឆិយំ ហោតិ ។ បេ ។

១ ឧ. បញ្ញាកាយ ។

[២៧១] ពួកអមីជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្យាកូនឡើង
 ដើម្បីធ្វើតាមកត និងព្យាបាទ ឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់ខ្ញុំភតិយភូមិ
 (សកតាតាមិមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីក្រាស់ដឹងយឺត
 យូរ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អញ្ញាច្ឆិយ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកអមីជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ ចន្ល ទី ២ ។

[២៧២] ពួកអមីជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួនលោកុ-
 ត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្យាកូនឡើង ដើម្បី
 លះបង់ខ្ញុំតាមកតនិងព្យាបាទឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់ខ្ញុំភតិយភូមិ (អតា-
 តាមិមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីក្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យ
 ណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញាច្ឆិយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កណ៍

អភិក្កោមោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
។ បេ ។

ធម្មិយោ មញ្ញោ ។

(២៧៣) កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មី
សមយេ លោក្កត្តិ ឈានំ ភាវេតិ ជិយ្យាជិតិ
អបថយតាមី រូបរាគអរូបរាគមាធខុទ្ធច្ឋអវិជ្ជាយ អ-
នវសេសប្បហាយាយ ចតុត្ថាយ ភូមិយា មត្តិយា
វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមី ឈានំ ខុបស-
ម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាមជិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញា តស្មី សមយេ
ឋស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញាច្ឆិយំ ហោតិ ។ បេ ។
អភិក្កោមោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កណ៍

សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
ជាកុសល ។ បេ ។

ចម៌ មន្ត ទី ៣ ។

(២៧៣) ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនទៅ
លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសង្ស័យកិច្ចខ្លួនឡើយ
ដើម្បីលះបង់នូវកាមរាគ អរូបរាគ មានៈ ទុក្ខច្ឋៈ និងអវិជ្ជាឱ្យអស់រលីង
ដើម្បីដល់នូវភូមិ ទី ២ (អរហត្តមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមចាំងឡាយ
។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តី
គ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។ បេ ។ អញ្ញាច្ឆិយំ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កំភើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

(២៧៤) ឃេតុមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោម-
 នស្សសហគតំ ទិដ្ឋិតតសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា
 សន្តារម្មណំ វា កន្តារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា
 ដោដ្ឋនារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
 បធាវត្ត តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ វេទនា
 ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ
 វិតក្កោ ហោតិ វិចារេ ហោតិ បិកិ ហោតិ សុខំ
 ហោតិ ចិត្តស្មេត្តកត្តតា ហោតិ វិវិយ្យ្រិយំ ហោតិ
 សមាធិទ្រិយំ ហោតិ មនិទ្រិយំ ហោតិ សោមន-
 ស្ស្យទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
 ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ
 មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វិវិយតលំ ហោតិ សមាធិតលំ
 ហោតិ អហិវិតតលំ ហោតិ អនោត្តប្ប្បតលំ ហោតិ
 លោកោ ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈោ ហោតិ

(២៧៥) ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ច្រឡំ
 ដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយទិដ្ឋិ មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេង
 ជាភារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាភារម្មណ៍ក្តី មានរសជាភារម្មណ៍ក្តី មានវា-
 ដ្ឋនៈជាភារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬប្រាណ្ឌូរភារម្មណ៍ណា ។
 កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បិកិ សុខៈ ឯកត្តភារមស្ម
 ចិត្ត វិវិយ្យ្រិយ សមាធិទ្រិយ មនិទ្រិយ សោមនស្ស្យទ្រិយ ជីវិតិទ្រិយ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិយតលៈ សមា-
 ធិតលៈ អហិវិតតលៈ អនោត្តប្ប្បតលៈ លោកៈ មោហាៈ អភិជ្ឈោ

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ អយិវិទំ ហោតិ អនោគុញ្ញំ ហោតិ
សមថោ ហោតិ បត្តាហោ ហោតិ អវិភូតោ ហោតិ
យេ វា បទ តស្មី សមយេ អតោមិ អត្ថិ បដិច្ច-
សមុប្បដ្ឋា អរូមិទោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

(២៧៦) កតមោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ធុសនា
សម្មសនា សម្មសិទ្ធិ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
ហោតិ ។

(២៧៧) កតមោ តស្មី សមយេ វេទនា
ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ តដ្ឋាមទោវិញ្ញាណា-
នាតុសម្មស្សដំ ទេតសិកំ សាតិ ទេតសិកំ សុខំ
ទេតាសម្មស្សដំ សាតិ សុខំ វេទយំតិ ទេតាសម្ម-
ស្សដំ សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មី សមយេ
វេទនា ហោតិ ។

(២៧៨) កតមោ តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។
យោ តស្មី សមយេ តដ្ឋាមទោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដំ
សញ្ញា សញ្ញាននា សញ្ញាធិតត្ថំ អយំ តស្មី សមយេ
សញ្ញា ហោតិ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អហោគុញ្ញៈ សបដៈ បត្តាហាៈ អវិភូបៈ កំភើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ក្នុងអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយ
អស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះក្នុងធម៌ជាកុសល ។

(២៧៦) ជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
សម្មស្ស ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការខន្តិកខន្តិច ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧៧) វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ សេច-
ក្តីធ្លាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីស្រួលប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងចិត្ត ដែល
កើតអំពីសម្មស្ស នៃមហាវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ជស្សៈជាដើមនោះ
ការខ្វល់ការច្នៃដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេ-
ទនាដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧៨) សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
សញ្ញា សេចក្តីសំពាល់ សេចក្តីបំបាត់ ដែលកើតអំពីសម្មស្ស នៃ
មហាវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អភិធម្មបិដក បុស្សស្កណ៍

[២៧៧] កតតោ តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

យោ តស្មី សមយេ តដ្ឋាមនោវិញ្ញាណាណតុសម្មស្សជា
ចេតនា សញ្ញេតនា សញ្ញេតយិទន្តិ(១) អយំ តស្មី
សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[២៧៨] កតតមំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាទសំ ហធម៌
បណ្ឌវំ មនោ មនាយតទំ មនំជ្រៃយំ វិញ្ញាណំ
វិញ្ញាណក្កតោ តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណាណតុ វិនិ តស្មី
សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[២៧៩] កតតមោ តស្មី សមយេ វិតក្កោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តក្កោ វិតក្កោ
សង្កប្បោ អប្បបា ត្យប្បបា ចេតសោ អភិធម្មបិដក
មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ តស្មី សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

១ ឧ.ម. ចេតយិត្តំ ។

អភិធម្មបិដក បុស្សស្កណ៍

[២៧៧] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ចេតនា សេចក្តីចិត្ត ណាណកំភីនិ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោ-
វិញ្ញាណាណតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៨] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត

សេចក្តីដឹងការម្តង រឺ សេចក្តីប្រាថ្នា ច្បងយ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេង គឺ
តវ៉ៃចិត្តហៅថាមនោ មនាយតទៈ មនំជ្រៃយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ក
មនោវិញ្ញាណាណតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៩] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រិះរិះ ការិះគិត តិះ ការពើង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្ត
ឡើង គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។

(២៨២) យោគយោ តស្មី សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

យោ តស្មី សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ

ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុមេត្តនតា

អយំ តស្មី សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

(២៨៣) កតមា តស្មី សមយេ មីតិ ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ មីតិ ពារមាដ្ឋិ អាមោទនា

បមោទនា បារសោ បហារសោ វិត្តំ ខ្នុរក្សំ អត្តប-

ទតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មី សមយេ មីតិ ហោតិ ។

(២៨៤) កតមំ តស្មី សមយេ សុខំ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ពេតសិកំ សាតិ ចេតសិកំ

សុខំ ចេតោសម្មស្សដិ សាតិ សុខំ វេទយិតំ ចេ-

តោសម្មស្សជា សាតា សុខា វេទនា វេទនា តស្មី

សមយេ សុខំ ហោតិ ។

(២៨៥) វិចារោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការ

សំរិះរិះចិត្ត ការសំរៀងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារោ កើត

មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៨៦) ចិត្តិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រួតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល

សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញ្ងាញ ការបានខ្លះអំណរ ការ

អវណ្ណតអណ្ណិ សេចក្តីត្រួតអររបស់ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ចិត្តិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៨៧) សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីធ្លាញ់វិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ

ទទួលបានផលដ៏ធ្លាញ់វិសាដាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យនៃចិត្ត វេទនា

ដ៏ធ្លាញ់វិសាដាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ

នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៥] កកតមា តស្មី សមយេ ចិត្តស្សេកត-

ត្តតា ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស បិទិ
សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិគ្គោរោ អវិសា-
ហាដហនសតា សមថោ សមាធិទ្រូយំ សមាធិតលំ
មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តស្សេកតត្តតា
ហោតិ ។

[២៨៦] កកតមា តស្មី សមយេ វិវិយទ្រូយំ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ វិវិ-
យារម្ពោ ធិក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យមោ វាយាមោ
ឧស្សហោ ឧស្សេន្ទ្រំ ថាមោ ធិតិ អសិខិលប-
រក្កមតា អនិក្កុត្តច្ឆន្ទតា អនិក្កុត្តធុរតា ធុរសម្ប-
ត្តាហោ វិវិយំ វិវិយទ្រូយំ វិវិយតលំ មិច្ឆាវាយាមោ

វេទំ តស្មី សមយេ វិវិយទ្រូយំ ហោតិ ។

[២៨៥] ឯកត្តការបស្ចិក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើប្តូរ

ម្តេច ។ ការបិកាវា ការកំលំនៅខឹង ការកាំងមាំ ការមិនឃ្លើង-
ឃ្លើង ការមិនពយមាយ ភាពវិនិច្ឆ័យមិនឃ្លើងឃ្លើង ការស្ងប់ម្តេច
គឺសមាធិទ្រូយ សមាធិតលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុង
សម័យនោះ នេះឯកត្តការបស្ចិក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៦] វិវិយទ្រូយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

សេចក្តីប្រាព្ធភ្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុហោត សង្ខារ
ទិត្តំ ព្យាយាម ទស្សាហំ ប្រឹងប្រែង ខ្វះខាត ខ្ចីយ្យាត សេចក្តី
សង្ខារមិនជ្រាបយ ការបិទដាក់ចុះខ្ទប់សេចក្តីប៉ុនប៉ង ការបិទដាក់ចុះ
ការផ្គងខ្ទប់ចុះ គឺវិវិយៈ វិវិយទ្រូយ វិវិយតលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា
ក្នុងសម័យនោះ នេះវិវិយទ្រូយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៧] កតតមំ តស្មី សមយេ សមាធិទ្រូយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស វិចិត្ត
 សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិគ្គោតោ អវិសា-
 ហជណនសតា សមដោ សមាធិទ្រូយំ សមាធិតលំ
 មិច្ឆាសមាធិ វេទិ តស្មី សមយេ សមាធិទ្រូយំ
 ហោតិ ។

[២៨៨] កតតមំ តស្មី សមយេ មទិទ្រូយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាណសំ
 ហនយំ បណ្ឌរិ មនោ មនាយតទំ មទិទ្រូយំ
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធា តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណាតតុ
 វេទិ តស្មី សមយេ មទិទ្រូយំ ហោតិ ។

[២៨៩] កតតមំ តស្មី សមយេ សោមនស្សិ-
 ទ្រូយំ ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ
 សាតិ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្មស្សជំ សាតិ
 សុខំ វេទយេតំ ចេតោសម្មស្សជា សាតា សុខា
 វេទនា វេទិ តស្មី សមយេ សោមនស្សិទ្រូយំ
 ហោតិ ។

[២៨៧] សមាធិទ្រូយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ ការបិតទៅ ការគំគល់ទៅនឹង ការតាំងនៅសិប ការមិន
 ប្លេងប្លោង ការមិនរាយមាយ កាលនៃចិត្តមិនប្លេងប្លោង សេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងាប់ គឺសមាធិទ្រូយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា បេសចិត្ត
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិទ្រូយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៨] មទិទ្រូយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចិត្ត សេចក្តីដឹងការម្នាល សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិផ្សេងៗ គឺ
 កវន្តចិត្តហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិទ្រូយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 មនោវិញ្ញាណាតតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះមនិទ្រូយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៩] សោមនស្សិទ្រូយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
 ម្តេច ។ សេចក្តីធ្លាក់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងចិត្ត ការទទួលបានម្តងដ៏ធ្លាក់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្ស
 នៃចិត្ត វេទនាដ៏ធ្លាក់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិទ្រូយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧០) តោតិ តស្មី សមយេ ជីវិត្រ្យៃយិ
 ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំនំ ធម្មានំ អាឃុ
 បិតិ យេមនា យាមនា វិយនា វត្តនា ចាលនា
 ជីវិតំ ជីវិត្រ្យៃយិ វេទំ តស្មី សមយេ ជីវិត្រ្យៃយិ
 ហោតិ ។

(២៧១) កតមា តស្មី សមយេ មិច្ឆានិដ្ឋ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ និដ្ឋំ និដ្ឋកតំ
 និដ្ឋិករាជំ និដ្ឋិកត្តារោ និដ្ឋិវិស្វកាយំកំ និដ្ឋិវិប្បន្តតំ
 និដ្ឋិសញ្ញាជនំ តាហោ បដិគ្គាហោ អភិជិវេសោ
 បរាមាសោ ក្សត្រោ មិច្ឆាបដោ មិច្ឆតំ តិក្ខាយតនំ
 វិបរិយេសត្តាហោ អយំ តស្មី សមយេ មិច្ឆានិដ្ឋ
 ហោតិ ។

(២៧២) កតមោ តស្មី សមយេ មិច្ឆាសង្កប្បោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តតោ វិតតោ
 សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិជិវេ
 បនា មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ តស្មី សមយេ មិច្ឆាស
 ង្កប្បោ ហោតិ ។

(២៧០) ជីវិត្រ្យៃយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ភាយុ ការបិតនៅ ការទៅយំឈ្ងុ ការរស់នៅ ការកំលែងទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅ ការក្សានុរក្សបុគ្គលនោះ គឺជីវិត ជីវិត្រ្យៃយ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិត្រ្យៃយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧១) មិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីយល់ សេចក្តីឃើញ សេចក្តីសំញាតិទិដ្ឋិ កត្តារតិទិដ្ឋិ
 ចម្រើនតិទិដ្ឋិ សេចក្តីស្វែងរកទិដ្ឋិ ធម្មជាតិជាគ្រឿងប្រកបប្រាមតិទិដ្ឋិ
 ការចាប់ប្រកាន់ ការប្រកាន់មាំ ការគាំទ្រមាំ ការស្តាប់អង្គុល ផ្លូវ
 ការក្រក់ គន្ធន់ខុស សេចក្តីខុស ធម្មជាតិជាកំណើតនៃសេចក្តីវិនាស
 គឺលទ្ធផលចំពោះសម្រាប់ធន ការប្រកាន់ព្រោះវិស្វនិរកខុស ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះមិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧២) មិច្ឆាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគ្រិះ ការរិះគិត គំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្ត
 ឡើង គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាសង្កប្បៈ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៣] កតមោ តស្មី សមយេ មិច្ឆាកាយោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិកោ

វិយារម្ពោ ចិក្កមោ បរិក្កមោ ឧយ្យមោ វាយា-

មោ ឧស្សរយោ ឧស្សន្ទ្យោ ថាមោ ធិតិ អសិ-

ដិលបរិក្កមតា អធិត្តិវត្តតា អធិត្តិវត្តតា ធុរ-

សម្បត្តាហោ វិយំ វិយំទ្រិយំ វិយពលំ មិច្ឆា-

វាយាមោ អយំ តស្មី សមយេ មិច្ឆាកាយោ

ហោតិ ។

[២៧៤] កតមោ តស្មី សមយេ មិច្ឆាសមាធិ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិតិ

សណ្ឌិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-

មាជមាណសតា សមថោ សមាធិទ្រិយំ សមាធិពលំ

មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មី សមយេ មិច្ឆាសមាធិ

ហោតិ ។

[២៧៥] មិច្ឆាកាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីប្រាថ្នាព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាត សង្វាត ទិត-

ទំ ព្យាយាម ទស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្វះខាត ខ្ពុយាត ការសង្វាត

មិនគួរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ ការផ្អែង

ចុះ តិរិយៈ វិយំទ្រិយំ វិយពលៈ មិច្ឆាកាយាមៈ ណា ក្នុង

សម័យនោះ នេះមិច្ឆាកាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៦] មិច្ឆាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការបំភាន់ ការគិតលំនៅខឹង ការតាំងនៅស្ងប់ ការមិនប្រយ័ត្ន ឃ្លោង

ការមិនរាយមាយ ភាពខឹងចិត្តមិនប្រយ័ត្ន ឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺ

សមាធិទ្រិយុ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

មិច្ឆាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៤] កកតមំ តស្មី សមយេ វិយេពលំ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ពេតសិកោ វិ-

យារម្ហោ ជិត្តានោ បរក្កានោ ឧយ្យានោ វាយានោ

ឧស្សាហោ ឧស្សាធិ ថានោ ឆតិ អសិដិលបរក្ក-

មតា អនិក្ខត្តចតា អនិក្ខត្តធុរតា ធុរសម្បត្តាហោ

វិយំ វិយំជ្រៀយំ វិយេពលំ មិច្ឆាវាយានោ វេទិ

តស្មី សមយេ វិយេពលំ ហោតិ ។

[២៧៥] កកតមំ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជិត្តស្ស វិច្ឆិ

សណ្ឋិតិ អវិដ្ឋិតិ អវិសាយារោ អវិក្ខេតោ អវិសា-

ហជ្ជមាណសតា សមថោ សមាធិជ្រៀយំ សមាធិពលំ

មិច្ឆាសមាធិ វេទិ តស្មី សមយេ សមាធិពលំ

ហោតិ ។

[២៧៦] វិយេពលវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីប្រាណ្ឌព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាត សង្វាត

ទិតទំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ច្រើនប្រុង ខ្លះខ្លួន ខ្ញុំយូត សេចក្តី

សង្វាតមិនច្បាស់យ ការមិនដាក់ចុះទូរសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ

ការផ្គង់ទូរចុះ គឺវិយេ វិយេជ្រៀយ វិយេពលវៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា

ក្នុងសម័យនោះ នេះវិយេពលវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៧] សមាធិពលវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការលើកទៅ ការកំលាំងទៅនឹង ការកំលាំងទៅសីម ការមិនឃ្លេងឃ្លាន

ការមិនរាយមាយ ភាពរឹងចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លាន សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺ

សមាធិជ្រៀយ សមាធិពលវៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ

នេះសមាធិពលវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អព្យាយាម បណ្ឌិត

(២៧៧) កតមំ តស្មី សមយេ អហិកតលំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ន ហិកយតិ ហិកយ-
តព្វេន ន ហិកយតិ ចាបតានំ អកុសលានំ ធម្មា-
នំ សមាបត្តិយា វេទំ តស្មី សមយេ អហិកតលំ
ហោតិ ។

(២៧៨) កតមំ តស្មី សមយេ អនោត្តប្បពលំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ន ឌុត្តប្បតិ ឌុត្ត-
ប្បតព្វេន ន ឌុត្តប្បតិ ចាបតានំ អកុសលានំ
ធម្មានំ សមាបត្តិយា វេទំ តស្មី សមយេ អនោ-
ត្តប្បពលំ ហោតិ ។

(២៧៩) កតមោ តស្មី សមយេ លោភោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ លោភោ លុត្តា
លុត្តិតត្តិ សារភោ សារដ្ឋា សារដ្ឋិតត្តិ អភិជ្ឈ
លោភោ អកុសលមូលំ អយំ តស្មី សមយេ
លោភោ ហោតិ ។

អព្យាយាម បណ្ឌិត

(២៧៧) អហិកតលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច

ម្តេច ។ គ្រងដែលបុគ្គលមិនខ្មាស ដោយអំពើខុសដែលគួរខ្មាស មិន
ខ្មាស ដោយការជួបប្រទះខ្លួនក្នុងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះអហិកតលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧៨) អនោត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច

ម្តេច ។ គ្រងដែលបុគ្គលមិនភក់ស្លុត ដោយអំពើខុសដែលគួរភក់ស្លុត
មិនភក់ស្លុត ដោយការជួបប្រទះខ្លួនក្នុងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ណា ក្នុង
សម័យនោះ នេះអនោត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២៧៩) លោភៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការចង់បាន ការជាប់ចំពាក់ សេចក្តីជាប់ចំពាក់ តម្រេកខ្លាំង ព្រួត-
គ្រួសាល សេចក្តីគ្រួសាល ការសំឡឹងវែង គឺលោភៈ ជា
អកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះលោភៈ កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។

ឈ្មោះប្រាសាទ ឈ្មោះស្រុក

[៣០០] កតហោ តស្មី សមយេ មោហោ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ អញ្ញាលំ អនុស្សំ

អនុសមយោ អនុតោតោ អសម្ពោតោ អប្បដិ-

វេតោ អសម្ពាហតា អបរិយោតាហតា អសមបេ-

ក្ខតា អប្បច្ចវេត្តណា អប្បច្ចក្ខត្តិ ទុម្មជ្ឈិ

ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្ពោហោ

អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ

អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្កិ មោហោ អកុសលមូលំ

អយំ តស្មី សមយេ មោហោ ហោតិ ។

[៣០១] កតហោ តស្មី សមយេ អភិជ្ឈា

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ លោភោ លុត្តតា

លុត្តិតតិ សារភោ សារជ្ជតា សារជ្ជិតតិ អភិជ្ឈា

លោភោ អកុសលមូលំ អយំ តស្មី សមយេ អភិ

ជ្ឈា ហោតិ ។

ឈ្មោះប្រាសាទ ឈ្មោះស្រុក

[៣០០] ហោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីមិនដឹង បែបឃើញ ការមិនដល់ព្រមចំពោះ ការមិនគ្រាស់ដឹងខ្លះ

ធម៌តាមសមគួរ ការមិនដឹងធម៌ដ៏ស្ងប់ ការមិនចាក់ធ្លុះចំពោះ ការមិន

កាន់យក ការមិនចុះចិត្ត ការមិនឃើញរស្មី ការមិនពិចារណា ការ

មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ការយល់ខុស សេចក្តីល្ងង់ សេចក្តីមិនដឹងខ្លះ

សេចក្តីវង្វេង សេចក្តីវង្វេងខ្លាំង សេចក្តីវង្វេងសព្វ សេចក្តីមិនដឹង

ច្បាស់ អន្ទង់គឺអវិជ្ជា គ្រឿងប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា សេចក្តី

គ្របសង្កត់គឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា គឺមោហៈ ជាអកុសលមូល ណា

ក្នុងសម័យនោះ នេះមោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០១] អភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីចង់បាន ការជាប់ចំពាក់ ភាពជាប់ចំពាក់ គម្រោងខ្លាំង ការ

ត្រួតត្រាសាល ភាពត្រួតត្រាសាល គឺអភិជ្ឈា លោភៈ ជាអកុសលមូល

ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អក្ខរកោសល បទដ្ឋកថា

[៣០២] កេតិកា តស្មី សមយេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិកតិ
 ទិដ្ឋិកហានិ ទិដ្ឋិកត្តារោ ទិដ្ឋិវិស្វកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្បទ្គតិ
 ទិដ្ឋិសំយោជនិ កាហោ បទិត្តាហោ អភិចិវេសោ
 បរាមាសោ កុម្មតោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆតំ តិស្តាយតនិ
 វិបរិយេសត្តាហោ អយំ តស្មី សមយេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
 ហោតិ ។

[៣០៣] កតមំ តស្មី សមយេ អហិរិកំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ន ហិរិយតិ ហិរិ-
 យិត្យេន ន ហិរិយតិ ចាបកានិ អត្តុសលានិ
 ធម្មានិ សមាបត្តិយា ឥទិ តស្មី សមយេ អហិរិកំ
 ហោតិ ។

[៣០៤] កតមំ តស្មី សមយេ អនោត្តប្បំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ន ឡុត្តប្បតិ ឡុត្ត-
 ប្បតិក្យេន ន ឡុត្តប្បតិ ចាបកានិ អត្តុសលានិ
 ធម្មានិ សមាបត្តិយា ឥទិ តស្មី សមយេ អនោ-
 ត្តប្បំ ហោតិ ។

អក្ខរកោសល បទដ្ឋកថា

[៣០៥] មិច្ឆាទិដ្ឋិ កេតិកា ក្នុងសម័យនោះ ធ្វើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីយល់ សេចក្តីឃើញ សំញាតិទិដ្ឋិ គន្ធាតិទិដ្ឋិ ចំរូងតិទិដ្ឋិ
 សេចក្តីស្ទុះស្ទាតិទិដ្ឋិ ធម្មជាតិជាគ្រឿងប្រកបគឺទិដ្ឋិ ការចាប់ប្រកាន់
 ការប្រកាន់មាំ ការគាំមាំ ការស្តាប់អង្គុល ផ្លូវអាក្រក់ គន្ធន់ខុស
 សេចក្តីខុស ធម្មជាតិកំណើតនៃសេចក្តីវិនាស គឺលទ្ធផលជាកំរង
 សម្រាប់ទ្រង់ ការប្រកាន់ព្រោះស្វែងរកខុស នា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ កេតិកា ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៦] អហិរិកៈ កេតិកា ក្នុងសម័យនោះ ធ្វើដូចម្តេច ។
 គ្រងដែលបុគ្គលមិនខ្មាស ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាស
 ដោយការផ្អែបប្រទះទូរក្នុងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 អហិរិកៈ កេតិកា ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៧] អនោត្តប្បៈ កេតិកា ក្នុងសម័យនោះ ធ្វើដូចម្តេច ។
 គ្រងដែលបុគ្គលមិនគក់ស្លុត ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរគក់ស្លុត មិនគក់
 ស្លុត ដោយការផ្អែបប្រទះទូរក្នុងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ
 នេះអនោត្តប្បៈ កេតិកា ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៥] កតមោ តស្មី សមយេ សមថោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្កេចោ អវិសាហាដមាធសតា សមថោ សមាធិទ្រុយេ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មី សមយេ សមថោ ហោតិ ។

[៣០៦] កតមោ តស្មី សមយេ បត្តាហោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចេតសិតោ វិយារម្ហោ ធិក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យមោ វាយាមោ ឧស្សមោ ឧស្សឡិ ថាមោ ធិតិ អសិទិលបរក្កមតា អធិក្កុត្តច្ឆតា អធិក្កុត្តធុរតា ធុរសម្បត្តាហោ វិយំ វិយទ្រុយំ វិយពលំ មិច្ឆាវាយាមោ អយំ តស្មី សមយេ បត្តាហោ ហោតិ ។

[៣០៧] កតមោ តស្មី សមយេ អវិក្កេចោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស មិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្កេចោ អវិសាហាដមាធសតា សមថោ សមាធិទ្រុយេ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មី សមយេ អវិក្កេចោ ហោតិ ។

[៣០៨] សមថៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការបិតនៅ ការគំគល់នៅនឹង ការគំគល់ស្រប ការមិនយូងយោង ការមិនឈឺមាយ ភាពនៃចិត្តមិនយូងយោង គឺសមថៈ សមាធិទ្រុយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមថៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៩] ការផ្គុំឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាន សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ទស្សហំ ប្រឹងប្រែង ខ្វះខាត ខ្ចីឃ្នាត សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះខ្សែសេចក្តីប៉ិនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ ការផ្គុំឡើង គឺវិយេ វិយេទ្រុយេ វិយេពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះការផ្គុំឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣១០] ការមិនឈឺមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការបិតនៅ ការគំគល់នៅនឹង ការគំគល់ស្រប ការមិនយូងយោង ការមិនឈឺមាយ ភាពនៃចិត្តមិនយូងយោង សេចក្តីស្ងប់ស្ងាម គឺសមាធិទ្រុយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះការមិនឈឺមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣០៤) យេ វា បទ តស្មី សមយេ អពោចិ
អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
អកុសលា ។

(៣០៥) តស្មី ខោ បទ សមយេ ចត្តារក
ខន្ធា ហោន្តិ គ្វាយតនាធិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចុទ្ធិយាធិ
ហោន្តិ បញ្ចុទ្ធិកិ ឈាធិ ហោតិ ធម្មុទ្ធិកោ មត្តោ
ហោតិ ចត្តារិ ពលាធិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតុ ហោន្តិ
ឯកោ ធម្មស្សា ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ
ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
សមយេ អពោចិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ
ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

(៣០៦) តតមោ តស្មី សមយេ សង្ការត្តោ
ហោតិ ។ ធម្មស្សា ចេតនា វិគត្តោ វិចារោ មិត្ត
ចិត្តស្សតត្តតា វិយេទ្ធិយេ សមាធិទ្ធិយេ ជីវិតទ្ធិយេ
មិច្ឆាធិច្ចំ មិច្ឆាសង្កប្បំ មិច្ឆាកាយោ មិច្ឆាសមាធិ
វិយេតលំ សមាធិតលំ អហិរិកតលំ អនោត្តប្បតលំ

(៣០៧) បូកំ ពួកអរូបធម៌វិទណោ ដែលកើតឡើងព្រោះអា-
ស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

(៣០៨) ខន្ធ ២ វាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ផ្សែង ៧
ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ២ ពលៈ ២ ហេតុ ២

ជស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ បូកំ ពួកអរូបធម៌វិទណោ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យ

ហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

(៣០៩) សង្ការក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។

ជស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ មិត្ត ឯកត្តភាវេសចិត្ត វិយេទ្ធិយេ
សមាធិទ្ធិយេ ជីវិតទ្ធិយេ មិច្ឆាធិច្ចំ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាកាយាមៈ
មិច្ឆាសមាធិ វិយេតលៈ សមាធិតលៈ អហិរិកតលៈ អនោត្តប្បតលៈ

អភិប្បវិទេ ឈុតខ្ពស់

លោកោ មោហោ អភិជ្ឈា មិច្ឆាធិដ្ឋិ អហិរិកំ អ-
 នោត្តប្បំ សមដោ បត្តាហោ អវិក្កោតោ យេ វា
 បទ តស្មី សមយេ អនោមិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា
 អរូបំនោ ធម្មា វេបេត្តា វេទណាខន្ធំ វេបេត្តា សញ្ញា-
 ខន្ធំ វេបេត្តា វិញ្ញាណត្តុន្ធំ អយំ តស្មី សមយេ
 សង្ការត្តោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អ-
 កុសលា ។

[៣០០] តតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ មិច្ឆំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោម-
 ទស្សសហគតំ ធិដ្ឋិតតសម្បយុត្តំ សសង្ការេន រូបា-
 រម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
 បធាវត្ត តស្មី សមយេ ឋេស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-
 ក្កោតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា

អភិប្បវិទេ ឈុតខ្ពស់

លោកោ មោហោ អភិជ្ឈា មិច្ឆាធិដ្ឋិ អហិរិកោ អនោត្តប្បោ សមមៈ
 បត្តាហោ អវិក្កោបោ បូតិ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ
 សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្នុងចេញ នេះសង្ការក្នុង កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣១១] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាអកុសល

ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយខិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ការ មានរូប
 ជាអាម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអាម្មណ៍ក្តី បូតិ ប្រាវត្តអាម្មណ៍
 ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១២] កតមេ ធម្មា អក្សរលេខ ។ យស្មី

សមយេ អក្សរលេខ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជំ ហោតិ សោម-

ធម្មសមាគមំ ធម្មិកតវិប្បយុត្តំ រុត្តារម្មណំ វា

សន្តារម្មណំ វា តន្តារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា

ដោដ្ឋនារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា

បទារត្ត តស្មី សមយេ ផស្ស្ត ហោតិ វេទនា

ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ

ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បិតិ ហោតិ

សុខំ ហោតិ ចិត្តស្ស្តកត្តតា ហោតិ វិវិយុទ្ធិយំ

ហោតិ សមាធិទ្ធិយំ ហោតិ មនិទ្ធិយំ ហោតិ

សោមធម្មទ្ធិយំ ហោតិ ជីវិតិទ្ធិយំ ហោតិ មិច្ឆា-

សន្តិប្បូ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ

ហោតិ វិវិយុតលំ ហោតិ សមាធិតលំ ហោតិ

[៣១២] ព្រះអក្សរលេខ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាអក្សរលេខ ច្រឡំ

ដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកខ្លួន មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេង

ជាភារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាភារម្មណ៍ក្តី មានរសជាភារម្មណ៍ក្តី មាន

ដោយដ្ឋានជាភារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬគំប្រាណភារម្មណ៍ណា ។

កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្ស្តៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្តុៈ វិចារៈ បិតិ សុខ ឯកត្តភារបស

ចិត្ត វិវិយុទ្ធិយ សមាធិទ្ធិយ មនិទ្ធិយ សោមនស្សទ្ធិយ ជីវិតិទ្ធិយ

មិច្ឆាសន្តិប្បូ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិយុតលៈ សមាធិតលៈ

អហិរិកាលវ ហោតិ អនោត្តប្បាលវ ហោតិ លោកោ
 ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ អហិរិកំ
 ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បត្តាហោ
 ហោតិ អវិក្កេនោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបំនោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

(៣១៣) តស្មី ទោ បទ សមយេ ធម្មារោ
 ទត្ថា ហោន្តិ ម្នាយតនាទិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ច្រ្និយានិ
 ហោន្តិ បញ្ចន្តិកំ យានិ ហោតិ តិវន្តិកោ មត្តោ
 ហោតិ ធម្មារិ តាលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតុ ហោន្តិ
 ឯកោ ធម្មស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនិ
 ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបំនោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

អហិរិកាលវ អនោត្តប្បាលវ លោកោ មោហោ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ
 អនោត្តប្បៈ សមថៈ បត្តាហោ អវិក្កេបៈ កិកើតមាន កង្កសម័យនោះ
 ប្រកំ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំរើត
 មាន កង្កសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

(៣១៣) ទន្ធល ៤ ពាយភនៈ ៤ ធាតុ ៤ អាហារ ៣ ផ្សំខ្លឹម
 ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤
 ហេតុ ៤ ផស្សៈ ១ កើតមាន កង្កសម័យនោះ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
 ភនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន កង្កសម័យនោះ ប្រកំ ពួកអរូបធម៌
 ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន កង្កសម័យ
 នោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

អនុសាសន៍ ឬ ប្រយោជន៍ អនុសាសន៍

[២១៤] យោគី ។ ជស្ស្ស ពេតនា វិភត្តា វិចារោ បិទិ
 ចិត្តស្ស្សកត្តតា វិយ័ទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ ជីវិតទ្រិយំ
 មិច្ឆាសន្តប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វិយពលំ
 សមាធិពលំ អហិកពលំ អនោត្តប្បពលំ លោកោ
 មោហោ អភិជ្ឈា អហិកេ អនោត្តប្ប សមថោ
 បត្តាហោ អវិក្កោ យេ វ បទ តស្មី សមយេ
 អពោមិ អត្ថិ បទិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វេយត្វា
 វេទនាទទ្ធិ វេយត្វា សញ្ញាទទ្ធិ វេយត្វា វិញ្ញាណ-
 ត្តទ្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ យោគី
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[២១៥] តតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តិ ឧប្បន្នំ យោគី សោម-
 ធស្សសហគតិ ទិដ្ឋិកតវិប្បយុត្តិ សសង្ខារេន រូបា-
 រម្មណំ វ ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វ យំ យំ វ
 បទារត្ត តស្មី សមយេ ជស្ស្ស យោគី ។ បេ ។
 អវិក្កោ យោគី ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា
 ។ បេ ។

អនុសាសន៍ ឬ ប្រយោជន៍ អនុសាសន៍

[២១៦] សង្ខារត្តោ កើតហេតុ ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
 ជស្ស្ស ពេតនា វិភត្តា វិចារោ បិទិ ឯកត្តតាលេសចិត្ត វិយទ្រិយ
 សមាធិទ្រិយ ជីវិតទ្រិយ មិច្ឆាសន្តប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ
 វិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោកៈ
 មោហៈ អភិជ្ឈា អហិកេ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បត្តាហា វេយក្ខេបៈ
 បូកិ ត្ថកអរូបធមិវិទនា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកវិភេទនាខ្លួន សញ្ញាខ្លួន វិញ្ញាណក្នុង
 ចេញ នេះសង្ខារក្នុង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវ
 ធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[២១៧] ត្រូវធម៌ជាអកុសល កើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត
 ជាចិត្តច្រឡំដោយសោបទស្ស តែប្រាសចាកទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ
 មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី បូកិ ប្រាត្រ
 ភារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ជស្ស្សៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១៦] ចានមេ ធម្ម រាជ្យសាលា ។ យស្មី សម-
 យេ អក្សសលំ ចិត្តិ ឧប្បជ្ជិ ហោតិ ឧបេក្ខាសមា-
 គតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តិ វុច្ចារម្មណំ វា សន្ទារម្មណំ វា
 កុច្ចារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ដោជ្ជញ្ញារម្មណំ វា
 ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បទាវត្ត តស្មី សមយេ
 ដស្សេន ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេត-
 នា ហោតិ ចិត្តិ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ
 ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកត្តតា ហោតិ វិវិយទ្រិយំ
 ហោតិ សមាធិទ្រិយំ ហោតិ មទិទ្រិយំ ហោតិ ឧបេ-
 ក្ខិទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ
 មិច្ឆាសន្តិប្យោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆា-
 សមាធិ ហោតិ វិវិយពលំ ហោតិ សមាធិពលំ
 ហោតិ អហិវិតពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ
 លោភោ ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ អហិវិតិ ហោតិ អនោត្តប្ប ហោតិ
 សមថោ ហោតិ បត្តាហោ ហោតិ អវិត្តោ ហោតិ
 យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្តិ បដិច្ច-
 សមុប្បដ្ឋា អរូបិទោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អក្សសលា ។

[៣១៦] ពួកធម៌ ជាអក្សសល តើដូចម្តេច ។ អក្សសលចិត្ត
 ប្រឡំដោយទេវតា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី មាន
 សំឡេងជាភារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាភារម្មណ៍ក្តី មានរសជាភារម្មណ៍ក្តី
 មានដេដ្ឋព្វៈជាភារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រាណ្ឌ-
 ម្មណ៍ណា ។ តើឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ
 ទេវតា ឯកត្តភារបសិច្ច វិវិយទ្រិយ មិច្ឆាទ្រិយ មទិទ្រិយ
 ទេវកិទ្រិយ ជីវិតទ្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសន្តិប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ បិណ្ឌ-
 សមាធិ វិវិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិវិតពលៈ អនោត្តប្បពលៈ
 លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិវិតៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ
 បត្តាហៈ អវិត្តៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអប្បធម៌
 ដទៃណា ដែលតើឡើងព្រោះពេស្រយហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ រនេពួកធម៌ជាអក្សសល ។

(៣១៧) ចេតនា អនុក្រមសុខ សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ យោ វាស្សី សមយេ ជស្សោ ធុសនា
 សម្មសនា សម្មសិតត្តិ អយំ វាស្សី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ កតតា វាស្សី សមយេ វេទនា ហោតិ ។
 យំ វាស្សី សមយេ កត្តាមនោវិញ្ញាណាតុសម្មស្សដំ
 ចេតសិកំ លោសាតិ ធាសាតិ ចេតោសម្មស្សដំ
 អនុក្ខមសុខំ វេទយិតិ ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្ខម-
 សុខា វេទនា អយំ វាស្សី សមយេ វេទនា ហោតិ
 ។ បេ ។ កតតា វាស្សី សមយេ ឧបេត្តា ហោតិ ។
 យំ វាស្សី សមយេ ចេតសិកំ លោសាតិ ធាសាតិ
 ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្ខមសុខំ វេទយិតិ ចេតោស-
 ម្មស្សដំ អនុក្ខមសុខា វេទនា អយំ វាស្សី សមយេ
 ឧបេត្តា ហោតិ ។ បេ ។ កតតមិ វាស្សី សមយេ
 ឧបេត្តុទ្ធិយំ ហោតិ ។ យំ វាស្សី សមយេ ចេតសិកំ
 លោសាតិ ធាសាតិ ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្ខមសុខំ
 វេទយិតិ ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្ខមសុខា វេទនា
 វេទំ វាស្សី សមយេ ឧបេត្តុទ្ធិយំ ហោតិ ។ បេ ។

(៣១៧); ជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ជស្សៈ ការពាល់គ្រូ លាបំរោល ការខ្ពស់ខ្ពង់ចំណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនធ្លាញ់ភិសា មិនមែនជា
 មិនធ្លាញ់ភិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បវៃនៃចិត្ត វិញ្ញាណ-
 ធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលការម្នាក់មិនទុក្ខមិនសុខ ដែល
 កើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បវៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្ប-
 វៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ ឧបេត្តា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីមិនធ្លាញ់ភិសា មិនមែនជាមិនធ្លាញ់ភិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ
 ទទួលការម្នាក់មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បវៃនៃចិត្ត វេទនាមិន
 ទុក្ខមិនសុខដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បវៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេត្តា
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេត្តុទ្ធិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនធ្លាញ់ភិសា មិនមែនជាមិនធ្លាញ់ភិសា
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលការម្នាក់មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពី
 សម្ព័ន្ធស្បវៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បវៃចិត្ត ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេត្តុទ្ធិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

យេ វា បដ តស្មី សមយេ អញ្ញោមិ អត្ថំ បដិច្ច-
សមុប្បដ្ឋា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣១៨] តស្មី ទោ បដ សមយេ ចត្តារោ
ខត្តា ហោន្តិ ម្នាយតទានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាណាវា ហោន្តិ បញ្ចន្ត្រិយានិ
ហោន្តិ ចតុរន្តិកំ ណាមិ ហោតិ ចតុរន្តិកោ មត្តោ
ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតុ ហោន្តិ
ឯកោ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតទិ
ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បដ តស្មី
សមយេ អញ្ញោមិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិយោ
ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣១៩] តតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ
ហោតិ ។ ដស្សោ ចេតនា វិនិក្កា វិចារោ ចិត្ត-
ស្សេកត្តតា វិវិយន្ត្រិយំ សមាធិន្ត្រិយំ ដិវិត្តន្ត្រិយំ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវិយាមោ មិច្ឆាសមាធិ
វិវិយពលំ សមាធិពលំ អហិវិតពលំ អនោត្តប្បពលំ

ប្តីកំ ពួកអរូបធម៌វិវណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏
កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣១៨] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កាយភនៈ ២
ធាតុ ២ អាហារ ៣ វត្ថុន្ត្រិយ ៥ លោកមានអង្គ ៤ ថត្តមានអង្គ ៤
ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយភនៈ ១ ធម្មធាតុ ១
កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ប្តីកំ ពួកអរូបធម៌វិវណា ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជា
អកុសល ។ បេ ។

[៣១៩] សង្ខារត្តោ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ផស្សៈ ចេតនា វិនិក្កៈ វិចារៈ ឯកត្តភារបសិទ្ធិ វិវិយន្ត្រិយ ស-
មាធិន្ត្រិយ ដិវិត្តន្ត្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវិយាមៈ មិច្ឆា-
សមាធិ វិវិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិវិតពលៈ អនោត្តប្បពលៈ

លោកោ មោហោ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកំ
 អនោត្តប្បំ សមដោ បត្តាហោ អវិភោតោ យេ វា
 បន តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា
 អរូបិដោ ធម្មា វេយ្យាតោ វេទនាទន្ធ�ំ វេយ្យាតោ សញ្ញាទន្ធិ
 វេយ្យាតោ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខា-
 រក្ខតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២០] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខា-
 សហកតំ ទិដ្ឋិកតសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រុទ្ធារម្មណំ
 វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បដារត្ត
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិភោតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

លោកៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមដៈ
 បត្តាហៈ អវិភោតៈ បូកិញ្ចកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុក្ខវេទនាខន្ធ
 សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាអកុសល ។

[៣២០] ភ្នកធម៌ជាអកុសល កើតឡើង ។ អកុសលចិត្ត
 ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូប
 ជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី បូកិ ប្រាប្បអារម្មណ៍
 ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិភោតៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

(៣២០) តតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខា-
 សហគតំ ធិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តិ រូបារម្មណំ វា សន្ទា-
 រម្មណំ វា កន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ដោដ្ឋ-
 ញារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បទា-
 រក្ខ តស្មី សមយេ ផស្ស្យ ហោតិ វេទនា ហោតិ
 សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ
 ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្ត-
 ស្ស្រកត្តតា ហោតិ វិយ័ទ្រ្តិយំ ហោតិ សមាធិទ្រ្តិយំ
 ហោតិ មនិទ្រ្តិយំ ហោតិ ឧបេក្ខុទ្រ្តិយំ ហោតិ
 ជីវិតិទ្រ្តិយំ ហោតិ មិច្ឆាសន្តប្បូ ហោតិ មិច្ឆាវា-
 យាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វិយពលំ
 ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ
 អនោត្តប្បពលំ ហោតិ លោកោ ហោតិ មោហោ
 ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ អហិរិតំ ហោតិ អនោ-
 ត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បក្កាហោ ហោតិ

(៣២១) ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត
 ជាចិត្តច្រឡំដោយទេវតា ប្រាសចាកខិដ្ឋិ មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី មាន
 សំឡេងជាភារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាភារម្មណ៍ក្តី មានរសជាភារម្មណ៍ក្តី
 មានដោដ្ឋព្វជាភារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រាព្វភារម្មណ៍
 ណា ។ តើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ
 ទេវតា ឯកក្កតារេសចិត្ត វិយ័ទ្រ្តិយ សមាធិទ្រ្តិយ មនិទ្រ្តិយ ឧប-
 ក្ខិទ្រ្តិយ ជីវិតិទ្រ្តិយ មិច្ឆាសន្តប្បូ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ
 វិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោកៈ
 មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បក្កាហៈ

អវិភេទ្ធ ចោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
អញ្ញោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋានា អរូបិចោ ធម្មា ឥមេ
ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣២២] តស្មី ខោ បទ សមយេ ចត្តារោ
ខន្ធ ហោន្តិ ទ្វាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិទ្ធិយាជំ
ហោន្តិ ចតុរ្កិកំ ឈាជំ ហោតិ តិវង្គិកោ មត្តោ
ហោតិ ចត្តារិ ពលាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតុ ហោន្តិ
ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ
ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
សមយេ អញ្ញោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋានា អរូបិចោ
ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣២៣] តតោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្កន្ធា
ហោតិ ។ ជស្សោ ទេតនា វិភត្តោ វិចារោ
ចិត្តស្សេកត្តតា វិវិយ្យិយំ សមាធិទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ
មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវិយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វិវិយតំ
សមាធិតំ អហិវិតតំ អនាត្តប្បតំ លោកោ

វេទិកាបៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ
នេះពួកធម៌អកុសល ។ បេ ។

[៣២៤] ខន្ធ ៤ អយតនៈ ៤ ធាតុ ៤ អាហារ ព្វ
វិទ្ធិយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ព្វ ពលៈ
៤ ហេតុ ៤ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជា
អកុសល ។ បេ ។

[៣២៥] សង្ខារក្កន្ធា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកត្តតារេសចិត្ត វិវិយ្យិយ
សមាធិទ្ធិយ ជីវិតទ្ធិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវិយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ
វិវិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិវិតពលៈ អនាត្តប្បពលៈ លោកៈ

មោហោ អភិជ្ឈា អហិក្ខេបនិក អនោក្កប្បុរិ សមយោ
 បត្តាហោ អភិក្កោចោ យេ វា បន តស្មី សមយេ
 អញ្ញោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូចិចោ ធម្មា វេយេត្វា
 វេទនាខន្ធំ វេយេត្វា សញ្ញាខន្ធំ វេយេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ
 អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២២] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេត្តា-
 សហតតំ ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូចារម្មណំ
 វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បដារត្ត
 តស្មី សមយេ វស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អភិក្កោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

មោហា: អភិជ្ឈា អហិក្ខេបនិក: អនោក្កប្បុរិ: សមយោ: បត្តាហោ: អភិក្កោចោ:
 អញ្ញោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូចិចោ ធម្មា វេយេត្វា
 វេទនាខន្ធំ វេយេត្វា សញ្ញាខន្ធំ វេយេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ
 អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២២] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេត្តា-
 សហតតំ ទិដ្ឋិតតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូចារម្មណំ
 វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បដារត្ត
 តស្មី សមយេ វស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អភិក្កោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

(៣២៧) កតតយេ ធម្មា អក្សរសាលា ។ យស្មី
 សមយេ អក្សរសាលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទោម-
 ណស្សសហគតំ បដិយសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា
 សន្តារម្មណំ វា កន្តារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា
 ដោដ្ឋញារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
 បនារត្ត តស្មី សមយេ ឧស្សេក ហោតិ វេទនា
 ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ
 វិភក្តោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ធុត្តំ ហោតិ ចិត្ត-
 ស្សេត្តកត្តា ហោតិ វិវិដ្ឋន្ត្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ត្រិយំ
 ហោតិ មជ្ជន្ត្រិយំ ហោតិ ទោមណស្សន្ត្រិយំ ហោតិ
 ជីវិតន្ត្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កម្សោ ហោតិ មិច្ឆាវា-
 យាហោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វិវិដ្ឋតលំ ហោតិ
 សមាធិតលំ ហោតិ អហិរិកតលំ ហោតិ អនោត្ត-
 ប្បតលំ ហោតិ ទោរសោ ហោតិ មោហោ ហោតិ
 ត្យាបាទោ ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បិ ហោតិ
 សមមោ ហោតិ បន្តាហោ ហោតិ អវិក្កេចោ ហោតិ
 យេ វា បណ តស្មី សមយេ អញ្ញោ អត្តិ បដិ-
 ច្ចសមុប្បន្នា អរូមិចោ ធម្មា វេមេ ធម្មា អក្សរសាលា ។

(៣២៧) កតតយេ ធម្មា អក្សរសាលា ។ យស្មី
 ជាចិត្តច្រឡំដោយទោមណស្ស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មានរូប
 ជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មាន
 រសជាអារម្មណ៍ក្តី មានដេញដោជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬ
 ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា វេទនា
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិភក្តៈ
 វិចារៈ ធុត្ត ឯកត្តភាវសចិត្ត វិវិដ្ឋន្ត្រិយ មនិទ្រិយ មនិទ្រិយ
 ទោមណស្សន្ត្រិយ ជីវិតន្ត្រិយ មិច្ឆាសង្កម្សៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមា-
 ធិ វិវិដ្ឋតលៈ សមាធិតលៈ អហិរិកតលៈ អនោត្តប្បតលៈ ទោសៈ
 មោហាៈ ត្យាបាទៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមមៈ បន្តាហាៈ អវិ-
 ក្កេចៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ អរូបធម៌ដទៃណា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 គួកធម៌អក្សរសាល ។

(៣២៦) ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ឌុសតា
 សម្មសតា សម្មសំតត្តិ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ កតមា តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ តដ្ឋាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដិ
 ចេតសិកំ អសាតិ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្មស្សដិ
 អសាតិ ទុក្ខំ វេទយំតិ ចេតោសម្មស្សដា អសាតា
 ទុក្ខា វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ
 ។ បេ ។ កតមំ តស្មី សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ អសាតិ ចេតសិកំ
 ទុក្ខំ ចេតោសម្មស្សដិ អសាតិ ទុក្ខំ វេទយំតិ
 ចេតោសម្មស្សដា អសាតា ទុក្ខា វេទនា វេទិ
 តស្មី សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ
 តស្មី សមយេ នោមទស្ស្រិយំ ហោតិ ។ យំ
 តស្មី សមយេ ចេតសិកំ អសាតិ ចេតសិកំ
 ទុក្ខំ ចេតោសម្មស្សដិ អសាតិ ទុក្ខំ វេទយំតិ
 ចេតោសម្មស្សដា អសាតា ទុក្ខា វេទនា វេទិ
 តស្មី សមយេ នោមទស្ស្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។

(៣២៧) វេទនា ក្នុងសម័យនោះ វេទនា ។
 ជស្សៈ ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ឌុសតា
 នោះ នេះជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនធ្លាក់ពីសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត សេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃវេទនាវិញ្ញាណ-
 នាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលការប្រណិមនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ
 ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពី
 សម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ ទុកកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។
 សេចក្តីមិនធ្លាក់ពីសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត ការទទួលការប្រណិមនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃ
 ចិត្ត វេទនាមិនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះទុក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ វេទនា-
 ស្ស្រិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិន
 ធ្លាក់ពីសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួល
 ការប្រណិមនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនា
 មិនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះវេទនាស្ស្រិយេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ក្រុងមេ ភ្នំ សមយេ នោសោ ហោតិ ។ យោ
 ភ្នំ សមយេ នោសោ ទ្វិសតា ទ្វិសតតិ ព្យាបតិ
 ព្យាបដ្ឋតា ព្យាបដ្ឋតតិ វិរោដោ បដិវិរោដោ ចណ្ឌិតិ
 អសុរោចោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ ភ្នំ សមយេ
 នោសោ ហោតិ ។ បេ ។ ក្រុងមេ ភ្នំ សមយេ
 ព្យាបនោ ហោតិ ។ យោ ភ្នំ សមយេ នោសោ
 ទ្វិសតា ទ្វិសតតិ ព្យាបតិ ព្យាបដ្ឋតា ព្យាបដ្ឋតតិ
 វិរោដោ បដិវិរោដោ ចណ្ឌិតិ អសុរោចោ អនត្តម-
 នតា ចិត្តស្ស អយំ ភ្នំ សមយេ ព្យាបនោ
 ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន ភ្នំ សមយេ
 អញ្ញាបិ អតិ បដិច្ចសមប្បណា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា អត្តសលា ។

ពោសៈកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីទ្រង់ ការប្រ-
 ខ្ពស់ ភាពប្រខ្ពស់ ការព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ សេចក្តី
 ខ្ពស់ សេចក្តីភាគ សេចក្តីភាព សំដីអសុរោចោ សេចក្តីមិនត្រេកអរនៃ
 ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះពោសៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ ព្យាបាទ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីទ្រង់ ការប្រខ្ពស់ ភាពប្រខ្ពស់ ការព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ
 ភាពព្យាបាទ សេចក្តីខ្ពស់ សេចក្តីភាគ សេចក្តីភាព សំដីអសុរោចោ
 សេចក្តីមិនត្រេកអរនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះព្យាបាទ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ច្បាប់ ពួកអរូបធម៌នៃណា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះព្រះស្រ្តីយេហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួក
 ធម៌ជាអកុសល ។

[៣២៧] ភស្តុ ហោ បទ សមយេ តត្តារោ

ខត្តា ហោន្តិ ឆ្ងាយតនាធំ ហោន្តិ ទ្វេ ជាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចុដ្ឋិយាធំ
 ហោន្តិ ចតុរន្តិកំ យាធំ ហោតិ វិវិដ្ឋិកោ មត្តោ
 ហោតិ ចត្តារិ ពលាធំ ហោន្តិ ទ្វេ ហោតុ ហោន្តិ
 ឯកោ ដស្សោ ហោតិ ៗ បេ ៗ ឯកំ ធម្មាយតធំ
 ហោតិ ឯកា ធម្មជាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អត្តោបិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបំនោ
 ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ៗ បេ ៗ

[៣២៨] តតមោ តស្មី សមយេ សម្មារក្ខតោ

ហោតិ ៗ ដស្សោ ចេតនា វិគតោ វិចរោ ចិត្តស្ស្រក.
 ត្តតា វិយេដ្ឋិយំ សមាធិដ្ឋិយំ វិវិត្តិដ្ឋិយំ មិច្ឆាសង្ក
 ប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វិយេតលំ សមាធិ
 តលំ អហិវិកតលំ អនោត្តប្បតលំ នោសោ មោហោ
 ព្យាបាទោ អហិវិកំ អនោត្តប្បំ សមថោ បត្តាហោ

[៣២៧] ខត្ត ២ ហោតេ ២ ហតុ ២ ហោហោ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥

ឈានពានអង្គ ២ បត្តប្រកថាដោយអង្គ ៣ ពលៈ ២ ហោតុ ២ ឥស្សៈ ១
 ៗ បេ ៗ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មជាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ប្លក់
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអស្រ័យហោតុ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ៗ បេ ៗ

[៣២៨] សុដ្ឋិក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ៗ

ឥស្សៈ ចេតនា វិគតៈ វិចារៈ ឯកគុតារេសចិត្ត វិយេដ្ឋិយ
 សមាធិដ្ឋិយ វិវិត្តិដ្ឋិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ
 វិយេតលៈ សមាធិតលៈ អហិវិកតលៈ អនោត្តប្បតលៈ ពោសៈ
 មោហាៈ ព្យាបាទ អហិវិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បត្តាហាៈ

អវិក្កោតោ យេ វា មន ឥស្សី សមយេ អញោបិ អត្ថិ
បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា វេយេត្តា វេទនាទន្ធិ
វេយេត្តា សញ្ញាទន្ធិ វេយេត្តា វិញ្ញាណត្តទន្ធិ អយិ
ឥស្សី សមយេ សង្ការត្តន្តោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា អកុសលា ។

(៣២៧) កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្សី

សមយេ អកុសលំ ធិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ នោម-
ទស្សសហកតិ បដិយសម្បយុត្តំ សសង្ការេន រូទា-
រម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យិ យិ វា
បចារត្ត ឥស្សី សមយេ ធម្មញ្ញា ហោតិ ។ បេ ។
អវិក្កោតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា
។ បេ ។

អវិក្កុបៈ បូតិ ព្វករុបេធបិវេទណា វៃលកើតឡើង ព្រោះតាស្រ័យ
ហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ
វិញ្ញាណក្នុងរូបញ្ច នេះសង្ការក្នុង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
នេះភ្នកធម៌ជាអកុសល ។

(៣២៧) ភ្នកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ជា

ចិត្តប្រឡំដោយទោមនស្ស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ទាំងប្រ-
កបដោយសង្ការ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី
បូតិ ព្រោះតាស្រ័យនៃសង្ការណា កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា
ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ ក៏កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣៣០] ឃេវេវេ ធម្មា អតុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អតុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេត្តា-
 សហគតំ វិចិត្តិត្តាសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សញ្ញា-
 រម្មណំ វា កណ្ណារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ដោដ្ឋ-
 ញារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បធាវត្ត
 តស្មី សមយេ ផស្ស្យា ហោតិ វេទនា ហោតិ
 សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិត-
 ក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេត្តា ហោតិ
 ចិត្តស្ស្យកត្តតា ហោតិ វិវិយ្យន្ត្រិយំ ហោតិ មន្ត្រិយំ
 ហោតិ ឧបេត្តន្ត្រិយំ ហោតិ ដីវិត្តន្ត្រិយំ ហោតិ
 មិត្តាសង្កប្បោ ហោតិ មិត្តាវាយាមោ ហោតិ វិវិយ-
 តលំ ហោតិ អហិរិកតលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ
 ហោតិ វិចិត្តិត្តា ហោតិ មោហោ ហោតិ អហិរិកំ
 ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ បត្តាហោ ហោតិ អ-
 វិត្តោចោ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អនោចំ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិចោ ធម្មា វមេ
 ធម្មា អតុសលា ។

[៣៣១] ត្ថុកាលិវេវតុសយេ វេប្បិចេប្បូ ។ អតុសលចិត្ត
 ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេត្តា ប្រកបដោយវិចិត្តិត្តា មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី
 មានសំរឿងជាភារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាភារម្មណ៍ក្តី មានសេវាភារម្មណ៍
 ក្តី មានដោដ្ឋន្ត្រិយ៍ជាភារម្មណ៍ក្តី មានធម្មិយ៍ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារម្ភ
 ភារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភីត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ
 ឧបេត្តា ឯកត្តតារសចិត្ត វិវិយ្យន្ត្រិយ មន្ត្រិយ ឧបេត្តន្ត្រិយ ដីវិ-
 ត្តន្ត្រិយ មិត្តាសង្កប្បៈ មិត្តាវាយាមៈ វិវិយពលៈ អហិរិកពលៈ
 អនោត្តប្បពលៈ វិចិត្តិត្តា មោហាៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ បត្តាហាៈ
 អវិត្តហៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ត្ថុកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ត្ថុកធម៌ជាអតុសល ។

(៣៣២) តស្មី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ

ទន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនាជិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ

ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ ចត្តារិ វស្ស័យោជិ

ហោន្តិ ចត្តាភិកំ ឈានិ ហោតិ ទុវន្តិកោ មក្កោ

ហោតិ តិណិ ពលានិ ហោន្តិ ឯកោ ហេតុ ហោតិ

ឯកោ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ

ហោតិ ឯកោ ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី

សមយេ អញ្ញេ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិយោ

ធម្មា វសេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

(៣៣៣) កតមោ តស្មី សមយេ សង្ការកុ-

ទ្វោ ហោតិ ។ ធម្មេ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ

ចិត្តស្សេកកុតា វិយទ្ធិយំ ជីវិតទ្ធិយំ មិច្ឆាសង្ក-

យ្យោ មិច្ឆាវាយាមោ វិយពលំ អហិវិតពលំ អនោ-

ត្ថប្បពលំ វិចិត្តិច្ឆា មោហោ អហិវិតំ អនោត្ថប្បិ

(៣៣២) ខ្ស ៤ កយតនៈ ៤ ធាតុ ៤ អាហារេ ព វស្ស័យ ៤

ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ព ហេតុ ១

វស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតហេតុ ១

សម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ

ហេតុ ក៏ក៏មាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

(៣៣៣) សង្ការកុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូច

ម្តេច ។ វស្សៈ ចេតនា វិតកុៈ វិចារៈ ឯកកុតារបស់ចិត្ត វិ-

យទ្ធិយ ជីវិតទ្ធិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ វិយពលៈ អហិ-

វិតពលៈ អនោត្ថប្បពលៈ វិចិត្តិច្ឆា មោហាៈ អហិវិតៈ អនោត្ថប្បៈ

បត្តាហោ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អតោចិ
 អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បត្តា អរូចិលោ ធម្មា វេយេត្វា វេទ-
 ណាទន្ធិ វេយេត្វា សញ្ញាទន្ធិ វេយេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ធា ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣៣៤] តតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សន្តា-
 រម្មណំ វា តញ្ញារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ដោជ្ជ-
 ញ្ញារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បទាវត្ត
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ វេទណា ហោតិ
 សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ
 ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេត្វា ហោតិ ចិត្តស្ស្ស-
 កក្ខតា ហោតិ វិយ័ទ្រ្តិយំ ហោតិ សមាធិទ្រ្តិយំ
 ហោតិ មជ្ជិទ្រ្តិយំ ហោតិ ឧបេត្តិទ្រ្តិយំ ហោតិ ជីវិ-
 តិទ្រ្តិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយា-
 មោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វិយាបាលំ ហោតិ

បត្តាហា: បូកំ ត្ថកអរូបធម៌វេទណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ
 វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះត្រូវធម៌ជាអកុសល ។

[៣៣៥] ត្រូវធម៌ជាអកុសល កើតដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ជា

ចិត្តច្រឡំដោយទរេត្វា ប្រកបដោយទុក្ខច្ច: មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី មាន
 សំឡេងជាភារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាភារម្មណ៍ក្តី មានរសជាភារម្មណ៍ក្តី
 មានរោជាដ្ឋានជាភារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី បូកប្រាណាភារម្មណ៍
 ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេត្វា
 ឯកក្ខតារបសចិត្ត វិយ័ទ្រ្តិយ សមាធិទ្រ្តិយ មនិទ្រ្តិយ ឧបេត្តិទ្រ្តិយ
 ជីវិតិទ្រ្តិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិយាបាលៈ

អរិយធម៌ ឬស្សន្ទីរ

សមាធិតលំ ហោតិ អរិយធម៌តលំ ហោតិ អនោត្ត-
 ប្ប័តលំ ហោតិ ឧទ្ធច្ចំ ហោតិ មោហា ហោតិ
 អហិក្ខំ ហោតិ អនោត្តប្បិ ហោតិ សមដោ ហោតិ
 បត្តាហោ ហោតិ អវិក្ខោ ហោតិ យេ វ
 បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បា
 អរូបិណោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អតុសលា ។

(៣៣៥) កតមោ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ដស្សោ ធុសនា
 សមសនា សម្មសំតត្តំ អយំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 បេ...តិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មី សមយេ ឧទ្ធច្ចំ
 ហោតិ ។ យេ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អរូ-
 បសមោ ធម្មសោ វិក្ខោ កត្តត្តំ ចិត្តស្ស ឥទិ
 តស្មី សមយេ ឧទ្ធច្ចំ ហោតិ ។ បេ ។ យេ វ
 បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បា
 អរូបិណោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អតុសលា ។ បេ ។

អរិយធម៌ ឬស្សន្ទីរ

សមាធិតលៈ អហិក្ខតលៈ អនោត្តប្ប័តលៈ ឧទ្ធច្ចៈ មោហាៈ
 អហិក្ខៈ អនោត្តប្បៈ សមដៈ បត្តាហាៈ អវិក្ខាៈ កិក្ខមាន
 កងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអា-
 ស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន កងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអតុសល ។

(៣៣៥) ផស្សៈ កើតមាន កងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ផស្សៈ ការពាល់គ្រូ ការប៉ះពាល់ នារទង្គកទង្គិចណា កងសម័យ
 នោះ នេះផស្សៈ កើតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧទ្ធច្ចៈ
 កើតមាន កងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការអវិណាតអណាតចិត្ត
 ការមិនស្ងប់ម្តប់ ការរាយមាយចិត្ត ការគ្រាត់ផ្អើលចិត្ត ណា កង
 សម័យនោះ នេះឧទ្ធច្ចៈ កើតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 កងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអតុសល ។ បេ ។

ឧទ្ធច្ឋិ ហោហោ អហិវិកេ អនោគុប្បុរៈ សមថោ បត្តា-
 ហោ អវិក្កេចោ យេ វា បំណ តស្មី សមយេ អ-
 ញោបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អវិច្ឆោ ធម្មា វេយ្យា
 វេទនាឧទ្ធច្ឋិ វេយ្យា សញ្ញាឧទ្ធច្ឋិ វេយ្យា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ធា ហោតិ
 វ មេ វ វេម ធម្មា អកុសលា ។

ព្រះស អកុសលចិត្តំ ។

[៣៣៨] តតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ តាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស ត-
 តត្តា ឧបចិតត្តា វិចារកិ ចក្កវិញ្ញាណំ ឧប្បដ្ឋិ ហោតិ
 ឧបេក្ខាសមាគតំ រូបារម្មណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា
 ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេក-
 ត្តតា ហោតិ មនិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិទ្រ្ទិយំ ហោតិ
 ជីវិតិទ្រ្ទិយំ ហោតិ យេ វា បំណ តស្មី សមយេ
 អញោបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អវិច្ឆោ ធម្មា វេយ្យា
 ធម្មា អព្យាកតា ។

ឧទ្ធច្ឋិ ហោហោ អហិវិកេ អនោគុប្បុរៈ សមថោ បត្តាហោ អវិក្កេច-
 ហោ អវិក្កេចោ យេ វា បំណ តស្មី សមយេ អ-
 ញោបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អវិច្ឆោ ធម្មា វេយ្យា
 វេទនាឧទ្ធច្ឋិ វេយ្យា សញ្ញាឧទ្ធច្ឋិ វេយ្យា វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខន្ធា ហោតិ
 វ មេ វ វេម ធម្មា អកុសលា ។

ចំ អកុសលចិត្ត ១២ ។

[៣៣៨] តតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ តាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស ត-
 តត្តា ឧបចិតត្តា វិចារកិ ចក្កវិញ្ញាណំ ឧប្បដ្ឋិ ហោតិ
 ឧបេក្ខាសមាគតំ រូបារម្មណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា
 ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេក-
 ត្តតា ហោតិ មនិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិទ្រ្ទិយំ ហោតិ
 ជីវិតិទ្រ្ទិយំ ហោតិ យេ វា បំណ តស្មី សមយេ
 អញោបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អវិច្ឆោ ធម្មា វេយ្យា
 ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៣៧] កតតោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ធុសនា
 សម្មសនា សម្មសិទ្ធិ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។

[៣៤០] កតតោ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ តជ្ជាធកុរិញ្ញាលាទុសម្មស្សជិ
 ចេតសិកំ ទេវសាតិ នាសាតិ ចេតាសម្មស្សជិ
 អនុក្ខមសុខំ វេទយំតិ ចេតាសម្មស្សជា អនុក្ខម-
 សុខា វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៣៤១] កតតោ តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ តជ្ជាធកុរិញ្ញាលាទុសម្មស្សជា
 សញ្ញា សញ្ញាននា សញ្ញានិទ្ធិ អយំ តស្មី សម-
 យេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៣៤២] កតតោ តស្មី សមយេ ចេតនា
 ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ តជ្ជាធកុរិញ្ញាលា-
 ទុសម្មស្សជា ចេតនា សញ្ញាតនា សញ្ញាតយំតិ
 អយំ តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៣៣៧] ធុស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ធុស្សៈ ការពារស្រូវ ការបម្រើការ ការទន្ទឹកទន្ទឹម ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះធុស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤០] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីមិនត្រូវត្រិះរិះ មិនមែនជាមិនត្រូវត្រិះរិះ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចក្ខុវិញ្ញាណនាគុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ
 ការទទួលបាននូវសម្ព័ន្ធនៃចក្ខុវិញ្ញាណនាគុ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចក្ខុ វេទនា
 មិនទទួលបាន ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចក្ខុ ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤១] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សញ្ញា ការចងចាំ ភាពចំណាំ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចក្ខុវិញ្ញា-
 ណនាគុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤២] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចេតនា ការគិត ភាពគិត ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចក្ខុវិញ្ញាណ-
 នាគុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៤៣) កកតមិ តស្មី សមយេ ចិក្ខុ ហោតិ ។
យំ តស្មី សមយេ ចិក្ខុ មនោ មាណសំ ហធម៌
បណ្ឌរិ មនោ មនាយតនំ មនិច្ឆ័យំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
ណក្ខត្តោ តជ្ជា ចក្កវិញ្ញាណាធាតុ វេទិ តស្មី សម-
យេ ចិក្ខុ ហោតិ ។

(៣៤៤) កកតមា តស្មី សមយេ ឧបេក្កា
ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ លេសានិ
នាសានិ ចេតាសម្មស្សនំ អនុក្កមសុខំ វេទយតិ
ចេតាសម្មស្សនា អនុក្កមសុខា វេទនា អយំ តស្មី
សមយេ ឧបេក្កា ហោតិ ។

(៣៤៥) កកតមា តស្មី សមយេ ចិត្តស្សេកក្កតា
ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស វិភិ អយំ
តស្មី សមយេ ចិត្តស្សេកក្កតា ហោតិ ។

(៣៤៦) កកតមិ តស្មី សមយេ មនិច្ឆ័យំ
ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិក្ខុ មនោ មាណសំ
ហធម៌ បណ្ឌរិ មនោ មនាយតនំ មនិច្ឆ័យំ
វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខត្តោ តជ្ជា ចក្កវិញ្ញាណាធាតុ
វេទិ តស្មី សមយេ មនិច្ឆ័យំ ហោតិ ។

(៣៤៧) ចិក្ខុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ចិក្ខុ សេចក្តីដឹងការម្តង សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេង
គឺវន្តចិក្ខុ ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិច្ឆ័យ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធ ចក្កវិញ្ញាណាធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ
នេះចិក្ខុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៤៨) ទេវេក្កា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
សេចក្តីមិនត្រូវពិសា មិនមែនជាមិនត្រូវពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ
ខ្យល់ការម្តង មិនខ្ពស់មិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្តីស្សនៃចិត្ត វេទនា
មិនខ្ពស់មិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្តីស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ទេវេក្កា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៤៩) ឯកក្កតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច
ម្តេច ។ ការបើកនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកក្កតា
របស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៥០) មនិច្ឆ័យ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ចិក្ខុ ការដឹងការម្តង សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេង គឺ
វន្តចិក្ខុ ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិច្ឆ័យ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
ចក្កវិញ្ញាណាធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
មនិច្ឆ័យ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៧] កតតម៌ តស្មី សមយេ ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ លេ-

សាតំ ធាសាតំ ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្កមសុទិ

វេទយិតិ ចេតោសម្មស្សដា អនុក្កមសុទា វេទនា

ឥទំ តស្មី សមយេ ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។

[៣៤៨] កតតម៌ តស្មី សមយេ ដីវិត្តិទ្រ្ទិយំ

ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំទំ ធម្មាទំ វាយុ មិតិ

យបនា យាបនា ឥវិយនា វត្តនា ធាលនា ដីវិតិ ដីវិ-

ត្តិទ្រ្ទិយំ ឥទំ តស្មី សមយេ ដីវិត្តិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។

[៣៤៩] យេ វា បទ តស្មី សមយេ អន្លាបិ

អត្តំ បដិច្ចសមុច្ច្យនា អរូបំនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា

អព្យាកតា ។

[៣៤៧] ទរេត្តិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីមិនត្រូវគ្នា មិនមែនជាមិនត្រូវគ្នា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ

ទទួលការម្នាក់មិនទទួលម្នាក់ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្រទៃចិត្ត វេទនាមិន

ទទួលម្នាក់ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្រទៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ទរេត្តិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៨] ដីវិត្តិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

វាយុ ការបើកនៅ ការនៅយឺតយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ

ការប្រព្រឹត្តទៅ ការក្បួនវាស្របគ្នាទាំងនោះ គឺដីវិត ដីវិត្តិទ្រ្ទិយ ណា

ក្នុងសម័យនោះ នេះដីវិត្តិទ្រ្ទិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៩] ឬតិ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះការ

ស្រ្តីយហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៩០] តស្មី មោ ពន សមយេ ចត្តារោ

ខន្ទា ហោន្តិ ខ្លាយតនាទិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណ្ឌិយានិ
ហោន្តិ ឯកោ ដស្សន្ត ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា
ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មី សមយេ
អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិពូសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា វេមេ
ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៩១] កតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខតោ

ហោតិ ។ ដស្សន្ត ចេតនា ឯត្តស្សេកត្តតា ជីវិត្រ្មិយំ
យេ វា បន តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិ-
ពូសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា វេមេត្វា វេទនាទន្ធិ
វេមេត្វា សញ្ញាទន្ធិ វេមេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ
តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខតោ ហោតិ ។ បេ ។ វេមេ
ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៩០] ខន្ទ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ពាយតនៈ ២

ធាតុ ២ អាហារ ៣ វត្ថុទ្រុយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ-

ធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើត

មាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៣៩១] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ផស្សៈ ចេតនា ឯកត្តតារបស់ចិត្ត ជីវិត្រ្មិយ បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃ

ណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

លើកទុកវិភវេនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ

កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២៥២] បាទយេ បាទ បញ្ចកោសិកា ។ យស្មី

សមយេ កាមាវចរស្ស តុសលស្ស តម្មស្ស
កេតត្តា ឧបទិកត្តា វិចារតិ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ
ហោតិ ឧបេក្កាសហគតិ សន្តារម្មណំ ។ បេ ។
យាទវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្កាសហគតិ
តន្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជិហ្គវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧ-
បេក្កាសហគតិ រសារម្មណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ
ឧប្បន្នំ ហោតិ សុខសហគតិ ដោជ្ជនារម្មណំ តស្មី
សមយេ ធម្មេ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា
ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ សុខំ ហោតិ
ចិត្តស្មេកកត្តា ហោតិ មនិទ្រ្ខិយំ ហោតិ សុខិទ្រ្ខិយំ
ហោតិ ជីវិតិទ្រ្ខិយំ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សម-
យេ អតោចិ អតិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូចិទោ ធម្មា
សេ ធម្មា អត្យកេតា ។

[២៥៣] កតមោ តស្មី សមយេ ធម្មេ
ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ធម្មេ ធុសនា
សម្មសនា សម្មសិទ្ធិត្តំ អយំ តស្មី សមយេ ធម្មេ
ហោតិ ។

[២៥៤] បញ្ចកោសិកា បញ្ចកោសិកា ។ យស្មី

ជាវិបាក ច្រឡំដោយទេវតា មានសំឡេងជាការប្លែង កើតឡើងហើយ
ព្រោះបានធ្វើ បានសន្សំ ខ្លួនក្នុងកាមាវចរកុសល ។ បេ ។ យាទ-
វិញ្ញាណ ច្រឡំដោយទេវតា មានក្លិនជាការប្លែង កើតឡើងហើយ
។ បេ ។ ជិហ្គវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយទេវតា មានរសជាការប្លែង កើត
ឡើងហើយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយសុខ មានជាដង្ហុះ
ជាការប្លែង កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំរើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សុខ ឯកត្តតា
របស់ចិត្ត មនិទ្រ្ខិយ សុខិទ្រ្ខិយ ជីវិតិទ្រ្ខិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃ
ណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំរើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[២៥៥] ជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
ជស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យ
នោះ នេះជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៤] កតតមា តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដិ
 កាយតិ សាតំ កាយតិ សុខំ កាយសម្មស្សដិ
 សាតំ សុខំ វេទយតិ កាយសម្មស្សដា សាតា សុខា
 វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៣៩៥] កតតមា តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណនាតុសម្ម-
 ស្សដា សញ្ញា សញ្ញាណា សញ្ញាវិនិច្ឆ័យំ អយំ តស្មី
 សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៣៩៦] កតតមា តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។
 យា តស្មី សមយេ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណនាតុសម្ម-
 ស្សដា ចេតនា សញ្ញេតនា សញ្ញេតយំវិនិច្ឆ័យំ អយំ
 តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៣៩៧] វេទនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីត្រូវវិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 កាយដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យ នៃកាយវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ
 ការទទួលការម្នាក់ដ៏ត្រូវវិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យនៃកាយ
 វេទនាដ៏ត្រូវវិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យនៃកាយ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះវេទនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៨] សញ្ញា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាច់ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យ នៃ
 កាយវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 សញ្ញាភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៩] ចេតនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចេតនា សេចក្តីគិត ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្យ នៃ
 កាយវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ចេតនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៧] កតមំ តស្មី សមយេ ចិន្តិ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ចិន្តិ មនោ មាទសំ ហនយំ

បណ្ណារិ មនោ មនាយតនំ មនិទ្រ្តិយំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណាត្តោ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណាទុ ឥទំ តស្មី

សមយេ ចិន្តិ ហោតិ ។

[៣៩៨] កតមំ តស្មី សមយេ សុខំ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ

សុខំ កាយសម្មស្សដំ សាតំ សុខំ វេទយតំ កា-

យសម្មស្សដា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មី

សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[៣៩៩] កតមា តស្មី សមយេ ចិន្តស្សត្ត-

ត្តតា ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិន្តស្ស វិចិត្តិ

អយំ តស្មី សមយេ ចិន្តស្សត្តតា ហោតិ ។

[៣៩១] ចំក្ក កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ចំក្ក សេចក្តីដ៏ធំនូវភារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ច្បុយ ធម្មជាតិដ៏

ដូរដ៏គំនិតចំក្ក ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រ្តិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញា-

ណក្ខន្ធ កាយវិញ្ញាណទុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណ ក្នុងសម័យ

នោះ នេះចំក្ក កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩២] សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រូវពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ

ការទទួលភារម្មណ៍ដ៏ត្រូវពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃកាយ

វេទនាដ៏ត្រូវពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃកាយ ណ

ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៣] ឯកក្កតារបស់ចំក្ក កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច

ម្តេច ។ ការបើកនៅ ណ របស់ចំក្ក ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកក្កតា

របស់ចំក្ក កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦០] កកតម៌ តស្មី សមយេ មង្គ្រិយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ បរា មាទសំ
 មាទយំ បណ្ណារំ មរា មរាយតមំ មង្គ្រិយំ វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណក្កន្ធា តត្ថា កាយវិញ្ញាណនាគុ ឥទំ តស្មី
 សមយេ មង្គ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៦១] កកតម៌ តស្មី សមយេ សុខិទ្ធិយំ
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ កាយកំ សាតិ
 កាយកំ សុខិ កាយសម្មស្សនំ សាតិ សុខិ
 វេទយតិ កាយសម្មស្សនំ សាតា សុខា វេទនា
 ឥទំ តស្មី សមយេ សុខិទ្ធិយំ ហោតិ ។

[៣៦២] កកតម៌ តស្មី សមយេ ជីវិតិទ្ធិយំ
 ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំ ធម្មា វាយុ មិតិ
 យមនា យមនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតិ
 ជីវិតិទ្ធិយំ ឥទំ តស្មី សមយេ ជីវិតិទ្ធិយំ ហោតិ ។

[៣៦៣] យេ វំ បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាចិ
 អត្ថិ បទិច្ចសម្មប្បន្នា អរូរិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
 អស្សាគតា ។

[៣៦០] មង្គ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតឡើង ។
 ចិត្ត សេចក្តីដឹងការច្បាស់ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វឺយ ធម្មជាតិដ៏ជូរជង
 គិតវង្វែង ហៅថាមរា មរាយនេះ មង្គ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 កាយវិញ្ញាណនាគុ ដ៏សមគួរដល់ចម្រើនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 មង្គ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦១] សុខិទ្ធិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតឡើង ។
 សេចក្តីត្រាញ់សា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 កាយ ការទទួលការច្បាស់ដ៏ត្រាញ់សា ជាសុខ ដែលកើតឥតសម្មិស្សនៃ
 កាយ វេទនាដ៏ត្រាញ់សា ជាសុខ ដែលកើតឥតសម្មិស្សនៃកាយ ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខិទ្ធិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦២] ជីវិតិទ្ធិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតឡើង ។
 វាយុ ការបំភាន់ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការកើលទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិទ្ធិយ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះជីវិតិទ្ធិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦៣] បទិ ត្នកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើង ព្រោះ
 ការស្រវឹងហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះត្នកធម៌ជាអក្សក្រីក ។

[៣៦២] តស៊ី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ
 ខន្ធ ហោន្តិ ទ្វាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណិ ត្រ្និយាជំ
 ហោន្តិ ឯកោ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា
 កាយវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
 ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស៊ី សមយេ
 អញ្ញាបំ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបំ ធម្មា វេម
 ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៦៣] តតនោ តស៊ី សមយេ សង្ការក្ខន្ធា
 ហោតិ ។ ធម្មោ ចេតនា ចិត្តស្សកត្តតា ជីវិតិ-
 ត្រ្និយំ យេ វា បទ តស៊ី សមយេ អញ្ញាបំ អត្ថំ
 បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបំ ធម្មា វេមត្វា វេទនាខន្ធិ
 វេមត្វា សញ្ញាខន្ធិ វេមត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ អយំ
 តស៊ី សមយេ សង្ការក្ខន្ធា ហោតិ ។ បេ ។ វេម
 ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៦៤] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កាយតបៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារេ ព វត្ថុមួយ ព ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញា-
 ណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៣៦៥] សង្ការក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ផស្សៈ ចេតនា ឯកត្តតារបស់ចិត្ត ជីវិតមួយ បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
 ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ការក្ខន្ធ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៣៦៦) កតមេ ធម្មា អត្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ តាមាវចរស្ស តុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា
 ឧបចិត្តត្តា វិចារកា មនោធាតុ ឧប្បញ្ញា ហោតិ
 ឧបេត្តាសហគតា រូចារម្មណា វា ។ មេ ។ ដោដ្ឋ-
 ញារម្មណា វា យំ យំ វា បធាវត្ត តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
 ទេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ
 ហោតិ ឧបេត្តា ហោតិ ចិត្តស្សតក្កតា ហោតិ
 មជ្ជិម្មំ ហោតិ ឧបេត្តិម្មំ ហោតិ ជីវិតិម្មំ
 ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អនោមិ
 អតិ បដិច្ចសមុប្បញ្ញា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
 អត្យាកតា ។

(៣៦៧) កតមោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ដុសនា
 សម្មសនា សម្មសិតតំ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។

(៣៦៦) ត្ថកធម៌ជាអត្យក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បរមាធាតុ ជា
 វិបាក ប្រឡំដោយទមេត្តា មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី ។ រេ ។ មាន
 ដោដ្ឋន្ត្រៈជាភារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រាភ្លេងរូបភារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ
 ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ ឲ្យកម្មជាតាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យ
 ណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា
 ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ទមេត្តា ឯកត្តតារបស់ចិត្ត មន្ត្រិម្មយ ទមេត្តិ-
 ម្រិយ ជីវិតិម្មិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ត្ថកអរូបធម៌
 ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះការស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ នេះត្ថកធម៌ជាអត្យក្រឹត ។

(៣៦៧) ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ផស្សៈ ការពារស្រ្រី ការប៉ះពាល់ ការផ្អាកផ្អើល ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦៨] កេតមា តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ តជ្ជាមនោនាគុសម្មស្សដំ ចេត-
សិកំ ទេវសាតិ ធាសាតិ ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្ក-
មសុខំ វេទយំតិ ចេតោសម្មស្សដំ អនុក្កមសុខា
វេទនា អយំ តស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៣៦៩] កេតមា តស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តជ្ជាមនោនាគុសម្មស្សដំ សញ្ញា
សញ្ញាននា សញ្ញានិទត្តំ អយំ តស្មី សមយេ សញ្ញា
ហោតិ ។

[៣៧០] កេតមា តស្មី សមយេ ចេតនា

ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ តជ្ជាមនោនាគុស-
ម្មស្សដំ ចេតនា សញ្ញាតនា សញ្ញាតយំតត្តំ អយំ
តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៣៦៥] វេទនា កេតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

សេចក្តីមិនត្រូវភិសា មិនមែនជាមិនត្រូវភិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត
ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃមនោនាគុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួល
ការប្តូរលំអិនទុក្ខមិនសុខ កើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ
ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦៩] សញ្ញា កេតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាច់ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃ
មនោនាគុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា
កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧០] ចេតនា កេតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការគោរពរំលឹក ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធនៃមនោ-
នាគុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧០] ហោតិ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ ហានសំ ហានយំ
 បណ្ណារំ មនោ មនាយននំ មន្ត្រិយំ វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណក្ខត្តោ តត្ថា មនោនាតុ វេទំ តស្មី សមយេ
 ចិត្តំ ហោតិ ។

[៣៧២] កតមោ តស្មី សមយេ វិតក្កោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តក្កោ វិតក្កោ
 សន្តប្បោ អប្បនា ត្បប្បនា ចេតសោ អភិណិរេបនា
 អយំ តស្មី សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

[៣៧៣] កតមោ តស្មី សមយេ វិចារោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចារោ វិចារោ
 អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្តតា អនុ-
 មេត្តនតា អយំ តស្មី សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

[៣៧៤] កតមោ តស្មី សមយេ ឧមេត្តា
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ លោសាតិ
 លោសាតិ លោសាសម្មស្សនំ អនុត្តមសុខំ វេទយតិ
 លោសាសម្មស្សនំ អនុត្តមសុខា វេទនា អយំ តស្មី
 សមយេ ឧមេត្តា ហោតិ ។

[៣៧១] ចិត្តំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចិត្តំ សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូងយ ធម្មជាតិដ៏ផ្សំផ្សំ
 គិតវិញចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយននៈ មន្ត្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ
 ក្នុង មនោនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ លេចចិត្ត
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧២] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តិះ ការពិនិត្យ ការជំនុំជំរះ ការលើកចិត្ត
 ឡើង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៣] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ការគ្រូគ្រា ការចិញ្ចាណា ការពិនិត្យមើល ការស្រង្កេតមើល ការ
 ផ្តល់ខ្ញុំចិត្ត ការសំឡឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៤] ឧមេត្តា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីមិនធ្លាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនធ្លាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត
 ការទទួលការម្នាក់មិនខ្លាចខ្លាចសុខ ដែលកើតអំពីសម្តីសូន្យនៃចិត្ត វេទនា
 មិនខ្លាចខ្លាចសុខ ដែលកើតអំពីសម្តីសូន្យនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះឧមេត្តា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៥] ហេតុ ឥស្សី សមយេ ចិត្តស្ស្កត្ត-

ត្តតា ហោតិ ។ យា ឥស្សី សមយេ ចិត្តស្ស្ក វិតិ

អយំ ឥស្សី សមយេ ចិត្តស្ស្កត្តតា ហោតិ ។

[៣៧៦] កតមំ ឥស្សី សមយេ មជ្ជិជ្ជ័យំ

ហោតិ ។ យំ ឥស្សី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាទសំ

មាទយំ បណ្ឌវំ មនោ មនាយតនំ មជ្ជិជ្ជ័យំ វិញ្ញា-

ណំ វិញ្ញាណក្កន្ធា តត្ថា មនោនាតុ វេទំ ឥស្សី

សមយេ មជ្ជិជ្ជ័យំ ហោតិ ។

[៣៧៧] កតមំ ឥស្សី សមយេ ឧបេត្តិជ្ជ័យំ

ហោតិ ។ យំ ឥស្សី សមយេ ខេតសិកំ នេវ-

សាតំ ធាសាតំ ខេតោសម្មស្សនំ អនុក្កមសុខំ វេ-

ទយតិ ខេតោសម្មស្សនំ អនុក្កមសុខា វេទនា វេទនា វេទនា វេទនា

ឥស្សី សមយេ ឧបេត្តិជ្ជ័យំ ហោតិ ។

[៣៧៨] ឯកក្កន្ធហេសំចិត្តំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ គឺ

ដូចម្តេច ។ ការបិតនៅ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកក្កន្ធហេសំ

របស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៩] មនិទ្រ្តិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ គឺដូចម្តេច ។

ចិត្ត សេចក្តីដឹងការម្តង សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូងយ ធម្មជាតិផ្លូវផ្សេងគ្នា

ក្នុងចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយគនៈ មនិទ្រ្តិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

មនោនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិទ្រ្តិយ

កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨០] ទបេត្តិទ្រ្តិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ គឺដូច

ម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅ

ក្នុងចិត្ត ការទទួលការម្តងមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធចិត្ត

វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធចិត្ត ណា ក្នុងសម័យ

នោះ នេះទបេត្តិទ្រ្តិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៨] តតិយំ តស្មី សមយេ ជីវិត្ត្រ្យយំ
 ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំនំ ធម្មានំ អាយុ មិតិ
 យបនា យាបនា វាយនា វត្តនា ពាលនា ជីវិត្ត
 ជីវិត្ត្រ្យយំ វនំ តស្មី សមយេ ជីវិត្ត្រ្យយំ ហោតិ ។

[៣៧៩] យេ វា បន តស្មី សមយេ អញ្ញោមិ
 អត្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វមេ ធម្មា
 អព្យាកតា ។

[៣៨០] តស្មី ទោ បន សមយេ ចត្តារោ
 ខន្ធ ហោន្តិ ម្នាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អហារា ហោន្តិ តិណ្ឌិត្ត្រ្យយានិ
 ហោន្តិ ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា
 មនោធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា
 ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មី សមយេ
 អញ្ញោមិ អត្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វមេ
 ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៧៨] ជីវិត្ត្រ្យយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូច
 ម្តេច ។ អាយុ ការបើកនៅ ការនៅយ៉ាងយូរ ការរស់នៅ ការ
 រំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការក្សេមក្សាយអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត
 ជីវិត្ត្រ្យយំ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិត្ត្រ្យយំ កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។

[៣៧៩] បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៨០] ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារេព វត្ថុទ្រ្យយ ៣ វស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោធាតុ
 ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ បូក
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

(៣៨០) កតមេ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ

ហោតិ ។ ធម្មោ ពេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-

ស្សេកត្តតា ជីវិត្រិយំ យេ វា បទ តស្មី សម-

យេ អញ្ជេចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិណោ ធម្មា

វេយ្យា វេទនាខន្ធំ វេយ្យា សញ្ញាខន្ធំ វេយ្យា

វិញ្ញាណត្តន្ធំ អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ

ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្ភកតា ។

កុសលវិហារ មតោណុ ។

(៣៨៦) កតមេ ធម្មា អព្ភកតា ។ យស្មី

សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា

ឧបចិត្តតា វិចារោ មនោវិញ្ញាណនាតុ ឧប្បន្នា

ហោតិ សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។

ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បដារត្ត តស្មី សមយេ

ធម្មោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ

(៣៨១) សង្ខារេន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ឥស្សៈ រេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកត្តតារេសវចិត្ត ជីវិត្រិយ ឬក៏ ពួក

អរូបធម៌វិទណា ដែលកើតឡើង ព្រោះពេស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្នុងចេញ

នេះសង្ខារេន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា

អព្ភក្រឹត ។

ចប់ មតោណុ មានវិហារកុសល ។

(៣៨២) ពួកធម៌ជាអព្ភក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណនាតុ

ជាវិបាក ច្រឡំរោយសោមនស្ស មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មាន

ធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារម្មនូវភារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ

ព្រោះហេតុនេះឆ្នើ បានសន្សំ ទ្វេកម្មជាភារាវចរកុសល ក្នុងសម័យ

ណា ឥស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា

ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតត្តោ ហោតិ
 វិបារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្ត-
 ស្មេតកក្កតា ហោតិ បដិទ្ធិយំ ហោតិ សោមន-
 ស្ស័ទ្ធិយំ ហោតិ ជីវិតទ្ធិយំ ហោតិ យេ វា បទ
 តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា
 អរូបំនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៨៣] កតមោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ឌុសនា
 សម្មសនា សម្មសំតត្តំ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។

[៣៨៤] កតមោ តស្មី សមយេ វេទនា
 ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ តដ្ឋាមនោវិញ្ញាណ-
 នាតុសម្មស្សដិ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ
 ចេតាសម្មស្សដិ សាតិ សុខំ វេទយំតំ ចេតាស-
 ម្មស្សដា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មី សមយេ
 វេទនា ហោតិ ។

ចេតនា ចិត្តំ វិតត្តុះ វិបារោ បីតិ សុខ ឯកក្កតាបេសចិត្ត មនិទ្ធិយ
 សោមនស្សទ្ធិយ ជីវិតទ្ធិយ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ គួក
 អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ហេតុ កំភីតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះគួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៨៣] ឌុស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ឌុស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទន្ទឹកទន្ទឹច ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះឌុស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៤] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីធ្លាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត
 ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្រទៃមនោវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការ
 ទទួលអារម្មណ៍ដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្រទៃចិត្ត វេទនា
 ដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្រទៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៨៥) កតតោ តស្មី សមយេ សញា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តត្ថាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សជា

សញា សញាមនា សញាជិតតំ អយំ តស្មី សមយេ

សញា ហោតិ ។

(៣៨៦) កតតោ តស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

យា តស្មី សមយេ តត្ថាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សជា

ចេតនា សញ្ជេតនា សញ្ជេតយំតតំ អយំ តស្មី

សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

(៣៨៧) កតតមំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មនសំ មនយំ

បណ្ឌិមំ មនោ មនាយតនំ មនិទ្រ្តិយំ វិញ្ញាណំ

វិញ្ញាណក្ខន្ធា តត្ថា មនោវិញ្ញាណនាតុ ឥទំ តស្មី

សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

(៣៨៨) កតតោ តស្មី សមយេ វិតក្កោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តក្កោ វិតក្កោ

សន្តប្បោ អប្បនា ឲ្យប្បនា ចេតសោ អភិវិកេបនា

អយំ តស្មី សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

(៣៨៩) សញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

សញា ការសំគាល់ ការចាំបាច់ ដែលកើតអំពីសម្មស្ស ខែបនោះ

វិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

សញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៩០) ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

ចេតនា សេចក្តីចិត្ត ការគិតគែង ដែលកើតអំពីសម្មស្ស ខែ

មនោវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៩១) ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូងយ ធម្មជាតិផ្សំផ្សំនី

កន្ត្រៃចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រ្តិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

មនោវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៩២) វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។

សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត ត្រិះ ការពិនិត្យ ការជំនុំជំរះ ការលើកចិត្ត

ឡើង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៧] កកតមា តស្មី សមយេ វិចារេ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចារេ វិចារេ
 អនុវិចារេ ឧបវិចារេ ចិត្តស្ស អនុសទ្ធនតា អនុ-
 បេក្កនតា អយំ តស្មី សមយេ វិចារេ ហោតិ ។

[៣៧៨] កកតមា តស្មី សមយេ បីតិ ហោតិ ។
 យោ តស្មី សមយេ បីតិ ចារោជ្ជិ កាមោទទា
 បមោទទា ហរសោ បហរសោ វិត្តំ ខុំនក្សំ អត្ត-
 មនតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មី សមយេ បីតិ ហោតិ ។

[៣៧៩] កកតមី តស្មី សមយេ សុខំ ហោតិ ។
 យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ សាតិ ចេតសិកំ
 សុខំ ចេតាសម្មស្សដំ សាតិ សុខំ វេទយតិ ចេ-
 តាសម្មស្សជា សាតា សុខា វេទនា ដំ តស្មី
 សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[៣៨០] កកតមា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្កក-
 ក្កតា ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស បីតិ
 អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្កកក្កតា ហោតិ ។

[៣៨១] វិចារេ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
 ការក្រួតក្រា ការចិញ្ចឹម ការចង់គ្រូមើល ការសង្កេតមើល ការ
 ផ្គត់ផ្គង់ចិត្ត ការសំឡឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារេ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨២] បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីចិត្តចិត្ត សេចក្តីកេរយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួលចិត្ត
 សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបានខ្ញុំអំណរ ការ
 អវណ្ណតអណ្ណដំ សេចក្តីត្រេកអរនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៣] សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត
 ការខ្វល់ការម្នាដំនាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត
 វេទនា ដំនាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៤] ឯកក្កតាបស័ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើ
 ដូចម្តេច ។ ការបិទនៅណា បស័ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកក្កតា
 បស័ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៧៣) យេ វិ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ មនិទ្រិយំ
 ហោតិ ។ យំ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ ចិត្តំ មនោ មាណសំ
 មាណយំ បណ្ឌិវំ មនោ មនាយតនំ មនិទ្រិយំ វិញ្ញា-
 ណំ វិញ្ញាណក្កន្តោ តត្ថា មនោវិញ្ញាណនាតុ ឥទ្ធិ
 ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ មនិទ្រិយំ ហោតិ ។

(៣៧៤) កតមំ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ-
 ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ ចេតសិកំ
 សាតិ ចេតសិកំ សុទ្ធិ ចេតាសម្មស្សជំ សាតិ
 សុទ្ធិ វេទយិតំ ចេតាសម្មស្សជា សាតា សុខា
 វេទនា ឥទ្ធិ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ មនិទ្រិយំ
 ហោតិ ។

(៣៧៥) កតមំ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ ជីវិតិទ្រិយំ
 ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំ ធម្មា អាយុ បិទិ
 យមនា យាមនា វិវិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតិ-
 ទ្រិយំ ឥទ្ធិ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ ជីវិតិទ្រិយំ ហោតិ ។

(៣៧៦) យេ វិ បទ ធម្មសម្មាសម្ពុទ្ធ អន្តរាប័
 អត្តិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វិមេ ធម្មា
 អព្យាកតា ។

(៣៧៧) មនិទ្រិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចិត្ត សេចក្តីដឹងការម្នាក់ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូជ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងគ្នា
 ករណីចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រិយំ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ-
 ក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគ្នាដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ
 នេះមនិទ្រិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៧៨) សោមនស្សិទ្ធិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើ
 ដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រាត្រាសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលបានការម្នាក់ដ៏ត្រាត្រាសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ពុទ្ធស្វ
 នៃចិត្ត វេទនាដ៏ត្រាត្រាសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ពុទ្ធស្វនៃចិត្ត ណា
 ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិទ្ធិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៧៩) ជីវិតិទ្រិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 អាយុ ការបិទនៅ ការនៅយើងយូរ ការរស់នៅ ការកើលទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សាខ្លួនអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិទ្រិយំ ណា ក្នុង
 សម័យនោះ នេះជីវិតិទ្រិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៣៨០) បូកិក្កកអរូបធម៌វៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអស្រ័យ
 ហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះបូកិក្កកអរូបក្រិត ។

[៣៧៧] តស្មី ចោ បទ សមយេ ចត្តារោ
 ខន្ធ ហោន្តិ ទ្វាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
 ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណ្ឌិទ្ធិយាជំ
 ហោន្តិ ឯកោ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា
 បទោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯតំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
 ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សម-
 យេ អពោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិទោ ធម្មា
 ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៧៨] តតមោ តស្មី សមយេ សង្ការក្កុទ្ធោ
 ហោតិ ។ ធម្មោ ទេតនា វិគត្តោ វិចារោ ចិត្តិ
 ចិត្តស្សេកកតា ជីវិត្តិយំ យេ វា បទ តស្មី
 សមយេ អពោចិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិទោ
 ធម្មា វេទនា វេទនាខន្ធិ វេទនា សញ្ញាខន្ធិ វេទនា
 វិញ្ញាណក្កុទ្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ការក្កុទ្ធោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៧៩] ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ពាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារា ៣ វត្ថុន្តិយ ៣ ឥស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ថ្មី ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ទេពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៣៨០] សង្ការក្កុទ្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ឥស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ចិត្តិ ឯកក្កតារបស់ចិត្ត ជីវិត្តិយ
 ថ្មី ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ លើកខុកែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្កុទ្ធ
 ចេញ ទេសង្ការក្កុទ្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទេពួក
 ធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៣៩៩) កតមេ ធម្មា បណ្ណា កតតា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតតា
 ឧបចិតតា វិទាតា មនោវិញ្ញាណាតតុ ឧប្បន្នា
 ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូទារម្មណា វា ។ បេ ។
 ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បធាវន្ត តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
 ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិទារោ
 ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកតតា ហោតិ
 មជ្ជិម្មិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិម្មិយំ ហោតិ ជីវិតិម្មិយំ
 ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អន្តោមិ អត្ថិ
 បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូមិទោ ធម្មា វមេ ធម្មា អត្យា-
 កតា ។

(៤០០) កតមេ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ដស្សោ ធុស្សា
 សម្មសទា សម្មសិតតំ អយំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។

(៣៩៩) តួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បទោវិញ្ញាណាតតុ
 ជាវិបាក ប្រឡំដោយ ឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មាន
 ធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារម្មនូវអារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ
 ព្រោះហេតុបានធ្វើបានសន្សំ នូវកម្មជាតាមវិធានកុសល ក្នុងសម័យណា
 ដស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត
 វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកតតារបស់ចិត្ត មន្ត្រិម្មិយ ឧបេក្ខិម្មិយ
 ជីវិតិម្មិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ តួកអរូបធម៌ដទៃណា
 ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 នេះតួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤០០) ដស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ដស្សៈ ការោលត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទន្ទឹកទន្ទឹម ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះដស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០០] កតតោ ភស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។
 យំ ភស្មី សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដំ
 ចេតសិកំ នេវសាតិ បាសាតំ ចេតោសម្មស្សដំ
 អនុត្តមស្សទំ វេទយិតិ ចេតោសម្មស្សដំ អនុត្តម-
 សុខា វេទនា អយំ ភស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៤០២] កតតោ ភស្មី សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។
 យា ភស្មី សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដំ
 សញ្ញា សញ្ញាធម៌ សញ្ញាធិតតំ អយំ ភស្មី សមយេ
 សញ្ញា ហោតិ ។

[៤០៣] កតតោ ភស្មី សមយេ ចេតនា ហោតិ ។
 យា ភស្មី សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណនាតុសម្មស្សដំ
 ចេតនា សញ្ញេតនា សញ្ញេតយិតតំ អយំ ភស្មី
 សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៤០១] វេទនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តី
 មិនត្រូវពិសា មិនមែនជាមិនត្រូវពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលភើត
 អំពីសម្ពុស្ស នៃមនោវិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួល
 អារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលភើតអំពីសម្ពុស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក
 មិនសុខ ដែលភើតអំពីសម្ពុស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០២] សញ្ញា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 សញ្ញា ការសំគាល់ ការចាំបាច់ ដែលភើតអំពីសម្ពុស្ស នៃមនោ-
 វិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៣] ចេតនា ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ចេតនា ការគ្រិះរិះ ការគោត់តែង ដែលភើតអំពីសម្ពុស្ស នៃមនោ-
 វិញ្ញាណនាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៤០៤) កតមិ តស្មី សមយេ ចិត្តិ ហោតិ ។

យំ តស្មី សមយេ ចិត្តិ មនោ មនសិ មនយំ
មន្តារិ មនោ មនាយតនំ មន្ត្រិយំ វិញ្ញាណិ
វិញ្ញាណក្ខតោ តដ្ឋា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មី
សមយេ ចិត្តិ ហោតិ ។

(៤០៥) កតមោ តស្មី សមយេ វិនិក្ខោ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ តិក្ខោ វិនិក្ខោ
សង្កប្បា អប្បតា ត្យប្បតា ចេតសោ អភិធិរោ-
បតា អយំ តស្មី សមយេ វិនិក្ខោ ហោតិ ។

(៤០៦) កតមោ តស្មី សមយេ វិចារេ

ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ចារេ វិចារេ
អនុវិចារេ ឧបវិចារេ ចិត្តស្ស អនុសន្តតា អនុ-
បេត្តនតា អយំ តស្មី សមយេ វិចារេ ហោតិ ។

(៤០៤) ចិត្ត កើតពោ ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត

សេចក្តីដឹងការប្បណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វឺយ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវដ៏ត្រូវផ្តល់-
ចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មន្ត្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគ្នាដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៤០៥) វិភក្តៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីគ្រិះរិះ ការរិះគិត គិះ ការរិះរិះ ការជំពាក់ ការលើកឡើង
ខ្លះចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិភក្តៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៤០៦) វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ការត្រួតត្រា ការចាំបារណា ការទំនិញរម័ល ការសង្កេតរម័ល ការ
ផ្តល់ខ្លះចិត្ត ការសំឡឹងរម័ល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៧) កតតោ តស្មី សមយេ ឧបេត្តា

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ ទេវ-

សាតិ ធាសាតិ ទេតោសម្មស្សជំ អនុក្កមសុខំ វេទ-

យំតិ ទេតោសម្មស្សជា អនុក្កមសុខា វេទនា អយំ

តស្មី សមយេ ឧបេត្តា ហោតិ ។

(២០៨) កតតោ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្កត្ត-

កតា ហោតិ ។ យា តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្ក មិតិ

អយំ តស្មី សមយេ ចិត្តស្ស្កកត្តតា ហោតិ ។

(២០៩) កតតមំ តស្មី សមយេ មនិទ្រ្ទយំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចិត្តំ មនោ មាទសិ

ហនយំ បណ្ឌរិ មនោ មនាយតនំ មនិទ្រ្ទយំ វិញ្ញា-

ណំ វិញ្ញាណក្កន្តោ តត្ថា មនោវិញ្ញាណនត្ថ ឥទិ

តស្មី សមយេ មនិទ្រ្ទយំ ហោតិ ។

(២០៧) ឧបេត្តា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីមិនត្រូវពិសា មិនមែនជាមិនត្រូវពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ

ទទួលការម្នាក់មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ពុទ្ធនៃចិត្ត វេទនាមិន

ទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ពុទ្ធនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ឧបេត្តា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៨) ឯកត្តតារេសចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច-

ម្តេច ។ ការបិតនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកត្តតា

របស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(២០៩) មនិទ្រ្ទយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ចិត្ត សេចក្តីដឹងការម្នាក់ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ន៎ទ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្សំផ្សំដឹងគឺ

កន្លែងចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រ្ទយំ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

មនោវិញ្ញាណនត្ថ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

មនិទ្រ្ទយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០០] កតមំ តស្មី សមយេ ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ

ហោតិ ។ យំ តស្មី សមយេ ចេតសិកំ លោ-

សាតិ ធាសាតិ ចេតោសម្មស្សដិ អនុក្ខមសុទិ

វេទយិកំ ចេតោសម្មស្សជា អនុក្ខមសុទា វេទនា

ឥទំ តស្មី សមយេ ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។

[២០១] កតមំ តស្មី សមយេ ជីវិតិទ្រ្ទិយំ

ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបំទំ ធម្មំ អាយុ បិតិ

យបនា យាបនា វិវិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតិ

ជីវិតិទ្រ្ទិយំ ឥទំ តស្មី សមយេ ជីវិតិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ។

[២០២] យេ វា បន តស្មី សមយេ វញ្ញាបិ

អត្តំ បនិច្ចសម្មប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា

អព្យាកតា ។

[២១០] ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីមិនធ្លាក់វិសា មិនមែនជាមិនធ្លាក់វិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត

ការទទួលអាម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បនៃចិត្ត វេទនា

មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ព័ន្ធស្បនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ

ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១១] ជីវិតិទ្រ្ទិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

អាយុ ការបើកនៅ ការនៅយើងយូរ ការរស់នៅ ការរំលឹកទៅ ការ

ប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុកអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិទ្រ្ទិយំ ណា នេះ

ជីវិតិទ្រ្ទិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១២] ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះ

អាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(២០៣) តស្មី ទោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធ
 ហោន្តិ ទ្វាយតនាជំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារោ ហោន្តិ តីណិវ្រ្ម័យាជំ ហោន្តិ ឯកោ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកោ មនោវិញ្ញាណធាតុ
 ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ
 ហោតិ យេ វា បន តស្មី សមយេ អព្រាបិ អត្ថ
 បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វេទេ ធម្មា អព្យា-
 កតា ។ បេ ។

(២០៤) កតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារកូន្ទោ
 ហោតិ ។ ដស្សោ នេតនា វិតក្តោ វិចារោ ចិត្ត-
 ស្សេកក្កតា ជីវិត្រ្ម័យំ យេ វា បន តស្មី សមយេ
 អព្រាបិ អត្ថ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វេទេត្វា
 វេទនាខន្ធំ វេទេត្វា សញ្ញាខន្ធំ វេទេត្វា វិញ្ញាណក្កន្ធំ
 អយំ តស្មី សមយេ សង្ខារកូន្ទោ ហោតិ ។ បេ ។
 វេទេ ធម្មា អព្យាកតា ។

កុសលវិជាន ខបញ្ចសហគតា មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

(២១៣) ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារេ ធម៌ ឥន្ទ្រិយ ធម៌ ឥស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

(២១៤) សង្ខារកូន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ឥស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកក្កតារស្ម័ចិត្ត ជីវិត្រ្ម័យ ឬក៏
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្កន្ធចេញ
 នេះសង្ខារកូន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជា
 អព្យាក្រឹត ។

ចម្លើយ កុសលវិជាន ខបញ្ចសហគតា មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

អរហន្ត ធម្ម កថាវគ្គ

(៤០៥) កតមេ ធម្មា អន្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កត-
 ត្តា ឧបចិត្តត្តា វិចារកា មហោវិញ្ញាណនាមុ ឧប្បញ្ញា
 ហោតិ សោមនស្សសហគតា ញ្ញាណសម្បយុត្តា
 ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញ្ញាណសម្បយុត្តា
 សសង្ខារេន ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញ្ញាណ-
 វិប្បយុត្តា ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញ្ញាណ-
 វិប្បយុត្តា សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា
 ញ្ញាណសម្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា
 ញ្ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេក្ខា-
 សហគតា ញ្ញាណវិប្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហ-
 គតា ញ្ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូចារម្មណា វា
 ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារត្ត តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោទោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្យាគតា ។ បេ ។

អរហន្ត កថាវគ្គ

(៤០៥) ត្ថេសវិចារកា ធម្មា អន្យាគតា ។ យស្មី
 ជំវិបាក ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ កើតឡើងហើយ
 ព្រោះហេតុបានធ្វើបានសន្សំ នូវកម្មជាតាមវិចារកុសល ។ បេ ។ ច្រឡំ
 ដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។
 ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយ
 សោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំ
 ដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញ្ញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ប្រាសចាកញ្ញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ
 ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាភាវ្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាភាវ្មណ៍
 ក្តី ឬក៏ ប្រាវ្មនូវភាវ្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កោបៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវធម៌ជាអន្យាគតា ។ បេ ។

(៤០៦) អនោហោ អន្យាគតម្បុលំ ។ បេ ។

អនោសោ អន្យាគតម្បុលំ ។ បេ ។ អមោហោ អន្យា-
គតម្បុលំ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្យាគតា ។

អន្តិ មហាវិទា ។

(៤០៧) កតមេ ធម្មា អន្យាគតា ។ យស្មី

សមយេ រូប្បបត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
។ បេ ។ បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បថវិ-

កសិណំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា

តស្សេវ រូចាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កត-
ត្តា ឧបចិត្តត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។

បថមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បថវិកសិណំ
តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ

ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្យាគតា ។ កតមេ
ធម្មា អន្យាគតា ។ យស្មី សមយេ រូប្បបត្តិយា

មត្តិ ភាវេតិ វិតក្កវិចារកំ រូបសមា ។ បេ ។
តុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។

ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បថមំ ឈានំ ។ បេ ។

(៤០៦) អនោហោ អន្យាគតម្បុលំ ។ បេ ។ អមោហោ

មានអន្យាគតម្បុល ។ បេ ។ អមោហោ មានអន្យាគតម្បុល ។ បេ ។
នេន្យកធម៌ជាអន្យាគត ។

ចមំ មហាវិទា ។

(៤០៧) ត្នកធម៌ជាអន្យាគត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ។ បេ ។
បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាភស្តុតាង ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើត

មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
។ បេ ។ ត្នកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបាន ធ្វើបាន

សន្សំ ខ្ញុំកម្មជាច្រាវចរកុសលនោះនឹង បានស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ
។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាភស្តុតាង ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ

កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ ។ បេ ។ នេន្យកធម៌ ជាអន្យាគត ។ ត្នកធម៌ជា

អន្យាគត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូ-
ភព បានម្លាចវិក្កុបៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។

តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចក្កុតជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។

បញ្ចមិ ឈានិ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ បថវិគាសិណិ តស្មិ
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា តស្ស្សវ រូចាវច-
 រស្ស តុសលស្ស តប្បស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា
 វិហាតិ សុខស្ស ច បហាណា ។ បេ ។ បញ្ចមិ
 ឈានិ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ បថវិគាសិណិ តស្មិ
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

រូបវចន្ត ។

[៤១៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មិ
 សមយេ អប្បបបត្តិយា មក្ខិ ភាវេតិ សព្វសោ
 រូបសញ្ញានិ សមតិក្កា បដិយសញ្ញានិ អនុជំហ
 ណនត្តសញ្ញានិ អមនសិកាវា អាតាសា នញ្ញាយត-
 នសញ្ញាសហកតិ សុខស្ស ច បហាណា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានិ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ តស្មិ សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ ហោតិ ។ បេ ។

បានដល់ព្រះជន្មន មានដំណែកសិលា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិគ្គេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាន
 សន្សំ នូវកម្មជាប្រាថ្នាកុសលនោះឯង បានលះបង់សុខផល ។ បេ ។
 បានដល់ព្រះជន្មន មានដំណែកសិលា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំ
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិគ្គេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

ចប់ រូបវចន្ត ។

[៤១៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត កើតដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការ
 ទាំងឡាយ កំលាំងបង្កនូវពួកបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនាទក្ខ-
 សញ្ញា លះបង់នូវសុខផល ។ បេ ។ បានដល់ព្រះជន្មន ប្រកបដោយ
 អាតាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិគ្គេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

នំមេ ធម្មា ធម្មសណា ធម្មស្សោ អរុណាវចរស្ស កុស-
 លស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិត្តត្តា វិចារតំ សព្វ-
 សោ រូបសញ្ញាធំ សមតិក្កមា ចដិយសញ្ញាធំ អនុ-
 ជ័មា បាណសញ្ញាធំ អមនសីកាណ អាណាសាណ-
 ញាយននសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាជា
 ។ បេ ។ ធម្មតំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ តស្មី
 សមយេ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ នំមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(៤១៧) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ អរូបចបត្តិយា មត្តិ ភាវេតិ សព្វសោ
 អាណាសាណញាយននំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញាយ-
 ននសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាជា ។ បេ ។
 ធម្មតំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ តស្មី សមយេ
 ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។

ត្ថកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបារម្មីបារមស្ស រូបិយ
 ជាអរុណាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវត្ថកបេសញ្ញា ដោយប្រការ
 ទាំងពួង កំចាត់បង្កនូវត្ថកបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកកងចិត្តនូវនានត្ថសញ្ញា
 បានលះបង្កនូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្កដ្ឋាន ប្រកបដោយអាតា-
 សានញាយននសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះត្ថកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤១៧) ត្ថកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវអាតាសានញាយននៈ ដោយ
 ប្រការទាំងពួង លះបង្កនូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្កដ្ឋាន ប្រកប
 ដោយវិញ្ញាណញាយននសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា ពុសសលា ឥសេដ្ឋវ អរូណាវចរស្ស តុ-
 សលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិចាតំ
 សត្វសោ អាតិណ្ណាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាទា
 ។ បេ ។ តតុត្តំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។

[២២០] ឥតមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។ យស្មី

សមយេ អរូបបធិយោ មត្តំ ការវេតិ សត្វសោ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម អាតិណ្ណាយតន-
 សញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាទា ។ បេ ។
 តតុត្តំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។

ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិហារ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ
 ខ្លីកម្ម ជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងខ្លីអាតិណ្ណាយតនៈ
 ដោយប្រការទាំងឡាយ លះបង់ខ្លីសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវដ្ឋាន
 ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២២១] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លីមត្ត

ដើម្បីទៅកើតក្នុងសម្រេក ព្រោះកន្លងខ្លីវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយប្រ-
 ការទាំងឡាយ លះបង់ខ្លីសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវដ្ឋាន ប្រកប
 ដោយអាតិណ្ណាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ អរូចាវចរស្ស កុស-
 លស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិហាតំ
 សទ្ធិសោ វិញ្ញាណញាយនំ សមតិក្កម អាតិញ្ញ-
 ញាយននសញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាជា
 ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាតំ តស្ស
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(៤២០) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្ស
 សមយេ អរូបបបត្តិយា មត្តំ កាវេតិ សទ្ធិសោ
 អាតិញ្ញញាយនំ សមតិក្កម ទេវសញាជាសញា-
 ញាយននសញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាជា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាតំ តស្ស សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ អរូចាវចរស្ស កុស-
 លស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិហាតំ សទ្ធិសោ
 អាតិញ្ញញាយនំ សមតិក្កម ទេវសញាជាសញាយ-
 ននសញាសហគតំ សុខស្ស ច បហាជា ។ បេ ។

តួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះវេយ្យាករណ៍ បានសន្សំនូវ
 កម្មជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយននៈ ដោយ
 ប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវដ្ឋាន ប្រកប
 ដោយអាតិញ្ញញាយននសញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះតួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤២១) តួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវអាតិញ្ញញាយននៈ
 ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវដ្ឋាន
 ប្រកបដោយទេវសញាជាសញាយននសញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ តួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះ
 វេយ្យាករណ៍ បានសន្សំ នូវកម្មជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លង
 នូវអាតិញ្ញញាយននៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។

ចតុត្ថិ ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ តស្មី សមយេ
ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា អន្យាគតា ។

អង្គប្រជុំ ០០៣ ។

(២២២) គតមេ ធម្មា អន្យាគតា ។ យស្មី
សមយេ លោកុត្តរិ ឈានំ ការតិ ឈិយ្យា ឈិកិ
អបធមយតាមី ធិដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បថមាយ ក្ខតិ-
យា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ តារមេហំ ។ បេ ។ បថមិ ឈានំ
ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ ឧត្តាបដិបទំ ធន្ទាគិញ្ញំ តស្មី
សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្ស្រ
លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស គតត្តា ការិ-
តត្តា វិចាតិ វិវិច្ឆេវ តារមេហំ ។ បេ ។ បថមិ
ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ ឧត្តាបដិបទំ ធន្ទាគិញ្ញំ
សុញ្ញំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
អញ្ញិយេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្យាគតា ។

បានដល់ចក្ខុដ្ឋាន ប្រកបដោយលើសលេបលាស់លេយលើសលេ ក្នុង
សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អង្គប្រជុំ ០០៣ ។

(២២២) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លះ
លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្លះការមិនសន្សំកូនឡើង
ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លះក្នុងជាប្រថម ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការ
គ្រាស់ជីវិតយុវ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
ពួកធម៌ជាគុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន
ខ្លះគុសលដ្ឋាន ជាលោកុត្តរនោះឯង ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ជីវិត-
យុវ ជាសុញ្ញៈ (សូន្យចាកកិលេស) ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិយេ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
នោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤២៣) កតមេ ធម្មា អន្យា កតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការវតិ និយ្យា និកំ
 អបជយតាបី និដ្ឋិតតានំ បហា នាយ បវមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទដ្ឋាភិញ្ញា
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ
 លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតតតា កា-
 វិតតា វិចាតិ វិវិច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទដ្ឋាភិញ្ញា
 អនិមិត្តំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អញ្ញិទ្ធិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្យា កតតា ។

(៤២៣) ពួកធម៌ជាអន្យាគ្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ត ដល់នូវការមិនសន្យាក្នុងឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រោសដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវ
 កុសលជ្ជានជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រោសដឹងយឺត
 យូរ ជាអនិមិត្តៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អញ្ញិទ្ធិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអន្យាគ្រឹត ។

(២២៤) គន្ធមេ ធម្មា អន្យា កតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរិ ឈានំ ភារតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតានី និដ្ឋិតតានំ មហាឆាយ បវហាយ ក្ខ-
 មិយា មត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញា
 តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ
 លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភា-
 វិតត្តា វិចាតំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញា
 អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អញ្ញាច្រៀយ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេហោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្យា កតា ។

(២២៤) ពួកធម៌ជាអន្យាគ្រឹក តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកូនឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវខំដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការក្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសល-
 ជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់នូវបឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការក្រាស់ដឹងយឺត
 យូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញាច្រៀយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អវិក្កេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក
 ធម៌ជាអន្យាគ្រឹក ។

(៤២៥) មេតោ បណ្ណា វរក្សា មេតោ ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភារវតិ និយ្យានំ កិ
 អបជយតាមី ទិដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវហាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិតត្តវិចារានំ រូបសមា ។ មេ ។
 ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។
 ចតុត្តិ ឈានំ ។ មេ ។ បវហំ ឈានំ ។ មេ ។ បរិម
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ឌកិញ្ញាណំ
 កុសលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ឌកិញ្ញា សុញ្ញតន្ត
 វិចារោ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ឌកិញ្ញាណំ កុ
 សលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ឌកិញ្ញា អនិមិត្តន្ត
 វិចារោ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ឌកិញ្ញាណំ កុ
 សលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ឌកិញ្ញា អប្បណិ
 ហិតន្ត វិចារោ តស្មី សមយេ ផស្ស្ត ហោតិ
 ។ មេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ មេ ។ វមេ ធម្មា
 អព្យាភតា ។

(៤២៥) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យាក្នុងរឿង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងជាប្រថម បានម្លប់វិភក្តៈ ខ័ណ្ឌ
 វិចារៈ ។ មេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ជាន ។ មេ ។ តតិយជ្ជាន ។ មេ ។
 ចតុត្តជ្ជាន ។ មេ ។ បវហជ្ជាន ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចបជ្ជាន មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដូច្នោះ ជាកុសល
 ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជា
 សុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ មេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដូច្នោះ ជាកុសល
 ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជា
 អប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២២២] លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ និយ្យានំតំ
 អបកយតាមី និច្ចិតតានំ បហាធាយ បវេមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវេទ្ធោ តាមេហិ ។ មេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ នុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា
 ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទណ្ឌភិញ្ញា ។ មេ ។ សុខា-
 បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា ។ មេ ។ នុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតុត្តិ ឈានំ ។ មេ ។
 បវេមិ ឈានំ ។ មេ ។ បក្ខមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ
 វិហារតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញានំ កុសលំ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា សុញ្ញតន្តិ វិទាគោ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញានំ កុសលំ ។ មេ ។ សុ-
 ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា អនិមិត្តន្តិ វិទាគោ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញានំ កុសលំ ។ មេ ។ សុ-
 ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា អប្បណិហិតន្តិ វិទាគោ
 តស្មី សមយេ បស្មោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិត្តេទោ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

សុវិភាសិបក ។

[២២២] លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ និយ្យានំតំ
 អបកយតាមី និច្ចិតតានំ បហាធាយ បវេមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវេទ្ធោ តាមេហិ ។ មេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ នុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា
 ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទណ្ឌភិញ្ញា ។ មេ ។ សុខា-
 បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា ។ មេ ។ នុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតុត្តិ ឈានំ ។ មេ ។
 បវេមិ ឈានំ ។ មេ ។ បក្ខមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ
 វិហារតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញានំ កុសលំ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា សុញ្ញតន្តិ វិទាគោ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញានំ កុសលំ ។ មេ ។ សុ-
 ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា អនិមិត្តន្តិ វិទាគោ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញានំ កុសលំ ។ មេ ។ សុ-
 ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញា អប្បណិហិតន្តិ វិទាគោ
 តស្មី សមយេ បស្មោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិត្តេទោ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

ចំ សុវិភាសិបក ។

(៤២៧) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការវត្ថុ ជំយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ជំដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវមាយ ក្ក-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហា ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស ក្ក-
 សលស្ស ឈានស្ស កតតត្តា ការវតត្តា វិចារតំ វិវិច្ឆេវ
 កាមេហា ។ បេ ។ បវមី ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហា-
 រតិ សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(៤២៧) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លួន
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំក្នុងភ្លើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភិតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើនខ្លួនកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុង
 សម័យណា ជស្សៈ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២២៨] កតមេ ធម្មា អត្យាកតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ

អបចយកាមី និដ្ឋិតតានិ បហានាយ បវមាយ ក្ក-

មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមំ

ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សុញ្ញតិ តស្មី សមយេ

ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុស-

លស្ស ឈានស្ស កតតត្តា កាវិតត្តា វិចាកំ វិវិច្ឆេវ

កាមេហិ ។ បេ ។ បវមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហា-

រតិ អនិមិត្តំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អត្យាកតា ។

[២២៨] ត្ថកធម៌ជាអត្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្ញុំ

លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំកន្លងឡើយ

ដើម្បីលះចង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំភូមិជាប្រធាម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង

ខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាសុញ្ញត្តិ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ

កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេចៈ កំភីតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបាន

ធ្វើ បានចម្រើន ខ្ញុំកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់

ចាកកាមទាំងខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអនិមិត្តៈ ក្នុង

សម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេចៈ

កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្ថកធម៌ជាអត្យាក្រឹត ។

(២២៧) កកតមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានំកំ

អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហានាយ បវេនាយ

កូមិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវេមិ

ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ

ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោ ហោតិ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្មី លោកុត្តរស្ស កុ-

សលស្ស ឈានស្ស កកតតា ភាវិតតា វិចារតំ

វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវេមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ

វិហារតិ អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ធម្មោ

ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ

ធម្មា អព្យាកតតា ។

(២២៧) ត្ថកធមិជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ

លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកូនឡើង

ដើម្បីលះបង់នូវវិជ្ជា ដើម្បីដល់នូវកូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង

ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ជាសុញ្ញាៈ ក្នុងសម័យណា

ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធមិទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ

បានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលដ្ឋានជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់

ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ជាអប្បណិហិតៈ

ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្ថកធមិ ជា

អព្យាក្រឹត ។

(២៣០) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហា នាយ បវេនាយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កាវិចារានំ វ្រុបសមា ។ បេ ។
 នុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បវេមិ ឈានំ ។ បេ ។
 បញ្ចមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ សុញ្ញានុ
 កុសលំ ។ បេ ។ សុញ្ញានុ វិចារោ ។ បេ ។
 សុញ្ញានុ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តនុ វិចារោ
 ។ បេ ។ សុញ្ញានុ កុសលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិ-
 តនុ វិចារោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥនេ ធម្មា
 អព្យាកតា ។

(២៣១) ត្នកធមិជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 ខ្សែលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកដួះ ដល់នូវការមិនសន្សំកង្វានខ្សែ
 ដើម្បីលះបង់ខ្សែទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងប្រថម បានម្សៅបរិភក្ត្រនិង
 វិចារៈទាំងឡាយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន
 ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ជាន ។ បេ ។ បវេមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់
 បញ្ចមជ្ជាន ជាសុញ្ញាតៈ ដូច្នោះ ជាសុញ្ញាតៈ ។ បេ ។ ជាសុញ្ញាតៈ
 ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាសុញ្ញាតៈ ដូច្នោះ ជាសុញ្ញាតៈ ។ បេ ។
 ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាសុញ្ញាតៈ ដូច្នោះ ជាសុញ្ញាតៈ
 ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្នកធមិជាអព្យាក្រឹត ។

(២៣០) គតថេ ធម្មា អត្យា គតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភារេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និច្ចិតតានំ បហា នាយ បវមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ នុត្តាបដិបទំ នន្ទាភិញ្ញា
 សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស តុសលស្ស ឈានស្ស
 កតត្តា ភារិតត្តា វិទាតំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បវមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ នុត្តាបដិបទំ
 នន្ទាភិញ្ញា សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្ខេទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អត្យា គតា ។

(២៣១) ពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យិកទាន
 ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាក
 កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញៈ ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិ-
 បត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញៈ ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត ។

(៤៣២) កតមេ ធម្មា អក្សរកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ធិយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ធិដ្ឋិតតានិ បហានាយ បវមាយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាតំញា
 សុញ្ញតំ តស្មី សមយេ ដស្សេន ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស
 កតតត្តា ការិតត្តា វិចារតំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បវមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធាតំញា អធិមិត្តំ តស្មី សមយេ ដស្សេន ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អក្សរកតា ។

(៤៣២) ពួកធម៌ជាអក្សរក្រឹត តើប៉ុណ្ណេ ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លះ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្លះការមិនសន្យាក្នុងខ្លួន
 ដើម្បីលះបង់ខ្លួនខ្លួន ដើម្បីដល់ខ្លះក្នុងប្រថម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង
 ខ្យល់ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញត្ថៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេហៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាន
 ចម្រើន ខ្លះកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង
 ខ្យល់ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេហៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអក្សរក្រឹត ។

[៤៣៣] ឃេតយេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ភារវតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហានាយ បវមាយ ក្វ-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី
 ណាទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទដ្ឋាភិញ្ញា
 សុញ្ញតិ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កេទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ណាទស្ស
 កតត្តា ភារវត្តា វិហាតំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បវមី ណាទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទដ្ឋាភិញ្ញា អប្បណិហិតិ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៣៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ភារវតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហានាយ បវមាយ ក្វ-
 មិយា បត្តិយា វិតក្កវិហារំ រូបសនា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ណាទំ ។ បេ ។ តតិយំ ណាទំ ។ បេ ។

[៤៣៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ទៅការិទសន្យុកពូនឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកភាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញាភៈ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន
 នូវកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកភាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការ
 ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ទៅការិទសន្យុកពូន
 ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងជាប្រថម បានរហូបវិតក្កៈ
 និនិវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។

ឧត្តុង្គ ឈានី ។ បេ ។ បេ ។ ឈានី ។ បេ ។
 បញ្ចមី ឈានី ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ឧត្តាបដិបទិ
 ឧត្តាភិញ្ញ សុញ្ញតន្តិ កុសលី ។ បេ ។ ឧត្តាបដិ-
 បទិ ឧត្តាភិញ្ញ សុញ្ញតន្តិ វិហារតោ ។ បេ ។ ឧត្តា-
 បដិបទិ ឧត្តាភិញ្ញ សុញ្ញតន្តិ កុសលី ។ បេ ។
 ឧត្តាបដិបទិ ឧត្តាភិញ្ញ អនិមិត្តន្តិ វិហារតោ ។ បេ ។
 ឧត្តាបដិបទិ ឧត្តាភិញ្ញ សុញ្ញតន្តិ កុសលី ។ បេ ។
 ឧត្តាបដិបទិ ឧត្តាភិញ្ញ វប្បណិហិតន្តិ វិហារតោ
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គោទោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អត្យាគតា ។

(២៣៥) កតមេ ធម្មា អត្យាគតា ។ យស្មី
 សហយេ លោកុត្តរំ ឈានី កាវេតិ ធិយ្យានិកំ អប-
 ចយតាមី ធិដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បមមាយេ ក្ខមិយា
 បនុយា វិវេតោ កាបេហិ ។ បេ ។ បេ ។ ឈានី
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ឧត្តាបដិបទិ ឧត្តាភិញ្ញ សុញ្ញតិ
 ។ បេ ។ សុខាបដិបទិ ឧត្តាភិញ្ញ សុញ្ញតិ ។ បេ ។

ឧត្តុង្គ ។ បេ ។ បេ ។ បេ ។ បេ ។ បេ ។ បេ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រោសដឹងយឹកយូរ ជាសុញ្ញ
 ដូច្នោះ ជាតុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការ
 គ្រោសដឹងយឹកយូរ ជាសុញ្ញ ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រោសដឹងយឹកយូរ ជាសុញ្ញ ដូច្នោះ
 ជាតុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រោសដឹង
 យឹកយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការគ្រោសដឹងយឹកយូរ ជាសុញ្ញ ដូច្នោះ ជាតុសល
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រោសដឹងយឹកយូរ ជា
 ឥយ្យណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះតួកធម៌ជាអត្យាគ្រឹត ។

(២៣៦) តួកធម៌ជាអត្យាគ្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវលោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការបិទសន្សំកូន
 ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវកម្មជាប្រថម បានស្ងាត់បាត
 កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការគ្រោសដឹងចាប់ ជាសុញ្ញ ។ បេ ។ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិជាយ មានការគ្រោសដឹងយឹកយូរ ជាសុញ្ញ ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតិ ។ បេ ។ ធុតិយំ
 ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ
 ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ
 ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈំ វិហារតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ
 សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បា-
 ភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិហារោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ
 ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ
 ទិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិហារោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ
 ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិ-
 បទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ វិហារោ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោទោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អក្សាតតា ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី មានការត្រាស់ដឹងចាប់ ជាសុញ្ញតៈ ។ បេ ។
 ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ជាន
 ។ បេ ។ បឋមជ្ជាន ។ បេ ។ ពុទ្ធដល់បញ្ចមជ្ជាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិវិធី មានការត្រាស់ដឹងចាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជាកុ-
 សល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី មានការត្រាស់ដឹងចាប់
 ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី
 មានការត្រាស់ដឹងចាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី មានការត្រាស់ដឹងចាប់ ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ
 ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី មានការត្រាស់ដឹង
 ចាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ-
 វិធី មានការត្រាស់ដឹងចាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អវិក្កុបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា
 អព្យាត្រឹត ។

(២៣៦) កាតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ជិយ្យានិកំ

អបធមយតាមី ទិដ្ឋិតតានំ បហានាយ បវមាយ

ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី

ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ អប្បណិហិតំ តស្មី

សមយេ ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ

ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ

លោកុត្តរស្សំ កុសលស្សំ ឈានស្សំ កតត្តា

ការិតត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី

ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ អប្បណិហិតំ តស្មី

សមយេ ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចោ

ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(២៣៦) ភូតធមិជាអព្យាក្រឹត ភើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

ឡូលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្យាព្រម

ឡើង ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាក

តាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុង

សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ

ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធមិទាំងនេះ ជាវិបាក

ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ឡូកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង

បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអប្ប-

ណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក

ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៣៧) កតមេ ធម្មា អន្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរិ ឈានិ ភាវេតិ ជិយ្យានិកំ
 អបធមតាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហានាយ បវេនាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ
 ឈានិ ឧបសម្បជ្ជិ វិហារតិ អប្បណិហិតំ តស្មី
 សមយេ ឧស្សេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥបេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ
 លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភា-
 វិតត្តា វិចារិកំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ
 ឈានិ ឧបសម្បជ្ជិ វិហារតិ អនិមិត្តំ តស្មី សមយេ
 ឧស្សេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥបេ ធម្មា អន្យាកតា ។

(៤៣៧) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លះ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញពាក្យដ្ឋៈ ដល់ខ្លះភាវេនសខ្សឹកខ្សួនឡើង
 ដើម្បីលះចង់ខ្លះទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លះក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យ
 ណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះ
 ហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ខ្លះកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បាន
 ស្ងាត់ចាកកាមទាំងខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអនិមិត្ត
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៣៨) កតមេ ធម្មា អត្យាកតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ និយ្យាធិកំ

អមចយកាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវមាយ ក្ខ-

មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី

ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ រាប្បណិហិតំ តស្មី

សមយេ ធម្មស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា

ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ

លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា

ការិតត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី

ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សុត្តាតិ តស្មី សមយេ

ធម្មស្សា ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា ហោតិ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា អត្យាកតា ។

(៤៣៨) ភូតធមិជាអត្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

នូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកដួះ ដល់នូវការមិនសន្សំកត្តន

ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាក

កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអប្បណិហិតៈ

ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធមិទាំងនេះ

ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរៈ

នោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន

ជាសុត្តាតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ បេ ។ អវិក្ខុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភូត

ធមិជាអត្យាក្រឹត ។

(២៧៧) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានិ ភាវេតិ និយ្យានិកំ

អមធមតាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវេមាយ ក្វ.

មិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានិ រូបសមា ។ បេ ។

ទុតិយំ ឈានិ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានិ ។ បេ ។

ធឧតុត្តំ ឈានិ ។ បេ ។ បវេមី ឈានិ ។ បេ ។

បញ្ចមំ ឈានិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ អប្បណិហិតន្តិ

កុសលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតន្តិ វិចារោ ។ បេ ។

អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តន្តិ វិចា-

កោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។

សុញ្ញន្តិ វិចារោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ

។ បេ ។ អវិត្តោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥវេ ធម្មា

អព្យាកតា ។

សុទ្ធិកម្មណិហិតំ ។

(២៧៨) ក្នុងធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើប្តូរប្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

នូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សឹកពូន

ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានម្សៅវិភក្តៈ

និនិវាហៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។

ធឧតុត្តជ្ជាន ។ បេ ។ បវេមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន

ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ

ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជា

អនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល

។ បេ ។ ជាសុញ្ញៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ

កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិត្តោចោ កំភើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ សុទ្ធិកម្មណិហិតំ ។

(២២០) កតតមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបធមយតាមី និដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវមាយ
 ក្រមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ នន្ទាភិញ្ញំ
 អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ វេ ធម្មា កុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស
 កតតតា ភាវិតតា វិចារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បវមី ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 នន្ទាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ វេ
 ធម្មា អព្យាកតតា ។

(២២១) ត្មតធមិជាអព្យាគ្រឹត ភីដូចប្តេ ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យិកពូនឡើង
 ដើម្បីលះបង់នូវខំដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងជាប្រធម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ ត្មតធមិជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា
 ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្មតធមិជាអព្យាគ្រឹត ។

(២២១) កតតមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អប-
 ចយតាមី និដ្ឋិតតានិ បហានាយ បវេហយ ក្រមិយា
 បត្តិយា វិវេច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។ បវេមី ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខាកំញំ អប្ប-
 ណិហិតំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 តស្សវំ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស
 កតតតា ភាវិតតា វិហិតំ វិវេច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។
 បវេមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទុក្ខាកំញំ អនិមិត្តំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កោទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អព្យាកតតា ។

(២២១) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលិកប្រើប្រាស់
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំកាមេនសន្យុកតូនឡើង
 ដើម្បីលះចង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រធាម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាគុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ
 បានចម្រើន ខ្ញុំកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាម
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្តៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំ
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេបៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២២២] កតតមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ ជិយ្យា ជិកំ
 អបធមយតាមី ទិដ្ឋិកតាជំ បហាបាយ បឋមាយ ភូមិ-
 យា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខាភិក្ខុំ អប្ប-
 ណិហិតំ តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស
 កតតត្តា ភាវិតត្តា វិចារតំ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។
 បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទុក្ខាភិក្ខុំ សុញាតិ តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អព្យាកតតា ។

[២២២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ ពួកលោក្ខណ៍ទូទៅ
 លោកុត្តរជ្ជពន្ធ ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការបិទសន្យាក្នុងឡើង
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំភូមិជាប្រឋម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជពន្ធ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាន
 ចម្រើន ខ្ញុំកុសលជ្ជពន្ធ ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជពន្ធ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញាតៈ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៤៣) ឃេនយេ បញ្ញា អត្យា កតតា ។ យេស្មី

សមយេ លោកុត្តរិ ឈានិ កាវេតិ និយ្យានិកំ

អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បវមាយ

ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានិ រូបសមា ។ យេ ។

ទុតិយំ ឈានិ ។ យេ ។ តតិយំ ឈានិ ។ យេ ។

ចតុតំ ឈានិ ។ យេ ។ បវមី ឈានិ ។ យេ ។ បញ្ចមំ

ឈានិ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ

អប្បណិហិតន្តំ កុសលំ ។ យេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ

ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តំ វិចារកោ ។ យេ ។ ទុក្ខា-

បដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តំ កុសលំ ។ យេ ។

ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អនិមិត្តន្តំ វិចារកោ ។ យេ ។

ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តំ កុសលំ

។ យេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ សុញ្ញានន្តំ វិចារ-

កោ តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ យេ ។

អវិក្កេចោ ហោតិ ។ យេ ។ ឥយេ នឃ្មា អត្យាកតតា ។

(៤៤៧) ពួកធម៌ជាអត្យាត្រឹម តើប្រែប្រួល ។ បុគ្គលប្រើប្រាស់

លោកុត្តរជ្ជកូន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការចែនសន្យាកូនឡើង

ដើម្បីលះចង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រធាន បានទៅបរិភក្តនិងវិចារៈ

។ យេ ។ ទុតិយជ្ជកូន ។ យេ ។ តតិយជ្ជកូន ។ យេ ។ ចតុតជ្ជកូន

។ យេ ។ បឋមជ្ជកូន ។ យេ ។ បានដល់ចក្ខុវិស័យជ្ជកូន មានសេចក្តី

ប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ

ជាកុសល ។ យេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង

យឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកិបាក ។ យេ ។ មានសេចក្តី

ប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ

ជាកុសល ។ យេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង

យឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាកិបាក ។ យេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ

លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល

។ យេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជា

សុញ្ញាតៈ ដូច្នោះ ជាកិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ។ យេ ។ អវិក្កេចៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ យេ ។ នេះពួកធម៌ជាអត្យាត្រឹម ។

(២២២) កតតេ ធម្មា អត្យា កតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ធិយ្យា ធិកំ
 អបចយតាមី ធិដ្ឋិតតានំ បហា បាយ បវមាយ
 ក្ខមិយោ បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បា កិញ្ញំ
 អប្បណិហិតំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទុក្ខា កិញ្ញំ
 អប្បណិហិតំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បា កិញ្ញំ
 អប្បណិហិតំ ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ មេ ។
 បវមី ឈានំ ។ មេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បា កិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ
 កុសលំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បា កិញ្ញំ អប្ប
 ណិហិតន្តិ វិចារកោ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បា
 កិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ មេ ។ សុខាបដិ
 បទំ ទិប្បា កិញ្ញំ អធិមិត្តន្តិ វិចារកោ ។ មេ ។

(២២២) ភូតធម៌ជាពត្យាត្រឹម បើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនដូច
 លោកុត្តជ្ជន្ត ជាគ្រឿងចេញចាកផ្លូវ ដល់ខ្ញុំតាមខំសង្ស័យក្នុងខ្លួន
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ជន្ត មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាស់ដឹងតាម ជាអប្បណិហិតៈ ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 ងាយ មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ។ មេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការគ្រាស់ដឹងតាម ជាអប្បណិហិតៈ ។ មេ ។
 ទុតិយជ្ជន្ត ។ មេ ។ តតិយជ្ជន្ត ។ មេ ។ ចតុត្ថជ្ជន្ត ។ មេ ។
 បឋមជ្ជន្ត ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជន្ត មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ
 មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ មេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការគ្រាស់ដឹងតាម ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ
 ជាកុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការគ្រាស់ដឹងតាម
 ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះជាកុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 ងាយ មានការគ្រាស់ដឹងតាម ជាអធិមិត្ត ដូច្នោះ ជាកុសល ។ មេ ។

សុខាបដិបទំ ទិច្ឆាភិក្ខុំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ
 ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទិច្ឆាភិក្ខុំ សុញ្ញតន្តិ វិចារោ
 តស្មី សមយេ ឯស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កេចា
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អប្បណិហិតប្បដិបទា ។

(២២៥) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ មន្តិ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ
 សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ សម្មប្បធានំ
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិចារិ ភាវេតិ ។ មេ ។
 លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ
 ពាលំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈន្តិ ភាវេតិ
 ។ មេ ។ លោកុត្តរំ សន្និ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោ-
 កុត្តរំ សមចំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ធម្មំ
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ទន្ធិ ភាវេតិ ។ មេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធីយ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធីយ ជាសម្រាប់
 ដូច្នោះ ជាសុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធីយ មានការគ្រោស
 ដឹងទប់ ជាសុញ្ញត្តិ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ឥស្សរៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិក្កេចៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អប្បណិហិតប្បដិបទា ។

(២២៥) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 នូវលោកុត្តរមេត្ត ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសតិប្បដ្ឋាន ។ មេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរសម្មប្បធាន ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥន្ទ្រិចារិ
 ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥន្ទ្រិយ ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរ-
 ពាលៈ ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរពោជ្ឈន្តិ ។ មេ ។ ចម្រើននូវ
 លោកុត្តរសន្តិ ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសមចៈ ។ មេ ។ ចម្រើន
 នូវលោកុត្តរធម៌ ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរទន្ធិ ។ មេ ។

លោកុត្តរំ អាថេនំ កាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 ជាតុំ កាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាហារំ កាវេតិ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ផស្សំ កាវេតិ ។ បេ ។
 លោកុត្តរំ វេទនំ កាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សញ្ញា
 កាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចេតនំ កាវេតិ ។ បេ ។
 លោកុត្តរំ ចិត្តំ កាវេតិ ជិយ្យានិកំ អបចយតាមិ
 ទិដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវមាយ ភូមិយា បត្តិយា
 វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមិ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទទ្ធាកិញ្ញំ តស្មី សមយេ
 ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស
 កុសលស្ស ចិត្តស្ស តតត្តា កាវតត្តា វិចារតិ
 វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមិ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទទ្ធាកិញ្ញំ សុញ្ញតិ ។ បេ ។
 អនិមិត្តំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ តស្មី សមយេ
 ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា អន្យាតតា ។ បេ ។

ចម្រើននូវលោកុត្តរោយនះ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរោត្ត ។ បេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរោហារ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរផស្សៈ ។ បេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរវេទនា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសញ្ញា ។ បេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរចេតនា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចិត្ត ជាគ្រឿង
 ចេញចាកដីៈ ដល់នូវការមិនសន្សឹកនូវឡើង ដើម្បីលះបង់ ល្អវិជ្ជ
 ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ បានដល់
 បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការក្រាស់ដឹងយឺតយូរ
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ
 ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលចិត្ត ជាលោកុត្តរៈ
 នោះឯង បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការក្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញាតៈ
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា
 ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអន្យាត្រឹមត ។ បេ ។

[២២៦] កតមេ ធម្មា អព្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណារិ កាវេតិ ចិយ្យាធិតិ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បវមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី
 ណារិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញា
 ធន្ធាធិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុបលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ណានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិចាតិ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហិ ។ បេ ។ បវមី ណារិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញា សុញ្ញតំ ធន្ធាធិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិគ្គេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតា ។

[២២៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត កើតឡើង ។ កុត្តរាបប្រិយេស្មី
 លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកដួះ ដល់ខ្ញុំកាមេនសន្យុតពូនឡើង
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាន់ខ្ពស់ចេញ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិគ្គេហៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិជ្ជាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើន ខ្ញុំកុសលដ្ឋាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បាន
 ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាន់ខ្ពស់ចេញ
 ចេញ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អវិគ្គេហៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២២៧] កតមេ ធម្មា អត្យា កតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការវេតិ និយ្យានិកំ
 អបជយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បឋមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទិ ទទ្ធាកិញ្ញា
 ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ផស្ស្នា ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា តស្ស្រវំ លោកុត្តរស្ស្រ កុសលស្ស្រ
 ឈានស្ស្រ កតតតា ការវិតតា វិចាតំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
 ។ បេ ។ បឋមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ទុក្ខា-
 បដិបទិ ទទ្ធាកិញ្ញា អនិមិត្តំ ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី
 សមយេ ផស្ស្នា ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អត្យា កតតា ។

[២២៧] ត្នកធម៌ជាអត្យាត្រីត ធម៌វិវិច្ឆេវ ។ ក្នុងរេចច្រើនខ្ញុំ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកដ្ឋៈ ដល់ខ្ញុំតាមនិសន្សកត្តនឡើង
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាធម្មាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្ស្រៈ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេចៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ ត្នកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើន ខ្ញុំកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជាធម្មាធិបតេយ្យ ក្នុង
 សម័យណា ផស្ស្រៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេចៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្នកធម៌ជាអត្យាត្រីត ។

(២២៨) ភក្ខេយ ធម្មា អព្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការវតិ ធិយ្យានិកំ
 អមចយតាបី ធិដ្ឋិតតានិ មហាបាយ បវមាយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ធន្ទាភិញ្ញំ
 ធន្ទានិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈា-
 ធនស្ស កតតត្តា ការវតត្តា វិចារកំ វិវិទ្ធោ កាមេហំ
 ។ បេ ។ បវមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ទុក្ខា-
 បដិបទំ ធន្ទាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ធន្ទានិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតា ។

(២២៩) ពួកធម៌ជាអព្យាគ្រឹត តើផ្តល់ប្រយោជន៍ ។ បុគ្គលចម្រើននូវ
 លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំកន្លងរឿង
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងវិធានប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ខ្យាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឧទាហរណ៍ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេចៈ កំភើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះ
 ហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលដ្ឋាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បាន
 ស្ងាត់ចាកកាមទាំងខ្យាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជា
 ឧទាហរណ៍ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អវិក្កេចៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌
 ជាអព្យាគ្រឹត ។

(២២៧) កតមេ ធម្មា អញ្ញកតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ជិយ្យានំ កំ
 អបចយតាមី ជិដ្ឋិកតានំ មហាជាយ មវមាយ ភូមិយា
 មត្តិយា វិតក្កវិហារំ រូបសមា ។ មេ ។ ទុតិយំ
 ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ ចតុត្តិ
 ឈានំ ។ មេ ។ មវមី ឈានំ ។ មេ ។ បញ្ចមំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ
 ទន្ធានិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធាកិញ្ញំ សុញ្ញតំ ទន្ធានិបតេយ្យន្តំ វិហារោ ។ មេ ។
 ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ ទន្ធានិបតេយ្យន្តំ កុសលំ
 ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អនិមិត្តំ ទន្ធានិ
 បតេយ្យន្តំ វិហារោ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធា
 កិញ្ញំ ទន្ធានិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ទន្ធានិបតេយ្យន្តំ វិហារោ
 តស្មី សមយេ វស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិភូតោ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អញ្ញកតតា ។

(២២៧) ក្នុងធម៌ជាតិក្នុងគ្រឹះ រើស្តីធម្មត ។ បុណ្យប្រៀប
 លោកុត្តរ្យោ ជាប្រៀបនៃបាវដ្ឋា ដល់ខ្ញុំតាមខ្ញុំសម្លេងកូនខ្ញុំ
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំជិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំភូមិជាប្រថម បានទាបវិតក្កៈខិតិវិហារៈ
 ។ មេ ។ បានដល់ទុតិយដ្ឋាន ។ មេ ។ តតិយដ្ឋាន ។ មេ ។
 ចតុត្តដ្ឋាន ។ មេ ។ មវមដ្ឋាន ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមដ្ឋាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាទន្ធានិ
 បតេយ្យ ដូច្នោះ ជាគុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាទន្ធានិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក
 ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជា
 ទន្ធានិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាគុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្តៈ ជាទន្ធានិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជា
 វិបាក ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺត
 យូរ ជាទន្ធានិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាគុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិ
 បត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាទន្ធានិ
 បតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិភូតៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ រនក្នុងធម៌ជាតិក្នុងគ្រឹះ ។

(២៧០) កកមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ និយ្យានិកំ
 អមធមយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវមាយ
 ក្រមិយា បត្តិយា វិវេទ្ធ កកមេហិ ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ចិច្ចា-
 ភិញ្ញំ ធម្មាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុទាបដិបទំ ធម្មា-
 ភិញ្ញំ ធម្មាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុទាបដិបទំ ចិច្ចា-
 ភិញ្ញំ ធម្មាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ
 ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ទតុត្តិ ឈានំ
 ។ បេ ។ បវមី ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមី ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សុទាបដិបទំ ចិច្ចាភិញ្ញំ ធម្មា-
 ធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ បេ ។ សុទាបដិបទំ ចិច្ចា-
 ភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តំ វិចារកោ ។ បេ ។

(២៧០) ត្ថុគធមិវាអព្យាក្រឹត ភីដូធម្មេ ។ បុគ្គលធម្មប្រិច
 ទ្ធវិលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកដួះ ដល់ខ្សែការមិនសន្សំកន្លង
 ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាក
 តាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការគ្រាស់ជីវិតជាប់ ជាធម្មាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការគ្រាស់ជីវិតយូរ ជាធម្មាធិបតេយ្យ
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការគ្រាស់ជីវិតជាប់ ជាធម្មា-
 ធិបតេយ្យ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 ចតុត្តជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការគ្រាស់ជីវិតជាប់ ជាធម្មាធិបតេយ្យ
 ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការ
 គ្រាស់ជីវិតជាប់ ជាសុញ្ញត្តិ ជាធម្មាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិចារកោ ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ចិញ្ចាភិញ្ញំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ
 ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ចិញ្ចាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ធន្ទាធិ-
 បតេយ្យន្តិ វិចារោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ចិញ្ចា-
 ភិញ្ញំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខា-
 បដិបទំ ចិញ្ចាភិញ្ញំ អប្បណិហិតិ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តិ
 វិចារោ តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។
 អវិក្កោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា(១) ។

[៤៥០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការវតិ ធិយ្យាធិកំ អប-
 ចយតាមី ធិដ្ឋិតតានំ បហាបាយ បវមាយ ភូមិយា
 បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមី ឈានំ
 ឧបសម្ពុជ្ឈំ វិហារតិ សុញ្ញតិ ធន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មី
 សមយេ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តាស្សេវ
 លោកុត្តរាស្សំ កុសលស្សំ ឈានស្សំ កតតត្តា
 ការវតត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។

១ ១. ម. ធន្ទាធិបតេយ្យំ សុត្តិកប្បដិបទំ តិមហាបាយោ ទិស្សនិ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន ហោសេស្សោសំវិចារេវ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ
 ដូច្នេះ ជាសុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន មានការត្រាស់ដឹង
 តាម ជាអនិមិត្ត ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន មានការត្រាស់ដឹងតាម ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ
 ជាសុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន មានការត្រាស់ដឹង
 តាម ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ កិកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ
 កិកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៥១] ត្រូវធម៌ ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល
 ចម្រើន ទ្រុវលោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ទ្រុវការមិន
 សន្សំកត្តនឡើយ ដើម្បីលះបង់ទ្រុវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ទ្រុវក្នុងជាប្រថម បាន
 ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ជាសុញ្ញ
 ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កិកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កិកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌
 ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ទ្រុវកុសលដ្ឋាន
 ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បឋមំ ណាទំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ សុត្តានិ ធន្តាធិប-
 តេយ្យំ តស្មី សមយេ ធិស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-
 ក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(២៥២) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបធមតាមី និដ្ឋិតតានិ មហាបាយ បឋមាយ
 ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ
 ណាទំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ សុត្តានិ ធន្តាធិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធិស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ
 លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ណានស្ស កតត្តា
 ភាវិតត្តា វិចាកំ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ
 ណាទំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ អនិមិត្តំ ធន្តាធិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធិស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុត្តាភៈ ជាធន្តាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា
 ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(២៥២) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 ខ្លះណាក្នុងជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ផល់ខ្លះការមិនសន្សំកត្ត
 ឡើង ដើម្បីលះបង់ខ្លះខ្លះ ដើម្បីផល់ខ្លះក្នុងប្រធាន បានស្ងាត់ចាក
 កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុត្តាភៈ ជា
 ធន្តាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសល-
 ធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ខ្លះកុសលជ្ឈាន
 ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន ជាអនិមិត្តៈ ជាធន្តាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ
 ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(២៥៣) កកមេ ធម្មា អណ្ណកតា ។ យេស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានិ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមិ

អបចយ កាមី ទិដ្ឋិកតានិ បហា នាយ បឋមាយ

ក្ខមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមិ

ឈានិ ឧបសម្មវដ្ឋ វិហារតិ សុញ្ញតិ ធម្មានិបតេយ្យំ

តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោទោ

ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ

លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កកតត្តា

ការិតត្តា វិហារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមិ

ឈានិ ឧបសម្មវដ្ឋ វិហារតិ អប្បណិហិតំ ធម្មានិប-

តេយ្យំ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

អវិក្ខោទោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អណ្ណកតា ។

(២៥៣) ពួកធម៌ជាអណ្ណក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លះ

លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្លះការមិនសន្យា ក្នុងខ្លួន

ដើម្បីលះបង់ខ្លួនខ្លួន ដើម្បីដល់ខ្លះក្នុងប្រធាន បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង

ខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ

ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ

ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ខ្លះកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរៈ

នោះទាំង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន

ជាអប្បណិហិតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើត

មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ

នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអណ្ណក្រឹត ។

(២៥៤) តាតមេ ធម្មា អត្យា កតា ។ យស្មី

សមយេ លោក្ខត្តិ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យា និក្ខិ

អមចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវហាយ

ក្រម័យា បត្តិយា វិតត្តិវិចារានំ វ្រុបសមា ។ មេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។

ធនុត្តិ ឈានំ ។ មេ ។ បវេមិ ឈានំ ។ មេ ។

បញ្ចមិ ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ សុញ្ញតិ ធន្នា-

ធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ មេ ។ សុញ្ញតិ ធន្នាធិប-

តេយ្យន្តិ វិចារោ ។ មេ ។ សុញ្ញតិ ធន្នាធិបតេ-

យ្យន្តិ កុសលំ ។ មេ ។ អនិមិត្តិ ធន្នាធិបតេយ្យន្តិ

វិចារោ ។ មេ ។ សុញ្ញតិ ធន្នាធិបតេយ្យន្តិ កុ-

សលំ ។ មេ ។ អប្បណិហិតំ ធន្នាធិបតេយ្យន្តិ

វិចារោ តស្មី សមយេ ដស្សា ហោតិ ។ មេ ។

អវិក្កោចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អត្យា កតា ។

(២៥៥) ភូតធម៌វិហារព្យាគ្រឹត តើវ្រុបប្តេ ។ បុគ្គលចម្រើន

នូវលោក្ខត្តិជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យាកត្វាន

ទ្រៀង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងជាប្រថម បានម្តេចវិកក្កៈនិង

វិចារៈ ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ មេ ។ តតិយជ្ជាន ។ មេ ។ ធនុត្តជ្ជាន

។ មេ ។ បវេមជ្ជាន ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ជាសុញ្ញៈ ជាធន្នា-

ធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាសុញ្ញ ។ មេ ។ ជាសុញ្ញៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ

ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ មេ ។ ជាសុញ្ញៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ

ជាសុញ្ញ ។ មេ ។ ជាអនិមិត្ត ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក

។ មេ ។ ជាសុញ្ញៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាសុញ្ញ ។ មេ ។

ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា

ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិក្កុបៈ ក៏កើត

មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះភូតធម៌វិហារព្យាគ្រឹត ។

(២៧៨) តាតមេ ធម្មា អព្ភាគតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានំកំ
 អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ មហានាយ មវមាយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ តាមេហិ ។ មេ ។ មវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទទ្ធាកិញ្ញំ
 សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ តាមេហិ
 ។ មេ ។ មវមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខា-
 បដិបទំ ទទ្ធាកិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី
 សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្ភាគតា ។

(២៧៩) ភ្នកធម៌ជាអព្ភាគ្រឹត កើប្តូរឬមេ ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លះ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ខ្លះការមិនសន្សំកិច្ចខ្លាំង
 ដើម្បីលះបង់ខ្លះខ្លះ ដើម្បីដល់ខ្លះក្នុងជម្រក បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ខ្សោយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការគ្រោសជីវិតយុវ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា
 ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិក្កេចៈ ក៏កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះ
 ហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ខ្លះកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បាន
 ស្ងាត់ចាកកាមទាំងខ្សោយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រោសជីវិតយុវ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិ-
 បតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 អវិក្កេចៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះភ្នកធម៌ ជា
 អព្ភាគ្រឹត ។

[៤៩៦] កកតមេ ធម្មា អព្យាគតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវតិ ជិយ្យា ជិតិ
 អមធយតាមី ធិដ្ឋិតតាជំ បហាធាយ បវមាយ ក្ក-
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ទុក្ខាបជិបទំ ទទ្ធាភិញ្ញា
 សុញ្ញតំ ធម្មាធិបរតេយ្យំ តស្មី សមយេ ដស្ស្ស
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ឈានស្ស កកតតា កាវតតា វិហារតិ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហំ ។ បេ ។ បវមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ
 ទុក្ខាបជិបទំ ទទ្ធាភិញ្ញា អធិមិត្តំ ធម្មាធិបរតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ដស្ស្ស ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតតា ។

[៤៩៦] ត្ថកធមិវាអព្យាគ្រឹត រើដូបប្តេ ។ បុព្វសេសប្រើង
 នូវលោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្យល់ខាងសន្យាក្នុង
 ខ្សែដី ដើម្បីលេបដំបូរទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្យល់ក្នុងប្រថម បានស្ងាត់ចាក
 កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មាធិបរតេយ្យ
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធមិទាំងនេះ ជាវិបាក
 ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលដ្ឋាន ជាលោកុត្តរនោះឯង
 បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជា
 ធម្មាធិបរតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នក
 ធមិវាអព្យាគ្រឹត ។

(៤៥៧) កតមេ ធម្មា អព្យាករណ៍ ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ការវតិ ជិយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានំ បហាបាយ បវមាយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ហកិញ្ញំ
 សុញ្ញតិ ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មេ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា តស្មេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ឈានស្ស កតត្តា ការវត្តា វិហារិកំ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហំ ។ បេ ។ បវមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ហកិញ្ញំ អប្បណិហិតិ ធម្មានិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាករណ៍ ។

(៤៥៧) ត្ថិតិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមី
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ហកិញ្ញំ
 សុញ្ញតិ ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មេ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា តស្មេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ឈានស្ស កតត្តា ការវត្តា វិហារិកំ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហំ ។ បេ ។ បវមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ ទណ្ហកិញ្ញំ អប្បណិហិតិ ធម្មានិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាករណ៍ ។

(៤៥៨) តតេយេ ធម្មា អប្បកកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតំ និយ្យានិកំ
 អមចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បណាធាយ បវេហាយ ក្ខ-
 បិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វុបសមា ។ មេ ។
 ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។
 ចតុតិ ឈានំ ។ មេ ។ បវេមី ឈានំ ។ មេ ។
 បញ្ចមី ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរេតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធកិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ មេ ។
 ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធកិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ
 វិចារោ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធកិញ្ញំ សុញ្ញតំ
 ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធកិញ្ញំ អនិមិត្តំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ វិចារោ ។ មេ ។
 ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធកិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ
 កុសលំ ។ មេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធកិញ្ញំ អប្ប-
 ណិហិតំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ វិចារោ តស្មី សមយេ
 ដស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កោចោ ហោតិ ។ មេ ។
 វេយេ ធម្មា អប្បកកតា ។

(៤៥៩) ទុក្ខធម៌ជាអប្បក្រិក្កំ តើវិញ្ញាណ ។ បុគ្គលចម្រើន
 លោកុត្តរជ្ជានំ ជាស្រ្រីវចន្តចានវដ្តៈ ដល់បូពារមិទសន្យកត្វនេឡើង
 ដើម្បីលះបង់ខ្លួនផ្លូវ ដើម្បីដល់ខ្លួនត្រឹមជាប្រថម បានម្ខាងវិភក្តៈនិវិចារៈ
 ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជានំ ។ មេ ។ តតិយជ្ជានំ ។ មេ ។ ចតុត្តជ្ជានំ
 ។ មេ ។ បឋមជ្ជានំ ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជានំ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាធន្ទាធិប-
 តេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជា
 វិចារ ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ
 ជាសុញ្ញតៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ មេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជា
 ធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិចារ ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជា
 កុសល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ
 ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិចារ ក្នុងសម័យណា
 ដស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិក្កេបៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ នេះពួកធម៌ជាអប្បក្រិក្កំ ។

(៤៥៧) កតមេ ធម្មា អព្ភាតតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភារេតិ និយ្យានិកំ

អបចយតាមី និដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បវមាយ ក្ក-

មិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ មេ ។ បវមី

ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិច្ចាភិញ្ញំ

សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ

ធម្មានិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំ ។ មេ ។ សុខា-

បដិបទំ ទិច្ចាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំ ។ មេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ មេ ។

ធកុត្តំ ឈានំ ។ មេ ។ បវមី ឈានំ ។ មេ ។

បញ្ចមី ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈំ វិហារតិ សុខាបដិបទំ

ទិច្ចាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំនិ តុសលំ ។ មេ ។

(៤៥៧) ភូតទមិជាអព្ភាគ្រឹត ភីដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

ខ្យល់កុត្តជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ខ្យល់ការមិនសន្សឹកនូវ

ឡើង ដើម្បីលះបង់ខ្យល់ដ៏ ដើម្បីដល់ខ្យល់ក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាក

តាមខ្លាំងខ្យល់ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ

លំបាក មានការត្រាស់ដឹងនាបំ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ

។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជា

សុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មាន

ការត្រាស់ដឹងនាបំ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជាន

។ មេ ។ តតិយជ្ជាន ។ មេ ។ ធកុត្តជ្ជាន ។ មេ ។ បឋមជ្ជាន

។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិញ មានការ

ត្រាស់ដឹងនាបំ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាតុសល ។ មេ ។

សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ
 វិចារកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ
 ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ
 ទិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ វិចារកោ
 ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធន្ទា-
 ធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិ-
 ប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ វិចារកោ
 តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរដ្ឋានំ ណាទំ ការវតិ ធិយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិកតានិ បហាបាយ បវមាយ
 ភូមិយា បត្តិយោ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បវមី
 ណាទំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ អប្បណិហិតំ ធន្ទាធិប-
 តេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន ពេលសម្រេចដល់វិចារកោ ជា
 ធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន
 មានការត្រាស់ដឹងដល់ ជាបុញ្ញត្ថៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជា
 កុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន មានការត្រាស់ដឹងដល់
 ជាអនិមិត្ត ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិវិធាន មានការត្រាស់ដឹងដល់ ជាបុញ្ញត្ថៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ
 ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធាន មានការត្រាស់
 ដឹងដល់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាកត្ត ។

[៤៦០] ពួកធម៌ជាអព្យាកត្ត គឺដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនឡើង
 លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកដុះ ដល់ឡើងការមិនសន្សំក្នុងឡើង
 ដើម្បីលះបង់ខ្លួនខ្លួន ដើម្បីដល់ខ្លួនក្នុងប្រធម៌ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ទាធិប-
 តេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អព្យាកតា អប្ប ធម្មា ធម្មា

អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស តុសលស្ស ឈានស្ស
 កតត្តា ភាវិតត្តា វិចារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្បណិហិតំ
 ធម្មាធិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អព្យាកតា ។

(៤៦០) តតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវិតិ ធិយ្យានិកំ អប-
 ចយតាមី ធិដ្ឋិតតានំ បហាធាយ បឋមាយ ក្ខមិយា
 បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្បណិហិតំ ធម្មាធិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា តស្សេវ
 លោកុត្តរស្ស តុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា
 ភាវិតត្តា វិចារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋ-
 មំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អនិមិត្តំ ធម្មាធិប-
 តេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។

អព្យាកតា អប្ប ធម្មា ធម្មា

អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា តុសលា
 តស្សេវ លោកុត្តរស្ស តុសលស្ស ឈានស្ស
 កតត្តា ភាវិតត្តា វិចារតិ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្បណិហិតំ
 ធម្មាធិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អព្យាកតា ។

(៤៦១) ត្ថកធម៌ជាអព្យាកតា តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុ-

ត្តាជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកត្តានៃវដ្ត ដើម្បី
 លះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងជាប្រឋម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាធម្មាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យ
 ណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ កំភើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់
 ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន ជាអនិមិត្ត ជាធម្មា-
 ធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិភោគ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្សាគតា ។

[៤៦៤] កតមេ ធម្មា អន្សាគតា ។ យស្មី

សមយេ លោកុត្តរិ ឈានំ កាវេតិ ធិយ្យាធិតិ

អបសយកាមី ធិធិតតានិ បណាណាយ បវមាយ ក្វ-

មិយា បតិយា វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ បេ ។ បវមិ

ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាវតិ អប្បណាហិតំ ធម្មាធិប-

តេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មស្សា ហោតិ ។ បេ ។

អវិភោគ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា

តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស ក-

តត្តា ភាវិតត្តា វិហាតិ វិវិទ្ធោ កាមេហិ ។ បេ ។

បវមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាវតិ សុត្តានំ ធម្មា-

ធិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធម្មស្សា ហោតិ ។ បេ ។

អវិភោគ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អន្សាគតា ។

អវិភោគៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នាក់ងារ ជា

អន្សាគត ។

[៤៦៤] ភ្នាក់ងារជាអន្សាគត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន

ខ្លះលោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកដីៈ ដល់ខ្លះការមិនសន្សំកន្លង

ឡើង ដើម្បីលះបង់ខ្លះទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្លះភូមិជាច្រើន បានស្ងាត់ចាក

កាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន ជាអប្បណិហិតៈ ជា

ធម្មាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ បេ ។ អវិភោគៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌

ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ខ្លឹកុសលដ្ឋាន

ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់

បឋមដ្ឋាន ជាសុត្តាៈ ជាធម្មាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ

កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិភោគៈ កំភើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះភ្នាក់ងារជាអន្សាគត ។

(៤៦៣) កេតមេ ធម្មា អព្ភកតោ ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បវមាយ
 ក្ខមិយោ បត្តិយោ វិតក្កវិចារាទំ វុបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ណាទំ ។ បេ ។ តតិយំ ណាទំ ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ណាទំ ។ បេ ។ បវមី ណាទំ ។ បេ ។ បញ្ចមិ
 ណាទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្បណិហិតិ ធន្នាធិប-
 តេយ្យន្តំ កុសលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតិ ធន្នាធិ-
 បតេយ្យន្តំ វិចារោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតិ ធន្នា-
 ធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ធន្នាធិប-
 តេយ្យន្តំ វិចារោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតិ ធន្នាធិ-
 បតេយ្យន្តំ កុសលំ ។ បេ ។ សុញ្ញានិ ធន្នាធិប-
 តេយ្យន្តំ វិចារោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អព្ភកតោ ។

(៤៦៣) ភ្នកតមីជាអព្ភក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់ម្ល៉ៅការបិទសន្សំកន្លង
 ដើម្បីលះចង់ទូទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងដ្ឋានប្រថម បានម្លាចវិគក្កៈនិងវិចារៈ
 ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ជាន
 ។ បេ ។ បវមជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ជាអប្បណិហិតៈ
 ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ
 ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិចារ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជា
 ធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ជាធន្នាធិ-
 បតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិចារ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិ-
 បតេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាសុញ្ញាតៈ ជាធន្នាធិ-
 បតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិចារ ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះភ្នកតមីជាអព្ភក្រឹត ។

(២៦២) ឥតមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ណាទំ ការវេតិ និយ្យានិកំ
 អបធមតាមី និដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវមាយ ក្ខម័-
 យា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ មេ ។ បវមី ណាទំ
 ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អប្ប-
 ណំហិតំ ធន្នាធិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ធិស្សោ
 ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ណាទស្ស កតត្តា ការិតត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ កា-
 មេហំ ។ មេ ។ បវមី ណាទំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណំហិតំ ធន្នាធិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធិស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្ខេហោ
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតតា ។

(២៦២) ត្រូវបានដឹងថា ត្រូវបានដឹងថា ។ ត្រូវបានដឹងថា
 លោកុត្តរស្ស ជាគ្រូជំនាញចាត់ដោះស្រាយ ដល់នូវការបិទសន្យាភ្នំភ្នំ
 ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវក្នុងប្រធាន បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង
 ឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 អវិក្ខេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជា
 វិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈ
 នោះឯង បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ
 ជាធន្នាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ អវិក្ខេហៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 នេះត្រូវបានដឹងថា ត្រូវបានដឹងថា ។

(៤៦៥) កតតេ ធម្មា អត្យាកតតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ជំយ្យាជិតំ
 អបចយកាមី និដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវេហយ ក្ខ-
 មិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញា
 អប្បណិហិតំ ធម្មាជិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ដស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស
 កុសលស្ស ឈានស្ស កតតតា ការិតតា វិចាកំ
 វិវិទ្ធោ កាមេហំ ។ បេ ។ បវេមិ ឈានំ ឧបស-
 ម្មជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខាភិញ្ញា អនិមិត្តំ
 ធម្មាជិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ដស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្ខេហោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
 អត្យាកតតា ។

(៤៦៥) ត្នកធមិជាអត្យាក្រឹត ដើម្បីចម្លេច ។ បុគ្គលបម្រើឲ្យ
 លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់ឲ្យការិយសន្យាកន្លងឡើង
 ដើម្បីលះបង់ឲ្យខ្ញុំ ដើម្បីដល់ឲ្យក្នុងប្រថម បានស្ងាត់ចាកតាមទាំង
 ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធម្មាជិបតេយ្យ ក្នុង
 សម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធមិទាំងនេះ ជា
 វិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន ឲ្យកុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរៈ
 នោះឯង បានស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជាន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត
 ជាធម្មាជិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 នេះត្នកធមិជាអត្យាក្រឹត ។

(៤៦៦) តតតេ ធម្មា អស្សា ធម្មា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ជិយ្យានិកំ
 អបចយតាមី ទិដ្ឋិតតានំ មហានាយ មវេហយ
 ភូមិយា បត្តិយា វិវិទ្ធោ តាមេហិ ។ បេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាតិញ្ចំ
 អប្បណិហិតំ ធម្មានិបតេយ្យំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ អវិត្តោចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស
 ឈានស្ស តតតតា ភាវិតតា វិហារតំ វិវិទ្ធោ តា-
 មេហិ ។ បេ ។ បវេមិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ
 ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាតិញ្ចំ សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិត្តោចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អស្សា តតតា ។

(៤៦៦) ត្នកធមិជាអព្យាក្រឹត ភិវិទ្ធករេ ។ អត្តលាប្រមេស្ស
 លោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញលាភ្នំ ដល់ខ្ញុំតាមិទសខ្ញុំក្នុងខ្ញុំ
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំក្នុងជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង
 ខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន
 ការគ្រាសដឹងយិតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ ក្នុងសម័យ
 ណា ជស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិត្តចៈ កំភីត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធមិទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុ
 បានធ្វើ បានចម្រើន ខ្ញុំកុសលដ្ឋាន ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់
 ចាកកាមទាំងខ្សោយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 លំបាក មានការគ្រាសដឹងយិតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាធម្មានិបតេយ្យ
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិត្តចៈ
 កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្នកធមិជាអព្យាក្រឹត ។

(២២៧) ព្រះបរម ព្រះ ព្រះបាទសីហនុ ។ យស្សី

សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ពារេតិ ជិយ្យានិគំ
 អបធម្មតាមី ទិដ្ឋិតតានិ បហាធាយ បវេសាយ ក្ខ-
 មិយា បន្តិយា វិតត្តវិចារានំ រូបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 តតុត្តំ ឈានំ ។ បេ ។ បធីបំ ឈានំ ។ បេ ។
 បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ធន្ធាធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ
 ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតំ
 ធន្ធាធិបតេយ្យន្តំ វិចារោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ
 ទន្ធាកិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ធន្ធាធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ
 ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ អនិមិត្តំ ធន្ធាធិ-
 បតេយ្យន្តំ វិចារោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធា-
 កិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ធន្ធាធិបតេយ្យន្តំ កុសលំ
 ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាកិញ្ញំ សុញ្ញតិ ធន្ធាធិ-
 បតេយ្យន្តំ វិចារោ តស្មី សមយេ ឧស្សោ ហោតិ
 ។ បេ ។ អវិក្ខេតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធន្ធា
 អព្យាកតា ។

(២២៧) ព្រះបរម ព្រះបាទសីហនុ ។ បដិបទំ

លោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រូដែលត្រូវបានផ្តល់ ដល់ខ្ញុំតាមសំនុំតូចខ្លី
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំគ្រប់ជាប្រថម បានទ្រង់វិភក្តៈ និងវិចារៈ
 ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតុត្តជ្ជាន ។ បេ ។
 បធីបជ្ជាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាស់ដឹងយឹកយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ធាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ
 ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹង
 យឹកយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ធាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឹកយូរ ជាអប្បណិហិតៈ
 ជាធន្ធាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំ-
 បាក មានការគ្រាស់ដឹងយឹកយូរ ជាអនិមិត្ត ជាធន្ធាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ
 ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឹក
 យូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្ធាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹងយឹកយូរ ជាសុញ្ញតៈ
 ជាធន្ធាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ បេ ។ នេះត្រូវបានផ្តល់ជាអព្យាកតា ។

(២៦៥) តតិយេ ធម្មា អន្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ កាវេតិ ធិយ្យានិភិ
 អបគយតាមី ធិដ្ឋិតតានំ មហាជាយ បវេហាយ ក្ខ
 មិយា បត្តិយា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិច្ចាកិញ្ញា
 អប្បណិហិតំ ធន្នាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ
 ធន្នាភិញ្ញា អប្បណិហិតំ ធន្នាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ទិច្ចាកិញ្ញា អប្បណិហិតំ ធន្នាធិប-
 តេយ្យំ ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ មេ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ មេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ។ មេ ។ មញ្ញមិ ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារតិ
 សុខាបដិបទំ ទិច្ចាកិញ្ញា អប្បណិហិតំ ធន្នាធិបតេ-
 យ្យន្តិ កុសលំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ទិច្ចាកិញ្ញា
 អប្បណិហិតំ ធន្នាធិបតេយ្យន្តិ វិហារកោ ។ មេ ។

(២៦៥) ត្រូវធម៌ជាអន្យាគ្រឹក តើវ្យោប្បេ ។ បុគ្គលប្រើទម្រង់
 លោកុត្តរជ្ជន្ត ជាគ្រឿងធម្មបរិវេណៈ ដល់ខ្ញុំការមិនសន្យុកព្យុទ្ធវិ
 ដើម្បីលះបង់ខ្ញុំទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់ខ្ញុំវិក្កមជាប្រធាម បានស្ងាត់ចាកភាមទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ បានដល់បឋមជ្ជន្ត មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក
 មានការគ្រាសដីនីតាប ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ។ មេ ។
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការគ្រាសដីនីយ័តយ្យ ជាអប្បណិហិតៈ
 ជាធន្នាធិបតេយ្យ ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការគ្រាស
 ដីនីតាប ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ។ មេ ។ ទុតិយជ្ជន្ត
 ។ មេ ។ តតិយជ្ជន្ត ។ មេ ។ ចតុត្ថជ្ជន្ត ។ មេ ។ បឋមជ្ជន្ត
 ។ មេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ជន្ត មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការ
 គ្រាសដីនីតាប ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុ-
 សល ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិអាយ មានការគ្រាសដីនីតាប
 ជាអប្បណិហិតៈ ជាធន្នាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាកុត្ត ។ មេ ។

សុខាបដិបទំ ចិប្បាភិក្ខុំ អប្បណិហិតំ ធន្ទាធិប-
 តេយ្យន្តំ កុសលំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ចិប្បា-
 ភិក្ខុំ អធិមិត្តំ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ វិចារកោ ។ មេ ។
 សុខាបដិបទំ ចិប្បាភិក្ខុំ អប្បណិហិតំ ធន្ទាធិប-
 តេយ្យន្តំ កុសលំ ។ មេ ។ សុខាបដិបទំ ចិប្បាភិក្ខុំ
 សុត្តានិ ធន្ទាធិបតេយ្យន្តំ វិចារកោ តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិគុចោ ហោតិ ។ មេ ។
 ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(២៦៧) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ លោកុត្តរំ មត្តំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោ-
 កុត្តរំ សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ
 សធម្មប្បទានំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយានំ
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ មេ ។
 លោកុត្តរំ ទលំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈន្តំ
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ សម្មំ ភាវេតិ ។ មេ ។
 លោកុត្តរំ សមចំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ធម្មំ
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ទទ្ធិំ ភាវេតិ ។ មេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី ហេតុការណ៍ស្រដៀងគ្នា ឬ ហេតុការណ៍ស្រដៀងគ្នា ជា
 ធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាសុខាប ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី
 មានការគ្រាស់ដឹងជាប់ ជាអវិបត្ត ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាវិបាក
 ។ មេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិវិធី មានការគ្រាស់ដឹងជាប់ ជាអប្ប-
 ណិហិត ជាធន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នោះ ជាសុខាប ។ មេ ។ មានសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិវិធី មានការគ្រាស់ដឹងជាប់ ជាសុត្តានិ ជាធន្ទាធិបតេយ្យ
 ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ មេ ។ អវិគុចៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។
 នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(២៦៨) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
 ខ្ញុំលោកុត្តរមេត្ត ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរសតិប្បដ្ឋាន ។ មេ ។
 ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរសធម្មប្បទាន ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរឥន្ទ្រិយាន
 ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរឥន្ទ្រិយ ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរ-
 ទល ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរពោជ្ឈន្ត ។ មេ ។ ចម្រើន
 ខ្ញុំលោកុត្តរសម្ម ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរសមច ។ មេ ។
 ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរធម្ម ។ មេ ។ ចម្រើនខ្ញុំលោកុត្តរទទ្ធិ ។ មេ ។

លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ
 ធាតុំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ អាហារំ ភាវេតិ
 ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ជស្សំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោ-
 កុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ សញ្ញា
 ភាវេតិ ។ មេ ។ លោកុត្តរំ ចេតនំ ភាវេតិ ។ មេ ។
 លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតិ ធិយ្យានិកំ អបធម្មតាមិ
 ធិដ្ឋិតតានិ បហាបាយ បវេមាយ ក្ខមិយា បត្តិយា
 វិវិច្ឆេវ កោះមហិ ។ មេ ។ បវេមិ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខកិញ្ញា ធម្មាធិបតេយ្យំ
 តស្មី សមយេ ធស្សោ ហោតិ ។ មេ ។ អវិក្កោចា
 ហោតិ ។ មេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ
 លោកុត្តរស្ម កុសលស្ម ចិត្តស្ម កតត្តា ភារិ-
 តត្តា វិចារកំ វិវិច្ឆេវ កោះមហិ ។ មេ ។ បវេមិ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទុក្ខកិញ្ញា
 សុញ្ញតិ ។ មេ ។ អនិមិត្តំ ។ មេ ។ អប្បណិហិតំ
 ធម្មាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។ វិយាធិបតេយ្យំ ។ មេ ។

ចម្រើននូវលោកុត្តរអាយតនៈ ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរធាតុ ។ មេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរអាហារ ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរជស្ស ។ មេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរវេទនា ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសញ្ញា ។ មេ ។
 ចម្រើននូវលោកុត្តរចេតនា ។ មេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចិត្ត ជា
 គ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំក្នុងភ្លើង ដើម្បីលះចង់ម្ត
 ទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រធាម បានស្ងាត់ចាកភាវគាំងខ្សោយ ។ មេ ។
 បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការគ្រាស់ដឹង
 យ៉កយូរ ជាធានាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ ក៏កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ មេ ។ អវិក្កេចៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ មេ ។ កុសលធម៌គាំងនេះ ជាវិបាក គ្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន
 នូវកុសលចិត្ត ជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកភាវគាំងខ្សោយ
 ។ មេ ។ បានដល់បឋមដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការ
 គ្រាស់ដឹងយ៉កយូរ ជាសុញ្ញតៈ ។ មេ ។ ជាអនិមិត្ត ។ មេ ។ ជា
 អប្បណិហិតៈ ជាធានាធិបតេយ្យ ។ មេ ។ ជាវិយាធិបតេយ្យ ។ មេ ។

ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វិមីសាធិបតេយ្យំ តស្មី
សមយេ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ
។ បេ ។ វេម ធម្មា អត្យាកតា ។

បឋមន្ទវិណោ ។

[៤៧០] តតមេ ធម្មា អត្យាកតា ។ យស្មី
សមយេ លោកុត្តរំ ណាដំ កាវេតិ ធិយ្យា ធិតំ
អបចយតាមី កាមរកត្យា ចាណាដំ តទុកាវាយ ទុតិ-
យាយ ក្ខមិយា បត្តិយា ។ បេ ។ កាមរកត្យា-
ចាណាដំ អទវសេសច្យហា ធាយ តតិយាយ ក្ខមិយា
បត្តិយា ។ បេ ។ រូបរកអរូបរកមាទធុទុក្ខអវិជ្ជាយ
អទវសេសច្យហា ធាយ តត្យាយ ក្ខមិយា បត្តិយា
វិវិច្ឆា កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ណាដំ ទុបសឡដ្ឋ
វិហារតិ ទុក្ខាបដិបដំ ទុក្ខាភិញ្ញំ តស្មី សមយេ
ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិដ្ឋិយំ ហោតិ ។ បេ ។

ជាចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ជាវិមីសាធិបតេយ្យំ ក្នុងសម័យណា
ផស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេចៈ កំភីត
មាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវគេដឹងជាអត្យាកត្រីត ។

ចប់ វិចិត្រនិយមន្ត ។

[៤៧០] ត្រូវគេដឹងជាអត្យាកត្រីត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន
នូវលោកុត្តរដ្ឋាន ជាគ្រឿងចេញចាកផ្ទះ ដល់នូវការមិនសន្សំក-
ត្យានឡើយ ដើម្បីធ្វើតាមពកនិងព្យាបាទ ឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់
នូវទុតិយភូមិ ។ បេ ។ ដើម្បីលះតាមពកនិងព្យាបាទ មិនឲ្យមាន
សេសសល់ ដើម្បីដល់នូវតតិយភូមិ ។ បេ ។ ដើម្បីលះប្រ-
ពត អរូបពត មានៈ ទទ្ធច្នៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់
ដើម្បីដល់នូវចក្កក្ខមិ បាទស្វាគ័ពកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
បាទដល់ចប់ដ្ឋាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង
យឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ
។ បេ ។ អញ្ញិដ្ឋិយំ កំភីតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អក្ខរក្រិក អក្ខរក្រិក

អវិក្ខុចៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជា
 វិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាបប្រើប្រាស់ ឬកុសលជ្ជកូន ជាលោកុត្តរៈ
 នោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជកូន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការព្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុភាគៈ
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខុចៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ភ្នកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះភ្នក
 ធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៧១) កតតោ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ យោ តស្មី សមយេ ជស្សោ ដុសដា
 សម្មុសដា សម្មុសតតិ អយំ តស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ បេ ។ កតតមិ តស្មី សមយេ អញ្ញាតា-
 វិទ្រ្តិយំ ហោតិ ។ យោ តេសិ អញ្ញាតាវិទំ ធម្មាវិទំ
 អញ្ញា បញ្ញា បដាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ

អក្ខរក្រិក អក្ខរក្រិក

អវិក្ខុចៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជា
 វិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាបប្រើប្រាស់ ឬកុសលជ្ជកូន ជាលោកុត្តរៈ
 នោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ជកូន
 មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការព្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុភាគៈ
 ក្នុងសម័យណា ជស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខុចៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ភ្នកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះភ្នក
 ធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៧១) ជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។
 ជស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការបំពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះជស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញា-
 តាវិទ្រ្តិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ សេចក្តី
 ដឹងទូទៅ ការដឹងសព្វគ្រប់ធម៌ទាំងនោះ ដែលបុគ្គលដឹងទូទៅ ការ
 តិចារណា ការជ្រើសរើស ការជ្រើសរើសសព្វ ការតិចារណាធម៌

លោកុន្តវិហារ

សល្លត្តុណា ឧបលត្តុណា បច្ចុបលត្តុណា បណ្ឌិត្តិ
 តោសល្លំ ធម្មញ្ញំ វេកត្សា ចិន្តា ឧបបរិត្តា ក្វិ
 មេនា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្មជញ្ញំ បតោ-
 នោ បញ្ច បញ្ញាច្រៀយំ បញ្ចាតលិ បញ្ចាសត្តិ
 បញ្ចាមាសានោ បញ្ចាអាណោកោ បញ្ចាឱកាសោ
 បញ្ចាបដ្ឋោតោ បញ្ចាវតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ
 សម្មាទិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈន្តំ មគ្គន្តំ មគ្គបរិយា-
 បដ្ឋំ ឥទ្ធិ តស្មី សមយេ អញ្ញាតាវិច្ឆ័យំ ហោតិ
 ។ បេ ។ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាចិ
 អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បត្តា អរូបំនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
 អញ្ញាតតា ។

លោកុន្តវិហារ

ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ប្រា ភាពវិបល្លាស ភាពវិទេអុក
 ល្អាស ភាពវិទេអុកជ្រះស្អាត ភាពវិទេអុកភ្នំច្បាស់ ការគិត ការត្រិះរិះ
 ធម្មជាតិដូចវិទេអុដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្ម-
 ជាតិយើញ្ញច្បាស់ ការដឹងស្តី សភាពដូចជាដុំខ្នុញ គឺបញ្ច បញ្ញា-
 ច្រៀយ បញ្ចាតលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ចា ប្រាសាទគឺបញ្ចា ពន្លឺគឺបញ្ចា
 ឧកាសគឺបញ្ចា គ្រឿងធូរគឺបញ្ចា រតនៈគឺបញ្ចា អមោហាៈ ធម្ម-
 វិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈន្តំ ជាអង្គវិទេអុក រាប់បញ្ចាលកង
 មគ្គណា នេះអញ្ញាតាវិច្ឆ័យ កើតមាន កងសម័យនោះ ។ បេ ។
 បូក ពួកអរូបធម៌វិទេអុណា ដែលកើតឡើង ព្រោះពាស្រ័យហេតុ កើត
 មាន កងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអញ្ញាត្រឹម ។

(៤៧២) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបច័-
 តត្តា វិបាកំ ចក្កវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតំ រុទ្ធារម្មណំ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណំ
 ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សន្តារម្មណំ
 ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខា-
 សហគតំ កត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ
 ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ ។ បេ ។
 កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទុក្ខសហគតំ ដោ-
 ជ្ជន្តារម្មណំ តស្មី សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា
 ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ
 ទុក្ខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកកត្តា ហោតិ មជ្ជិម្មយំ
 ហោតិ ទុក្ខម្មយំ ហោតិ ជីវិតម្មយំ ហោតិ យេ
 វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសម្ម-
 ប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(៤៧២) ត្នកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើវាជាអ្វី ។ ចក្កវិញ្ញាណ ជា
 វិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជាភារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះ
 ហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ ឱ្យកម្មជាអកុសល ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានសំឡេងជាភារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។
 យានវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានក្លិនជាភារម្មណ៍ កើតឡើង
 ហើយ ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរសជា
 ភារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយ
 ទុក្ខ មានជាដង្វះជាភារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា
 ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា
 ចិត្ត ទុក្ខ ឯកត្តភាររបស់ចិត្ត មជ្ជិម្មយ ទុក្ខិម្មយ ជីវិតិម្មយ
 ឬក៏ ត្នកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះត្នកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

(២៧៣) ហោតិ ។ យោ ឆស្មី សមយេ ជស្សោ
 សម្មសទា សម្មសិទ្ធិ អយំ ឆស្មី សមយេ ជស្សោ
 ហោតិ ។ តតទា ឆស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ ។
 យំ ឆស្មី សមយេ ឆដ្ឋាកាយវិញ្ញាណាធិសម្មស្សដិ
 កាយកំ អសាតំ កាយកំ ទុក្ខំ កាយសម្មស្សដិ
 អសាតំ ទុក្ខំ វេទយំតំ កាយសម្មស្សដា អសាតា
 ទុក្ខា វេទនា អយំ ឆស្មី សមយេ វេទនា ហោតិ
 ។ បេ ។ តតទមិ ឆស្មី សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ យំ
 ឆស្មី សមយេ កាយកំ អសាតំ កាយកំ ទុក្ខំ
 កាយសម្មស្សដិ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយំតំ កាយ-
 សម្មស្សដា អសាតា ទុក្ខា វេទនា វេទិ ឆស្មី
 សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ បេ ។ តតទមិ ឆស្មី
 សមយេ ទុក្ខំ ឆ្មៃយំ ហោតិ ។ យំ ឆស្មី សមយេ
 កាយកំ អសាតំ កាយកំ ទុក្ខំ កាយសម្មស្សដិ
 អសាតំ ទុក្ខំ វេទយំតំ កាយសម្មស្សដា អសាតា
 ទុក្ខា វេទនា វេទិ ឆស្មី សមយេ ទុក្ខំ ឆ្មៃយំ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ

(២៧៣) ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ។
 ឆស្សៈ កាយកំ កាយកំ កាយកំ កាយកំ ឈា ក្នុងសម័យ
 នោះ នេះឆស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើត
 មាន ក្នុងសម័យនោះ កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនធ្លាក់ពីសា ប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ-
 វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សម្បូរដល់ធម៌នោះ ការទទួលបានណ៍ មិនធ្លាក់
 ពីសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ វេទនា មិនធ្លាក់ពីសា
 ជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ ឈា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទុក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនធ្លាក់ពីសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តី
 លំបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលបានណ៍ មិនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ
 ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ វេទនា មិនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ ដែល
 កើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ ឈា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទុក្ខឆ្មៃយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 កើតដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនធ្លាក់ពីសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តី
 លំបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលបានណ៍ មិនធ្លាក់ពីសា
 ជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ វេទនា មិនធ្លាក់ពីសាជាទុក្ខ
 ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃកាយ ឈា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខឆ្មៃយំ

ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បទ ឥស្សី សមយេ អនោបិ
អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិយោ ធម្មា វេមេ ធម្មា
អក្យាកតា ។

(៤៧៤) ឥស្សី ខោ បទ សមយេ ចត្តារកេ ខន្ធ
ហោន្តិ ទ្វាយននាចំ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណ្ឌិទ្ធិយាចំ ហោន្តិ ឃ.
កោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា កាយវិញ្ញា-
ណាធាតុ^(១) ហោតិ ឯកំ ធម្មាយនំ ហោតិ ឯកា
ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ ឥស្សី សមយេ អនោបិ
អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិយោ ធម្មា វេមេ ធម្មា
អក្យាកតា ។ បេ ។

(៤៧៥) កតមោ ឥស្សី សមយេ សង្ខារក្ការោ
ហោតិ ។ ជស្សោ ចេតនា^(២) ចិត្តស្ស្សកកតា
ដីវិតិទ្ធិយេ យេ វា បទ ឥស្សី សមយេ អនោបិ
អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិយោ ធម្មា វេមេត្វា វេទ-
នាខន្ធិ វេមេត្វា សញ្ញាខន្ធិ វេមេត្វា វិញ្ញាណក្កខន្ធិ

១ ១. មនេវិញ្ញាណធាតុតិ ទិស្សតិ ។ ២ ១. ធិត្តន្តេ វិច្ឆោ វិចារេតិ ទិស្សតិ ។

កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ពួកធម៌ជាអន្យត្រឹត ។

(៤៧៦) ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កាយធនៈ ២

ធាតុ ២ អាហារ ៣ វេទន្តិយ ៣ ជស្សៈ ១ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ-
ធាតុ ១ ធម្មាយននៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
បូក ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអន្យត្រឹត ។ បេ ។

(៤៧៧) សង្ខារក្កខ្ល កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច

ម្តេច ។ ជស្សៈ ចេតនា ឯកត្ថតារសចិត្ត ដីវិតិទ្ធិយេ បូក ពួកអរូប-
ធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្កខន្ធចេញ

ពន្យាពណ៍ ពម្ម អកុសលវិបាក

អយំ ឥស្សី សមយេ សង្ខារេត្តោ ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៧៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្សី
សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិ-
តត្តា វិបាកា មនោណតុ ឧប្បដ្ឋា ហោតិ ឧបេ-
ក្កាសហគតា រូចារម្មណា វា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វារ-
ម្មណា វា យំ យំ វា បទាវត្ត ឥស្សី សមយេ
ធម្មោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារេ
ហោតិ ឧបេក្កា ហោតិ ចិត្តស្ស កតត្តា ហោតិ
មនិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ឧបេក្កិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ដីវិតិទ្រ្ទិយំ
ហោតិ យេ វា បទ ឥស្សី សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ
បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យា-
កតា ។ បេ ។

ពន្យាពណ៍ ពម្ម អកុសលវិបាក

នេះសង្ខារក្នុង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ លេខក្នុងនេះ ជា
អព្យាក្រឹត ។

[៤៧៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោណតុ ជា
វិបាក ច្រឡំដោយទេវតា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មាន
ដោដ្ឋព្វជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រាសាទអារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ
ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ ខ្លឹមជាអកុសល ក្នុងសម័យណា
ជស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា
ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ទេវតា ឯកត្តតាវេសចិត្ត មនិទ្រ្ទិយ ទេវ-
តិទ្រ្ទិយ ដីវិតិទ្រ្ទិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌
ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុង
សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២៧៧] តស្មី មោ មន សមយេ ធន្តារោ ខន្ទា

ហោន្តិ ម្នាយតនាចិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ

តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណិច្ឆ័យោចិ ហោន្តិ

ឯកោ ឧស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកោ មនោធាតុ

ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកោ ធម្មធាតុ

ហោតិ យេ វា មន តស្មី សមយេ អញ្ញោមិ អត្ថិ

បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូមិទោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យា-

តតា ។ បេ ។

[២៧៨] កតមោ តស្មី សមយេ សង្ការក្កុទ្ធោ

ហោតិ ។ ឧស្សោ ចេតនា វិតតោ វិចារោ ចិត្ត-

ស្សកក្កតា ដីវិតិច្ឆ័យំ យេ វា មន តស្មី សមយេ

អញ្ញោមិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូមិទោ ធម្មា ឥមេ-

ត្វា វេមនាខន្ធិ ឥមេត្វា សញ្ញាខន្ធិ ឥមេត្វា វិញ្ញា-

ណក្កន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ការក្កុទ្ធោ ហោតិ

។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាតតា ។

[២៧៧] ខន្ធិ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ពាយតនៈ ២

ធាតុ ២ អាហារ ៣ វិត្តិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោធាតុ ១

ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ បូក តួក

អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ នេះតួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[២៧៨] សង្ការក្កុទ្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូច

ម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកក្កតារបស់ចិត្ត

ដីវិតិច្ឆ័យ បូក តួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ

ហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធិ សញ្ញា-

ខន្ធិ វិញ្ញាណក្កុទ្ធចេញ នេះសង្ការក្កុទ្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

។ បេ ។ នេះតួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៧៧) កតមេ ធម្មា អណ្ណកតា ។ យស្មី

សមយេ អកុសលស្មី កម្មស្មី កតត្តា ឧបចិតត្តា

វិបាកា មនោវិញ្ញាណាតតុ ឧប្បន្ទា ហោតិ ឧបេ-

ក្កាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា

វា យំ យំ វា បនាវត្ត តស្មី សមយេ ដស្សា

ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា

ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិនាស្តា ហោតិ វិបាកោ ហោតិ

ឧបេក្កា ហោតិ ចិត្តស្មីកតត្តា ហោតិ មជ្ឈិម្មិយំ

ហោតិ ឧបេក្កិម្មិយំ ហោតិ ជីវិតិម្មិយំ ហោតិ យេ

វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ជាចិ អត្តិ បដិច្ចសមុប្ប-

ន្ទា អរូបិយោ ធម្មា វមេ ធម្មា អណ្ណកតា ។ បេ ។

(៤៧៧) តួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បរោវិញ្ញាណេ-

នាតុ ជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្កា មានរូបជាភារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។

មានធម៌ជាភារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារម្ភភារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ

ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសទ្ធិ ឲ្យកម្មជាអកុសល ក្នុងសម័យណា

ដស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត

វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្កា ឯកត្តការបស្ចិក្ក មន្ត្រិយ ឧបេក្កិម្មិយ

ជីវិតិម្មិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ តួកអរូបធម៌ដទៃណា

ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

នេះតួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨០] តស៊ី ហោ បដ សមយេ តត្តារោ ខត្តា
 ហោន្តិ ខ្វាយតនាជិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណិទ្រ្ទិយាជិ ហោន្តិ ឃ-
 កោ ជស្សេន្ធ ហោតិ ។ បេ ។ ឃកា មយោវិញ្ញា-
 ណាធាតុ ហោតិ ឃកិ ធម្មាយតនិ ហោតិ ឃកា
 ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បដ តស៊ី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ
 ធម្មា អត្យាកតា ។ បេ ។

[៤៨១] កតមោ តស៊ី សមយេ សង្ការក្ខត្តោ
 ហោតិ ។ ជស្សេន្ធ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-
 ស្សេកក្ខត្តា ជីវិតិទ្រ្ទិយិ យេ វា បដ តស៊ី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា វេបេត្តា
 វេទនាខន្ធិ វេបេត្តា សញ្ញាខន្ធិ វេបេត្តា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 អយំ តស៊ី សមយេ សង្ការក្ខត្តោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា អត្យាកតា ។

[៤៨០] ខ្លូ ៤ កើតពារ ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារេ ពុ ឥន្ទ្រិយ ពុ ជស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោ-
 វិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨១] សង្ការក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ជស្សៈ រេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកត្តភារបសិទ្ធិ ជីវិតិទ្រ្ទិយ ឬក៏
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ
 នេះសង្ការក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា
 អត្យាក្រឹត ។

(៤៨២) ភត្តយេ ធម្មា អព្យាករតា ។ យស្មី
 សមយេ មនោធាតុ ឧប្បជ្ជា ហោតិ តិវិយា លេ
 តុសលា ធាតុសលា ន ច កម្មវិចារា ឧបេ-
 ត្តាសហគតា រូបាវម្មណា វា ។ បេ ។ ដោដ្ឋត្រាវ-
 ម្មណា វា យំ យំ វា បដាវត្ត តស្មី សមយេ
 ជស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
 ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារេ
 ហោតិ ឧបេត្តា ហោតិ ចិត្តស្ស្រកក្កតា ហោតិ
 មនិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ឧបេត្តនិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ជីវិតនិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាចិ អត្តិ
 បទិច្ចសមុប្បជ្ជា អរូបិយោ ធម្មា វេទនា ធម្មា អព្យា-
 កតា ។

(៤៨៣) តស្មី ខោ បទ សមយេ ចត្តារោ ខន្ធ
 ហោន្តិ ទ្វាយតនាជិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ
 តយោ អាហារា ហោន្តិ តិណិទ្រ្ទិយាជិ ហោន្តិ
 ឯកោ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោធាតុ

(៤៨៤) ត្ថុកធម៌ជាអព្យាក្រឹត កើតឡើង ។ បរោធាតុ
 ជាតិវិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ពំនិមិនមែនជា
 កម្មវិចារក ច្រឡំដោយឧបេត្តា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មាន
 ដោដ្ឋត្រាវជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រាវត្តអារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា
 ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេត្តា ឯកក្កតាសេសចិត្ត
 មនិទ្រ្ទិយ ឧបេត្តនិទ្រ្ទិយ ជីវិតនិទ្រ្ទិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
 ។ ឬក៏ ត្ថុកធម៌ជាអវិចារណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះត្ថុកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៨៥) ខន្ធ ២ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២
 ធាតុ ២ អាហារ ៣ និទ្រ្ទិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ បរោធាតុ ១

ហោតិ ឯតេ ធម្មាយនំ ហោតិ ឯតា ធម្មនាតុ
 ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាបិ អត្ថ
 បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អត្យា-
 កតា ។ បេ ។

(២៨៤) កតមោ តស្មី សមយេ សង្ការក្កោ
 ហោតិ ។ ធម្មោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-
 ស្សេកត្តតា ជីវិត្រ្និយំ យេ វា បទ តស្មី សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិយោ ធម្មា វេបេ-
 ត្វា វេននាទន្ធិ វេបេត្វា សញ្ញាទន្ធិ វេបេត្វា វិញ្ញា-
 ណក្កន្ធិ អយំ តស្មី សមយេ សង្ការក្កោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អត្យាកតា ។

(២៨៥) កតមេ ធម្មា អត្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ មនោវិញ្ញាណនាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ តិវិ-
 យា ទេវ តុសលា នាតុសលា ន ធម្មាវិចារ-
 កា សោមនស្សសហិតតា រូចារម្មណា វា ។ បេ ។

ធម្មាយននៈ ១ ធម្មនាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ តួក
 អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត ។ បេ ។

(២៨៦) សង្ការក្កន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកត្តតារបស់ចិត្ត ជីវិត្រ្និយ ឬក៏
 ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាទន្ធសញ្ញាទន្ធវិញ្ញាណក្កន្ធចេញ
 នេះសង្ការក្កន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជា
 អត្យាក្រឹត ។

(២៨៧) ពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណនាតុ
 ជាតិវិយា មិនមែនជាតុសល មិនមែនជាអតុសល តាំងមិនមែនជា
 ជាកម្មវិបាក ប្រឡំដោយសោមនស្ស មានបូជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។

ឧប្បាសនា ឬ ឧប្បាសនា

ឧប្បាសនា វា យំ យំ វា ឧប្បាសនា ឧប្បាសនា សម-
 យេ ឧប្បាសនា យោតិ វេទនា យោតិ សញ្ញា យោ-
 តិ វេទនា យោតិ ចិត្តំ យោតិ វិតក្កោ យោតិ
 វិចារោ យោតិ មិត្តំ យោតិ សុខំ យោតិ ចិត្ត-
 ស្ស្រុកកុត្តា យោតិ វិវិយទ្រិយំ យោតិ សមាធិទ្រិយំ
 យោតិ មទ្ធិទ្រិយំ យោតិ សោមនស្សទ្រិយំ យោតិ
 ដីវិតទ្រិយំ យោតិ យេ វា បទ ឧប្បាសនា សមយេ
 អញ្ញាបិ អត្ថំ បដិច្ចសមុប្បន្តា អរូបិចោ ធម្មា ឧប្បា
 ធម្មា អញ្ញាកតា ។

[២៨៦] កតមា ឧប្បាសនា សមយេ ឧប្បាសនា
 យោតិ ។ យោ ឧប្បាសនា សមយេ ឧប្បាសនា ឧប្បាសនា
 សមុសនា សមុសនា អយំ ឧប្បាសនា សមយេ ឧប្បាសនា
 យោតិ ។ បេ ។ កតមា ឧប្បាសនា សមយេ ចិត្តស្ស្រុ-
 កកុត្តា យោតិ ។ យោ ឧប្បាសនា សមយេ ចិត្តស្ស្រុ-
 មិត្តំ សណ្ឌិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាហារោ អវិក្កោ ធម្មា
 អវិសាហាជនាសតា សមយេ ឧប្បាសនា សមយេ ឧប្បាសនា
 ចិត្តំ អយំ ឧប្បាសនា សមយេ ចិត្តស្ស្រុកកុត្តា យោតិ
 ។ បេ ។ កតមំ ឧប្បាសនា សមយេ វិវិយទ្រិយំ យោតិ ។

ឧប្បាសនា ឬ ឧប្បាសនា

មានធម៌ជាធម៌ធម៌ ឬ ឧប្បាសនា ឬ ឧប្បាសនា ឬ ឧប្បាសនា
 ក្នុងសម័យណា ឧប្បាសនា ក្នុងសម័យនោះ វេទនា
 សញ្ញា វេទនា ចិត្តំ វិតក្កុៈ វិចារោ មិត្តំ សុខំ ឯកក្កតារបស់
 ចិត្តំ វិវិយទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ មទ្ធិទ្រិយំ សោមនស្សទ្រិយំ ដីវិ-
 តិទ្រិយំ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬ ឧប្បាសនា ឬ ឧប្បាសនា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំភិតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះឧប្បា
 ធម៌ជាអញ្ញាគ្រឹក ។

[២៨៦] ឧប្បាសនា ក្នុងសម័យនោះ កើតឡើង ។ ឧប្បាសនា
 ការប៉ះពាល់ ការពាល់ត្រូវ ការទន់ភ្លន់ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
 ឧប្បាសនា ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឯកក្កតារបស់ចិត្ត
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើតឡើង ។ ការប៉ះពាល់ ការពាល់នៅ
 សិប្ប ការពាល់នៅ ការពាល់នៅ ការពាល់នៅ ការពាល់នៅ
 ចិត្តមិនយូរយ៉ាង សេចក្តីស្ងប់ស្ងៀម ធម៌សមាធិទ្រិយំ សមាធិគលៈ
 ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកក្កតារបស់ចិត្ត កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ វិវិយទ្រិយំ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

ឃើញដំបូង ឃើញដំបូង

យោ ឥស្សី សមយេ ពោតសិលោ វិយោរយោ ជិត្ត-
 យោ បរត្តមោ ឧយ្យោ វិយោរយោ ឧស្ស្រយោ
 ឧស្ស្រធី ថាយោ ជិត្ត វសិដិលបរត្តមតា អជិ-
 ក្កតចន្ទតា អជិក្កតចន្ទតា ធុរសម្បត្តាយោ វិយិ
 វិយិជ្រៀយំ វិយិពលំ វជំ ឥស្សី សមយេ វិយិជ្រៀយំ
 យោតិ ។ កកតមំ ឥស្សី សមយេ សមាជិជ្រៀយំ
 យោតិ ។ យោ ឥស្សី សមយេ ជិត្តស្ស្រ មិត្ត
 សណ្ឌិតិ អវិជ្ជិតិ អវិសាយារោ អវិក្កោយោ អវិសា-
 ហជិហនសតា សមថោ សមាជិជ្រៀយំ សមាជិពលំ
 វជំ ឥស្សី សមយេ សមាជិជ្រៀយំ យោតិ ។ បេ ។
 យេ វិ បទ ឥស្សី សមយេ អញ្ជាមិ អត្តិ បដិ-
 ចូសម្បត្តិ អរូមិដោ ធម្មា វជេ ធម្មា អក្ស-
 កតា ។

ឃើញដំបូង ឃើញដំបូង

កើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រាជ្ញាព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តី
 សង្កត ឧហាត ទិក្ខុ ព្យាយាម ។ ស្ស្រាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លាំង
 ខ្លាំង យោគ សេចក្តីសង្កតមានចូលយោ ការមិនដាក់សេចក្តីប៉ុនប៉ង ការ
 មិនដាក់គុរៈ សេចក្តីផ្តន្ទាគុរៈ គឺវិយៈ វិយិជ្រៀយ វិយិពលៈ
 ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិយិជ្រៀយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។
 សមាជិជ្រៀយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កើដូចម្តេច ។ ការបិតនៅ
 ការតំកល់នៅសិប ការតំកល់នៅនឹង ការមិនយេន្យើង ការមិនរាយ
 មាយ ភាពនៃចិត្តមិនយេន្យើង យោគស្របរម្ងាប់ គឺសមាជិជ្រៀយ
 សមាជិពលៈ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាជិជ្រៀយ
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូមិដិវិណា ដែល
 កើតឡើង ព្រោះការស្រៀយហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកអរូមិ
 ជាអព្យាគ្រឹត ។

[៤៨៧] តស្មី ខោ បទ សមយេ ចត្តារោ

ខត្តា ហោន្តិ ត្វាយតនាធិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ

ហោន្តិ តយោ អាហារក ហោន្តិ បញ្ចុដ្ឋិយាធិ ហោន្តិ

ឯកោ ធម្មេណ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកោ មនោ-

វិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ

ឯកោ ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បទ តស្មី សមយេ

អត្តាបិ អត្តំ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ

ធម្មា អត្យាកតា ។ បេ ។

[៤៨៨] កតហោ តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ

ហោតិ ។ ធម្មេណ ទេតនា វិតក្កោ វិចារោ បិតិ

ចិត្តស្មេកតតា វិរិយ្យំ វិរិយ្យំ សមាធិ្យំ ធីវិតិ្យំ

យេ វា បទ តស្មី សមយេ អត្តាបិ អត្តំ បដិ-

ច្ចសមុប្បន្នា អរូបិលោ ធម្មា វេបត្វា វេននាខន្ធិ

វេបត្វា សញ្ញាខន្ធិ វេបត្វា វិញ្ញាណត្តន្ធិ អយំ

តស្មី សមយេ សង្ខារត្តោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ

ធម្មា អត្យាកតា ។

[៤៨៧] ខន្ធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២

ធាតុ ២ អាហារក វដ្ឋិយ ៥ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ-

ធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏

ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បិតិ ឯកត្តភារបស្ថិតិ វិរិយ្យ្យ

សមាធិ្យ្យ ធីវិតិ្យ្យ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង

ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេនោ-

ខន្ធិ សញ្ញាខន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុង

សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអត្យាក្រឹត ។

[៤៧៧] តតមេ ចឃ្ហា អត្យា តតា ។ យស្មី
 សមយេ មនោវិញ្ញាណនាគុ ឧប្បន្ទា ហោតិ តិវិយា
 នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា
 ឧបេត្តាសមាគតា វូចារម្មណា វា ។ មេ ។ ធម្មា-
 ម្មណា វា យំ យំ វា បធាវត្ត តស្មី សមយេ
 ផស្ស្ឋិ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
 ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារេ
 ហោតិ ឧបេត្តា ហោតិ ចិត្តស្ស្ឋកត្តតា ហោតិ
 វិវិយំទ្រ្ទិយំ ហោតិ សមាធិទ្រ្ទិយំ ហោតិ មនិទ្រ្ទិយំ
 ហោតិ ឧបេត្តិទ្រ្ទិយំ ហោតិ ជីវិតិទ្រ្ទិយំ ហោតិ
 យេ វា បទ តស្មី សមយេ អញ្ញាចិ អត្តិ បដិ-
 ទ្ធសមុប្បន្ទា អរូបិយោ ចឃ្ហា ឥមេ ចឃ្ហា អត្យា-
 កតា ។ មេ ។

[៤៧៨] តស្មី ទោ បទ សមយេ ចត្តារោ ទន្ទា
 ហោតិ ម្ហាយតនាធិ ហោតិ ទ្វេ នាគុយោ ហោតិ
 តយោ អាហារោ ហោតិ បញ្ចិទ្រ្ទិយាធិ ហោតិ ឯកោ
 ផស្ស្ឋិ ហោតិ ។ មេ ។ ឯកោ មនោវិញ្ញាណនាគុ

[៤៧៩] ត្ថកធម៌ជាអត្យាគ្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណ-
 នាគុ ជាតិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិន-
 មែនជាកម្មវិបាក ប្រឡំដោយទេវតា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ មេ ។
 មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ
 ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា
 ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ទេវតា ឯកត្តការបស់ចិត្ត វិវិយំទ្រ្ទិយ
 សមាធិទ្រ្ទិយ មនិទ្រ្ទិយ ទេវតិទ្រ្ទិយ ជីវិតិទ្រ្ទិយ ក៏កើតមាន ក្នុង
 សម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ
 ហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ទេព្វកធម៌ជាអត្យាគ្រឹត ។ មេ ។

[៤៨០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ កាយគនៈ ២ នាគុ
 ២ អាហារេ ៣ ឥទ្ធិយ ២ ផស្សៈ ១ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណនាគុ ១

ហោតិ ឃីតិ ធម្មាយនំ ហោតិ ឃីតា ធម្មនាតុ
 ហោតិ យេ វ បទ តស្មី សមយេ អន្តាបិ អត្ថិ
 បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យា-
 កតា ។ បេ ។

(៤៧១) កតមោ តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខតោ
 ហោតិ ។ ធម្មស្សិ ខេតនា វិតត្តោ វិចារោ ចិត្ត-
 ៈស្សកក្កតា វិយ័ត្តិយំ សនាទិព្រិយំ ដិវិត្តិយំ
 យេ វ បទ តស្មី សមយេ អន្តាបិ អត្ថិ បដិ-
 ច្ចសមុប្បដ្ឋា អរូបិលោ ធម្មា វេយ្យា វេទនាខន្ធ
 វេយ្យា សញ្ញាខន្ធ វេយ្យា វិញ្ញាណក្ខន្ធន្ធ អយំ
 តស្មី សមយេ សង្ខារក្ខតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
 ធម្មា អព្យាកតា ។

(៤៧២) កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មី
 សមយេ មនោវិញ្ញាណនាតុ ឧប្បដ្ឋា ហោតិ គិរិយា
 យេ កុសលា នាកុសលា ទ ទ កម្មវិបាកា
 សោមទស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា ។ បេ ។

ធម្មាយនៈ ១ ធម្មនាតុ ១ កើតហេតុ ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួក
 អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះហេតុស្រ័យហេតុ កើតមាន
 ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

(៤៧១) សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។
 ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកក្កតារបស់ចិត្ត វិយ័ត្តិយ សមា-
 ទិព្រិយ ដិវិត្តិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ សើកទុកតែវេទនាខន្ធ
 សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៧២) ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណនាតុ ជា
 គិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក
 កើតឡើងហើយ ច្រឡំដោយសារមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។

សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារ-
 វេទ ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា
 ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា
 សសង្ខារវេទ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណ-
 សម្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណ-
 សម្បយុត្តា សសង្ខារវេទ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា
 ញាណវិប្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណ-
 វិប្បយុត្តា សសង្ខារវេទ រូបារម្មណា វា ។ បេ ។
 ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បដារត្ត តស្មី សមយេ
 ជស្សេត្តិ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេទោ ហោតិ ។ បេ ។
 ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

(៤៩៣) អលោកោ អព្យាកតម្ហលំ ។ បេ ។
 អនោសោ អព្យាកតម្ហលំ ។ បេ ។ អមោហោ
 អព្យាកតម្ហលំ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ
 ។ បេ ។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំ
 ដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ
 ប្រកបដោយសង្ខារ មានប្រដាអាម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអា-
 ម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រាវត្តអាម្មណ៍ណា ។ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យ
 ណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កេបៈ ក៏
 កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រូវធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៩៣) អលោកៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អនោសៈ
 មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល
 ។ បេ ។ នេះត្រូវធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[២៧២] កតមេ ចន្ទា អប្បកតតា ។ យស្មី
 សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ កាវេតិ កិរិយំ លេវ
 កុសលំ ធាកុសលំ ន ច កម្មវិចារកំ ទិដ្ឋ-
 ធម្មសុខវិហារំ វិវិច្ឆេវ កាមេហំ ។ បេ ។ បឋមំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បឋវីកសិណំ តស្មី
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អប្បកតតា ។ បេ ។

[២៧៣] កតមេ ចន្ទា អប្បកតតា ។ យស្មី
 សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ កាវេតិ កិរិយំ លេវ កុ-
 សលំ ធាកុសលំ ន ច កម្មវិចារកំ ទិដ្ឋធម្មសុ-
 ខវិហារំ វិតក្កវិចារកំ វ្របសមា ។ បេ ។ តុតិយំ
 ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុតិ
 ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បន្ទុមំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ បឋវីកសិណំ តស្មី
 សមយេ ដស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្កេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អប្បកតតា ។ បេ ។

[២៧៤] ពួកធម៌ជាអប្បក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លា
 ប្រាវចារិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំង
 មិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានស្ងាត់ចាកកាម
 ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុង
 សម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអប្បក្រឹត ។ បេ ។

[២៧៥] ពួកធម៌ជាអប្បក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនខ្លា
 ប្រាវចារិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំង
 មិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានម្សៅបិតក្តុះ
 និរិវិចារ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 ចតុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន
 មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ បេ ។ អវិក្កុបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ
 ពួកធម៌ជាអប្បក្រឹត ។ បេ ។

[៤៧៦] កតមេ ធម្មា អព្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ អរូទាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ តិរិយំ ទេវ
 កុសលំ ធាកុសលំ ធន ច កម្មវិទាកំ ទិដ្ឋធម្ម-
 សុខវិហារំ សត្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិ-
 យសញ្ញានំ អត្តផ្គមា ធានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាវា
 អាតាសានញ្ញាយននសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច
 បហាធា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ
 តស្មី សមយេ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតា ។

[៤៧៧] កតមេ ធម្មា អព្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ អរូទាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ តិរិយំ ទេវ
 កុសលំ ធាកុសលំ ធន ច កម្មវិទាកំ ទិដ្ឋធម្ម-
 សុខវិហារំ សត្វសោ អាតាសានញ្ញាយននំ សមតិ-
 ក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ញាយននសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច
 បហាធា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ
 តស្មី សមយេ ធម្មោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខោចា
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតា ។

[៤៧៦] ត្ថកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចំរើនទៅ
 អរូទាវចរ្យោន ជាតិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល
 ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងចក្ខុវិស័យ បានកន្លង
 បង្កើតក្នុងសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង បានកំចាត់បង្កើតក្នុងសញ្ញា-
 សញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចក្ខុវិស័យនៃកុសល លះបង្កើតសុខផង ។ បេ ។
 បានដល់ចក្ខុវិស័យ ប្រឡំដោយអាតាសានញ្ញាយននសញ្ញា ក្នុងសម័យ
 ណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ កំ
 ភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្ថកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៧៧] ត្ថកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចំរើនទៅ
 អរូទាវចរ្យោន ជាតិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល
 ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងចក្ខុវិស័យ បានកន្លង
 បង្កើតអាតាសានញ្ញាយននៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង្កើតសុខ
 ផង ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវិស័យ ប្រឡំដោយវិញ្ញាណញ្ញាយនន-
 សញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្ថកធម៌ជា
 អព្យាក្រឹត ។

(៤៧៨) កតមេ ធម្មា អព្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ អរុចារិចរិ ឈានិ ភាវេតិ កិរិយំ ទេវ
 កុសលំ ធាកុសលំ ន ច កម្មវិចារិ ទិដ្ឋធម្ម-
 សុខវិហារិ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 អាតិក្កញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតិ សុខស្ស ច ប-
 ហាណា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានិ ឧបសម្ពុជ្ជ វិហារតិ
 តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតា ។

(៤៧៩) កតមេ ធម្មា អព្យាគតា ។ យស្មី
 សមយេ អរុចារិចរិ ឈានិ ភាវេតិ កិរិយំ ទេវ
 កុសលំ ធាកុសលំ ន ច កម្មវិចារិ ទិដ្ឋធម្ម-
 សុខវិហារិ សព្វសោ អាតិក្កញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 ទេវសញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតិ សុខស្ស ច
 បហាណា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានិ ឧបសម្ពុជ្ជ វិហារតិ
 តស្មី សមយេ ធម្មេ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាគតា ។

(៤៧៨) ត្រកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចំរើននូវ
 អរុចារិចរ័យ ជាភិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាកុសល
 ទាំងមិនមែនជាកម្មវិចារិ ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានកន្លង
 បង្កើនវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង្កើនូវសុខផង
 ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវិស័យ ប្រឡំដោយអាតិក្កញ្ញាយតនសញ្ញា
 ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ
 កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

(៤៧៩) ត្រកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចំរើននូវ
 អរុចារិចរ័យ ជាភិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាកុសល
 ទាំងមិនមែនជាកម្មវិចារិ ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានកន្លង
 បង្កើនវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង្កើនូវសុខផង
 ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវិស័យ ប្រឡំដោយទេវសញ្ញាណញ្ញាយតន-
 សញ្ញា ក្នុងសម័យណា ដស្សៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។
 អវិក្ខេបៈ កំភើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះត្រកធម៌ជា
 អព្យាក្រឹត ។

អំណាចប្រើប្រាស់ ប្រយោជន៍

[៥០០] អនោយោ អត្យាតតម្ភលំ ។ ថេ ។ អនោ-
សោ អត្យាតតម្ភលំ ។ ថេ ។ អមោយោ អត្យាតត-
ម្ភលំ ។ ថេ ។ សមេ ធម្មា អត្យាតតា ។

អរុណ្ណវិហារ ។

ចិត្តច្យុទ្ធស្នា ។

អំណាចប្រើប្រាស់ ប្រយោជន៍

[៥០០] អរុណ្ណវិហារ បាវរត្យាត្រឹមជាមូល ។ ថេ ។ អនោសេ-
មានអត្យាត្រឹមជាមូល ។ ថេ ។ អមោយោ មានអត្យាត្រឹមជាមូល
។ ថេ ។ នេះពួកធម៌ជាអត្យាត្រឹម ។

ចប់ អរុណ្ណវិហារ ។

ចប់ ចិត្តច្យុទ្ធស្នា ។

បញ្ជីប្រតិបត្តិ

ធម្មនុញ្ញស្តីពីការ បែងចែក អាណាចក្រ

មាតិកាបន្តានិ

មាតិកា

អង្វែង

មាតិកា

- អភិធម្មមាតិកា ១
- សុត្តន្តមាតិកា ១៣

ប៊ិចប្បវេណី

- កុសលេ ភាមាវចរេ បទភាជនីយ ១៦
- ភោជ្ឈសវរេ ៣៨
- សុព្វាគវរេ ៦១
- សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ ៦៧
- កុសលេ វុទ្ធាវចរេ ភសិណដ្ឋានំ ៨០
- អភិកាយគនានិ ១០៧
- វិហារានិ ១៣៥
- ព្រហ្មវិហារដ្ឋានំ ១៣៦
- អសុគដ្ឋានំ ១៤០
- កុសលេ អនុទ្ធាវចរេ ពល្លដ្ឋានំ ១៤១

បញ្ជីប្រតិបត្តិ

មាតិកា

ទំព័រ

- ពួកកុសលេធម៌ប្រត្រិត្តទៅក្នុងភូមិ ព្យ វេទ្ធវិសេសយោធម៌និវេសនីយ . . . ១៤៣
- លោកុស្តកុសលេ បទភាជនីយ ១៥១
- ភោជ្ឈសវរេ ១៧៦
- បដិបទា ១៧៨
- ពួកមគ្គដីសេស ១៧៣
- អកុសលធម៌ បទភាជនីយ ១៧៦
- ភោជ្ឈសវរេ ២០៧
- ពួកអកុសលចិត្តដីសេស ២១០
- អព្យាគគធម៌ ពួកភាមាវចរិបុគ្គ ២៣២
- ពួកវុទ្ធាវចរិបុគ្គ ២៦០
- ពួកអនុទ្ធាវចរិបុគ្គ ២៦១
- ពួកលោកុស្តរិបុគ្គ ២៦៥
- ពួកអកុសលរិបុគ្គ ៣១៨
- ពួកភាមាវចរិកិរិយា ៣២៥
- ពួកវុទ្ធាវចរិកិរិយា ៣៥៤
- ពួកអនុទ្ធាវចរិកិរិយា ៣៧៤

ធម្មសង្កណ៍
ធម្មសង្កណ៍ បឋមភាគ
សន្និកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

មាតិកា

អភិធម្មមាតិកា	១
សុត្តន្តមាតិកា	១៣
បិទ្កប្បទក្កណ៍	
កុសលជាតាមាវចរ បទគាជនិយ	១៦
កោដ្ឋសវរៈ	៣៤
សុញ្ញតវរៈ	៦១
មហាកុសលចិត្តដីរសស	៦៧
កុសលជាត្រាវចរ កសិណដ្ឋាន	៨០
អតិកាយគនៈ	១០៧
វិរោត្ត	១៣៤
ប្រាហ្មវិហារដ្ឋាន	១៣៦
អសុកដ្ឋាន	១៤០
កុសលជាត្រាវចរ អរុចដ្ឋាន	១៤១

វិទ្យាវិទ្ធិបញ្ជី

វិទ្យាបាល្ហ	វិទ្យាបាល្ហ	អង្កេ	រដ្ឋលេខាយ
អភិធម្មបិដក ធម្មសង្កណ៍	កុសលេ កាលោវចរ កោដ្ឋសវរៈ	៣៩	០
សម្មេ	សមយេ	៤០	៣
បញ្ញា	បញ្ញា-	៤៦	១១
សម្មា	សម្មា-	-	១៣
កុសលា ធម្ម ភេត្តមិកា ហិខាទិកោ	កុសលេ អរុចវចរ អរុចដ្ឋាន	១៤១	១
រូបាវចរកុសល	រូបាវចរកុសល	១៤៧	៨
មនិម្ម	មនិម្ម	១៥០	១២
វិរិយាធិបតេយ្យ	វិរិយាធិបតេយ្យ	-	១៣
វិមិសាធិបតេយ្យ	វិមិសាធិបតេយ្យ	-	១៥
វេទនា	វេទនា-	១៧០	៣
កុសលេ លោកុត្តរេ កោដ្ឋសវរៈ	កុសលេ លោកុត្តរេ បទគាជនិយ	១៧៥	១
កុសលេ លោកុត្តរេ ធម្មិបទា	កុសលេ លោកុត្តរេ កោដ្ឋសវរៈ	១៧៧	-
កុសលេ លោកុត្តរេ សេសា មត្តា	កុសលេ លោកុត្តរេ ធម្មិបទា	១៧៩	-
វិរិយាធិបតេយ្យ	វិរិយាធិបតេយ្យ	១៧១	៤
វិវេកា	វិវេកា	២២៤	១២
អរុចិកោ	អរុចិកោ	២៣២	១៧
អព្យាចតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិញ្ញា	អព្យាចតេ ធម្មេ អរុចវចរវិញ្ញា	២៦៣	១
សុញ្ញតបដិបទា	សុញ្ញតបដិបទា	២៧៥	១៤
វិហារី	វិហារី	៣១៥	១៨

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បញ្ជាក់
ព្រោះហេតុបាន ធ្វើបាន	ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាន	២៦០	១១
អត្យាករណមិ ទូកលោកុញវិធាន	អត្យាករណមិ ទូកអនុបាវិបរវិធាន	២៦៣	១
បានសន្សំ	បានសន្សំ	២៦៤	១៤
ចាកវដ្តិ	ចាកវដ្តិ	២៦៦	៣
សុត្តនបដិបទា	សុត្តនប្បដិបទា	២៧៨	១៦
